

Andrea Camilleri
PE CURS DE COLIZIUNE

Seria „Comisarul Montalbano“

Traducere din limba italiană
Emanuel Botezatu

Noapte neagră, infamă, toată o suceală și-o-nvârteală, un când pe-o parte, când pe alta, un dă-i trezeală din oră-n oră și p-ormă pune-te de-adormi la loc, toată un scoală-te-n sus și vâă-te la loc în pat. Și asta nu pen' c-ar fi chiolhănit de cu seară minicărăcățiți *a strascinasali* sau sardine *a boccafico* – măcar așa blestemata de insomnie s-ar fi putut explica; a, nu, domnicule, nici vorbă să fi avut fie și măcar atâta mulțumire, pen' că de cu seară, ieri, stomacul îi fuse atâta de strâns la gură, că nici măcar un firicel de iarbă n-ar fi trecut trecut prin strâmtoarea-i. Nu, gândurile-i fuseră pricină, gândurile-ntunecate de-l pridișeră în urma unei știri de la televiziunea mare, națională. „Dacă unu-i gata înecat, dă-i și-un bolohan în cap“, asta-i zicala populară – de consolare, cică – pentru amărătul asupra căruia se abat năpaste una după alta, de nu le mai dă de capăt. Iar pentru el, care de luni bune dădea disperat din brațe în mijlocul unei mări în furtună, simțindu-se uneori chiar așa, gata-necat, știrea cu pricina venise taman ca un bolohan pe care oareșicine îl prăvălise spre el, sau mai bine zis ca un pietroi încasat drept în țeastă, care-l paralizase, făcându-l să-și piardă până și ultimele, vag-pâlpâindele urme de vlagă.

Cu un aer absolut indiferent, crainica de știri spusese cum că, la Genova, Procuratura ajunsese la concluzia că, în

timpul summit-ului G8 desfășurat în oraș¹, cele două cocteiluri Molotov descoperite cu ocazia descinderii violente a poliției la școala Diaz fuseseră plasate acolo chiar de polițiști, ca să-și justifice astfel intervenția agresivă. Informația venea – mai spusese crainica – după o altă descoperire, și anume aceea că polițistul care, în cursul aceleiași intervenții în forță, se erijase în victima unei tentative de înjunghiere din partea unui *no-global*, în realitate mințise: tăietura de pe uniformă și-o provocase cu propria sa mână, încercând astfel să demonstreze cât de periculoși erau băiețandrii de la școala Diaz – deși încet-încet începea să se contureze ideea că, de fapt, în noaptea cu pricina aceștia dormeau în sfânta pace. Odată informația procesată, Montalbano rămăsese preț de mai bine de juma’ de oră așa, așezat în fotoliul din fața televizorului, incapabil de vreun gând, scuturat când și când de un amestec de furie și rușine, tot un lac de sudoare. Nu găsisese nici măcar forța să se ridice și să răspundă la telefonul ce suna îndelung. Tot cugetând la informațiile pe care presa și televiziunea le ofereau cu pipeta și cu o precauție bine studiată,

1 Referințele la episodul „G8” sau „Genova” din această ficțiune readuc în atenție un caz real foarte mediatizat la începutul anilor 2000: al 27-lea summit al celor mai industrializate 8 țări ale lumii (Genova, 21-22 iulie 2001), considerat momentul de apogeu al mișcărilor civice anti-globalizare. Forțele de ordine care au reprimat demonstrațiile au fost acuzate de exces de violență, vătămări corporale grave, „fabricare” de probe și chiar crimă (n. tr.).

își făcuse o idee clară asupra situației: carevasăzică, colegii lui din Genova, care, vorba aia, nici usturoi nu mâncaseră, nici gura nu le mirosea, comiseseră în realitate un act ilegal de violență, se răzbunaseră cu sânge rece, fabricând apoi probe false. Ceea ce îi readucea în memorie episoade de mult îngropate ale poliției fasciste sau ale celei conduse de Scelba². Într-un târziu, se hotărî să se ducă la culcare. Pe când se ridica din fotoliu, telefonul prinse din nou să facă tărăboiul de pe lume. Ridică receptorul, parcă fără să realizeze gestul. Era Livia.

--Salvo! Oh, Doamne, dac-ai ști de câte ori te-am sunat!

Începusem să-mi fac griji! N-ai auzit telefonul sau ce?

--Ba, de auzit, l-am auzit, dar n-aveam tragere de inimă să răspund. Și nu știam că ești tu.

--Ce făceai?

--Nimic. Mă gândeam la ce au spus adineauri la televizor.

--Despre Genova?

--Da.

--Ah. Da, m-am uitat și eu la telejurnal.

Pauză. Apoi:

--Aș vrea să fiu acolo, cu tine. Vrei să iau mâine un avion încolo? Am putea sta de vorbă, pe îndelete, știi tu. Ai să vezi că...

--Livia, în situația asta nu mai sunt multe de spus. În

2 Mario Scelba (1901-1991), om politic controversat, prim-ministru al Italiei (1954-1955) și ministru de Interne în 3 guverne. În această ultimă calitate a inițiat în perioada 1947-1953 o campanie de represiuni politice și anti-sindicale criticată de mulți istorici, dar considerată de alții drept o formă bine-venită de întărire a statului. A fost inițiatorul legii care interzice apologia fascistă în Italia (n. tr.).

ultimele luni am tot vorbit și răsvořit. De data asta am luat o hotărâre serioasă.

--Care?

--Îmi dau demisia. Măine mă duc la chestor și-i prezint demisia. Bonetti-Alderighi o să fie fericit, de altfel.

Din partea Liviei nu se auzi nicio replică, iar după o vreme Montalbano crezu că linia căzuse.

--Alo, Livia? Mai ești?

--Sunt aici. Salvo, după părerea mea, comiți o greșeală gravă plecând așa.

--Așa, cum?

--Supărat și dezamăgit. Vrei să pleci din poliție pentru că te simți precum cineva trădat de persoana în care avea cea mai de încredere din lume, și atunci...

--Livia, nu *mă simt* trădat. *Am fost* trădat. Nu-i vorba de simțăminte, de senzații aici. Mi-am făcut întotdeauna cinstit meseria. Ba chiar ca un adevărat gentilom, așa zice. Atunci când mi-am dat cuvântul, fie și în fața unui delincvent, mi l-am respectat. De aceea, sunt și eu, la rândul meu, respectat. În asta consta forța mea, înțelegi? Acum însă, gata, s-a umplut paharul, mi s-a făcut lehamite.

--Nu striga, te rog, făcu Livia, cu vocea tremurândă.

Montalbano însă n-o auzea. Înlăuntru, adânc în rărunchi, îi răsuna un sunet straniu, ca și cum sângele i-ar fi atins punctul de fierbere. Continuă.

--Nici măcar împotriva ălui mai scârbavnic dintre infractori n-am fabricat probe. Niciodată! Pen' că, de-aș fi făcut una ca asta, m-aș fi coborât la nivelul lui. Iar atunci, da, mese-

ria mea de zbir ar fi devenit și ea o treabă scârbavnică. Pfui, îți dai tu seama, Livia? Școala aceea n-a fost luată cu asalt de fite-cine, de mai știu eu ce caraliu ignorant și violent, nu, descinderea a fost pusă la cale de chestori, vice-chestori, superiori ai echipelor de intervenție și toată protipendada! Asta-i!

Abia atunci își dădu seama că sunetele pe care le auzea de-o vreme în receptor erau, de fapt, sughițurile de plâns ale Liviei. Trase aer adânc în piept.

--Livia?

--Da.

--Te iubesc. Noapte bună.

Și închise. Apoi se duse să se culce. Și așa încuse, iată, noaptea infamă.

Adevăru-adevărat era că arsoarea pe suflet a lui Montalbano își avea obârșia cu ceva vreme în urmă, când televiziunile îl tot arătau pe musiu prim-ministru fâțâindu-se încolo și-ncoala' pe străzile din Genova, ba aranjând ici câte-o jardinieră, ba poruncind colo ca locatarii blocurilor să nu-și mai lase chiloții la uscat pe balcoane și ferestre, asta în timp ce ministrul 'mnealui de Interne ordona măsuri de securitate potrivite mai curând unui iminent război civil decât unei reuniuni a unor șefi de guvern: rețele de sârmă oțelită care blocau accesul pe anumite străzi, guri de canal cimentate, închiderea granițelor și a unor gări, patrule marine, ba chiar și activarea unei baterii de lansatoare de rachete. Era – își spusese atunci comisarul – o desfășurare în exces a forțelor de

apărare, pe cât de ostentativă, pe atât de provocatoare. Apoi, se întâmplase ce se întâmplase: într-adevăr, scăpase și un mort în rândul protestatarilor, însă cel mai grav i se părea comportamentul unor departamente ale forțelor de ordine, care preferaseră să arunce cu lacrimogene în demonstranții pașnici, lăsându-i însă liberi să-și facă de cap pe cei mai violenți, așa numitele brigăzi black bloc. Pe urmă, venise și pocinogul acela mârșav de la școala Diaz, care numai operațiune de poliție nu fusese, ci mai curând o invazie sălbatică, menită să defuleze o dorință instinctivă de răzbunare, îndelung reprimată.

La trei zile după G8, pe când un val de polemici cuprinsese întreaga țară, Montalbano ajunsese la birou târziu. Opri mașina și coborî, când i se abătu asupra celor doi zugravi apăruiți de niciunde, care văruiau de zor peretele lateral al comisariatului.

--Iha, dom'le, domnicule! făcu Catarella văzându-l intrând. Măscăreli ne-or scrisă ră az' noapte!

Montalbano nu părea să înțeleagă:

--Cine ne-a scris?

--Apăi, eu n-am la cunoștință cine fuse personalmente-n persoană ăl de ne scris.

Ce, Doamne iartă-mă, tot bâiguia acolo Catarella?

--Era o scrisoare anonimă?

--Apăi, nu-să-trăiți, dom'le, gnonimă nu. Murală ierea.

Ș-apăi, de-atâta muralitate, az' de dis-de-dimineată, Fazio chemă oamenii la văruială ca să șteargă.

Iar comisarul își explică, în sfârșit, prezența celor doi zugravi.

--De ce, ce scria?

Catarella se împurpură brusc și încercă o diversiune.

--Or adusără butelii cu cerneală neagră și-or scrisără
suduiele, asta or scrisără.

--Bine-bine, da' ce scria?

--Porci-de-câne, răspunse Catarella ținându-și privirea
plecată.

--Atâta tot?

--Nu-să-trăiți, dom'le. Și asasini mai stătea scris.

Porci-de-câne asasini.

--Catarè, dar de ce pui atâta la suflet?

Catarella părea pe punctul să izbucnească plâns.

--Pen' c-aicișă, în'untru, nu-i niminea porc-de-câne și
asasin, pornind de la 'mneavoastră cel dintâi, domnicule, și
sfârșind cu mine, carele mi-s ultima roată la căruță.

*Montalbano îl bătu pe umăr a consolare și se îndreptă
spre biroul său. Catarella îl strigă din urmă:*

--Iha, domnicule! Uitai să vă spui: și cornute-ncorno-
rate mai stătea scris, așa să știți.

*Apăi, cum altfel? Să lipsească vreodată cuvântul
cornutto dintr-o înjurătură? În Sicilia? Vorba aceea era marcă
DOC, o modalitate tipică de expresie a așa-zisei sicialitudini. Nu
se așeză bine, că intră Mimì Augello. Imperturbabil, cu fața
destinsă și senină.*

--Ceva noutăți? iscodi el.

--Ai aflat ce ne-au scris pe pereți azi-noapte?

--Da, mi-a referit Fazio.

--Și asta nu-ți pare noutate?

Mimì îl privi încremenit.

--Îți arde de șagă sau spui serios?

--Vorbesc serios.

--Uite, răspunde-mi cu mâna pe inimă. Crezi că Livia îți pune coarne?

De data asta, cel cu privirea încremenită era Montalbano.

--Ce naiba tot spui acolo?

--Carevasăzică nu ești încornorat. Și nici eu nu cred că Beba îmi pune coarne. Să trecem la vorba ailaltă, porc-de-câine. Mie recunosc că două sau trei muieri mi-au trântit-o-n față că-s un porc-de-câine. Ție însă cred că nu ți-a spus nimeni una ca asta, prin urmare termenul nu se referă la tine. Iar c-am fi asasini, nici n-are rost să discutăm. Și atunci?

--Tii, da' mucaliți mai suntem azi, Mimì! Ai o logică demnă de Integramă săptămânii, n-am ce zice!

--Scuză-mi întrebarea, Salvo, da' ce, e prima dată când ne face cineva ticăloși, boi cu țâțe sau ucigași?

--Nu, însă de data asta au dreptate. Cel puțin în parte.

--Hopa, deci așa pui problema?

--Da-să-trăiți, taman așa o pun. Explică-mi tu, te rog, de ce am acționat într-o asemenea manieră la Genova, după atâta amar de ani de când n-am mai avut parte de așa ceva.

Mimì se uită la el cu pleoapele mult coborâte și nu spuse nici păs.

--Ei, nu! exclamă comisarul. Răspunde-mi în cuvinte, nu-ți lua căutătura asta de zbir.

--Bine, bine. Mai întâi însă, am de făcut o precizare. Nu am nici cea mai mică intenție să-mi stric apele cu tine și s-avem pe urmă război. De acord?

--De acord.

--Eu am înțeles bine ce te roade. Faptul că toate astea s-au întâmplat sub un guvern în care nu ai încredere, ba chiar

*îi ești împotriva. Crezi că guvernării de azi profită de toată
tărășenia, nu-i așa?*

*--O clipă, Mimì. Ai citit ziarele? Te-ai uitat la televizor?
S-a zis și răszis, mai pe față sau mai voalat, că în blocurile
operative de la Genova se aflau în acele zile persoane care n-
aveau ce căuta acolo. Miniștri, deputați... și toți din rândurile
aceluiasi partid. Anume din acel partid care a făcut mereu apel
la respectarea legii și a ordinii. Reține însă, Mimì: e vorba de
ordinea lor și de legea lor.*

--Adicăte! Ce vrea să-nsemne asta?

*--Înseamnă că o parte din forțele de poliție – anume
cea mai fragilă, deși se crede cea mai puternică – s-a simțit
protejată, acoperită. Așa că s-a dezlănțuit. Asta în ipoteza cea
mai bună.*

--De ce, ar putea fi și una mai rea?

*--Desigur. Aceea că am fost cu toții manipulați, așa
cum se face cu un mușunache la teatrul de păpuși, de către
persoane care au ticluit un soi de experiment.*

--În ce scop?

*--În scopul de a afla cum ar reacționa lumea la o
operațiune mai amplă de forță. Știi tu, cât la sută consens, câte
procente contra... Din fericire, nu prea le-a ieșit pasiența.*

--Bleah! făcu Augello, neîncrezător.

Montalbano se hotărî să schimbe subiectul.

--Cum se simte Beba?

*--Nu prea bine. Are o sarcină grea. Trebuie să stea
mai mult întinsă, însă doctorul spune că n-avem de ce să ne
facem griji.*

După kilometri și kilometri străbătuți în solitudine de-a lungul țărmului, după popasuri îndelungate pe stânca plângerii, unde medita asupra evenimentelor de la Genova până își afuma și cerevelu' din cap, după chintale întregi de călia e simenza îngurgitate și după nenumărate discuții nocturne la telefon cu Livia, rana din sufletul comisarului începuse să se cicatrizeze, când, într-o zi, apărură știrea despre o altă trăsnaie genială a poliției, de data asta la Napoli³. Câțiva polițiști au fost puși sub arest de judecători pentru că ridicaseră mai mulți presupuși manifestanți violenți din spitalul în care aceștia își tratau rănilor suferite într-o confruntare de stradă. Duși într-o cazarmă, tinerii fuseseră tratați cu lovituri de pumn și picioare, în mijlocul unui torent de insulte, jigniri și înjurături. Însă ceea ce-l răscoli cel mai mult pe Montalbano se dovedea a fi reacția altor polițiști la știrea arestării colegilor lor: unii s-au legat cu lanțuri de gardurile chesturii, în semn de solidaritate, alții au organizat mitinguri, syndicatele au protestat, iar un chestor-adjunct care la Genova tăbărâse cu bocancii peste un mani-

3 Și episodul „Napoli“ face referire la o situație reală din perioada 2001-2002 – represiunea unor manifestanți de la așa-numitul No-Global Forum (Napoli, 17 martie 2001) și urmările acestei acțiuni: în aprilie 2002, procurorii italieni declanșează acțiunea în justiție contra unor funcționari superiori și agenți de poliție, acuzați, printre altele, de sechestrare de persoană, violență și abuz de forță. Acțiunea a suscitat reacții de solidaritate cu învinuții ale unei părți din forțele de ordine și ale unor syndicate din poliție (n. tr.).

festant căzut pe caldarâm a fost aclamat ca un erou la Napoli. Aceiași politicieni aflați în primele rânduri în timpul summit-ului G8 de la Genova conduceau acum acea curioasă (totuși, nu atât de curioasă pentru Montalbano) semi-revoltă a unei părți a forțelor de ordine împotriva judecătorilor care hotărâseră arestul. Iar Montalbano simți că mai mult nu poate duce. Era un alt duminicat amar, pe care de data asta nu-l mai putea înghiți. Într-o dimineață, de cum intră în birou, îl sună pe domnul Lattes, șeful de cabinet al chestorului din Montelusa. Jumătate de oră mai târziu, Lattes îi transmite lui Montalbano, prin Catarella, că domnul chestor era dispus să-l primească la orele douăsprezece punct. Oamenii din comisariat, care învățaseră să miroase în ce ape se scaldă șeful încă de cum pășea de dimineața spre birou, înțeleseseră că nu era de șagă. Motiv pentru care în dimineața aceea, cineva aflat în biroul lui Montalbano ar fi zis că în comisariat e pustiu – nu tu o voce, nu tu un zgomot cât de mic. Catarella, de serviciu la intrare, de cum zărea apărând câte unu', își bulbuca ochii și, ducându-și degetul la buze, îl prevenea:

--Șșșșștttt!

Și uite-așa, toți ai de aveau treabă la comisariat pășeau în'untru cu mutra ălui de se duce la privegheat mortu'.

Mai către ora zece, Mimì Augello ciocăni discret și, obținând permisiunea să intre, se prezintă la raport. Era negru la față. Uitându-se la el, Montalbano deveni brusc îngrijorat.

--Cum se simte Beba?

--Bine. Pot să m-așez?

--Bineînțeles.

--Pot fuma?

--Sigur, numa' să nu te vadă ministrul.

Augello își aprinse o țigară, trase fumul adânc și îl ținu îndelung în plămâni.

--Ei hai, acum poți expira, făcu Montalbano. Îți acord permisiunea.

Mimì îl privi uluit.

--Apăi, da, continuă comisarul, că te văd servil precum chinezii în dimineata asta. Îmi ceri permisiunea pentru orice rahat. Ce ai? Îți vine greu să-mi spui ce ai de spus?

--Da, recunosc Augello.

Stinse țigara, se mai fâțâi nițel pe scaun ca să-și găsească locul, trase adânc aer în piept și se hotărî să atace, cu Dumnezeu înainte:

--Salvo, știi bine că eu te consider un tată...

--Cine ți-a spus?

--Ce anume?

--Treaba asta, cum că eu ți-aș fi tată. Dacă fost maică-ta, ți-a zis farfantarie, minciuni gogonate. Sunt doar cincisprezece ani diferență între noi doi și, deși de precocitate am fost precocitate, la cincisprezece ani eu nu...

--Păi, bine, Salvo, da' eu n-am zis că ești tata, am spus că te consider ca un tată.

--Atunci află c-ai început cu stângul. Renunță la șopâr-căieli dintr-astea cu tatăl, cu fiul și cu sfântu' duh. Zi-mi ce ai de zis și pe urmă dispari din raza mea de acțiune, că azi nu-i a bună.

--De ce ai solicitat audiență la chestor?

--Cine ți-a spus?

--Catarella.

--Las' că mă socotesc eu cu el pe urmă.

--Nu, nu cu el ai să te socotești, ci cu mine. Eu i-am dat ordin să mă anunțe dacă îl contactezi pe Bonetti-Alderighi.

Pen' că mă așteptam să faci asta, mai devreme sau mai târziu.

--Și de ce ar fi atât de neobișnuit ca eu, care mi-s comisar de poliție, să vreau să mă-ntâlnesc cu superiorul meu?

--Salvo, tu lui Bonetti-Alderighi nu suportă să-i vezi mutra, nu-l ai la ficați. Probabil că, dac-ar fi popă și ar veni să-ți dea iertarea de păcate pe patul de moarte, te-ai ridica și l-ai izgoni de-acolo cu șuturi în cur. O să-ți spun direct ce am de spus, bine?

--Spune cum vrei, futu-i.

--Tu vrei să pleci.

--Apăi, olecută de concediu mi-ar prinde bine, nu crezi?

--Pfui, Salvo, ești imposibil. Tu vrei să-ți dai demisia.

--Și ce, n-am dreptul? tresări Montalbano, dându-se mai în față, pe marginea scaunului, gata să sară la hartă în caz de nevoie.

Augello nu se lăsă impresionat.

--Ai tot dreptul din lume. Mai întâi însă, lasă-mă să termin ce am de spus. Îți amintești de bănuielile tale de acum câțva timp?

--Ce bănuieli?

--Despre faptul că evenimentele de la Genova au fost provocate intenționat de unii politicieni care într-un fel sau altul au asigurat protecția actelor vătămătoare ale poliției. Îți

amintești?

--Da.

--Acum însă vin și-ți spun eu așa: ce s-a-ntâmplat la Napoli s-a-ntâmplat pe când la putere era un guvern de centru-stânga, carevasăzică înainte de G8. Atât doar, că s-a aflat după. Pe asta cum o mai pui?

--O pun și mai rău decât pe prima. Crezi oare că n-am reflectat la toate astea, Mimì? Carevasăzică, problema e cu mult mai gravă decât credeam.

--Adică?

--Adică molima asta, toată mizeria pe care am văzut-o e sădită adânc în noi.

--Și-mi spui că ai făcut această măreață descoperire abia azi? Tocmai tu, ăl de citește mormane de cărți? În regulă, dacă vrei să pleci, drum bun. Du-te. Dar nu acum. Pleacă pen' c-ai obosit, pen' că ți-ai atins limita de vârstă, pen' că te us-tură-n cur de la hemoroizi, pen' că cerebelu' nu te mai ajută, da' nu acum, nu în felul ăsta.

--Și de ce, mă rog frumos?

--Pen' că acu' ar fi o ofensă.

--Adusă cui?

--Mie, de exemplu. Care oi fi eu fustangiu, nu zic nu, da' mi-s om de bine. Lui Catarella, care-i un înger pe Pământ. Lui Fazio, care-i un domn. Tuturor celor de aici, din comi-sariatul din Vigàta. Chestorului Bonetti-Alderighi, care da, o fi el nevriscos și formalist, dar e om de nădejde. Tuturor colegilor pe care-i respecti și care-ți sunt prieteni. Marii majorității a oamenilor din poliție, care n-au nici în clin, nici în mână cu

cei câțiva mascalzone, fie ei de grad înalt sau nu. Dacă pleci, pleci trândindu-ne ușa-n față. Gândește-te la asta. Te-am salutat.

Se ridică, deschise ușa și ieși. Pe la unșpe jumate, Montalbano îi ceru lui Catarella să-i facă legătura cu chestura și-i comunică domnului Lattes că n-avea să ajungă la întâlnirea cu domnul chestor și că, oricum, ceea ce avea să-i spună nu avea nicio importanță, dar absolut niciuna.

Odată pus receptorul în furcă, simți nevoia de aer de mare. Trecând prin fața centralei telefonice, îi spuse lui Catarella:

--Acu' că mă spionași, nu uita să dai fuga să-i dai raportul lui dom' Augello.

Catarella se uită la el cu privire de câine răătăcit.

--Apăi di ce vreți să mă ofinzați, domnicule?

Ofensat. Pare-se că era ziua când toți se simțeau ofensați de el, iar el n-avea dreptul să se simtă ofensat de nimeni.

Deodată, simți că nu mai poate sta culcat, tot rumegând și răsrumegând vorbele schimbate cu Mimì zilele trecute. Oare nu-i comunicase deja Liviei ce decizie a luat? De-acum, zarurile fuseseră aruncate. Privi spre fereastră: începea să filtreze o lumină plăpândă. Ceasul arăta aproape ora șase. Se ridică și deschise obloanele. Către levant, licărirea ștersă a soarelui ce stătea să răsară desena arabescuri de nori ușori, diafani, semn că nu era rost de ploaie. Marea se unduia moale, ațâțată blând de briza matinală. Își umplu de câteva ori plămâni cu aer, simțind cum fiecare nouă respirație ducea cu ea o părticică din noaptea infamă. Se duse în bucătărie, pregăti cafeaua și, cât

așteptă să dea în clocot, ieși pe verandă.

Plaja – cel puțin atât cât se putea vedea pe lumina aceea cenușie – îi apărea pustie și neumblată de oameni și bestii. Bău două cești una după alta, își trase slipul pe el și coborî pe plajă. Nisipul era umed și compact: cine știe, poate că de cu seară îi trăsesese totuși o ploică. Ajuns în buza mării, întinse un picior. Apa îi păru mult mai puțin rece decât se așteptase. Înaintă precaut, suportând stoic frisoanele care-l treceau din când în când pe șira spinării. Oare de ce, Doamne iartă-mă – se întrebă el la un moment dat – m-o mânca-n pe mine-n fund să fac așa măscarlăcuri la ai cincizeci de ani trecuți ai mei?

Ș-apăi te pomenești că m-o prinde și vreo trohneală dintr-alea de mă ține o săptămână numa'n strănuturi și cu capu' cât banița! Începu să înoate cu mișcări de braț lente și ample. Mireasma de mare era violentă, o simțea înțepându-i nările, ca bulele de șampanie. Iar pe Monatlano mai-mai că începea să-l prindă beția de-a binelea, căci continuă să înoate mai departe, tot mai departe, cu mintea în sfârșit ușoară de gânduri, mulțumit de faptul că începea să se transforme într-un soi de păpușă mecanică. De transformat la loc în om îl transformă un cârcel neașteptat, care mai-mai că-i sfârtecă pulpa stângă. Suduind printre dinți, se-ntoarse cu burta-n sus și se lăsă să plutească în poziția mortului. Durerea grea îl făcea să scrâșnească, însă cel puțin știa că, mai devreme sau mai târziu, avea să-l

lase. Blestematele de crampe – își zice – se îndesiseră în ultimii doi-trei ani. Să fi fost oare un avertisment al bătrâneții care-l pândea de după colț? Curentul îl ducea într-o derivă leneșă. Durerea începea să se stingă, suficient cât să-i permită să dea din brațe, înotând pe spate. La cea de-a doua mișcare de braț, mâna dreaptă se lovi de ceva tare.

Într-o fracțiune de secundă, înțelese că ceva-ul cu pricina era un picior de om. Carevasăzică mai era unu' care-o făcea pe mortu' prin preajmă, iar el nici vorbă să bage de seamă.

--Mă scuzați, se precipită să spună, răsucindu-se la loc pe burtă și privind către celălalt.

Care celălalt nu-i răspunse, pentru că nu, n-o făcea pe mortu'. Pur și simplu era mort de-adevăratelea. Și, judecând după cum se prezenta, era mort cam de mulțișor.

2

Mut de uimire, Montalbano prinse să înoate de jur-împrejurul leșului, căutând să nu agite prea mult apa cu loviturile lui de braț. De-acum, lumina zilei era suficientă, iar cârcelul îi trecuse. Nu-ncăpea vorbă, mortu' nu era pentru nimic în lume proaspăt, ba probabil că stătea de mult timp în apă, de vreme ce carne pe oase îi mai rămăsese puțină de tot, iar capul i se transformase practic în craniu. Un craniu cu podoaba capilară alcătuită din alge. Observă că piciorul drept era pe cale să se desprindă de restul corpului. Peștii și marea îl zălhănisera pe bietul om – vreun naufragiat sau vreunu' din afara Europei care

de foame și din deznădejde își încercase norocul ca imigrant clandestin, sfârșind însă aruncat în apă de vreun negustor de sclavi mai mârșav și mai hain ca alții. Se vedea treaba că leșul plutise până acolo venind de hăt departe. Și totuși, cum era oare cu puțință ca într-atâtea amar de zile cât stătuse în bătaia soarelui să nu fi intrat în raza vizuală a niciunui vas de pescuit, iaht sau bărcuțe oarecare? Mda, greu de crezut una ca asta. Ei bine, nu, cineva trebuie să-l fi zărit, însă se adecvase prompt moralei sociale curente, conform căreia atunci când lovești pe vreunul în trafic trebuie s-o ștergi iute de la locul faptei, fără să-i acorzi ajutor; ce pretenții să mai ai atunci ca un vas de pescuit să se oprească din drum pentru o trebușoară atât de inutilă cum este un mort? De altfel, nu auzise oare toată lumea despre acei pescari care, descoperind în plasele de pescuit resturi umane, le aruncaseră înapoi în mare ca să evite frecurile birocratice? „Mila noastră a murit“, trâmbița profetic un cântec, sau ce-o fi fost el, din urmă cu mulți, mulți ani. Iată însă că, rând pe rând, intraseră în agonie și compasiunea, fraternitatea, solidaritatea, respectul pentru ai în vârstă, pentru ai șubrezi cu sănătatea, pentru ai mici cu caș la gură, ba chiar trăgeau să moară și regulile de bună...

--Iha, se trezi moralistu' din tine acu'? făcu Montalbano, adresându-i-se lui Montalbano. Caută mai degrabă să ieși cumva din capcana asta.

Și, scuturându-se de gânduri, privi către țarm. Măiculiță

sfântă, da' departe mai era! Cum era oare cu putință să fi ajuns la o așa mare distanță în larg? A, da, și încă ceva: cum, futu-i și iar futu-i, avea să ducă cadavrul la țarm? Care cadavru, târât de curent, se îndepărtase între timp câțiva metri buni. Te pome-nești că acu' i se năzărise să-l provoace la o întrecere de înot! În clipa aceea, în minte îi încolți soluția problemei. Își scoase slipul care, pe lângă elasticul obișnuit, îi cuprindea talia și cu un cordon destul de lung, care de fapt nu folosea la nimic – era pus acolo de frumusețe. Din două zvârlituri de braț ajunse cadavrul din urmă și, după ce cântări preț de o clipă situația, îi trecu costumul de baie pe brațul stâng, adunându-i-l în dreptul încheieturii și i-l înfășură cât putu el de strâns, legându-l cu unul din capetele cordonului. Celălalt capăt îl înnodă de două ori în jurul propriei glezne stângi. Acum era sută la sută sigur că, în eventualitatea că brațul mortului n-avea totuși să se rupă de restul corpului în timpul tractării – lucru posibilissim, de altfel –, întreaga tărașenie se putea putea termina cu bine, însă de bună seamă cu prețul unei grele osteneli. Prinse să înoate către țarm. Și continuă să înoate mai departe, și mai departe, folosindu-și mai mult brațele, oprindu-se când și când – acum ca să-și mai tragă sufletul, acum ca să verifice dacă leșul nu se desprinsese din legătură. Pe la jumătatea distanței, simți nevoia unui popas mai lung, căci suflul îi devenise gros, ca al foalelor de fierărie. Se răsuci din nou cu bârdihanu-n sus, s-o facă pe

mortu', numa' că mortu', ăl adevărat, din impulsul transmis prin legătoare se suci cu fața în apă.

--Eh, ai și 'mneata olecuță de arăvdare, se scuza Montalbano.

Când simți că bojocii nu-i mai horcoteau așa tare, își reluă cursa. După un timp care-i păru că n-avea să mai treacă nicicând, realizează că ajunsese într-un loc unde putea atinge fundul mării cu picioarele. Își dezlegă cordonul de gleznă și, ținând capătul în mână, se puse în poziție verticală. Apa îi ajungea până în dreptul nasului. Mai înaintă câțiva metri săltând pe vârfuri, până când, în sfârșit, simți că putea să pășească cu toată talpa pe fundul nisipos. Simțindu-se acum în siguranță, dădu să facă primul pas.

Pasul îl făcu, însă de pășit, nu păși deloc. Încercă din nou. Nimic. Oh, Doamne-Dumnezeule, paralizase! Poftim, acu' stătea ca un par înfipt în mijlocul apei, un par de care era ancorat un mort. Pe plajă – nici urmă de suflet creștinesc la care să fi strigat după ajutor. Stai o clipă, cu cumva toată tărășenia asta era un simplu vis, un coșmar?

„Ia hai să ne deșteptăm noi acu'“, își zise.

Numa' că nu, nu se trezi. Deznădăjduit, își dădu capul pe spate și scoase un urlat înfiorător, atât de puternic că până și lui i se făcu inima cât un purice. Urletul avu două efecte imediate: mai întâi, o pereche de pescăruși care dădeau roată pe deasupra, savurând sceneta, o luă spăimiți la sănătoasa; în al doilea rând, mușchii, nervii și, în sfârșit, schelăria care-i ținea

corpul laoloaltă reuși să se pună din nou în mișcare, deși cu multă greutate. De plajă nu-l despărteau mai mult de treizeci de pași, care însă se dovediră o adevărată *via crucis*. Pe țărm, se lăsă să cadă pe nisip, rămânând să zăbovească o vreme așa, în șezut, cu capătul cordonului în mână. Arăta aidoma unui pescar ce nu izbutea să tragă la mal peștele ăl mare de i se prinsese în undiță. Se consolă spunându-și că greul cel mare trecuse și că mai rău de-atât n-avea ce să mai fie.

--Mâinile sus! se auzi deodată o voce în spatele său.

Luat ca din oală, Montalbano se întoarse să vadă ce se întâmplă. Ăl de vorbise, și care acu' îl ținea în cătarea unui revorberiu care se vede treaba că apucase răzbelu' italo-turc (1911-12), era un septuagenar mergând spre optzeci, scheletic și nevricos, cu ochenele zgăurite din orbite și cu cei trei-patru ultimi peri din cap drepți precum sârma. Lângă el, o mamaie, și ea tot peste șaptezeci, cu pălărie de paie și înarmată cu o rangă de fier pe care o agita întruna – nu se înțelegea bine dacă în semn de amenințare sau ca manifestare a unei forme avansate de Parkinson.

--Un moment, făcu Montalbano. Eu sunt...

--Ești un asasin, asta ești 'mneatale! îl întrerupse mamaie, cu voce atât de stridentă, încât pescărușii, care între timp se arpopiaseră din nou ca să savureze actul doi al scenetei, tâșniră departe, chihotind speriați.

--Dar, doamnă, eu...

--Să nu-ndrăznești să negi, criminalule, de două ore stau

aici și mă uit la tine cu binoclul! Își înalță încă și mai mult vocea mamaie.

Montalbano se simțea descumpănit, complet neputincios. Și, fără să-și dea seama ce face, lăsă capătul cordonului din mână și se ridică, întorcându-se cu totul către cei doi.

--Oh, Doamne! Îi în pielea goală! strigă bătrâna, dându-se doi pași înapoi.

--Mișelule! Ești mort! strigă bătrânul, dându-se doi pași înapoi.

Și trase. Asurzitoare, lovitura trecu la circa douăzeci de metri de comisar, îngrozit mai curând de ecoul focului de armă. Îndărătnic, moșul, pe care reculul îl mutase alți doi pași înapoi, se pregăti să-l ia din nou în cătare.

--Ce faceți? V-ați țicnit? Eu sunt...

--Ține-ți pliscul și nu mișca! porunci bătrânelul. Am anunțat deja poliția, așa să știi. Ajunge imediat.

Montalbano nu se clinti. Cu coada ochiului observă cum, metru cu metru, leșul lua din nou calea către larg. Mai târziu, când Al de Sus se-nvrednici să-ngăduie a i se face propria voie, două mașini sosiră în viteză pe șosea și se opriră în dreptul lor. Din prima, Montalbano îi zări coborând în fuga mare pe Fazio și Gallo, amândoi în civil. Simți că revine la viață, însă sentimentul avea să fie de scurtă durată, căci din a doua mașină se dădu jos un fotograf, care începu să execute poze la foc automat. Recunoscându-l pe comisar, Fazio prinse a lihui în gura mare către moșneag:

--Poliția! Nu trageți!

--Da' de unde știu eu, mă rog frumos, că nu sunteți complicități 'mnealui? veni răspunsul omului.

Și-și îndreptă revorberiu-nspre Fazio. Procedând însă astfel, își abătu atenția de la Montalbano. Care, lehamățit de toată zavera, țâșni înainte, îl prinse pe bătrân de încheietură și-l dezarmă. Însă nu putu evita izbitura năucitoare a rângii de fier cu care mamaie îl trozni drept în țeastă. Brusc se făcu beznă, iar el se lăsă în genunchi și leșină.

În mod cert trecuse de la leșin direct la somn, pen' că de trezit, se trezi în patul de acasă, pe când ceasul arăta unsprezece și jumătate. Primul lucru care-i veni să-l facă se dovedi a fi un strănut, apoi un altul, urmat de un al treilea. Se vedea treaba că pân' la urmă tot îl prinsese păcătoasa de trohneală de care-i era frică; ce să mai zică însă de țeastă, pe care parcă nici nu și-o mai simțea de durere. Din bucătărie se auzi vocea Adelinei, menajera.

--Deșteptară-v-ăți, domnuțule?

--Da, numa' că mă doare rău țeasta! Te pominești că mamaie mi-a spart capul?

--Apăi lu' alde 'mneatale nu-ți spage niminea căpățâna, nici cu tunu' de-ar trage.

Se auzi telefonul sunând: dădu să se ridice, însă un soi de vertij îl trânti înapoi în pat. Pfui, da' să știi c-a avut ceva forță-n brațe blestemata de mamaie! Între timp, răspunse Adelina. O auzi spunând:

--Acu-acușica se deșteptă. Bini, bini, îi zic.

Își făcu apariția cu o ceașcă de cafea aburindă.

--Domnuțu' Fazio ierea. Zice-așa, că-n maxim-maxim juma' de oră vine la vizită.

--Adeli, da' tu când ai ajuns?

--Apăi, la nouă, ca de obicei, domnuțule. 'Mneatale erai deja culcat la pat, iar domnuțu' Gallo stătea să vă păzească. Îi spusei că dacă tot am vinit, mă-ngrijesc eu de 'mneatale, așa că el se duse.

Ieși din odaie, dar se întoarse imediat, ducând un pahar cu apă într-o mână și o pastilă în cealaltă.

--Spirină v-adusei!

Obedient, Montalbano înghiți pastila. Întins în pat cum stătea, simți că-l trec frisoane reci. Adelina îl văzu, deschise bombănind armoarul mare, puse mâna pe un pled gros și-l întinse peste cearșaf.

--La anii de-i aveți 'mneatale, nu se cade să vă mai dedați la așa mascaralâcuri.

În clipa aceea, Montalbano o urî. Își trase pledul peste cap și închise strâns ochii.

Auzi telefonul sunând îndelung. Oare ce treabă avea de făcut Adelina de nu răspundea? Se ridică cu greutate și trecu anevoie în camera cealaltă.

--*Brondo?* făcu el, fonfăit.

--Dom' comisar? Fazio mi-s. Din păcate, nu pot ajunge, s-a ivit ceva.

--Grav?

--Nu-să-trăiți, o nimica-toată. Trec pe după-amiază. Vă las. A, și tratați-vă răceala.

Închise și trecu în bucătărie. Adelina plecase, dar îi lăsase o notiță pe masă.

„Ierești dormit-dus și nu vrusei să vă scol. Orișicum, tre’ pen’ ca s-apară domnuțu’ Fazio. Lăsați mâncare la frigideriu. Adelina“.

N-avea ghes să deschidă frigiderul: numa’ de mâncat nu-i ardea lui acu’. Realiză brusc că se fâțâia de colo-colo prin casă în costumul lui Adam – expresie de le place tare mult jurnaliștilor, or ălor de se cred plini de duh. Își trase pe el o cămașă și o pereche de chiloți, apoi se duse să se așeze în bătrânul lui fotoliu din fața televizorului. Se făcuse unu fără un sfert, ora de difuzare a primului buletin de știri la Televigăta, post pro-guvernamental prin vocație, indiferent dacă la guvern erau ăi de extremă stângă ori ăilalți, extremiștii de dreapta. Primul cadru de-i apăru în fața ochilor îl înfățișa chiar pe el. Era complet dezbrăcat, cu gura căscată, ochenele ieșite din găvane și o mână dusă la vintre, ca să-și acopere rușinile. Părea Susana cea castă, olecuță cam înainte cu anii, ce-i drept, și cu pilozitate în exces. Pe ecran apăru și o legendă a fotografiei, care titra:

„Comisarul Montalbano (foto) salvează un mort“.

Gândurile lui Montalbano se îndreptară pe loc către fotograful sosit pe plajă odată cu Fazio și Gallo, căruia-i transmise mental cele mai sincere și cordiale urări de viață lungă și realizări. Pe ecran se iți mutra ca de cur de găină a editorialistului Pippo

Ragoneze, dușman declarat al comisarului.

„Azi dimineață, puțin după răsărit...”

Pentru cine nu înțelesese exact, pe ecran apăru un răsărit oarecare de soare.

„...eroicul nostru comisar Montalbano s-a gândit să facă o partidă sănătoasă de înot...”

Apăru o imagine marină, cu un oarecare ce înota la mare depărtare, imposibil de recunoscut.

„Vă spuneți, probabil, că încă nu e sezon de făcut baie în mare și, mai ales, că ora aleasă de eroul nostru nu este chiar cea mai potrivită. Dar ce să-i faci, te poți pune cu gusturile omului? Nu, așa-i place eroului nostru și cu asta basta: cine știe, poate că a simțit nevoia acelei partide de înot pentru a-și alunga din minte anumite idei bizare, la fel ca multe altele cărora le cade adesea victimă. Înotând dumnealui așa, în larg, deodată s-a ciocnit de cadavrul unui necunoscut. În loc să telefoneze autorităților competente...

--... îhî, cum nu, cu celularul pe care-l țin încorporat în ștrumeleag, îl întrerupse înfuriat Montalbano, din fața televizorului.

„... comisarul nostru a hotărât să tragă cadavrul la țărm fără ajutorul nimănui, legându-l cu costumului său de baie de propriul picior. Rezolv totul singur – acesta este motto-ul său. Însă manevrele dumisale n-au scăpat atenției doamnei Pina Bausan, care de dimineață se pusese pe observat întinsul mării prin binoclu.”

Pe ecran se iți atunci mutra doamnei Bausan, a’ de-l

trosnise cu ranga-n țeastă.

„De unde sunteți, doamnă?”

„Eu și soțul meu Angelo suntem din Treviso.”

Lângă mutra mamaiei apăru cea a soțului, pistolarul.

„Sunteți de mult timp aici, în Sicilia?”

„De patru zile.”

„În vacanță?”

„Da’ de unde atâta vacanță? Eu sufăr de astmă, iar medicul mi-a spus că aerul de mare îmi face. Fata mea, Zina, măritată cu un sicilian care lucrează la Treviso...”

Povestirea fu întreruptă de un suspin neconsolat al doamnei Bausan, căreia soarta nemiloasă îi dăduse un sicilian drept ginere.

„...mi-a zis să venim pentru o vreme aici, în casa bărbatului ei, pe care ei o folosesc numa’ câte o lună, vara. Și am venit.”

De data aceasta, suspinul neconsolat se făcu auzit și mai distinct: tii, să te ții ce viață aspră și plină de primejdii aici, pe insula asta sălbatică!

„Spuneți-mi, *signora*, cum se face că stăteți și scrutați marea la o asemenea oră?”

„Din moment ce mă trezesc devreme, trebuie să-mi găsesc ceva de făcut, nu credeți?”

„Spuneți-ne, domnule Bausan, purtați întotdeauna acea armă asupra dumneavoastră?”

„Nu. Eu n-am arme. Revolverul l-am împrumutat de la un verișor de-al meu. Din moment ce veneam în Sicilia, înțelegeți și dumneavoastră că...”

„Susțineți că aici, în Sicilia, vizitatorii trebuie să vină

înarmați?”

„De vreme ce aici nu există lege, mi se pare ceva logic, nu credeți?”

Pe ecran reapăru fața ca de cur de găină a lui Ragonese.

„Iar toate acestea au generat un echivoc de-a dreptul grotesc. Crezând că...”

Montalbano închise televizorul. Dintr-odată, se simțea pornit rău pe Bausan, dar nu pentru că trăsesse cu pistolul spre el, ci pentru cele spuse adineauri. Ridică receptorul.

--*Brondo*, Cadarella?

--Uite care-i treaba, cornută-ncornorată carele ești tu și boule cu țâțe carele...

--Abăi ge, Cadarella, nu mă regunojdi? Zund Mondalbano.

--Iha, 'mneavoastă iereați, dom'le-domnicle? Da' ce, guturat sunterăți?

--Nu, Cadarè, aja-mi veni mie ghef ză mă maimuțărezg.

Dă-mi-l pe Fazio.

--Acușica, domnicle!

--La ordin, dom'le!

--Fazio ge z-a-ndâmblat cu revolveru' mojului?

--Al lui Bausan, ziceți? Apăi, i l-am înturnat îndărăt.

--Are permiz pord-armă?

Urmă o pauză stânjenită.

--Nu știu, dom'le. În toată bordeluiala aia de pe plajă, îmi ieși cu totul din minte să-ntreb.

--Bine. Adigădelea nu, voarde rău. Agu', în gliba azda, de dugi la 'mnealui ji vezi cum zdă gu agdele. Dagă nu-i în regulă, agționezi gonvorm legii. C-abăi nu budem lăza așa, liber ga bazărea gerului un mojneag zglerozat gare-mbujcă-n

zdânga ji-n dreabda.

--'Teles, dom'le.

Și uite-așa, treaba era făcută! Iar *signor* Bausan și amabila 'mnealui consoartă aveau acu' să învețe că și aici, în Sicilia exista olecuță de lege. Olecuță, într-adevăr, dar exista. Dădu să se întoarcă în pat, când telefonul sună din nou.

--*Brondo?*

--Salvo, *amore*, de ce ai vocea asta? Dormei sau ești răcit?

--Varianda doi.

--Te-am sunat la birou, dar mi-au spus că ești acasă.

Spune-mi cum a fost.

--Abăi, gum ză vie? A vozt o dreabă garaghioază. Eu zdădeam agolo-n bielea goală, iar 'mnealui a dras gu bizdolu-n mine. Ji be urmă m-a brins răgeala.

--Tu te, te, te...

--Ge-nzeamnă dudedede?

--Tu te... tu te-ai dezbrăcat în fața chestorului, iar el te-a împușcat?

Montalbano amuți instantaneu, ca lovit cu leuca-n cap.

--Livia, da' de ge, mă rog vrumoz, ar vi drebuit ză mă dezbrag în vața ghezdorului?

--Pentru că aseară așa mi-ai spus, că și de-ar fi să se năruie cerurile, tu mort-copt în dimineața asta te duci să-ți prezinți demisia!

Cu mâna liberă, Montalbano își arse o palmă zgomo-toasă peste frunte. Demisia! Uitase complet de demisie!

--Vezi du, Livia, azi de dimineață, în dimb ce-o văceam be mordu', am dat bezde un mord adevărad gare...

--La revedere, îl întrerupse Livia, furioasă. Trebuie să

ajung la birou. Sună-mă când îți recapeți uzul vorbirii.

Unica soluție era acu' să mai ia o „spirină“, să-și tragă pledul peste cap și să se pună pe asudat din greu.

Înainte să pornească în călătoria către tărâmul visurilor, îi trecu prin fața ochilor, cu totul involuntar, un fel de rezumat al întâlnirii sale cu cadavrul din largul mării.

Ajuns la momentul în care îi ridica mortului brațul ca să-și petreacă pe după el propriul costum de baie, înfășurându-l apoi în jurul încheieturii, pelicula sa mentală se opri brusc și se derulă înapoi, ca la masa de montaj. Braț ridicat, costum de baie petrecut pe după braț, costum înfășurat... Stop. Braț ridicat, costum petrecut pe după braț... Stop. Braț ridicat, costum petrecut pe după braț... Și în acest punct somnul se dovedi biruitor.

Către ora șase spre seară era drept de-a-n picioarele – dormise ca un copchil de țâță și simțea că puseul de răceală aproape-i trecuse. Era însă mai bine să aibă olecuță de arăvdare și să rămână acasă.

Încă-l mai încerca un soi de osteneală, însă era de-nțeleș: se strânseseră laolaltă și noaptea infamă, și partida de înot, și truda cu care trăsese mortul la țarm, și pălitura de rangă încasată în țeastă, și, mai ales, căderea de tensiune din momentul când a realizat că uitase de întâlnirea cu chestorul. Se încuie în baie și rămase îndelung sub duș, apoi se bărbieri pe îndelete, cu pedantlâc, și se îmbracă la patru ace, ca și cum ar fi

urmat să plece la serviciu. În realitate însă, ridică telefonul și sună la chestura din Montelusa.

--Alo? Comisarul Montalbano sunt. Aș vrea să vorbesc cu domnul chestor. E urgent.

Nu avu de așteptat decât câteva secunde.

--Domnul Montalbano? Sunt Lattes. O, dar ce mai faceți, cum o mai duceți? Și familia? Ce vă mai face familia?

Iha, iar începea torocăleala de pe lume, să te ții acu'!

Domnul Lattes, șef de cabinet, zis și „Laptes și mieres“ datorită onctuoșității sale neîntrecute, era unul din ai de citeau *Prefacerea și Familia creștină*. Era încredințat că orice bărbat demn de stimă trebuie să aibă soție și prasilă cât cuprinde. Și cum pe comisarul nostru îl stima totuși, în felul său, nu era chip să-i scoată cineva din minte ideea că Montalbano era însurat.

--Sunt toți bine, slavă Preasfintei noastre Fecioare, intonă Montalbano.

De acum învățase că acel „slavă Preasfintei noastre Fecioare“ însemna disponibilitate maximă din partea domnului Lattes.

--Cu ce vă pot fi de folos?

--Aș dori să confer cu domnul chestor.

Să confere! În clipa aceea, Montalbano se autodisprețui.

Însă ce să-i faci, n-ai ce să-i faci: când ai nevoie de birocrați cel mai bine e să le vorbești pe limba lor.

--Oh, dar domnul chestor nu este. A fost convocat la (pauză) Excelența Sa domnul ministru, la Roma.

Montalbano văzu parcă aievea imaginea ce tocmai se derulase la celălalt capăt al firului: pauza fusese provocată de

saltul direct în poziție de drepti al domnului Lattes la nominalizarea (a nu se înțelege: luarea numelui în deșert) Excelenței Sale.

--Ah! făcu Montalbano, ofilindu-se brusc. Și ați ști să-mi spuneți când revine?

--Peste două sau trei zile. Vă pot ajuta eu cumva?

--Vă mulțumesc, domnule. Aștept până se întoarce.

--... „și timpul zilele le toarce...“, fredonă el pentru sine, trântind furios receptorul în furcă.

Se simțea ca un balon dezumflat. Totuși, cum era posibil ca, de fiecare dată când se hotăra să să-și dea, sau să-și înainteze – că așa trebuia zis acu’ – demisia, să apară câte ceva care să se pună de-a-ndăratelea. Realiză brusc că, în ciuda vlăguiei, agravată acum și de telefonul de adineauri, i se ridicase-n stomac o lihneală de lup.

Ceasul arăta șase și zece, nu era încă ora cinei. Da’ unde scria, mă rog frumos, că unu’ tre’ să mănânce după un orar prestabilit? Se duse în bucătărie și deschise frigiderul. Adelina îi pregătise mâncare de oameni bolnavi: pești merluciu fierți. Cu precizarea că erau uriași, proaspeți și în număr de șase. Nu-i puse la încălzit, merluciu îl plăcea să-l mănânce rece, stropit cu ulei și puțină zeamă lămâie, și cu un piculeț de sare. Pâinea o cumpărase Adelina de dimineață: un codru sănătos de pâine cu *giuggiulena*, semințe de susan, mai gustoase parcă atunci când le culegi una câte una de pe fața de masă cu degetul înmuiat în puțină salivă. Pregăti masa pe verandă și se ospătă

pe îndelete, savurând fiecare duminică ca și cum ar fi fost ultimul din întreaga sa existență pe Pământ.

Când în cele din urmă se ridică să strângă masa era trecut cu câteva minute de ora opt. Și acum? Cum să-și omoare timpul până avea să se facă noapte? Problema o rezolvă pe loc Fazio, care tocmai ciocănea la ușa.

--Sara bună, dom'le. Venii să vă raporteze. Cum vă simțiți?

--Mult mai bine, mulțumesc. Stai jos. Cum ai rezolvat-o cu Bausan?

Fazio se mai fâțâi olecuță pe scaun până-și găsi locul, trase afară din buzunar un petic de hârtie și începu să citească.

--Numitul Bausan Angelo, fiul lui Angelo și al lui Crestin Angela, născut pe...

--Iha, angeli în sus și angeli în jos, peste tot numai îngerași în seara asta, îl întrerupse comisarul. E timpul să alegi. Ori vâri hârtia înapoi în buzunar, ori te zbor afară cu șuturi în cur.

Fazio se văzu nevoit să-și înăbușe din fașă „complexul anagraf”, cum îl numea comisarul, vâri demn peticul de hârtie înapoi în buzunar și spuse:

--Dom' comisar, după ce ați sunată, m-am deplasat de îndată la locuința la care stă numitul Bausan Angelo. Casa, aflată la câteva sute de metri de aici, aparține ginerelui 'mnealui, Rotondò Maurizio. Bausan nu posedă permis port-armă. Pfui, dac-ați ști câte-am pățimit până l-am făcut să-mi predea revorberiu'. M-alesei și c-o izbitură-n cap cu mătura de

la muierea 'mnealui. Ş-apăi mătura doamnei Bausan îi o adevărată armă, iar mamaie are o forţă-n braţ de... Eh, da' cre' că 'mneavoastră ştiţi asta mai bine.

--De ce nu voia să-ţi dea pistolul?

--Pen' că după mintea lui trebuie să-l restituie amicului de la care l-a împrumutat. Acest amic se numeşte Pausin Roberto. I-am transmis datele personale către chestura din Treviso. Pe moşneag l-am dus în arest. O să între pe mâna judeului de cameră preliminară.

--Ceva noutăţi despre cadavru?

--Ăl găsit de 'mneavoastră?

--Da' care altu'? A lu' tata?

--Apăi, dom'le, câtă vreme 'mneavoastră aţi statără acas', la Vigăta şi pîmprejur s-or mai aflatără doi morţi.

--Pe mine mă interesează ăl de-l aflai eu.

--Nicio noutate, dom'le. Precis e vorba de vreun extracomunitar înecat în timp ce traversa marea. Orişicum, cred că la ora asta dom' doctor Pasquano îi gata cu disecţia.

Se auzi telefonul sunând.

--Răspunde tu, spuse Montalbano.

Fazio întinse mâna şi ridică receptorul.

--Casa comisar Montalbano. Cine mi-s eu? Mi-s inspector Fazio, eu. Ah, 'mneavoastră eraţi? Scuze că nu v-am recunoscut. Vi-l dau imediat.

Întinse receptorul comisarului.

--Dom' doctor Pasquano.

Să se fi vorbit dinainte, şi tot n-ar fi picat atât de la şanc! Totuşi, Pasquano? Când se mai pomenise oare ca dom' doctor Pasquano să-l sune acasă? Stai să vezi că, de fapt, treaba cu

mortu' era groasă de tot.

3

--Alo? Montalbano mi-s. Vă ascult, dom' doctor.

--Îmi explici și mie o treabă?

--La ordin, spuneți.

--Cum se face că până acum, de fiecare dată când, galanton cum te știu, îmi trimiteai un cadavru, veneai pe urmă să mă freci la icre că vrei fuga-fuguța rezultatul autopsiei, însă de data asta te-a durut drept în preamăritu-ți cur?

--Apăi, vedeți 'mneavoastră, se-ntâmplă că...

--Nu, nu, îți zic eu ce se-ntâmplă! Se-ntâmplă că 'mneata-ți închipui așa, că mortu' de l-ai pescuit din mare era vreun pribeag neferice ajuns aici de peste mări și zări, victimă a vreunui naufragiu; unul dintre ăi cinci sute și mai bine de năpăstuiți ai sorții de plutesc prin strâmtoarea Siciliei – atât de mulți, că te-ai putea plimba la picior până-n Tunisia pășind pe cadavrele lor. Și-uite-așa, te spălași frumușel pe mânuțe. La urma urmelor, unu' în plus, unu' în minus, ce mai contează, nu-i așa?

--Dom' doctor, dacă așa vă vine 'mneavoastră, să vă vărsați nădufu' pe mine pen' că mai știu eu ce nu v-a mers bine azi, n-aveți decât, dați-i bătaie înainte. Numa' că 'mneavoastră știți foarte bine că eu nu pun niciodată problema așa. În plus, azi de dimineată...

--Ah, da! Azi de dimineată 'mneatale erai ocupat cu exhibiția propriilor înzeestrări sexuale, pentru concursul „Mister

comisar“. Te-am văzut la Televigăta. Aflu că ai avut, cum îi zice, o audiență de invidiat. Felicitări și la mai mare, atunci.

Mda, ăsta era Pasquano al nostru: mojikos, antipatic, agresiv, nesuferit. Comisarul știa însă că la mijloc era vorba despre o formă instinctuală, disperată de apărare împotriva a tot și toate. Trecu la contraatac, abordând tonul care se impunea.

--Dom' doctor, acu' se poate ști cum și în ce scop vă permiteți să mă frecați la icre la ora asta, și încă în timpul meu liber?

Pasquano păru mulțumit.

--Pen' că am bănuiala că lucrurile nu sunt așa cum par a fi.

--Adicătelea?

--Până una-alta, mortu-i *nostrano*, băștinaș sadea.

--Ah.

--Pe urmă, în opinia mea, a fost omorât. Atenție, n-am făcut decât o recunoaștere superficială deocamdată, nu l-am deschis încă.

--Ați găsit răni de armă de foc?

--Nu.

--De armă albă?

--Nu.

--De armă atomică? izbucni Montalbano, iritat. Ce-i asta, dom' doctor? Un test de cunoștințe generale? Îmi explicați sau nu odată?

--Treci mâine după-masă pe aici și ilustrul meu coleg, doctorul Mistretta, cel care va executa autopsia, îți va face cunoscută opinia mea, opine pe care, atenție, 'mnealui n-o împărtășește.

--Mistretta? De ce Mistretta, 'mneavoastră nu veți fi acolo?

--Nu, eu nu. Plec din oraș mâine dis-de-diminează, îmi

vizitez sora care nu stă tocmai bine cu sănătatea.

În clipa aceea, Montalbano înțelese de ce-i telefonase Pasquano. Era un gest de curtoazie, de prietenie. Doctorul știa cât de mult îl detesta Montalbano pe Mistretta, un individ cu aere de superioritate și plin de pretenții.

--Așa cum am spus, continuă Pasquano, Mistretta nu este de acord cu mine în privința acestui caz. De aceea am ținut să-ți spun, în privat, ceea ce cred eu.

--Ajung imediat, zise Montalbano.

--Unde?

--La 'mneavoastră la birou.

--Nu sunt la birou, sunt acasă, pregătim bagajele de plecare.

--Vin la 'mneavoastră acasă.

--Nu, nu. Uite care-i treaba, e cam dezordine la mine.

Hai să ne-nîlnim la primul bar de pe aleea Libertà, de acord? A, și nu mă face să ard gazul de pomană pe acolo, pen' că mâine mă scol devreme.

Îl concedie rapid pe Fazio, care insista curios să afle mai multe, își mai trase o clăteală rapidă, se urcă în mașină și o apucă în direcția Montelusa. Primul bar de pe aleea Libertà înclina mai curând către statutul de bombă sordidă: Montalbano trecuse o dată pe acolo și-i fusese de-ajuns, ba îi și prisosisse. Intrând, îl zări numai decît pe doctorul Pasquano așezat la o măsuță.

Se așeză lângă el.

--Ce iei? îl iscodi Pasquano, care avea în față o ceașcă

cu cafea.

--Ce-ați luat și dumneavoastră.

Rămaseră în tăcere până când sosi chelnerul cu comanda.

--Așadar? atacă Montalbano.

--Ai văzut în ce stare se afla cadavrul, nu-i așa?

--Păi, da, chiar îmi era teamă să nu i se desprindă brațul

de corp în timp ce-l remorcam.

--Eh, s-ar fi întâmplat și asta dacă mai insistai olecuță, făcu Pasquano. Nefericitul acela stătea în apă de mai mult de o lună.

--Carevasăzică, moartea a survenit luna trecută.

--Cel puțin. Dată fiind starea cadavrului, mi-e greu să...

--Avea ceva semne particulare.

--Da, de glonț.

--Bine, și atunci de ce mi-ați spus că nu...

--Montalbano, mă lași să termin ce am de spus au ba?

Avea o rană veche de armă de foc la piciorul stâng. Glonțul i-a fărâmițat osul. Dar e treabă veche de câțiva ani. Eu mi-am dat seama pentru că piciorul s-a descărnat sub acțiunea apei de mare. Se poate să fi umblat ușor șchiopătat.

--Ce vârstă credeți că avea?

--Ca la vreo patruzeci, cu aproximație. Și în mod limpede era european. De identificat însă, va fi greu de identificat.

--Amprente digitale, nu?

--Șuguiеști?

--Dom' doctor, totuși de unde până unde credeți că-i vorba de crimă?

--E o opinie personală, bagă bine la cap. Vezi 'mneata, corpul e plin de răni cauzate de stâncile de mare de care s-a tot

lovit plutind în derivă.

--Nu sunt stânci în zona de mare de unde l-am pescuit.

--Da' de unde poți ști 'mneatale de unde venea! La urma urmei, a navigat mult și bine înainte să vină să ți se ofere plocon. L-au mâncat și crabii, că i-am găsit vreo doi, morți, în gură... Ziceam însă așa, că leșul e plin de răni naturale, nesimetrice și toate post-mortem. Însă există patru care-s simetrice și foarte bine definite, de formă circulară.

--Unde?

--La încheieturile mâinilor și la glezne.

--Deci asta era! exclamă Montalbano, sărind de pe scaun.

Către prânz, înainte s-adoarmă, îi tot revenise în minte un amănunt pe care însă nu reușise să-l descifreze: brațul, costumul de baie înfășurat pe încheietură...

--Era o urmă adâncă de jur-împrejurul încheieturii stângi, rosti el, lent.

--Ai observat-o și 'mneata? Urme la fel erau și în jurul celeilalte încheieturi, și la glezne. După părerea mea, asta poate-nsemna un singur lucru...

--C-a fost ținut legat.

--Exact. Știi însă cu ce? Cu sârmă. Și atât de strâns, că i-a săpat în carne. Legat cu nylon, rănila n-ar fi fost atât de adânci, până aproape de os, dar cu siguranță am fi găsit anumite urme. Însă nu, înainte să-l înece, i-au scos legăturile de sârmă, ca să ne facem să credem că e vorba de un naufragiat oarecare.

--Nicio speranță pentru ceva probe criminalistice?

--Ba, speranțe ar fi. Depinde însă de doctorul Mistretta. Ar fi nevoie să se ceară niște analize speciale ce se efectuează la Palermo, ca să se vadă dac-au rămas urme de metal sau de rugină de-a lungul rănilor circulare. Numa' că-i treabă de durată. Cam asta-i tot. s-a făcut târziu.

--Mulțumesc pentru tot, dom' doctor.

Își strânsesă mâinile. Comisarul se urcă din nou la volan și porni; luat de gânduri; înainta cu viteză mică. Deodată, o mașină se plasă în spatele său și-l atenționează din farurile, reproșându-i lentoarea. Trase de volan către marginea șoselei, iar mașina din spate, un soi de nălucă argintie, îl depăși, apoi i se opri brusc în față. Suduind printre dinți, comisarul frână și el. La lumina farurilor, îl văzu pe șoferul din față scoțându-și brațul pe fereastra nălucii și arătându-i semnul cu două degete ridicate, în formă de coarne. Înfuriindu-se brusc, coborî diun mașină cu chef de gâlceavă. Șoferul nălucii coborî și el. Iar Montalbano încremeni-n loc. Era Ingrid, care venea către el zâmbind, cu brațele larg desfăcute.

--Ți-am recunoscut mașina, zise șvedeza.

Tii, cât să fi trecut oare de când nu se mai văzuseră? Cel puțin un an, mai mult ca sigur. Se strânsesă cu putere în brațe, Ingrid îl sărută, apoi, ținându-l încă în brațe, îl îndepărtă nițel ca să-l privească mai bine.

--Te-am văzut în pielea goală la televizor, spuse râzând.

Ești bucățică bună încă, n-am ce zice.

--Iar tu ești parcă și mai frumoasă ca înainte, rosti cu

sinceritate comisarul.

Ingrid îl îmbrățișă din nou.

--Livia? E aici?

--Nu.

--În cazul ăsta, aş veni să zăbovesc niţel la tine pe verandă.

--De acord.

--O clipă, să anulez o întâlnire.

Vorbi o vreme cu voce joasă la mobil, apoi îl iscodi:

--Whisky ai?

--O sticlă întreagă, nedesfăcută. Uite care-i treaba, Ingrid, ține cheile de la casă și ia-o înainte. Nu pot ține pasul cu tine când conduci.

Șvedeza râse, luă cheile și, până să repornească Montalbano mașina, se făcuse deja nevăzută. Se bucura de întâlnirea care avea să-i permită, pe lângă cele câteva ore petrecute în compania unei vechi prietene, să se detașeze de caz, pentru a medita mai târziu la rece asupra celor revelate de doctorul Pasquano.

Ajuns acasă, la Marinella. Ingrid veni să-l întâmpine, îmbrățișându-l din nou cu putere.

--Acum sunt autorizată s-o fac, îi șopti la ureche.

--De către cine?

--De către Livia. Când am ajuns am auzit telefonul sunând și am răspuns. N-ar fi trebuit, știu, dar a fost o pornire spontană. Ea era. I-am spus că urmează să sosești dintr-o clipă în alta, iar ea m-a înștiințat că nu va mai suna în seara asta. Mi-a mai spus că nu te-ai simțit prea bine astăzi și m-a autorizat să-ți fiu infirmieră, să am grijă de tine și să te fac să te relaxezi.

Iar eu numai așa știu să am grijă de cineva și să-l fac să se relaxeze.

Futu-i și iat futu-i! Să vezi a naibii că Livia s-a-nveninat de-adevăratelea la suflet! Ingrid nu pricepuse, sau, mă rog, se prefăcea că nu pricepue, ironia acidă a Liviei.

--Scuză-mă o clipă, zise Montalbano, eliberându-se din îmbrățișare.

Formă numărul de la Boccadasse, însă în receptor îi suna ton de ocupat. Clar, ridicase receptorul din furcă. Încercă din nou, în vreme ce Ingrid se fâțâia de colo-colo prin casă – găsisese sticla de whisky, adusese cuburi de gheață din congelator, apoi ieșise să se așeze pe verandă. La Boccadasse suna tot ocupat, așa că până la urmă comisarul se ridică și se duse lângă Ingrid pe banca de pe verandă. Era o noapte delicată, cu câțiva norișori lejeri ici și colo, iar dinspre mare plutea murmurul valurilor ce se spărgeau blânde de țărm. Un gând, sau mai curând o întrebare, se prezentă la raport în mintea comisarului, făcându-l să zâmbească. Oare la fel de idilică ar fi fost noaptea aceea, la fel ar fi perceput-o oare dacă lângă el nu s-ar fi aflat Ingrid care, după ce-și preparase o doză generoasă de whisky, i se ghemuise acum alături, cu capul sprijinit de umărul lui? Mai apoi, șvedeza începu să vorbească despre ale ei, terminând trei ore și jumătate mai târziu, când din sticlă mai lipseau doar patru degete pentru a fi declarată oficial decedată. Zise despre bărbat-su că era același bou cu țâțe ca-

ntotdeauna și că acum erau în divorț, deși trăiau în continuare sub același acoperiș, îi povesti că se întorsese pentru o vreme în Suedia, pentru că i se făcuse dor de familie („voi, sicilienii, m-ați molipsit“), și-l informă despre cele două relații prin care trecuse de când nu se mai văzuseră. Prima, cu un deputat de profundă orientare doctrinară către biserică, pe nume Frisella sau Grisella, nu-l înțelegea el prea bine, care înainte să se suie în pat lângă ea se pune-n genunchi pe podea, rugându-se la Țl de Sus să-l ierte pentru păcatul de se pregătea să-l comită; a doua, cu un comandant de navă ieșit anticipat la pensie după ce primise o moștenire – ar fi putut deveni ceva serios, însă ea preferase să încheie conturile cu el. Bărbatul cu pricina, pe nume Lococo sau Lococco, nu-l înțelegea el prea bine, îi dădea fiori, inducându-i o stare de disconfort. Ingrid se pricepea ca nimeni alta să surprindă aspectele comice, chiar grotești, ale bărbaților cu care se întâlnea, așa că Montalbano râse în seara aceea pe săturate. Rezultă până la urmă o seară chiar mai relaxantă decât un masaj făcut de o profesionistă.

În ciuda unui duș lung cât o zi de post și a celor patru cafele date peste cap una după alta, când se urcă la volan își simțea capul încă tehui de la whisky-ul de peste noapte. În rest, era cu revizia complet pusă la punct.

--Dom'le-domnicle, v-ați revenitără-n puteri după disturbație? îl iscodi Catarella.

--Da, mi-am revenit, mulțumesc.

--Domnicule, apăi vă văzui la televizoriu. Măiculiță sfântă, mai rar așa corporație ca a 'mneavoastră, zău dacă nu!

Ajuns în birou, îl chemă pe Fazio, care se precipită dândă înăuntru, mâncat de curiozitate să afle ce zisese dom' doctor Pasquano. Cu toate astea nu-ndrăzni să-l iscodească nimic, nu zise nici pâs, căci știa mai bine ca oricine că șefu' trecea printr-una din acele perioade-ntunecate când se aprindea dintr-o nimica toată și exploda ca o bumbără. Montalbano îl așteptă să se așeze, continuând să se prefacă interesat de vrafu' de foi din fața sa: pură parșivenie, se-nțelege, pen' că intuia perfect întrebarea lui Fazio, desenată parcă pe curbura buzelor, da' tare-i mai plăcea să-l lase uneori să fiarbă-n suc propriu!

Apoi, hodoronc-tronc, fără să-și ridice ochii din hârtii, rosti:

--Omucidere.

Luat pe nepusă masă, Fazio sări-n sus de pe scaun.

--L-or împușcată?

--Nțțț.

--L-or tăiată?

--Nțțț. L-or înecată.

--Și, mă rog frumos, cum își dădu seama dom' doctor

Pasquano că...

--Pasquano a făcut o examinare sumară și și-a format o opinie. E însă tare greu de crezut ca Pasquano să dea vreodată greș.

--Totuși, pe ce se bazează, dom'le?

Comisarul îi relată discuția cu doctorul. Apoi adăugă:

--Faptul că Mistretta nu-i de acord cu Pasquano ne ajută. În raport, la rubrica „cauza decesului“, Mistretta va scrie

mai mult ca sigur: „î nec“ – folosind, se-nțelege, tot soiul de termeni științifici. Iar asta ne va crea acoperirea de care avem nevoie. Putem lucra la caz în sfânta pace, fără frecuşuri cu chestura, cu Brigada Mobilă și tot restu’.

--Bine-bine, și eu ce am de făcut?

--Întâi de toate, faci rost de fișa cu semnalmente a mortului: înălțime, culoarea părului, vârstă, treburi de-astea, știi tu.

--Și o fotografie, eventual?

--Fazio, văzuși bine în ce hal arată, nu-i așa? După părerea ta, omu’ ăla mai are față?

Fazio afișă o expresie dezamăgită.

--Ce-ți pot spune, dacă asta te face să te simți mai bine, este că probabil umbla șchiop de-un picior. Fusese împușcat cu ceva timp în urmă.

--Tot greu o să-mi fie să descopăr cine e.

--Tu încearcă oricum. Verifică eventual și anunțurile de persoane dispărute: Pasquano e de părere că mortu’ nostru se afla în croazieră de cel puțin o lună.

--Încerc, încerc, făcu Fazio, cu aer neîncrezător.

--Acu’ eu ies. Mă-ntorc cam în două ore.

Se duse în port; frână, coborî din mașină și se îndreptă către o dană unde se vedeau acostate două vase de pescuit – restul ieșiseră de mult în larg. Avea noroc, *Maica Domnului* era acolo: vreo revizie la motor, probabil. Apropiindu-se, îl zări pe comandantul-proprietar, Ciccio Albanese, care supraveghea operațiunile de pe punte.

--Ciccio!

--Dom’ comisariu, ’mneavoastră sunterăți? Acu’ viu.

Se cunoșteau de ceva vreme, avându-se destul de bine. Albanese, un sexagenar mâncat de aerul sărat al mării, își făcea veacu' pe punți de pescadoare încă de pe la șase ani, despre el zicându-se că nu-i poate sta nimeni împotrivă în știința sectorului de mare dintre Vigàta și Malta, până chiar în Tunisia. Era atât de priceput, c-ar fi putut corecta cu ușurință hărțile nautice și portuare ale zonei. Umbla vorba prin târg că, ani în urmă, în vremuri de restriște pentru pescuit, nu se dăduse în lături de la contrabanda cu țigări.

--Ciccio, te deranjez?

--Nu-să-trăiți, dom' comisar, Pentru 'mneavoastră, orișicând.

Montalbano îi explică ce voia de la el. Albanese se limită să întrebe cât avea să dureze. Comisarul îi spuse.

--Băieți, în două ore îs înapoi.

Și porni pe urmele lui Montalbano, care se îndrepta spre mașină. Călătoriră în tăcere. Paznicul de la morgă îl informă pe comisar că doctorul Mistretta nu sosise încă, dar putea vorbi cu Jacopello, asistentul. Montalbano simți că i se ia o greutate de pe suflet: o eventuală întâlnire cu Mistretta i-ar fi stricat toată ziua, cât mai rămăsese din ea. Văzându-l pe comisar, asistentul Jacopello, fidel trup și suflet lui Pasquano, se luminează la față.

--Tii, frumusețu' moșului!

Comisarul știa că față de Jacopello putea juca cu cărțile pe masă.

--El e prietenul meu Ciccio Albanese, căpitan de vas.

Dac-ar fi fost să dăm nas în nas cu Mistretta, i-am fi spus că

amicul meu vrea să vadă mortul pentru că se teme să nu fie un marinar de-al său dispărut pe mare. Cu tine însă nu-i nevoie să fac teatru. Dacă însă te-ntreabă Mistretta de noi, acum ai răspunsul pregătit, de acord?

--De acord. Urmați-mă.

În timp, cadavrul devenise parcă și mai veșted. Pielea îi părea o foaie uriașă de ceapă aruncată peste un schelet, cu câte o halcă de carne prinsă ici și colo, la întâmplare. Câtă vreme Albanese examinează leșul, Montalbano îl iscodi pe Jacopello:

--Știi opinia doctorului Pasquano despre moartea nefericitului de colo, nu-i așa?

--Cum să nu? Eram prezent când s-a contrazis cu Mistretta. Care n-are deloc dreptate. Uitați-vă și 'mneavoastră.

Șanțurile circulare și adânci din jurul încheieturilor și de la glezne săreau în ochi datorită nuanței lor cenușii.

--Jacopè, crezi că reușești să-l faci pe Mistretta să ceară analiza aceea de țesut de care zicea Pasquano?

Jacopello izbucni în râs.

--Facem prinsoare că reușesc?

--Să fac prinsoare cu tine? Niciodată.

Jacopello era știut și răștiut drept un împătimit al pariurilor. Era capabil să facă prinsoare pe orice, de la prognoza vremii până la numărul de decedați ce se vor înregistra în săptămâna care urmează, iar partea frumoasă era că rareori se-ntâmpla să piardă.

--O să-i spun că analiza trebuie făcută ca să fim acoperiți în caz de una, de alta. Că, la o adică, pe unde-o să scoatem noi cămașa dacă dom' comisar Montalbano descoperă

că omu' nostru n-a murit în accident, ci a fost omorât? Vă spun eu, Mistretta își ferește și curu', nimic de zis, da' mai mult își ferește obrazu'. Vă avertizez însă, dom' comisar, că analizele astea nu-s de azi pe mâne, or să cam dureze.

Pe drumul de întoarcere, Albanese se hotărî în sfârșit să iasă din muțenie. Deschise gura și murmură:

--Hm.

--Apăi, cum așa? replică urzicat comisarul. Te uiți la mort juma' de oră pe ceas și pe urmă asta-i tot ce ai de zis: hm?!

--E strâmbă rău tărașenia asta, zise Albanese. Ș-apăi dacă nici eu n-am mai văzut morți înecați la viața mea... Numa' că ăsta-i...

Se opri brusc, întrerupt parcă de un gând.

--De când zicea dom' doctor că stătea leșu-n apă?

--Cam de vreo lună.

--Apăi nu-să-trăiți, dom' comisar. Are minim-minim două luni.

--Bine, dar după două luni n-am mai fi găsit un cadavru, ci doar bucăți din el.

--De asta și spun că-i strâmbă toată tărașenia.

--Explică-mi mai bine, Ciccio.

--Bleah, adevăru-i că nu-mi place să-ndrug baliverne.

--Ehe, dac-ai ști câte baliverne scot eu pe gură! Hai, curaj, Ciccio.

--V-ați uitat la rănila provocate de stânci?

--Da.

--Sunt răni superficiale, dom'le. Numa' că luna trecută am avut mare umflată rău, zece zile la rând. Dacă leșul se lovea în timpul ăsta de stânci, n-ar fi avut doar așa răni. Probabil i-ar

fi fărâmat țeasta, iar fi făcut coastele ferfeniță sau l-ar fi străpuns vreo ieșitură din stâncă.

--Și ce-i cu asta? Poate că-n zilele alea cu furtună de care spui tu leșul plutea în mare deschisă și n-a întâlnit stânci în drum.

--Apăi, dom' comisar, 'mneavoastră-l găsitărați într-un secor de mare în care curenții merg invers.

--Adică?

--L-ați găsităra în zona Marinella, nu-i așa?

--Da.

--Acolo, curenții ori duc către larg, ori urmează cursul paralel cu țărmul. Vă spui eu, în mai puțin de două zile, leșul ăla ajungea la capul Russello. Vâr mâna-n foc, dacă vreți.

Montalbano amuți, reflectând la spusele celuiilalt. Apoi zise:

--Povestea asta cu curenții de mare trebuie să mi-o explici mai bine.

--Când doriți 'mneavoastră.

--Diseară ești liber?

--Da-să-trăiți. Știți ceva? De ce nu veniți la cină acasă la mine? Îi zic muierii, ș-apăi o să vedeți, ne încropește o chiolhăneală cu barbuni gătiți cum numa' ea știe.

În clipa următoare, Montalbano simți nu că-i lasă gura apă, ci că limba mai-mai să i se-nece-n salivă!

--Mulțumesc. Spune-mi totuși, Ciccio, tu ce idee ți-ai făcut despre pocinogul ăsta?

--Îmi dați voie să spui direct ce am de zis? Uitați: în primu' și-n primu' rând, stâncile nu lasă șanțuri precum cele pe care mortu' nostru le avea în jurul încheieturilor și a gleznelor.

--De acord.

--Omu' a fost înecat, însă mai întâi l-or legată de mâini și de picioare.

--Cu sârmă, după părerea doctorului Pasquano.

--Așa-i. Pe urmă, or luată leșul și l-or lăsată la macerat în apă de mare, dar într-un loc oarecum mai ferit. Când or controlat și-or văzută c-a ajuns la un grad potrivit de saramură, l-or lăsat să fie dus de valuri.

--De ce să fi așteptat atâta vreme?

--Dom' comisar, eu zic c-or vrută să se creadă că mortu' venea de hăt-departe.

Montalbano îl privi cu admirație. Carevasăzică, Ciccio Albanese, om al mării, nu numai că ajunsese la aceleași concluzii ca doctorul Pasquano, om al științelor, și ca Montalbano, om al logicii de zbir, dar iată că făcuse și un mare pas înainte.

4

Stătea însă scris în stele ca Montalbano al nostru să nu adulmece nici măcar de departe aburii de barbuni fripți preparați de muiera lui Ciccio Albanese. Către ora opt seara, pe când se pregătea să plece de la birou, primi un telefon de la vicechestorul Riguccio. Se cunoșteau de ani buni, dar, deși se simpatizau, nu depășiseră stadiul relației de colegialitate. N-ar fi fost cine știe ce să se devină prieteni, însă niciunul nu se hotăra să facă pasul.

--Montalbano? Îți cer mii de scuze, dar am o mare

problemă: spune-mi, aveți pe cineva acolo, la comisariat, care poartă ochelari de miopie cu dioptrie trei la ambii ochi?

--Iha, exclamă comisarul. Ce-ți pot spune e că am doi agenți cu ochelari, Cusumano și Torretta, dar dioptriile, alea n-am de unde le ști. Dar de ce întrebi? A ordonat mult-iubitul tău ministru un recensământ pe tema asta?

Preferințele politice ale lui Riguccio, foarte apropiate de cele ale noului guvern, erau știute și răsștiute.

--Nu-mi arde de șagă, Salvo. Vezi, te rog, dacă găsești o pereche cu dioptrii potrivite și trimite-mi-o cât mai repede. Ai mei tocmai s-au rupt, iar eu fără ochelari sunt terminat.

--Bine, dar n-ai nicio pereche de schimb la birou? Îl iscodi Montalbano în timp ce trimitea după Fazio.

--Ba da, dar la Montelusa.

--Păi, tu unde ești?

--Aici, la Vigàta, în port. Serviciul de primire turiști.

Comisarul îi relatează situația lui Fazio.

--Alo, Riguccio? Am dat dispoziții. Zi-mi despre turiști, câți sunt de data asta?

--Pe puțin o sută cincizeci, pe două vedete de-ale noastre.

Au fost detectați pe două șalupe în derivă care începuseră să ia apă în timp ce se pregăteau să se izbească de stâncile Lampedusei⁴. Din câte mi s-a spus, călăuzele i-au abandonat, fugind la bordul unei bărci cu motor. N-ar fi avut nicio șansă, s-

4 Insulă în Marea Mediterană, la cca. 200 km de coasta de sud a Siciliei și cca 100 km de coasta de NE a Tunisiei. Împreună cu insula Pantelleria, reprezintă teritoriile italiene cele mai apropiate de Africa. Lampedusa este principala poartă de intrare în Europa a imigranților din țările Africii, aici funcționând un important centru de primire și triere (n. tr.).

ar fi înecat toți. Vrei să-ți spun ceva, Montalbà? M-am săturat să văd atâția și-atâția nefericiți care...

--Auzi, spune-le astea prietenilor tăi din guvern.

Fazio se întoarse cu o pereche de ochelari.

--La stângul e minus trei, la dreptu', minus doi jumate.

Montalbano transmise informația mai departe.

--Perfect, spuse Riguccio. Mi-i trimiți, te rog? Că uite, vedetele noastre acostează deja la chei.

Fără nicio explicație logică, Montalbano se hotărî să-i ducă ochelarii chiar el, personalmente-n persoană, cum zicea Catarella. La urma urmelor, și Riguccio era de felul lui un gentleman. Cât despre cina la Ciccio Albanese, avea să-și ceară scuze pentru întârziere și cu asta basta.

Slavă Domnului, își zise, că nu era în locul lui Riguccio. Chestorul încheiase cu Căpitănia portului un acord prin care chestura din Montelusa era anunțată în timp real de sosirea fiecărui transport de imigranți extracomunitari. Și de fiecare dată, Riguccio se vedea nevoit s-o apuce înspre Vigàta, în fruntea unui convoi format din autocare dotate corespunzător, camioane încărcate cu polițiști, ambulanțe, jeep-uri. Și, de fiecare dată, aceleași tragedii sfâșietoare, scene de plânsete și jale. Trebuia dat primul-ajutor muierilor care stăteau să nască, plozilor rătăciți în talmeș-balmeșul de pe țărm, ălor de li se rătăciseră mintea sau se îmbolnăviseră pe durata interminabilei călătorii, petrecute pe punte, în bătaia soarelui și a vântului. Când în sfârșit ajungeau să debarce, aerul tare de mare nu izbutea să mascheze duhoarea insuportabilă ce le

intrase în piele, și care nu, nu era duhoare de oameni nespălați, ci era duhoarea spaimei, a fricii de necunoscut, a suferinței și a deznădejzii ajunse la acea limită dincolo de care nu mai există decât izbăvirea morții. Era cu neputință să rămâi nepăsător la toate astea și de aceea îl și înțelegea pe Riguccio, care-i mărturisise că nu mai poate suporta.

Ajuns în port, comisarul observă că prima vedetă acostase deja, coborându-și pasarela. Polițiștii stăteau dispuși pe două rânduri, formând un soi de coridor uman către primul autocar din convoi, care aștepta cu motorul pornit. În picioare la baza pasarelei, Riguccio abia dacă-i mulțumi în treacăt lui Montalbano pentru ochelari, punându-și-i imediat pe nas. Comisarul avu senzația că vicechestorul nici măcar nu-l recunoscuse, într-atât de atent era să țină situația sub control.

Imediat, Riguccio dădu semnalul: debarcarea putea începe. Prima pe pasarelă păși o negresă cu pânțelele într-atât de îmbolboșat, de-ai fi zis că leapădă pruncul acolo, pe loc. Nici măcar nu se putea mișca. O ajutau un marinar de pe vedetă și un bărbat negru. Lângă ambulanță se porni hărmălaia, pentru că negrul voia să se urce în spate, cu negresa. Marinarul le explică polițiștilor că negrul trebuie să fi fost bărbatul gravidei, dat fiind c-o ținuse în brațe tot drumul. Degeaba, nu se putea și cu asta basta. Ambulanța porni în trombă, în urllet de sirene. Rămași pe loc, marinarul își petrecu brațul pe sub subsuorii bărbatului negru, care-ntre

timp se pusese pe plâns, și-l conduse încet-încet către autocar, vorbindu-i întruna șoptit la ureche. Ros de curiozitate, comisarul se apropie. Marinarul îi turuia vrute și nevrute în dialect – probabil venețian sau, oricum, de prin împrejurimi –, iar negrul nu pricepea o iotă, dar se vedea treaba că vorbele și tonul prietenos îl mai alinau.

Tocmai se pregătea să se întoarcă la mașină când, deodată, Montalbano zări o vânzoleală curioasă la baza pasarelei, unde un grup de vreo patru-cinci naufragiați se clătinară, dezechilibrați, de parc-ar fi fost beți. Nu se prea înțelegea ce se petrece. Apoi, printre picioarele bărbaților țâșni un *picciliddro* care nu părea să aibă mai mult de cinci, maximum șase ani. Străpungând în viteză aliniamentul polițiștilor, mucosul se făcu nevăzut la fel de iute precum apăruse. În vreme ce doi dintre agenți porniră la pas alergător după el, Montalbano îl urmări cu privirea pe țângău care, cu instinctul sălbăticiunii care fuge de vânător, se îndrepta către zona cea mai puțin luminată a cheiului, acolo unde se aflau ruinele unui vechi siloz, străjuit de jur împrejur de un zid. Deodată, fără să înțeleagă ce resort interior îl împinsese să facă asta, strigă în direcția agenților:

--Stați pe loc! Sunt comisarul Montalbano! Întoarceți-vă în dispozitiv. Mă ocup eu de aici.

Polițiștii se supuseră.

Între timp, comisarul îl pierduse din ochi pe băiat, dar drumul pe care o apucase avea o singură destinație – un loc

închis, izolat, un soi de fundătură între peretele din spate al silozului și zidul de incintă al portului, de unde nu se mai deschideau alte căi de fugă. Pe urmă, spațiul era înstrâmtorat și bâcsit, tescuit cum era cu canistre și sticle goale, cu sute de lădițe pentru pește rupte și cu cel puțin două sau trei motoare hrentuite de trauler. Era greu și pe lumină să te miști prin toată răscolnița de acolo, darămite acu', sub pâlpâirea stinsă a unui felinar de stradă! Presimțind că țângăul îl privea de undeva, din penumbră, hotărî să se prefacă nepăsător și calm, înaintând lent, cu pași abia târșiți, aprinzându-și o țigară. Ajuns la strâmtura dinspre depozit, se opri și spuse, cu voce joasă și blândă:

--Hai încoa', *picciliddru*, că nu-ți fac ni'ca.

Niciun răspuns. Totuși, ciulindu-și urechile, dincolo de ecourile zaverei dinspre chei – un soi de resac alcătuit din strigăte, plânsete, jelanii, înjurături, claxoane de mașină, sirene, scrâșnete de cauciucuri – percepi deslușit răsuflarea timidă, ușor gâfâită, a țâncului care se vedea treaba că se pitulase chiar acolo, la câțiva pași de el.

--Curaj, hai afară, că nu-ți fac ni'ca.

Urmă un foșnet, provenit dinspre o ladă de lemn aflată chiar în fața lui. Înțelese că băiatul stătea pitit acolo, în spatele lăzii. Ar fi putut pune mâna pe el dintr-un simplu salt, însă preferă să aștepte pe loc, nemișcat. În clipa următoare, îl văzu ițindu-și pe rând palmele, apoi brațele, capul și pieptul. Restul corpului rămânea mai departe ascuns îndărătul lăzii de lemn. Țângăul se postase în poziție de capitulare, cu mâinile sus, cu

globii zgăurți din găvane de spaimă, dar ținându-se să nu pișe ochii ca nu care cumva să-l creadă cineva slab de înger.

Oh, Doamne, oare din ce colț de infern venea nefericitul – se întrebă în sinea sa Montalbano, răscolit brusc până-n rărunchii inimii –, dacă deja-nvățase, la vârsta lui, îngrozitorul gest al mâinilor ridicate deasupra capului, pe care în mod sigur nu-l văzuse nici la cinema, nici la televizor?

Răspunsul îi veni prompt, sub forma unui gând fulgerător, un adevărat *flash* mintal. Iar în acel flash, pe durata lui adică, se făcură nevăzute, pe rând, și depozitul, și aleea, și portul, ba chiar Vigàta însăși – totul dispăru, reapărând apoi, recompuse, în dimensiunile și nuanțele alb-negru ale unei vechi fotografii, văzută cu mulți ani în urmă, dar făcută încă și mai 'nainte, pe vremea războiului, înainte să se fi născut el, și care înfățișa un *picciliddro* evreu, sau polonez, ce-o fi fost, cu mâinile ridicate, cu aceeași, precisă, privire bulbucată și aceeași, precisă, voință de a nu se pune pe pișat ochii, toate astea în timp ce un soldat îl ținea în cătarea puștii.

Comisarul simți ca o picneală grea în piept, o durere care-i tăie brusc răsuflarea; înspăimântat, strânse din pleoape, redeschizându-le după un timp. Și, în sfârșit, toate din se întoarseră la proporțiile normale, la jocul de lumini și umbre ale serii, cu *picciliddro* din nou negru, și nu evreu sau polonez. Montalbano făcu un pas în față și-i prinse mâna rece ca un sloi, ținând-o apoi strânsă între ale sale. Rămase așa o vreme, parcă

așteptând ca fie și numai olecuță din căldura mâinilor lui să se transmită în degetele mititele ale copilandrului. Abia când îl simți destinzându-se încet-încet, făcu un pas în direcția cheiului dinspre care veniseră, ținându-i în continuare mânuța în mâna sa. Băiatul îl urmă, dându-i-se docil și încrezător în grijă. Brusc, și lovind mișelește pe la spate, în minte îi încolți o amintire, amintirea lui François, băiețandru tunisian care i-ar fi putut deveni fiu, așa cum își dorise Livia. Izbuti la timp să-și înăbușe emoția, mușcându-și până la sânge buza de jos. Pe chei, debarcarea își continua cursul.

De la distanță, îi atrase atenția o muiere mai curând dolofană pe care păreau s-o treacă toate chinurile cerului și pământului: cu doi țânci atârnați de fuste, urla-ntruna vorbe de neînțeles, smulgându-și părul, bătând cu picioru-n pământ sau sfășindu-și bluza. Trei agenți încercau, fără succes, s-o țină calmă. Deodată, când muierea îi observă pe comisar și pe *picciliddro*, nimic nu-i mai stătu în cale: îi împinse cât colo pe polițiști și se năpusti cu brațele larg deschise către cei doi. În clipa aceea se întâmplară două lucruri. Mai întâi, Montalbano simți limpede cum țângăul, zărindu-și mama, se încordă brusc, gata parcă s-o ia din nou la sănătoasa. De ce oare se comporta astfel, în loc să-i alerge în întâmpinare? Montalbano se uită la el și văzu, cu stupoare, că țângăul nu privea la mumă-sa, ci la el, cu o întrebare deznădăjduită în priviri. Hm, poate că-i cerea să-l lase să fugă, ca să nu-l ia mumă-sa la

bastoane pe spinare pen' că scăpase de lângă ea. În al doilea rând, se întâmplă că, alergând spre ei, muierea puse picioru' greșit în pământ și se prăbuși ca un sac. Polițiștii încercară s-o ridice, dar în zadar, căci nu putea sta în picioare, tânguindu-se și ținându-se de genunchiul stâng. Între timp, îi făcea semn comisarului să-i aducă fiul. Iar când țăngăul ajunsese în dreptul ei, îl luă în brațe, acoperindu-l cu sărutări de sus până jos. Chiar și așa, nu izbutea să se țină pe picioare. Se forța, dar cădea înapoi. Atunci, cineva chemă ambulanța, din care se dădură jos doi brancardieri; unul din ei, uscat-uscat și cu mustață, se aplecă spre muiere și-i atinse piciorul.

--Tre' să fie o fractură, zise.

O urcară în ambulanță laolaltă cu cei trei copii și porniră. Pe chei, începea debarcarea naufragiaților de pe cea de a doua vedetă, însă comisarul se hotărâse să plece acasă, la Marinella. Se uită la ceas: aproape ora zece seara – inutil să se mai prezinte acasă la Ciccio Albanese. Adio, barbuni fripți în seara aceea! La o asemenea oră nu-l mai aștepta nimeni. De altfel, ca să fie sincer, stomacul i se strânsese brusc și nu-i mai ardea de mâncare.

Ajuns acasă, la Marinella, îl sună pe Ciccio Albanese, care-l informă că-l așteptase o vreme, înțelegând apoi că n-avea să mai ajungă.

--Dar vă rămân oricând la dispoziție pentru povestea cu curenții de mare.

--Mulțumesc, Ciccio.

Andrea Camilleri
PE CURS DE COLIZIUNE

Seria „Comisarul Montalbano“

Traducere din limba italiană
Emanuel Botezatu

--Dacă doriți, eu pot trece și mâne dimineați pe la 'mneavoastră la birou, că tot nu ies pe mare la pescuit. Aduc și hărți, dacă vreți.

--De acord.

Rămase îndelung sub duș, frecându-se de parcă ar fi vrut să-și alunge de pe piele scenele abia văzute, pe care, fărâmițate în particule invizibile, le simțea pătrunse adânc în toți porii. Își trase pe el prima pereche de pantaloni care-i ieși în cale și se duse în sufragerie, dornic să stea pe îndelete de vorbă cu Livia. Întinse mâna spre receptor, însă telefonul prinse brusc să sune, din proprie inițiativă. Trase brusc mâna înapoi, ca fript. O reacție instinctivă și necontrolată, desigur, care demonstra însă că, în ciuda dușului de adineauri, imaginile de pe cheiul portului îi lucrau încă în minte, iritându-l.

--*Ciao, amore*. Ești în regulă?

Simți brusc nevoia s-o aibă pe Livia acolo, lângă el, s-o strângă în brațe în vreme ce ea îl alina. Numai că, dat fiind că era făcut din aluatul din care era făcut, răspunse doar atât:

--Da.

--Ți-a trecut răceala?

--Da.

--De tot?

Ar fi trebuit să priceapă că Livia îi întindea o capcană, însă era mult prea nervos și cu mintea la altele.

--De tot.

--Înseamnă că Ingrid te-a îngrijit cum scrie la carte.

Spune-mi și mie ce ți-a făcut? Te-a luat în brațe și te-a dus la

nani? Te-a învelit până sub bărbie? Ți-a fredonat un cântecel de noapte bună?

Căzuse-n cursă ca un fleț! Singura soluție era contraatacul.

--Uite ce e, Livia, am avut o zi cu adevărat grea astăzi.

Sunt foarte obosit și n-am nici cel mai mic chef să...

--Ești obosit rău, zici?

--Da.

--Păi, atunci, de ce n-o chemi pe Ingrid să te mai învioreze?

Mda, în fața Liviei trebuia să se recunoască învins în toate războiele de agresiune. Hm, cine știe, poate că s-ar fi descurcat mai bine într-un război defensiv.

--De ce nu vii tu?

Intenția îi fusese să dea o replică tactică, dar o rostise cu asemenea sinceritate, încât Livia probabil rămăsese descumpănită la celălalt capăt al firului.

--Vorbești serios?

--Bineînțeles. Ce zi e azi, marți? Perfect, mâine te duci la birou și ceri câteva zile de concediu anticipat. Pe urmă te urci în avion și vii încoa'.

--Mai-mai că...

--Niciun mai-mai.

--Ah, Salvo, dac-ar depinde numai de mine... Știi, în perioada asta avem mult de lucru. Oricum, eu încerc.

--Printre altele, aș vrea și să-ți povestesc ceva ce mi s-a întâmplat în seara asta.

--Hai, povestește-mi acum, te rog.

--Nu, vreau să te cat în găvanele... îhâm, scuză-mă, vreau să te privesc în ochi în timp ce-ți vorbesc.

Rămaseră la telefon o jumătate de oră încheiată. Și și-ar fi dorit să mai stea încă pe-atât.

Din cauza convorbirii cu Livia, pierduse însă buletinul de știri de pe Retelibera.

Deschise orcum televizorul, potrivindu-l pe Televigăta.

Mai întâi anunțară că, în timp ce o sută cincizeci de extracomunitari fuseseră debarcați la Vigăta, pe partea orientală a insulei, la Scroglitti, se petrecuse o tragedie. Din cauza furtunii, o șalupă înțesată cu viitori imigranți se lovise de stânci. Până la momentul transmisiei se recuperaseră cincisprezece cadavre.

--Însă este de așteptat ca bilanțul victimelor să crească, se auzi un reporter folosind – Oh, Doamne! – o frază-șablon.

În acest timp, pe ecran se vedeau trupuri de oameni înecați, cu brațele plutind inert, cu capetele răsturnate pe spate, copii înfășurați inutil în păături ce n-aveau să le mai insufle căldură dincolo de moarte, chipuri de salvatori copleșite de groază, oameni alergând cu pași convulsivi către ambulanțe, un preot îngenuncheat care se ruga. Imagini răscolitoare. De acord, dar răscolitoare pentru cine? – se pomeni întrebându-se comisarul. Tot văzând și răs-văzând astfel de imagini – atât de diferite și totuși atât de asemănătoare între ele –, lumea încet-încet se obișnuia. Omu' se uita la ele, zicea un „Vai de capu' lor!” și-și vedea mai departe de spaghetele lui cu fructe de mare.

Imaginile dispărură, făcând loc feței de cur de găină a

lui Pippo Ragonese.

„În cazuri precum acestea“, rosti editorialistul principal al postului, „este absolut necesar să facem recurs la realismul rațiunii și să nu ne lăsăm copleșiți de instinct și de sentimente. Trebuie să reflectăm asupra unui aspect elementar: temeliile civilizației noastre creștine nu pot fi demantelate de hoardele scăpate de sub control ale acestor disperați și delincvenți care debarcă zilnic pe coastele noastre. Acești oameni reprezintă un pericol autentic pentru noi, pentru Italia, dar și pentru restul lumii occidentale. Legea Cozzi-Pini, recent aprobată de guvernul nostru, este, indiferent ce continuă să susțină opoziția, singura barieră împotriva acestei adevărate invazii. Să ascultăm însă părerea pe această temă a unui politician cu vederi largi, luminate, așa cum este invitatul nostru de astăzi, onorabilul Cenzo Falpalà.“

Falpalà era unu' din ăi de-și iau mutra celui care-și avertizează spectatorii că nu-i de joacă și că pe el nimeni din lumea asta nu-l poate lua peste picior.

„Am doar o scurtă declarație de făcut. Legea Cozzi-Pini își demonstrează astăzi perfectă funcționalitate, iar dacă se întâmplă ca imigranții să moară, este tocmai pentru că legea instituie elementele necesare pentru pedepsirea traficantilor, a călăuzelor care, în caz de dificultate, nu-și fac scrupule să-i arunce în mare pe bieții oameni disperați, pentru a nu risca să fie arestați. Aș vrea apoi să mai adaug că...“

Montalbano sări ca ars din fotoliu și schimbă canalul

– mai mult decât înfuriat, era mai curând întristat de prostia uriașă scoasă pe gură de onorabilul. Oamenii aceia își imaginau că pot opri o migrație de dimensiuni epocale ca aceea prin proceduri polițienești sau prin hotărâri de guvern. Își aminti atunci că văzuse odată, într-un sat din Toscana, o biserică al cărei porton masiv de la intrare avea țățânilor contorsionate de o presiune atât de mare, încât ajunseseră să se rotească în sensul opus celui stabilit prin construcție. Desigur, îi ceruse explicații unui om de-al locului, care-i povestise că, pe vremea războiului, naziștii îi încuiaseră pe toți bărbații din sat în biserică și începuseră să arunce de sus cu grenade în mulțimea dinăuntru. De disperare, oamenii s-au împins și au forțat portonul de la intrare până l-au făcut să se deschidă în sens invers, mulți reușind astfel să scape cu viață.

Așa și-aici: mulțimile acelea care soseau din colțurile cele mai sărace și devastate ale lumii aveau atâta forță, atâta disperare, încât erau capabile să întoarcă din țățâni mersul istoriei, în sens contrar. Cu voia lu' alde Cozzi, Pini, Falpalà și compania, desigur! Indivizi care erau în același timp și cauză, și efect al unei lumi alcătuite, iată, din teroriști care omorau trei mii de americani dintr-o lovitură, din americani care considerau sutele de civili morți în bombardamentele lor drept „victime colaterale“, de șoferi care măcelăreau oameni pe șosele și nici gând să oprească pentru primul-ajutor, de mame care-și omorau

plozii în fașă din te miri ce, de fii care-și masacrau mame, tați, frați și surori pentru bani, de balanțe financiare falsificate care, conform unor legi date peste noapte, nu mai erau acum falsificate, de oameni care ar fi trebuit să înfunde de ani buni pușcăria, dar care, în schimb, nu doar că erau liberi, dar făceau și impuneau legea.

Ca să se negoiască, să-și mai ostoiască olecuță nevricoșenia de-i înfierbântase dintr-odată capul, continuă să treacă de la un canal la altul, oprindu-se într-un târziu la o transmisie sportivă – o cursă strânsă în care se întreceau două bărci rapide cu vele.

„Așteptata confruntare, dură, dar în același timp foarte sportivă dintre cele două veliere rivale – *Stardust* și *Brigadoon* – se apropie de final, însă nu reușim încă să pronosticăm cine va fi câștigătorul acestei magnifice competiții. Fără îndoială însă că următoarea girație va fi hotărâtoare“, spunea comentatorul.

Urmă o vedere panoramică, din elicopter. Cei doi concurenți din frunte erau urmați la distanță de alte bărci, circa zece la număr.

„Iată-ne ajunși la geamandură, la punctul de cotitură“, strigă comentatorul.

Unul din cele două veliere efectuează manevra virând cu multă eleganță, dădu roată geamandurii de semnalizare și se încadră pe traseul de întoarcere.

„Ce se întâmplă însă cu *Stardust*? Ceva e în neregulă

acolo“, se auzi vocea agitată a crainicului.

Cu totul curios, *Stardust* nu dăduse niciun semn c-ar vrea să efectueze curba de girație și, cu vânt bun din pupa, își continua drumul drept, având parcă viteză și mai mare. Era oare cu puțință să nu fi zărit geamandura de semnalizare? Urmă apoi ceva nemaivăzut. *Stardust*, în mod evident scăpată de sub control – poate cu timona ruptă, cine putea ști – se duse să se înfigă violent drept într-un iaht staționat pe direcția sa de mers.

„Incredibil! A lovit în plin șalupa comisarilor de concurs! Cele două ambarcațiuni se scufundă! Iată îndreptându-se într-acolo echipajele de prim-ajutor! Incredibil! Se pare totuși că nimeni n-a fost rănit. Credeți-mă pe cuvânt, prieteni, în toți acești ani de când particip la regate de veliere nu s-a-ntâmplat să văd ceva asemănător!“

Spunând acestea, pe comentator îl pufni râsul. Și lui Montalbano îi veni să râdă, apoi închise televizorul.

Dormi rău peste noapte, cu vise scurte din care se trezea tresărind, nevenindu-i parcă să creadă ce vedea. Unul anume îl miră peste poate. Îl asista pe doctorul Pasquano, care urma să efectueze autopsia unei caracatițe.

Nimeni din jur nu se arăta mirat, ba chiar Pasquano și subalternii săi tratau operația ca pe un act administrativ cât se poate de normal. Numai lui Montalbano întreaga situație i se părea strâmbă.

„Scuzați-mi întrebarea, dom’ doctor, zicea el, dar de când se fac aici autopsii la caracatițe?“

„Cum, n-ați aflat? E o dispoziție nouă de la minister.“

„Aha. Și cu resturile ce faceți pe urmă?“

„Sunt distribuite populației sărace, pentru hrană.“

Comisarul tot nu reușea însă să înțeleagă.

„Nu, tot nu pot pricepe de ce trebuia dată o asemenea dispoziție.“

Pasquano îl privea îndelung, apoi zicea:

„Pentru că lucrurile nu sunt așa cum par a fi.“

Montalbano își amintea bine că aceeași, precisă, frază fusese rostită de doctor în legătură cu cadavrul pescuit de el.

„Vrei să te uiți?“, îl iscodea Pasquano, tot mânuind în sus și-n jos bisturiul.

Și brusc, caracatița se preschimba într-un împielit de copchil, un *picciliddro* negru. Mort, desigur, dar cu ochii în continuare zgăuriți din orbite.

În timp ce se bărbierea, îi reveniră în minte scenele de seara trecută, de pe chei. Și, pe măsură ce imaginile i se derulau, la rece, prin fața ochilor, începu să perceapă un sentiment de disconfort, de iritare. Nu, ceva nu se potrivea, exista un detaliu nelalocul lui.

Se încerbici să revadă scenele, de data asta cadru cu cadru. Nu, nimic. Și se-ntristă brusc. Era un semn cert de bătrânețe: altădată ar fi știut să descopere clenciul la minut, cu atât mai mult unul distonant față de restul tabloului.

Bleah, mai bine o lăsa baltă – își zise.

Trimise după Fazio de cum intră în birou.

--Ce noutăți ai?

Fazio se uită la el ca picat din cer.

--Apăi, dom'le, abia de vorbirăm. Încă mă mai ocup de pretinu' nostru. Am verificat anunțurile de dispariție de persoană și de aici, și de la Montelusa...

--Aha. Bravo, bine lucrat! făcu comisarul, cu un aer grav.

--Apăi, dom'le, de ce mă luați în târbacă?

--Auzi, tu ce crezi că făcea mortu' nostru, se deplasa înot dis-de-diminează către casă?

--Nu-să-trăiți, numa' că era musai să verific și posibilitatea asta. Pe urmă, am mai iscodit și eu pe unu', pe altu', numa' că nimeni nu pare să știe ce hram poartă.

--Ai făcut rost de fișa cu semnalmente?

--Da-să-trăiți. Vârsta – în jur de patruzeci, înălțime – unu și șaptezeci și patru, părul negru, ochi căprui. Constituție robustă. Semne particulare: o cicatrice veche la piciorul stâng, puțin sub genunchi. Probabil șchiopăta. Și cu asta basta.

--Nu prea ai ce alege, așa-i?

--Exact. Motiv pentru care am făcut o treabă.

--Ce anume?

--Apăi, știind că 'mneavoastră nu vă-nghțiți nicicum cu dom' doctor Arqua de la Criminalistică, mă dusei acolo și-l rugai pe un pretin bun să-mi facă o favoare.

--Adică?

--Să-mi facă pe calculator fața probabilă pe care o avea mortu' pe când era încă viu. În seara asta ar trebui să mi-o trimită.

--Uite care-i treaba: eu lu' alde Arqua nu-i cer în vecii

vecilor să-mi facă o favoare. Nici mort.

--Nicio grijă, dom'le, astă treabă rămâne între mine și preținu' meu.

--Bun, și între timp ce ai de gând să faci?

--O s-o fac pe comis-voiajoru'. O oră-două mai am niște daraveri de terminat, da' pe urmă iau mașina – a mea, personală – și-ncep să iau la cernut sătucele de pe țărm, de la răsărit la asfințit. Cum apare ceva nou, vă sun și vă informez de îndată.

Nici nu ieșise bine Fazio, că ușa se redeschise brusc cu putere, trântindu-se violent de perete. Însă Montalbano nu se clinti, mai mult ca sigur intrase Catarella. Mai-mai că se resemnase cu aceste intrări în scenă. Ș-apăi, ce-i putea face, mă rog frumos? Să-l împuște?

Să țină ușa biroului deschisă? Neah, olecuță de arăvdare, asta era tot ce putea face.

--Dom'le-domnicule, să mă scuzăriți, da-mi scăpă, mâna-mi scăpă.

--Hai, fă-te-ncoa', Catarè.

Frază care se potrivea perfect, ca intonație, legendarei replici „fă-te-ncoa', cretinule“ a fraților De Rege⁵.

--Domnicule, dat fiind pentru că azi de dimineață, la prima oră, primii o telefonată de la un jurnalist carele mă iscodi despre 'mneavoastră personalmente-n persoană, venii să vă fac advertență că 'mnealui îmi zise așa, c-o să revină cu telefonata.

--A zis cum îl cheamă?

--Pilat din Pontiu, dom'le.

Pilat din Pont?! Pfui, Doamne, oare avea să trăiască

5 Cuplu de comici din perioada interbelică (n. tr.).

ziua aia când Catarella va repeta cu exactitate numele și prenumele cuiva?

--Catarè, uite care-i treaba: când revine Pilat din Ponțiu cu telefonata, așa să-i spui, că eu am intrat urgent în ședință cu Caiafa, în Sinedriu.

--Caiafa ziserăți, dom'le? Apăi, fiți cu inima-n pace, că nu uit eu așa nume.

Și totuși, nu se clintea de lângă ușă.

--S-a-ntâmpilat ceva, Catarè?

--Se-ntâmplă că azi-noapte pe-nnoptatelelea târziu vă văzui la tilivizor.

--Apăi, Catarè, tu așa-ți treci vremea, uitându-te după pe mine la televizor?

--Nu-să-trăiți, dom'le, cazual fuse.

--Și ce văzuși, mă rog frumos? Reluarea cu mine-n pielea goală? ÎNSEAMNĂ C-AM FĂCUT AUDIENȚĂ, NU GLUMĂ!

--Nu-să-trăiți, cu hainele pe 'mneavoastră iereăți. Se făcuse noapte după doișp'ce când vă văzui pe Retelibera. Iereăți, colea, pe chei și le ziceăți la doi de-ai noștri să se-ntoarne în dispoziție, că vă ocupați 'mneavoastră de tătă treaba. Măiculiță mare, da' frumoasă comandantă-n voce mai aveți, domnicule!

--Bine, Catarè. Mulțumesc, ești liber.

Dintre toți, Catarella îl îngrijora cel mai mult. Și nu pentru că omul începuse să aibă îndoieli asupra normalității sexuale a șefului său, ci pentru că, dacă-și dădea demisia, așa cum hotărâse, Catarella ar fi căzut într-o stare de suferință animalică, ar fi fost asemenea unui câine abandonat de stăpân.

Ciccio Albanese se prezentă în birou aproape de ora unsprezece, așa cum se înțeleseseră, numai că venise cu mâinile goale.

--Și hărțile de care mi-ai spus?

--Apăi, dom'le, dacă v-aduceam să vedeți hărțile nautice, ați fi înțeles ce-i desenat acolo?

--Nu.

--Ș-apăi, la ce bun să le mai aduc? Mai bine zic pe gură ce am de zis.

--Lămurește-mi o treabă, Ciccio. Voi, căpitanii de pescador, chiar vă folosiți de hărțile astea?

Albanese se uită la el descumpănit.

--Vă arde de șagă? Pentru treaba de-o facem noi, sectoarele de mare le știm din minte, ca pe apă. Olecuță din ce-am învățată de la tații noștri, olecuță din ce-am învățată pe pielea noastră. Când apar lucruri noi, ne ajută radarul. În rest, marea-i aceeași, din moși-strămoși.

--Și atunci, tu de ce operezi cu ele?

--Apăi, nu operez deloc cu ele, dom'le. Mă uit la ele și le studiez așa, pen' că-mi place mie să le studiez. Da' de luat la bord, nu le iau. Altminterea spus, mă încred în experiență.

--Carevasăzică, ce-mi poți spune?

--Dom'le, întâi și-ntâi tre' să vă spui că de dimineață, înainte să viu încoa', trecui să mă văd cu uncheșu' Stefanu.

--Scuză-mă Ciccio, da' eu nu-l...

--Stefano Lagùmina îi zice pe nume, numa' că noi toți îi spunem uncheșu' Stefanu. Merge pe nouășcinci anu' ista, da' are o minte lucidă de cum alta nu-i. Uncheșu' Stefanu nu mai

iese pe mare, da-i știut drept ăl mai bătrân pescar din Vigàta. La-nceput porni să pescuiască cu o tartană, pe urmă avu pescador. Ce zice el, literă de lege îi pentru noi, aștilalți.

--I-ai cerut o consultare, să-nțeleg.

--Da-să-trăiți. Vrusei să am siguranță pe ce gândeam eu că s-a-ntâmplat. Iar uncheșu' Stefanu îmi dădu dreptate.

--Și la ce concluzii ați ajuns?

--Acu' viu ca să vă spui. Mortu' fuse purtat de un curent de suprafață știut de mai toată lumea, care purcede mereu cu aceeași viteză dinspre răsărit spre apus. La Marinella, unde 'mneavoastră v-ați intersectată cu cadaveru', curentul trece cel mai aproape de țărm. Pân-aici, mă făcui înțeles au ba?

--La perfecție. Continuă.

--Orișicum, e un curent lent. Știți câte noduri are?

--Nu, și nici nu voi pentru ca să știu. Dacă te interesează – da' asta rămâne numa-ntre noi doi, da? –, nici măcar nu știu cât înseamnă un nod sau o milă marină.

--O milă-i o-mie-opt-sute-cincizăci-și-unu de metri și optzăci-și-cinci. Asta-n Italia. Pen' că în Anglia, de exemplu...

--Las-o baltă, Ciccio.

--Cum ziceți. Curentu' de care vă spusei vine de departe, nu-i treabă *nostrana*. Suficient să v-amintesc că dăm deja de el încă de hăt, de la capul Passero. De acolo, intră în apele noastre și merge-n paralel cu țărmu' pân' la Mazara. Pe urmă, se duce mai departe în treaba lui.

Apăi, atunci, ura și la vară cald, își zise comisarul. Însemna că leșul putea să fi fost aruncat în apă din oricare punct de pe jumătate din coasta de sud a insulei! Albanese

remarcă expresia de dezamăgire de pe chipul comisarului și-i sări în ajutor.

--Eu știu bine ce gândiți 'mneavoastră acum. Numa' că tre' pentru ca să știți un amănunt important. Olecuță mai sus de Bianconara, curentul de care vă spusei vine intersectat de un alt curent, mult mai puternic, care curge în sens invers. Drept pentru care un cadaver aflat pe drum între Pachino și Marinella n-ar ajunge-n veci și-n pururi la Marinella, pen' că al doilea curent l-ar trimite hăt, în golful de la Fela.

--Carevasăzică, mortu' meu vine de undeva de după Bianconara, nu-i așa?

--Precis mie-n sută, dom'le! Întăleserăți întocmai.

Însemna că aria de cercetări în teren se reducea la vreo șaizeci de kilometri de zonă costieră.

--Tre' să vă mai zic una, continuă Albanese. Îi spusei lu' uncheșu' Stefanu și despre starea în care 'mneavoastră îl găsiți pe mort. Îl văzui și eu și vă spusei atunci că omu' ajunsese cadaver cam de vreo două luni. Așa-i?

--Da.

--Atuncea, vine eu ca să zic: nici gând ca un cadaver să facă două luni pe drum între Bianconara și Marinella. Maxim-maxim, are nevoie de un zece-cinșp'ce zile, judecând după viteza curentului.

--Prin urmare?

Ciccio Albanese se ridică și-i întinse mâna lui Montalbano, semn că-și lua rămas-bun.

--Apăi, dom'le, răspuns la întrebarea asta nu-mi stă mie-n măsură să dau, că mi-s om de mare, da-n schimb e treaba

'mneavoastră, care sunterăți om al legii.

Fiecare cu rolul lui. Ciccio nu voia să se hazardeze pe un teren unde nu era stăpân pe situație. Lui Montalbano nu-i rămânea decât să-i mulțumească și să-l conducă spre ușă. Unde mai zăbovi o clipă, cât să-l cheme pe Fazio.

--Ai la-ndemână o hartă a provinciei?

--Fac rost.

Când Fazio se întoarse cu harta, comisarul o analiză câteva clipe, apoi spuse:

--Uite, în urma informațiilor primite de la Ciccio Albanese, îți iau o povară de pe umeri și te anunț că treaba cu identificarea ți-e ușurată: mortu' nostru-și făcea veacu' în zona dintre Bianconara și Marinella.

Fazio se uită la el cu gura căscată:

--Așa, și?

Comisarul se simți ofensat.

--Adicătelea cum, „așa, și“? Aria de cercetări se reduce enorm.

--Apăi, dom'le, aici, în Vigàta, până și cânele din lanț știe de curentu' de mare care pleacă de la Bianconara! Fiți pe pace, nici într-un caz nu m-aș fi dus să cer informații la Fela!

--Bine, bine. Important este de știut că acum ne-au mai rămas numai cinci sate de vizitat.

--Cinci?

--Cinci, da-să-trăiți! Vino-ncoa' să le numeri pe hartă.

--Dom'le. Satele îs în număr de opt. La cele cinci mai tre' să adăugați Spigonella, Tricase și Bellavista.

Montalbano își aruncă privirea în josul hărții, apoi și-o ridică din nou spre Fazio.

--Harta-i de anul trecut. De ce nu-s trecute?

--Îs sate abuzive.

--Sate? Or fi trei-patru case care...

Fazio îl întrerupse clătinând din cap.

--Nu-să-trăiți, dom'le. Îs sate, sate-n toată puterea cuvântului. Proprietarii de acolo plătesc legal impozit pe casă în comuna cea mai apropiată. Satele au tot ce le trebuie – canalizare, apă, curent, telefon. Și pe an ce trece, tot se măresc. Lumea știe foarte bine că n-o să vină nimenea să le dărâme casele, pentru că niciun politician nu vrea să piardă voturi. Înțelegeți, nu? Pe urmă, se dă o hotărâre de prescriere sau de regularizare și toată lumea-și vede mai departe de treabă. Ca să nu vă mai pomenesc de puhoiul de vile și vilișoare contruite pe plajă! Patru sau cinci dintre ele au chiar și câte un mic port privat.

--Dispari! îi ordonă Mointalbano, înfuriat.

--Apăi stați olecuță, dom'le, că nu-i vina mea, zise

Fazio în drum spre ieșire.

Către prânz, sosiră și două telefonate menite să-i strice de tot umoarea, deja întoarsă pe dos. Prima era de la Livia, care-l anunță că nu reușise să-și ia concediu anticipat. A doua veni de la Jacopello, asistentul lui Pasquano.

--Dom' comisar, zise el cu voce joasă. 'Mneavoastră sunteți?

--Da, eu, făcu Montalbano coborând instinctiv tonul.

Păreau doi complotiști.

--Să mă iertați că vorbesc așa încet, nu vreau să m-audă colegii. Sunai să vă spui că dom' doctor Mistretta făcu mai

devreme autopsia și că, din punctul lui de vedere, avem un caz de înec. Asta înseamnă că nu trimite să se facă analizele de le voia dom' doctor Pasquano. Eu făcui tot ce-mi stătu-n putere ca să-l conving, da' n-ai cu cine discuta. Vedeți, dacă făceați prinsoarea cu mine, acu' ați fi câștigat.

Bun, și acu'? Ce-i mai rămânea de făcut pe cale oficială? Dacă raportul boului cu țâțe care era Mistretta excludea omuciderea, se închideau toate căile către declanșarea anchetei. Iar el n-avea la mână nici măcar un banal anunț de dispariție de persoană. Nicio acoperire, nimic. Atunci, la momentul la care vorbea, mortu' lui era un fel de *nuddru ammiscatu cu nenti*, un nimeni amestecat cu nimic. Și totuși, – așa cum zicea Eliot în poezia lui „Moarte pe ape“, referindu-se la Phlebas, un fenician mort înecat: „Păgân sau evreu, / Tu care rotești roata cârmei cu fața întoarsă în vânt, / Gândește-te la Phlebas...“⁶ –, el la acel mort fără nume avea să se gândească în continuare. Era o chestiune de onoare, dat fiind că acela care hotărâse să-l caute într-o dis-de-dimineată friguroasă fusese mortul însuși.

Se făcuse ora să se ducă la masă. Bine-bine, dar unde? Confirmarea că lumea pe care o știa comisarul se făcea praf și pulbere venise la nici o lună după G8, când, la finalul unui

6 T.S. Eliot, *Moartea pe ape* (frag. din *Tărâmul pustiit*), în *Opere poetice. 1909-1962*, traduceri de Șerban Foarță, Mircea Ivănescu, Sorin Mărculescu și Șerban Foarță & Adriana-Carmen Racoviță, ed. Humanitas Fiction, 2011 (n. tr.).

ospăț demn de toată stima, Calogero, proprietarul-bucătar-ospătar al birtului San Calogero îl anunțase că, împotriva propriei voințe, trebuia să se retragă.

--Mă iei în batjocură, Calò?

--Nu-să-trăiți, dom'le. Cum bine știți, am două by-pass-uri la inimă și merg pe șaptezeci de ani. Doftoru' așa-mi zise, să mă opresc de tot din treabă.

--Bine, și eu? îi scăpase lui Montalbano.

Se simțise brusc la fel de nefericit precum personajele din cărțile populare – fata sedusă și abandonată pe care tătânesu o alungă de acasă cu pruncu-n pânțece, fetița cu chibriturile sub ger și ninsoare, băiețandrul orfan care caută prin gunoaie ceva de-ale gurii...

Drept răspuns, Calogero își desfăcuse larg brațele, cu un aer neconsolat. Nu mult după aceea, sosi groaznica zi în care Calogero îi spusese șoptit:

--Mâne să nu viniți. Îi închis.

Și se-mbrățișaseră, mai-mai să picnească amândoi în plâns. Și uite-așa, pentru comisar începuse pe urmă drumul crucii. Restaurante, birturi, taverne – juma' de duzină din toate luase la rând zilele următoare, dar în zadar. Nu, nu putea spune că găteau prost, numai că bucatelor le lipsea acea tușă imposibil de definit a mâncărurilor lui Calogero. Hotărâse atunci ca, pentru o vreme, să se mai domesticească și să mănânce acasă, la Marinella, și nu în oraș. Adelina îi gătea zilnic un fel de mâncare, numai că asta genera o altă problemă: dacă-l dădea gata la prânz, seara trebuia să încropească ceva cu

olecuță de cașcaval, niște măslina, două-trei sardine sărate sau câteva felii de salam; dacă, viceversa, păstra mâncarea pentru seară, însemna c-avea de încropit la prânz ceva cu olecuță de cașcaval, niște măslina, două-trei sardine sărate sau câteva felii de salam. Pe termen lung, situația devenise deprimantă. Așa că pornise din nou la vânătoare. Descoperise un restaurant bun pe lângă Russello. Pus drept pe plajă, mâncare rezonabilă și prețuri nu prea mari. Problema era că, adunat cu totul – dus încolo, mâncat, venit înapoi –, îi lua minim-minim trei ore, și n-avea mereu atât de mult timp liber la dispoziție.

În ziua aceea se hotărî să încerce un birt pe care i-l recomandase Mimì.

--Ai mâncat și tu acolo? îl întrebase suspicios Montalbano, care nu nutrea nici cea mai mică stimă pentru preferințele palatale al lui Augello.

--Nu, eu nu, dar am un prieten mai cusurgiu ca tine care mi-a vorbit de bine de local.

Cum birtul – „La Enzo“, așa-i zicea – se găsea în partea de sus a orașului, comisarul hotărî resemnat să ia mașina. De afară, birtul se prezenta ca un soi de construcție din tablă ondulată: aceea era sala de mese, căci bucătăria probabil că funcționa într-una din casele din vecinătate. Una peste alta, se respira un aer de provizoriat, de cârpăceală, care lui Montalbano-i plăcu. Intră și se așeză la o masă liberă. Un sexagenar uscat și tras la față, cu ochii străvezii, care până

atunci supraveghease mișcările celor doi ospătari din sală, se apropie și i se proțăpi drept în față, fără să deschidă măcar gura să-l salute. Stătea acolo și zâmbea.

Montalbano se uită întrebător la el.

--Știam eu, zise atunci bărbatul.

--Ce anume?

--Că după atâta foială încolo și-ncoace, o s-ajungeți și aici. V-așteptam.

Carevasăzică se răspândise vorba-n sat despre drumul patimilor pe care-l începuse comisarul după închiderea birtului său preferat.

--Apăi, iată-mă-s, făcu Montalbano, laconic.

Se priviră o vreme drept în ochi. Provocarea la duel fusese lansată. Enzo îl chemă la el pe unul din ospătari:

--Aranjează masa pentru domnu' Montalbano și fii cu ochii-n patru pe sala de mese. Eu mi-s la bucătărie. O să mă ocup personal de dom' comisar.

La aperitiv, nimic altceva decât minicaracățiți *alla strascianasali*, pe care însă le simțea ca materializate din mare condensată, care se topeau cum le puneă în gură. Pastele cu *nivuro* de sepie se puteau oricând lua la întrecere ale lui Calogero. Cât despre mixtul de barbuni, bibani-de-mare și dorade la grătar, comisarul pur și simplu regăsi acea savoare paradiziacă pe care o crezuse pierdută pentru totdeauna. Deodată, în minte prinse să-i sune un motiv muzical ca un soi de marș triumfal. Și se întinse, desfătat, pe scaun, scoțând un oftat greu, din rărunchi.

Și iată cum, după o nesfârșită și primejdioasă navigare

în derivă, Ulise pășise în sfârșit pe îndelung căutata sa Itaca.

Împăcat, măcar în parte, cu propria existență, se urcă la volan și o apucă înspre port. N-avea niciun rost să treacă pe la chioșcul cu *càlia e simenza* – la ora aceea cu siguranță era închis. Lăasă mașina pe chei și o luă la pas de-a lungul falezei. Pe drum, dădu ochii cu obișnuitul pescar la undiță, mereu același, care-l salută cu un fluturat de mână.

--Trage, trage?

--Neah, nici să-l plătești în bani gheață.

La stânca de sub far se așeză. Își aprinse o țigară și o savură fum cu fum. Când o termină, aruncă chiștocul în mare. Purtat de unduirea lină a apei, capătul de țigară trăgea mai întâi să se atingă de stânca pe care stătea el, apoi se ducea să mângâie o alta, ceva mai încolo, întorcându-se pe urmă să refacă traseul. Pe Montalbano îl fulgeră brusc un gând. Dacă în locul chiștocului s-ar fi aflat corpul unui om, cu siguranță acesta s-ar fi plimbat de colo-colo nu ca să se mângâie, ci ca să se izbească de stânci, chiar dacă nu foarte violent. Întocmai cum zisese Ciccio Albanese. Întorcându-și privirea, zări de departe mașina lăsată pe chei. Brusc, își dădu seama că o parcase în același, identic, loc în care cu o zi în urmă, în timpul operațiunii de debarcare a imigranților, se oprise mână-n mână cu țângăul ăl negru, a cărui mumă atâta se mai dăduse de ceasul morții până-și rupsesse un picior. Se ridică și o luă la pas înapoi, spre mașină: era brusc curios să afle cum se terminase

toată tărășenia. N-avea nicio-ndoială, muierea trebuia să fie acu' în spital, cu picioru-n ghips. Se duse la birou, de unde-l sună imediat pe Riguccio:

--Oh, fir-ar să fie, Montalbà, mă făcui de tot rahatu', ce mai!

--De ce?

--Încă nu v-am trimis perechea de ochelari înapoi. Pur și simplu mi-a ieșit din minte! Da' dac-ai ști ce vânzoleală-i pe aici...

--Rigù, nu pentru ochelari te-am sunat. Altceva voiam să te-ntreb. La ce spitale îi trimiteți pe răniți, pe bolnavi sau pe muierile cu burta la gură?

--Sunt duși la trei spitale la Montelusa, la unul din...

--O clipă, mă interesează numai cei debarcați aseară.

--Așteaptă o clipă.

În mod evident, Riguccio fusese nevoit să controleze multă hârțogărie înainte să răspundă:

--Da, aici, la San Gregorio.

Montalbano îl anunță pe Catarella că avea să stea plecat preț de o oră, urcă la volan, frână în fața unui bar, cumpără trei tablete de ciocolată și reporni către Montelusa. Spitalul San Gregorio se găsea în afara orașului, însă de la Vigàta era ușor de ajuns. Nu făcu mai mult de douăzeci de minute pe drum. Trase mașina în parcare, apoi se interesă de secția de îndreptat oasele. Așteptă liftul, urcă la etajul trei, unde o acostă pe prima asistentă care-i ieși în cale.

Îi spuse pe cine căuta – o muiere extracomunitară care de cu seară își fărâmasese piciorul pe când debarca la Vigàta, în

port. Pentru o mai ușoară identificare, adăugă că muiera ducea cu ea trei *piccillidri*. Asistenta îi păru ușor contrariată.

--Vreți s-așteptați un pic aici? Verific imediat.

Se întoarse peste vreo zece minute.

--Exact cum mi-am închipuit. N-avem internată nicio femeie extracomunitară cu fractură de picior. Avem, în schimb, una cu fractură de braț.

--Pot pentru ca s-o văz?

--Auziți? Da' dumneavoastră cine sunteți, mă rog frumos?

--Comisarul Montalbano mi-s.

Asistenta îl măsură din cap până-n picioare. Se vedea treaba că ceva-ceva o convinse că ăl din fața ei nu putea fi decât un zbir, pentru că spuse:

--Urmați-mă.

În primul rând, extracomunitara cu brațul rupt nu era neagră, ci maxim-maxim părea olecuță mai bronzată; în al doilea rând, era o muieră grațioasă, slabă de carne și mică la stat.

--Vedeți 'mneavoastră, făcu Montalbano ușor confuz, realitatea este că aseară am văzut cum au luat-o brancardierii cu ambulanța...

--De ce nu încercați atunci la serviciul de Salvare?

Da, chiar așa! Era posibil ca brancardierii să fi greșit diagnosticul de fractură. Poate că muiera avusese doar o entorsă, ceva, și nu avusese nevoie de internare.

La serviciul de Salvare, din cei trei care fuseseră de serviciu cu o seară în urmă, niciunul nu-și amintea să fi văzut vreo muieră neagră cu piciorul rupt și cu trei *piccillidri*

ținându-se după ea.

--Ce doctor a fost de gardă?

--Dom' doctor Mendolia. Numa' că azi are liber.

Cu chiu, cu vai reuși să obțină numărul de telefon.

Doctorul Mendolia se dovedi foarte amabil, dar și în aceeași măsură de categoric: nu, nu văzuse nicio extracomunitară cu fractură de picior. Nu, nici cu entorsă. Și cu asta, salutare și s-auzim numa' de bine.

Ajuns din nou jos, în curtea spitalului, zări într-o parte câteva ambulanțe staționate. Nu departe, mai mulți bărbați în alb se întrețineau ca-ntre colegi. Apropiindu-se, îl recunosc pe brancardierul uscat-uscat și cu mustață. Și el i se păru celuiilalt cunoscut.

--'Mneavoastră nu care cumva fuserăți aseară în...?

--Ba da. Comisarul Montalbano mi-s. Ia spuneți-mi, unde ați dus-o pe muierea cu piciorul rupt, aia de ducea cu ea trei copii?

--Apăi, aici am adus-o, la Urgențe. Numa' că n-avea piciorul rupt, m-am înșelat eu. Din ambulanță s-a dat jos de una singură. Cu greu, dar de una singură. Am văzut-o cu ochii mei când intra la Urgențe.

--De ce n-ați însoțit-o?

--Dom' comisar, atunci, pe loc ne-or chematără în fuga mare la Scroglitti. Masacru, asta am găsitără acolo. Da' de ce-ntrebați de muiere, nu-i dați de urmă?

pungi mari sub ochi și barba nerasă. Montalbano îl privi îngrijorat.

--Te simți rău?

--Sunt istovit. Nici eu, nici oamenii mei nu mai facem față. Nu trece seară fără o nouă debarcare și de fiecare dată sunt între un minimum de douăzeci și un maximum de o sută cincizeci de imigranți clandestini. De asta s-a și dus chestorul la Roma: să explice situația și să ceară întăriri de efectiv. Da' parcă și văd! O s-aducă-n tolbă numa' vorbe frumos meșteșugite. Ce să-i faci, n-ai ce să-i faci!

Când Montalbano îi relatează povestea dispariției muierii și a celor trei *picciliddri*, Riguccio nu zise nici că-i laie, nici că-i bălaie. Se limită să-și ridice ochii din teancul de hârtoage de pe birou și să-l privească lung.

--Ți se cam rupe-n paișpe, bag seama, pufni comisarul.

--Adicătelea ce-ar trebui eu să fac, după părerea ta?

replică Riguccio.

--Pfui, nu știi, să demarezi cercetări, să trimiți materiale înregistrate ieri...

--Auzi, nu cumva ți s-a cășunat pe năpăstuiții ăștia?

--Mie?

--Apăi, da, ție. Îmi pare că te-ai îndârjit să pui mort-copt mâna pe ei..

--M-am îndârjit contra lor? Eu? Dintre noi doi, tu ești ăl care-i de acord cu guvernul de-acuma!

--Nu întotdeauna. Uneori da, alteori nu. Montalbà, ca să-ți explic cât mai pe scurt: eu sunt genul de om care duminica se duce la liturghie din credință. Și cu asta basta. Acum o să-ți

zic ce s-a întâmplat de fapt, pentru că nu-i primul caz de felul ăsta. Vezi tu, muiera de care spui v-a dus cu preșu' pe toți: și pe tine, și pe brancardieri, și pe...

--Adicăte! n-a căzut de-adevăratelea? S-a prefăcut?

--Da-să-trăiți, teatru mie-n sută. Pe ea o interesa să fie dusă la Urgențe, unde-i ușor să intri și să ieși fără să te vâre nimeni în seamă.

--Bine, dar de ce? Avea ceva de ascuns?

--Probabil că da. După părerea mea, la mijloc e vorba de o reîntregire de familie făcută prin ocolirea legii.

--Fii mai explicit.

--Bărbat-su e aproape sigur un imigrant clandestin, fără permis de rezidență, ajuns mai demult aici și care și-a găsit de lucru la negru. Așa că și-a chemat și familia, apelând la indivizi care cu asta-și câștigă traiul. Dacă muiera ar fi urmat calea legală, ar fi trebuit să declare că bărbat-su e imigrant clandestin în Italia. Dar, conform prevederilor noii legi, s-ar fi trezit cu toții expulzați înapoi în țara lor. Așa că au recurs la un *accurzo*, o scurtătură.

--Am înțeles, spuse comisarul.

Trase-afară din buzunar cele trei tablete de ciocolată și le lăsă pe birou.

--Le cumpărasem pentru ăi trei *picciliddri*, murmură.

--Le duc lu' al meu, făcu Riguccio, strecurându-le în propriul buzunar.

Montalbano îl privi înmărmurit. Din câte își aducea aminte, colegul său, însurat de-acu' de vreo șase ani, își pierduse speranțele de a mai avea vreodată copii. Riguccio

intui ce anume îi frământa mintea.

--Teresa și cu mine am reușit între timp să adoptăm cu băiat din Burundi. Tii, la naiba, era să uit. Uite aici ochelarii.

Catarella părea prins până peste urechi în fața computerului, dar lăsă totul baltă când îl zări pe comisar, alergându-i în întâmpinare.

--Iha, dom'le, domnicule! începutu.

--Cu ce te ocupai acolo, la computer? îl iscodi în replică Montalbano.

--Ah, aia? Apăi, se tratează despre o intitificațiune primită de la dom' Fazio. A mortului natant de-l găsirăți pe când și 'mneavoastră-notați ca el.

--Bine-bine. Ce aveai să-mi zici?

Catarella încremeni, apoi își plecă privirile, căutându-și parcă vârful pantofilor.

--Deci?

--Vă cer pardonanță, dom'le, da' nu mai știu.

--Lasă, nu-i nimic, când îți vine mintea la loc, vii și mi...

--Ete că-mi veni, dom'le! Sună iarăși din nou Pilat din Ponțiu, așa să știți. Eu îi spusei spunerea de mi-ați spusă ră 'mneavoastră ca să i-o spui, adicătelea că sunterăți la ședință cu dom' Caiafa și cu dom' Sinedriu, numa' că el nu vru să-nțaleagă și pace, îmi zise să vă spui că are o spunere de spus ca să vă spuie.

--Bine-bine, Catarè. Dacă sună iar, spune-i să-ți spuie ție spunerea de vrea să mi-o spuie mie și vii pe urmă să mi-o spui.

--Dom'le, acu' să mă iertați că vă-ntreb, da' mă făcurăți curios. Pilat din Ponțiu nu cumva fuse ăl care... știți 'mneavoastră?

--Ăl care ce?

--Ăl care de mult, pe vremea veche, se spală pe mâni?

--Ba da.

--Carele vasăzică aista de telefonează îi vreun scoborător de-al lui?

--N-ai decât să-l întrebi chiar tu când telefonează din nou. Acu' ia spune-mi, Fazio-i pe aici?

--Da-să-trăiți, dom'le. Acușica se-ntoarse.

--Trimite-l încoa'.

--Permiteți să m-așez? zise Fazio în loc de salut. Cu respect vă spui că țurloaiele-mi scot fum de-atâta mers pe jos. Și abia mi-s la-nceput.

Se așeză, apoi trase din buzunar un teanc de fotografii și le întinse comisarului.

--Abia ce mi le trimese pretinu' de la Criminalistică.

Montalbano le examină. Înfățișau mutra unui bărbat oarecare de circa patruzeci de ani – într-una avea părul lung, într-alta purta mustață, într-a treia avea părul tuns foarte scurt, și tot așa. Numa' că toate erau, cum să spună, toate erau cu totul anonime, inerte, nu aveau personalitatea aceea pe care ți-o dă licărirea vie a ochilor.

--Tot mort pare, rosti comisarul.

--Apăi ce-ați fi vrut, să-l înviem noi? sări-n sus Fazio.

Mai bine de-atât nu se putea. Doar v-amintiți cum i se prezenta fața? Să știți că mie-mi sunt de mare ajutor. I-am dat și lui

Catarella o tranșă, ca să facă o confruntare cu ce avem prin arhive, da' eu zic că-i treabă de durată. Un balamuc întreg, ce mai la deal, la vale.

--De acord cu tine, spuse Montalbano. Auzi, mi se pare mie sau ești olecuță pus pe harță azi? S-a-ntâmplat ceva?

--S-a-ntâmplat că, poate, toată truda de-o făcui și-mi mai rămase încă de făcut îi în zadar.

--De ce?

--Pen' că noi ne-am pusă ră pe căutat numa-n satele de la țărmul mării. Cine ne spune nouă însă că omu' nostru n-a fost omorât într-un sat oarecare din mijlocul insulei, urcat într-un portbagaj, dus la țărm și aruncat în mare?

--Nu, nu cred. De obicei, ăi de-s omorâți la câmp sau în sate de interior sfârșesc într-o fântână sau sub un munte de pietroaie. Chiar și să ai dreptate, ne poate face cineva plângere că de ce am pornit căutările de la satele de pe țărm?

--Apăi, da, dom'le, biete țurloaiele mele fac plângere, așa să știți!

Înainte să se vâre-n pat o sună pe Livia. O găsi supărată foarte, din pricină că nu putea veni-n jos, la Vigàta. Cu înțelepciune, Montalbano o lăsa să răbufnească în voia cea bună, mormăind din când în când câte un „ei, da“, drept confirmare c-o urmărea cu atenție. Deodată, fără să fi ajuns la nicio concluzie în privința planurilor de viitor, îl iscodi:

--Ce voiai să-mi spui?

--Cine, eu?

--Ei, hai, Salvo. Data trecută mi-ai spus că vrei să-mi

spui ceva, dar că preferi s-o faci în prezența mea. Cum nu pot fi prezentă acolo, îmi vei spune ce-aveai de spus chiar acum, la telefon.

Montalbano își blestemă gura slobodă. Realitatea era că, dacă Livia ar fi fost de față în timp ce el îi spunea povestea țângăului evadat în timpul debarcării imigranților, ar fi avut posibilitatea să-și dozeze cu exactitate vorbele, tonul și gesturile, în așa fel încât ea să nu cadă în butoiul cu melancolie, amintindu-și de François. La prima, minusculă, schimbare a expresiei de pe chipul ei, Montalbano ar fi știut întocmai cum să-și nuanțeze istorisirea, pe când așa... Încercă o ultimă eschivă defensivă.

--Tii, ce chestie! Zău dacă mai țin minte ce voiam să-ți spun!

În clipa următoare își mușcă adânc buzele: o făcuse de oaie! Și la zece mii de kilometri depărtare să se fi aflat, Livia își dădea seama din zbor când, la telefon, comisarul încerca să-i toane *farfantie*, scorneli.

--Salvo, nu-ți încerca norocul, că nu-i momentul. Hai, dă-i drumul, spune!

Preț de zece minute cât vorbi, Montalbano păru unu' care pășeșete pe un câmp minat. Livia nu-l întrerupse nici măcar o dată și nu făcu niciun comentariu.

--...drept pentru care colegul meu Riguccio este convins acum că a fost vorba despre o reîntregire de familie – cum îi zice el – cu final fericit, trase el concluzia, ștergându-se de

sudoare.

Dar nici chiar acest happy-end nu produse vreo reacție din partea Liviei. Comisarul deveni îngrijorat.

--Livia, mai ești?

--Da. Mă gândesc.

Tonul era ferm, vocea fără nicio urmă de asprime.

--La ce? N-ai la ce să te gândești, e o întâmplare fără nicio importanță.

--Nu vorbi în dodii. A, și să știi că am înțeles de ce ai fi preferat să spui povestea asta în prezența mea.

--Ce tot îți trece prin minte, eu n-am...

--Las-o baltă.

Montalbano nu mai zise nici păs.

--Fără-ndoială că e straniu, o auzi pe Livia, câteva clipe mai târziu.

--Ce anume/

--Ție ți se pare în regulă?

--Ufa, dacă nu-mi spui la ce te referi, eu cum să...?

--La comportamentul băiatului.

--Ți se pare straniu, zici?

--Desigur. De ce să fi încercat să fugă?

--Livia, încearcă totuși să surprinzi tot tabloul! Fără îndoială că pe copil l-a cuprins panica!

--Nu cred.

--Și de ce nu, mă rog frumos?

--Pentru că un copil căzut pradă panicii, dar care o are pe maică-sa alături, se prinde cu toate puterile de fusta ei, la fel cum chiar tu îmi spuneai că au procedat ceilalți copii ai femeii.

„Asta-i drept“, recunosc în sinea lui comisarul.

--Când s-a predat, continuă Livia, nu a făcut-o pentru că se recunoștea învins de inamicul reprezentat de tine, ci constrâns de împrejurări. Mai exact, a realizat cu luciditate că

nu mai avea pe unde să fugă. De unde atâta panică, așadar?

--Presupui cumva, interveni Montalbano, că băiatul a profitat de fapt de operațiunea de debarcare ca să scape de mama și frații săi?

--Dacă lucrurile s-au desfășurat întocmai cum mi le-ai povestit tu, atunci da, sunt sigură că da.

--Bine, dar de ce?

--Asta n-am cum să știu. Poate nu vrea să-și revadă tatăl, poate altceva... Oricum, o explicație logică trebuie să existe.

--Preferând, cu alte cuvinte, să plece hai-hui printr-o țară necunoscută a cărei limbă n-o știe, fără un ban, fără un sprijin, fără nimic? Totuși, e vorba de un copil de nici șase ani!

--Salvo, ai avea dreptate dacă ar fi vorba despre cineva de aici, dar copiii aceia... Copiii aceia doar par a avea cinci sau șase ani, căci la câtă experiență de viață au deja, pot fi considerați foarte bine bărbați în toată puterea cuvântului. Foametea, războaiele, masacrele la care au fost nevoiți să asiste, moartea și frica – toate acestea îi poartă rapid la maturitate.

„Mda, și asta-i drept“, recunosc din nou Montalbano în sinea lui.

Sprijinindu-se cu o mână pe saltea, dădu cearșaful deoparte cu cealaltă, apoi își ridică piciorul stâng și, deodată, rămase ținut în poziția aceea, fulgerat de un gând.

Pur și simplu rămăsese stană de piatră. Pentru că-i revenise brusc în minte privirea pe care i-o aruncase țângăul

pe când el îl ținea de mână, iar mumă-sa alerga către ei să și-l ia înapoi. Atunci, pe loc, nu pricepuse sensul căutăturii băiatului, dar acum, după cele rostite de Livia, da. Îi spuneau așa: te implor, dă-mi voie să plec, lasă-mă să fug. Recăpătându-și uzul mișcării, dădu să se culce, învinovățindu-se însă amar pentru faptul că nu știuse să priceapă pe loc semnificația acelei priviri. Mda, îi era greu să admită, dar realitatea era că începuse să dea din ce în ce mai des rateuri. Cum fusese oare cu puțință să nu priceapă că, vorba doctorului Pasquano, lucrurile nu sunt așa cum par a fi?

--Dom'le? La telefon îi o infermeră de spital de la Montelusa, de la San Gregorio...

Hm, oare ce se-ntâmpla cu Catarella? Rostise corect numele spitalului.

--Ce vrea?

--Să vorbească personalmente-n persoană cu 'mneavoastră. Zicea așa, c-o cheamă Militello Agata. Ce fac, v-o dau?

--Da.

--Domnu' comisar Montalbano. Mă cheamă Agata Militello și...

Miracol! Chiar așa o chema! Nu, lui Catarella în mod cert i se-ntâmpla ceva, de vreme ce nimerise două nume la rând!

--...sunt soră medicală la San Gregorio. Auzii că trecuși ieri pe aici s-aflați vești despre o extracomunitară cu

trei copii de care nu mai ştiaţi nimic. Apăi, aflaţi că eu pe fimeia aia şi pe ăi trei copchii ai ei îi văzui.

--Când?

--Alaltăseară. Vedeţi 'mneavoastră, m-or chemată ră de urgenţă la servicii pen' că-ncepuseră să vină răniţii de la Scroglitti. În mod normal, era tura mea liberă. Stau cu casa aproape de spital, drept pentru care vin la servicii pe jos. Aşa se face că, ajunsă aproape de spital, o văzui pe muierea de-o căutaţi 'mneavoastră venind în fugă către mine, trăgând după ea tustrei copchiii. În dreptul meu frână atunci brusc o maşină, iar bărbatul de la volan îi făcu semn femeii să vină. S-or suitără tuspatru şi-or plecatără în graba mare.

--Uitaţi care-i treaba, o să vă pun o întrebare care o să vă pară cam stranie, însă vă rog să vă gândiţi bine înainte să-mi răspundeţi. Aţi remarcat ceva nelalocul lui?

--În ce sens?

--Păi, nu ştiu... De exemplu, copilul cel mare a încercat cumva să fugă sau a refuzat să se urce în maşină?

Cu responsabilitate civică; Militello Agata îşi luă răgaz să se gândească pe îndelete.

--Nu, dom' comisar. Copchilu' ăl mare s-a suit primul, împins de mumă-sa. Pe urmă, ăilalţi doi copchii, iar la sfârşit, mama.

--Aţi reuşit să luaţi numărul de înmatriculare?

--Nu. Nu mi-a trecut prin minte. Nu exista motiv.

--Într-adevăr. Vă mulţumesc.

Iată, aşadar, mărturia care venea să închidă definitiv cazul. Riguccio avea dreptate, la mijloc era vorba despre o

reîntregire familială. Chiar dacă *picciliddro* ăl mare avea opinii și sentimente diverse cu privire la o astfel de reîntregire.

Ușa se izbi violent de perete, Montalbano sări-n sus de pe scaun, iar o bucată de tencuială se desprinsese din perete, în ciuda faptului că ultima renovare data de mai puțin de o lună. Ridicându-și privirea, comisarul îl văzu pe Catarella oprit drept în prag, numai că de data asta nici măcar nu se mai deranjă să explice că-i scăpase mâna. Avea pe chip o asemenea expresie, încât i s-ar fi asortat perfect un marș triumfal drept fond sonor.

--Ei? îl iscodi Montalbano.

Catarella își umflă bojocii și scoate un soi de rânchezat.

Din biroul alăturat se precipită Mimì, alarmat.

--Ce se-ntâmplă?

--Îl încăibărai! Intintificațiunea-i gata! urlă Catarella înaintând și depunând pe birou o fotografie mărită și o fișă electronică tipărită de pe computer.

Atât fotografia mare, cât și cea mică din colțul din stânga-sus al fișei păreau să înfățișeze una și aceeași figură masculină.

--Îmi explică și mie cineva ce se întâmplă? se auzi timid vocea lui Mimì Augello.

--Cum nu, dom'le, rosti Catarella, mândru nevoie mare. Fotorafia aiasta mare mi-o dete dom' Fazio și-l reprezintă pe mortu' care înota într-o dis-de-diminează cu onor dom' comisariu. Pe când fișeta asta mică o intintificai io acu'. Uitați-vă și 'mneavoastră. Așa-i că-s bucățică turnată?

Mimì dădu roată biroului, trecu în spatele comisarului și

rămase privind în tăcere. După un timp, enunță verdictul:

--Seamănă. Dar nu-s una și aceeași persoană.

--Dom'le, 'mneavoastră tre' pentru ca să luați în considerare o considerațiune.

--Care anume?

--Că fotorafia mare nu-i o fotorafie ca orișicare, îi un desen-fotorafie a mutrei probabilistice a unui om mort. Carele vasăzică, îi desen. Carele poa' ca să aibă și greșeli.

Îndărătnicit, Mimi părăsi biroul spunând:

--Nu-s una și aceeași persoană.

Catarella își desfăcu larg brațele, uitându-se lung către comisar, semn că-și punea destinul în mâinile lui. Ori la bal, ori la spital. Mda, o anumită asemănare exista, acest lucru nu putea fi negat. Însă pentru orice eventualitate se impunea o verificare. Bărbatul se numea Errera Ernesto, la fișa lui era anexată o listă întreagă de infracțiuni, toate comise la Cosenza și prin împrejurimi, începând cu furturi prin efracție până la tâlhărie cu mână armată, omul nostru fiind dat în urmărire generală de mai bine de doi ani. Dacă voiau să economisească timp, era de preferat să evite procedurile legale.

--Catarè, du-te dincolo la domnul Augello și întreabă-l dacă avem vreun prieten la chestura din Cosenza.

Catarella ieși, reveni, deschise gura și zise:

--Vattiato, dom'le. Așa-l cheamă.

Hm, chiar așa îl chema. Pentru a treia oară într-un interval scurt de timp, Catarella nimerise numele exact. Să fi fost oare sfârșitul lumii aproape?

--Sună la chestura din Cosenza, cere cu domnul comisar

Vattiato și dă-mi-l la telefon.

Colegul de la Cosenza era un om ursuz și cam făr' de caracter. Nu se dezminți.

--Ia zi-i, Montalbano, ce vrei?

--Există probabilitatea să fi dat peste un urmărit general de-al vostru, un anume Errera Ernesto.

--Ei, nu zău?! Și ce făcuși, l-ai arestat au ba? Așa ceva, mai rar, zău dacă nu!

Hm, oare de ce se tot mira atâta? Lui Montalbano nu-i mirosea a bine.

Preferă să se replieze în defensivă.

--Da' de unde! Cel mult i-am găsit cadavrul, dac-o fi el.

--Auzi, du-te de plimbă ursu' de-acilea! Errera-i mort de un an și mai bine, mort și-ngropat la cimitir. La cimitirul de aici, așa cum vruse muierea lui.

De rușine, Montalbano simți că-i vâjâie capul de furie.

--Apăi, băga-mi-aș și iar băga-mi-aș, de ce nu i-ați anulatără fișa, mă rog frumos?

--Noi am comunicat decesul. Dacă, pe urmă, ăi de la baza de date n-au operat fișa omului, cu ce obraz vii tu să te iei de noi?

Trântiră receptoru-n furcă în același timp, fără să se salute. Preț de o clipă, avu tentația să-l cheme pe Catarella și să-l facă să plătească cu vârf și îndesat rușinea pățită cu Vattiato. Apoi se răzgândi. Ce vină avea bietul Catarella? De vină era chiar el, Montalbano, pen' că nu se încrezuse în părerea lui Mimì că pista trebuia abandonată, învârtoșindu-se să insiste. În clipa următoare îl fulgeră un alt gând. Cu ani în

urmă, ar fi avut oare acea capacitate de a distinge între cine are dreptate și cine nu? Ar fi admis el cu aceeași seninătate de azi că a comis o greșeală? Prin urmare, nu era oare acesta un semn de maturitate sau, ca s-o spună pe-a dreptă, de bătrânețe?

--Dom'le, domnicule! La telefon îi domnu' Lapte cu un „s“ în fund. Ce fac, vi-l trec au ba?

--Bineînțeles.

--Domnul Montalbano? Ce mai faceți? Familia-i bine, sănătoasă?

--N-am a mă plânge. Vă ascult.

--Domnul chester tocmai s-a întors de la Roma și a convocat o ședință generală pentru mâine după-amiază, la ora cincisprezece. Veniți, nu-i așa?

--Desigur.

--I-am notificat domnului chester cererea dumneavoastră de audiență. Vă va asculta mâine, după ședință.

--Mulțumesc, domnule Lattes.

Și uite-așa, zarurile erau aruncate. A doua zi avea să-și prezinte demisia. Și cu asta, multe salutări la toată lumea – iar aici era inclus și mortul natant, cum îi spunea Catarella.

Seara, acasă, la Marinella, îi relată Liviei la telefon mărturia sorei medicale de la San Gregorio. La sfârșit, când comisarul credea că-i alungase cu totul îndoielile, Livia emise un „hm!“ mai dubitativ ca oricând.

--Dumnezeule mare, Livia! sări ca ars Montalbano. Ai făcut o obsesie, zău așa! Nu dai două parale nici măcar pe probele care sar în ochi!

--În schimb, tu te dai prea ușor bătut.

--Ce vrea să-nsemne asta?

--Vrea să-nsemne că pe vremuri ai fi trecut prin ciur și dârmon o astfel de mărturie, ca să-nțelegi dacă-i adevărată sau nu.

Montalbano se înfurie brusc. „Pe vremuri!“ Adicătelea ce, era bătrân precum un cuc? Era Matusalem sau ce?

--Nu am trecut-o prin niciun ciur pen' că, așa cum am spus deja, e o poveste fără importanță. Pe urmă...

Se întrerupse atât de abrupt, încât îi păru că aude până-n străfundul crevelului scrâșnet de cauciucuri frânate brusc.

--Pe urmă? îl încolți Livia.

Să tergiverseze? Să scorească o basnă oarecare? Nici gând! Livia și-ar fi dat seama pe loc. Cel mai bine era să-i spună adevărul.

--Pe urmă, mâine după-masă mă întâlnesc cu chestorul.

--Ah.

--Îi voi prezenta demisia.

--Ah.

Pauză sinistră.

--Noapte bună, spuse Livia.

Și închise.

7

Se deșteaptă când se crăpa de ziuă, dar rămase în pat, cu ochii deschiși, privind tavanul care se limpezea lent, odată cu cerul de afară. Lumina plăpândă care filtra prin fereastră era fermă, constantă, fără variații de intensitate provocate de nori. Carevasăzică era de așteptat o zi frumoasă. Mai bine, pen' că

vremea închisă nu-i era deloc de ajutor. Așa însă, avea să fie mai hotărât, mai convingător când îi va explica domnului chestor motivele demisiei. Odată cu respectivul cuvânt îi reveni în minte un episod petrecut pe vremea când, proaspăt intrat în Poliție, încă nu ajunsese la Vigăta. Imediat își aminti și de întâmplarea aceea, când... Și de întâmplarea cealaltă, când... Deodată, comisarul pricepu de ce îl copleșise pe nepusă masă un adevărat noian de amintiri: umblă vorba că, atunci când omul ajunge în pragul morții, prin fața ochilor i se derulează, ca-ntr-o peliculă, momentele cele mai importante din viață. Adicăte! Asta să se fi întâmplat și cu el? Să fi resimțit oare, în adâncul său, demisia ca pe o moarte propriu-zisă? Se scutură din gânduri când auzi țârâitul telefonului. Se uită la ceas: se făcuse deja ora opt, iar el nici că-și dăduse seama. Măiculiță sfântă, da' lung film al vieții mai avea, zău așa! Mai ceva ca *Pe aripile vântului*! Se ridică din pat și se duse să răspundă.

--'Neața, dom'le. Sunt Fazio. Mă pregătesc de plecare, c-o iau de la capăt cu cercetările...

Vru să-i spună s-o lase baltă, dar se căi imediat.

--...și cum am aflat că după-masă vă întâlniți cu dom' chestor, v-am lăsat pe birou hârtiile de iscălit și tot restul.

--Mulțumesc, Fazio. Altceva, noutăți?

--Niciuna, dom'le.

Cum avea drum la chestură la primele ore ale amiezii și nu-i rămânea timp să se întoarcă acasă să se schimbe, se văzu nevoit să se costumeze la patru ace. Cravata însă și-o îndesă în

buzunar – avea să și-o pună la momentul oportun. Nu-i plăcea defel să umble creanga prin târg de dimineață cu ștreangul atârnat de gât.

Teancul de hârtoage de pe birou îl aștepta într-un echilibru instabil. Dacă ar fi intrat Catarella trântind ușa de perete, cum îi era felul, ar fi asistat la o reconstituire a prăbușirii turnului Babel. Preț de o oră iscăli fără să-și ridice ochii din hârtii, apoi simți nevoia să se repauzeze olecuță. Hotărî să iasă la fumat afară. Ajuns pe trotuar, își duse mâna la buzunar, după țigări și brichetă. Degeaba, le uitase acasă, la Marinella. În compensație, în locul lor dădu peste cravata verde cu buline roșii pe care o alesese de dimineață. O îndesă imediat la loc în buzunar, uitându-se de jur împrejur, ca un șuț care dosește portofelul abia sfeterisit. Iisuse! Oare când și în ce împrejurări se nimerise o asemenea cravată ignobilă în garderoba sa? Și cum se face că nu-i remarcase culorile atunci când o pusese în buzunar? Intră înapoi.

--Catarè, vezi dacă-i vreunu' care să-mi împrumute o cravată, zise trecând către biroul său.

Catarella se prezentă peste cinci minute cu trei cravate.

--Ale cui sunt?

--Ale lu' Torretta, dom'le.

--Ăl de i-a împrumutat ochelarii lui Riguccio?

--Da-să-trăiți, dom'le.

O alese pe cea care distona cel mai puțin cu costumul său cenușiu. După încă o oră și jumătate de iscălit, dădu în

sfârșit gata teancul. Începu să caute mapa în care-și ducea documentele atunci când se prezenta la raport la chestor. Răsturnă biroul cu susul în jos, suduind printre dinți, dar nici urmă de mapă.

--Catarella!

--Comandați, dom'le!

--Văzuși mapa mea, din întâmplare?

--Nu-să-trăiți, dom'le.

Aproape sigur o luase cu el acasă, la Marinella, și o uitase acolo.

--Vezi dacă nu cumvai vreunu' care...

--Dau de-ndată dispozanță, să trăiți.

Se întoarse cu două mape aproape noi, una neagră, cealaltă maro. Montalbano o alese pe cea neagră.

--Cine ți le-a dat?

--Torretta, dom'le.

Te pomenești că alde Torretta ăsta își deschisese ditamai bazarul chiar acolo, în comisariat! Preț de o clipă se gândi să-i facă o vizită în birou, apoi își aduse aminte că, dată fiind situația, nu mai avea de ce să-i pese. Intră Mimì Augello.

--Dă-mi o țigară, îl întâmpină Montalbano.

--Nu mai fumez.

Comisarul se uită la el cu gura căscată.

--Ți-a interzis medicul?

--Nu. Din proprie voință.

--Am înțeles. Trecuși pe cocaină, nu-i așa?

--Ce prostii tot debitezi acolo?

--Nu-s chiar prostii, Mimì. Uită-te și tu, se dau legi drastice, aproape persecutorii împotriva fumătorilor, urmând și aici modelul american, în vreme ce cocainomanii sunt tratați cu toleranță – la urma urmelor, prizează toată lumea, subsecretari

de stat, politicieni, directori... S-a ajuns până acolo că, dacă tragi dintr-o țigară, ăl de lângă tine te poate acuza că-l otrăvești cu fumul pasiv, în vreme ce nimeni nu scoate o vorbuliță de cocaina pasivă. Altfel spus, cocaina e mai puțin dăunătoare social decât fumul de țigară. Carevasăzică recunoaște, Mimì: câte linii tragi pe nas într-o zi?

--Îmi pare că băuși oțet de dimineată, de-mi ești așa acrit. Acum gata, te răcoriși?

--Oarecum.

Totuși, ce se-ntâmpla în jurul lui? Catarella rostea numele corect, Mimì se transforma în preacuratu'... Nu, era limpede, în microcosmosul pe care-l reprezentase până atunci secția de poliție Vigăta avea loc o prefacere, alt semn că venise vremea să-și vadă de drum.

--După-amiază mă prezint la raport la chestor, împreună cu alți colegi. Am cerut să-i vorbesc în privat. Îi voi spune că-mi dau demisia. Tu ești singurul care știe. Dacă domnul chestor acceptă pe loc, diseară la dau vestea și celorlalți.

--Faci cum vrei, zise pe un ton indiferent Mimì, ridicându-se și îndreptându-se spre ușă.

În prag se opri, întorcându-se.

--Află că am hotărât să nu mai fumez ca să-i feresc pe Beba și pe copilul de stă să vie pe lume. Cât despre demisie, eu zic așa: bine faci că pleci, pen' că te-ai prăfuit, ți-ai pierdut strălucirea, ironia, agilitatea, ba chiar și afurisenia.

--Du-te la dracu'. Și trimite-mi-l încoa' pe Catarella! strigă comisarul în urma lui.

Nu trecură nici două secunde și Catarella se și materializă în fața lui.

--Comandați, dom'le!

--Vezi dacă nu cumva Torretta are un pachet de Multifilter roșii, tărie medie și o brichetă.

Catarella nu păru mirat de solicitare. Se făcu nevăzut și reapăru imediat cu țigările și bricheta. Comisarul i le plăti și ieși din clădire, întrebându-se totuși dacă nu cumva la bazarul lui Torretta ar fi putut găsi și niște șosete, dat fiind că printre ale lui de acasă se cam instalase penuria. Din nou în stradă, îi veni poftă de-o cafeluță făcută așa cum până și îngerii s-ar linge pe buze. În barul de lângă comisariat, televizorul stătea, ca de obicei, deschis. Se făcuse deja ora douăsprezece treizeci, apăruse sigla jurnalului de știri de pe Televigăta. Se iți pe ecran jumătate din bustul Carlei Russo, o jurnalistă a postului care enumeră știrile zilei, într-o ordine a importanței ce ținea cont de preferințele telespectatorilor. Întâi și-ntâi, anunță un fapt de cronică neagră – o dramă din gelozie în care un soț octogenar își înjunghiasc moartal muierea septuagenară. Urmau: un impact violent între un autoturism cu trei pasageri, toți morți pe loc, și un TIR; jaf cu mână armată la filiala din Montelusa a unei bănci; șalupă păraginită detectată în larg, cu circa o sută de imigranți clandestini la bord; nou act de agresiune criminală pe stărzile provinciei: băiețel extracomunitar, cu identitate necunoscută, lovit mortal de un autovehicul care a fugit de la

locul accidentului.

Montalbano își sorbi cafeluța în sfânta pace, plăti, salută, ieși, își aprinse o țigară, o termină de fumat, o stinse de pragul comisariatului, îl salută pe Catarella, se duse în birou, se așează și, brusc, pe peretele din față îi apărui televizorul de la bar, iar dinăuntru televizorului, jumătatea de bust a Carlei Russo, care-și tot deschidea și închidea gura, fără să scoată însă niciun cuvânt, căci toate cuvintele ce trebuiau spuse comisarul le auzea deja acolo, în mintea lui.

„Băiețel extracomunitar, cu identitate necunoscută...”.

Se mai dezmetici când era deja în picioare, făcând cale-ntoarsă în fuga mare, fără însă să știe bine de ce. Sau, mai bine zis, motivul îl știa, numai că nu voia să-l admită: latura rațională a cerevelului său refuza ceea ce latura lui irațională comanda în clipa aceea restului corpului să facă, adicătelea să dea ascultare unui presentiment altminteri absurd.

--Uitarăți ceva? îl iscodi barmanul văzându-l intrând glonț înapoi.

Nu catadicsi să-i răspundă. Schimbaseră canalul, acum pe ecran apărea sigla ălor de la Retelibera, care transmiteau o scenetă comică.

--Dă-l imediat înapoi pe Televigăta. Acum, în clipa asta! rosti comisarul, cu un ton glacial și solemn care-i alungă barmanului culoarea din obraji, făcându-l să se supună fără crâcnire.

Ajunsese la timp. Știrea era atât de puțin importantă, încât nici măcar nu era însoțită de imagini. Carla Russo relatează

că un țăran de prin partea locului, îndreptându-se dis-de-diminează spre munca câmpului, asistase la momentul în care un băiețel extracomunitar era lovit în plin de un autoturism rămas neidentificat. Omul dăduse alarma, dar cu toate acestea băiețelul încetase deja din viață la momentul când a fost adus la spitalul din Montechiaro. După care Carla Russo, cu un zâmbet care-i despica fața dintr-o parte într-alta, le ură tuturor poftă bună și o după-amiază liniștită, făcându-se apoi nevăzută.

Urmă un soi de luptă, dusă între picioarele comisarului, care-ar fi vrut s-o tulsească în fuga mare de-acolo, și cerevel, care lansa comanda pentru pas normal și dezinvolt. În mod evident, se ajunsese la un compromis, rezultatul fiind că Montalbano se-ndreptă spre comisariat asemenea unei păpuși mecanice căreia i se descarcă bateria, înaintând când cu pas frenetic, când cu încetinitorul. Se opri în prag și strigă spre înăuntru:

--Mimi! Mimi!

--Ce-i asta, o arie din *Boema* sau ce? făcu Augello ițindu-se pe ușă.

--Deschide-ți bine urechile. Nu mă pot prezenta la raport la chestor. Te duci tu. Găsești la mine pe birou actele pe care le-a cerut.

--Da' ce pățiși?

--Nimic. Pe urmă, îți ceri iertare în numele meu și-i spui c-o să-i vorbesc altă dată despre problema mea personală.

--Bine-bine, și ce scuză să-i torn?

--Una din acele scuze la care ești mare meșter când n-ai

chef să dai pe la serviciu.

--Pot ști și eu încotro pleci?

--Nu.

Îngrijorat, Augello rămase în pragul secției, urmărindu-l cum se îndepărtează.

Presupunând că anvelopele – de-acum netede precum fundulețul unui nou-născut – aveau să facă față drumului; presupunând că rezervorul de benzină n-avea să se bortească pe de-a-ntregul; presupunând că motorul avea să reziste la o viteză mai mare de optzeci la oră; presupunând, în sfârșit, că n-avea să prindă trafic intens, Montalbano calculă că o oră și jumătate i-ar fi fost suficient să ajungă la spitalul din Montechiaro.

Se ivi un moment, în timp ce gonea ca din pușcă, riscând să se înfigă într-o altă mașină sau într-un copac – pen' că talent de șofer n-avusese el niciodată –, un moment, deci, în care simți crescând în el sentimentul ridicolului. La urma urmelor, pe ce se bazase el când se pornise să facă ce-avea de gând să facă? Țângăii extracomunitari existau, de bună seamă, cu sutele în Sicilia; prin urmare, ce-l autoriza oare pe el să suspecteze că acel *nicareddro* călcat de mașină era unul și-același cu ăl de se ținuse cu el de mână pe chei, cu câteva seri în urmă? De un lucru era însă sigur: ca să-și pună conștiința în pace, trebuia mort-copt să-l vadă pe băiețel, altminteri suspiciunea ar fi rămas acolo, în rărunchi, măcinându-l și

frământându-l pe vecie. Iar dacă nu era el, cu atât mai bine.

Ar fi însemnat că reîntregirea familiei, așa cum o numea Riguccio, reușise la perfecție.

La spitalul din Montechiaro îl trimiseră să discute cu doctorul Quarantino, un flăcăiandru afabil, politicos.

--Domnule comisar, când a ajuns aici, copilul era deja mort. Presupun că a murit pe loc, din impact. Care a fost foarte, foarte violent. Pur și simplu i-a zdrobit șira spinării.

Pe Montalbano parcă-l ajunse brusc o rafală înghețată.

--A fost izbit din spate?

--În mod sigur. Probabil că băiețelul se afla pe marginea șoselei, iar mașina i-a venit din spate cu viteză mare, șoferul pierzând probabil controlul volanului, lansă o ipoteză doctorul Quarantino.

--Îmi puteți spune cine l-a adus?

--Da, o ambulanță de-a noastră, chemată de poliția rutieră, care a ajuns foarte repede la locul accidentului.

--Poliția rutieră din Montechiaro?

--Da.

Nu, nu mai putea amâna întrebarea pe care încă nu reușise s-o rostească, pentru că nu găsisese încă forța necesară.

--Băiețelul se află încă aici?

--Da, la morgă.

--Aș putea... aș putea să-l văd?

--Desigur. Urmați-mă.

Străbătura un coridor, luara un ascensor, ajunseră la subsol, se încadrară pe un alt coridor, mult mai sinistru ca cel dintâi și, în sfârșit, doctorul se opri în fața unei uși.

--Aici e.

O încăpere strâmtă, rece, cu lumină pâlpâită. O măsură,

două scaune, un fișet metalic. Tot metalic apărea la prima vedere și unul din pereți, în realitate un bloc de casete frigorifice. Quarantino trase de unul din sertare, care culisă înspre afară. Trupușorul plăpând era acoperit cu un cearșaf. Doctorul îl ridică lent, cu delicatețe, iar Montalbano văzu întâi și-ntâi perechea de ochi zgăuriți din găvane, aceeași căutătură care îl implorase să-i dea voie să plece, să-l lase să fugă. Era el, țângăul de pe chei, nu exista niciun dubiu.

--Suficient, zise cu o voce atât de scăzută, încât păru mai curând un murmur.

Judecând din privirea cu care îl analiza Quarantino, înțelese că se schimbase ceva în propria înfățișare.

--Îl cunoșteți?

--Da.

Quarantino închise sertarul la loc.

--Mergem?

--Da.

Însă nu, nu se putea urni din loc. Picioarele pur și simplu refuzau să se pună-n mișcare, erau două bucăți inerte de lemn. Cu tot frigul în încăpere, își simți cămașa plină de sudoare. Făcu o sforțare, care-l costă un vertij, și în cele din urmă prinse a se mișca.

De la poiziția rutieră îi explicară unde se petrecuse accidentul: la patru kilometri de Montechiaro, pe un drum construit abuziv, neasfaltat, care lega satul – construit abuziv – de pe țărm numit Spigonella cu un alt sat costier, la fel de abuziv construit și asta, numit Tricase. Drumul acesta nu

înainta în linie dreaptă, ci făcea un lung ocol peste câmpuri, deservind alte și alte case construite abuziv, de data asta pentru ai de preferau aerul de deal celui de mare. Un inspector de poliție își împinse amabilitatea până-ntr-acolo încât îi desenă o schiță precisă a traseului pe care dom' comisar îl avea de făcut ca să ajungă la locul faptei.

Drumul nu numai că nu era asfaltat, dar se vedea limpede că nu era altceva decât o veche cărare pe câmp, ale cărei denivelări – o parte, nu toate – fuseseră acoperite de mântuială. Era oare cu puțință ca o mașină să meargă cu viteză mare pe acolo fără să se rupă-n bucăți? – se întrebă Montalbano. Și continuă: Dar în cazul în care drumul îi era deschis de o altă mașină? După o curbă, comisarul înțelese că ajunsese la locul faptei. Pe marginea din dreapta a drumului, la poalele unei movile de pietriș, se vedea un buchet de flori de câmp. Opri mașina și coborî ca să privească de aproape. Movila prezenta o deformare vizibilă, ca și cum ar fi fost lovită de ceva. Pietrișul era pătat cu stropi mari de sânge închegat. De jur împrejur nu se zărea nicio casă, numai ogoare arate. La vreo sută de pași mai la vale de drum, un *viddrano*, om de-al locului, dădea la sapă. Montalbano se îndreptă către el, înaintând cu pași nesiguri pe pământul moale. Țăranul nostru era un sexagenar uscat și strâmb de spate, care nu-l învrednici nici măcar cu o privire.

--'Nă ziua.

--'Nă ziua.

--Sunt comisar de poliție.

--Văzui.

Adicătelea cum vine aia: văzuse? Mda, mai bine să nu insiste.

--'Mneatale lăsași florile sus, la mânglă?

--Da, dom'le.

--Îl știai pe copchil?

--Da' de unde atâta, dom'le.

--Ș-apăi atuncea ce-ți dădu ghes să lași flori acolo?

--Suflet de om era, aracan de el, nu dihanie.

--Văzuși accidentul?

--Apăi, văzui și nu prea văzui, cam asta-i.

--Adicătelea cum?

--Haiderați cu mine, să v-arăt.

Montalbano îl urmă. După vreo zece pași, *viddrano* se opri.

--Azi de dimineată în jur de ora șapte, dădeam la sapă precis aici, în locul aista. Și numa' odată auzii o voce care striga – cam a deznădejde, mă gândii eu atunci. Ridicai ochii și văzui un *picciliddro* ițindu-se de după curbă, fugind de mânca pământu'. Ca un iepuroi de tare fugea și tot striga întruna.

--Ai înțeles cumva ce striga?

--Nu, dom'le. Când ajunse în dreptu' mâglei de colea, de după curbă apăru o mașină în viteză mare. Țângăul sentoarse s-o vadă și vru să se dea-ntr-o parte de pe drum. Mă gândesc c-o fi vrut să vie-ncoa', spre mine. Numa' că eu nu-l mai văzui pe urmă, că-ntre noi se puse mângla de balastru. În dreptu' țângăului, mașina trase-ntr-o parte de volan. Iar eu nu

mai văzui ni'ca. Îmi ajunse la urechi un fel de bufnitură. Pe urmă, mașina dădu olecuță înapoi, intră înapoi pe drum și dispăru la curba următoare.

Nu exista spațiu pentru niciun echivoc, cât de mic, totuși Montalbano insistă, ca să fie sigur:

--Nu mai era și o mașină care o urmărea pe prima?

--Nu, dom'le. Singură fuse.

--Și spui c-a tras intenționat de volan în dreptul copilului?

--Apăi, n-am a ști dac-o făcu sau nu cu intenție, da' de tras, o tras de volan, da.

--Ai reușit să vezi numărul de înmatriculare?

--Apăi, cum aș fi putut? Uitați-vă și 'mneavoastră singurel dacă se poate sau nu vedea de aici vreun număr de matriculare.

Într-adevăr, nu era posibil, între ogorul țaranului și movilă fiind o diferență prea mare de nivel.

--Și p-ormă ce făcuși?

--O luai la fugă-n sus, spre mânglă. Ajuns sus, înțelesei pe loc că *picciliddro* era mort sau trăgea să moară. Atunci o luai iar la fugă pân' la mine acasă – nu, n-o puteți videa de-aicea – și dădui o telefonată la Montechiaro.

--Le-ai istorisit și polițailor de la Rutieră ce-mi istorisiși mie?

--Nu, dom'le.

--Apăi de ce?

--Pen' că nu m-or întrebată.

Logică de fier, ce mai la deal, la vale: cum ar veni, dacă-ntrebare ioc, și răspuns tot ioc.

--În schimb, eu te întreb direct: crezi că l-au lovit

intenționat?

Se vedea treaba că *viddrano* al nostru se gândise și se tot gândise, întorcând cele văzute pe toate fețele. Răspunse tot c-o întrebare:

--Nu se poate oare ca mașina să fi sărit fără voie-ntr-o parte din cauza vreunui pietroi?

--Ba se poate. Da' 'mneata, în sufletul 'mneatale, ce crezi?

--Eu nu cred ni'ca, domnușule dragă. Nu vreau ca să mai cred ni'ca, așa să știți. *Troppo tintu è addivintatu lu munnu.*

Ultima frază era lămuritoare întru totul. Se-nțelegea limpede că *viddrano* al nostru își făcuse o idee precisă despre cele întâmplare. Țângăul fusese lovit intenționat. Pur și simplu masacrat, dintr-un motiv inexplicabil. Numai că imediat după aceea, *viddrano* al nostru a vrut să-și șteargă din minte această idee precisă. Prea rea devenise lumea: mai bine nu ne mai gândim la asta.

Montalbano scrisese pe un petic de hârtie numărul de telefon de la comisariat și i-l întinse omului cu sapa.

--Ai aici numărul de telefon de la biroul meu din Vigàta.

--D-apăi ce să mă fac cu el?

--Nimica. Îl ții. Iar în caz că te-ntâlnești cu mama, cu tatăl sau cu vreo rudă a băiatului, te interesezi unde locuiesc și-mi comunică.

--Cum ziceți 'mneavoastră.

--'Nă ziua.

--'Nă ziua.

Urcușul până la drum se dovedi mai dificil decât coborârea. Îl luă cu gâfâială. În cele din urmă ajunse la mașină, deschise portiera, se urcă la volan, dar, în loc să pornească, rămase pe loc, cu brațele pe volan, capul lăsat pe brațe, cu ochii ferecați, încercând să alunge, să nege lumea din jur. Asemenea celui *viddrano*, care se întorsese la ogorul lui, continuând să dea la sapă până la lăsarea serii. Deodată, în minte i se iți un gând, o lamă de gheață care, după ce-i spintecă cerevelu', o zbughi ca să se proțăpească, sub forma unui junghi devastant, în capul pieptului: când îl ținuse de mână pe bietul *picciliddro*, el, atât de competentul și uimitorul comisar Salvo Montalbano săvârșise de fapt un act de complicitate voluntară, dându-l pe mâna ucigașilor.

8

Era încă prea devreme ca să se retragă la bârlogul de la Marinella, totuși era de preferat s-o ia-ntr-acolo decât să treacă pe la secție. Furia care-l devora pe dinăuntru îi făcea sângele să clocotească, dacă nu cumva îi produsese și un puseu de febră. Era așadar mai bine să se răcorească pe cont propriu, să nu-și lase furia să se reverse asupra celor din comisariat, pândind un pretext oarecare. Prima victimă îi căzu o vază de flori primită cadou de la nu se știe cine și față de care nutrea brusc o colosală antipatie. O ridică cu ambele mâini deasupra capului și o trânti de pardoseală cu satisfacție, acțiune acompaniată de o

viguroasă sudalmă. Numai că, în ciuda bufniturii sonore, Montalbano se văzu nevoit să constate că vaza nu suferise nici cea mai mică ciobitură.

Cum așa? Se aplecă, o înșfăcă din nou, o înălță deasupra capului și o lansă cu toată puterea. Nimic. Și nu doar atât: o placă de gresie se crăpase. Iha, doar n-avea să-și distrugă bunătate de casă din cauza unei blestemate de vase! Se duse la mașină, deschise torpedoul, trase afară pistolul, se întoarse în casă, ieși pe verandă apucă din mers vaza, ieși pe plajă, se duse până la linia țărmului, lăsă vaza în nisip, armă pistolul, luă ținta, trase, dar rată.

--Asasinule!

O voce de muiere. Se întoarse, căutând să înțeleagă ce se petrecea. De la terasa unei vilifoare îndepărtate, două siluete stăteau cu fața orientată către el.

--Asasinule!

De data asta, o voce de bărbat. Cine naiba să fi fost oare? Deodată, își aminti: soții Bausan din Treviso! Ți de-i făcuseră pocinogul cu apariția în pielea goală la televizor. Îi trimise în gând la origini, luă din nou ținta cu băgare de seamă și trase. De data asta, vaza explodează. Mulțumit, se întoarse spre casă, acompaniat de un cor din ce în ce mai slab perceptibil: „Asasinule! Asasinule!“

Se dezbracă, se vârf sub duș, se și bărbieri, apoi se îmbracă la patru ace, ca pentru o întâlnire în oraș. De întâlnit, trebuia însă să se întâlnească doar cu el însuși, numai că de

data asta trebuia să fie prezentabil. Se duse să se așeze pe verandă și se puse pe meditat. Pentru că, deși nu în cuvinte sau în gând, o promisiune solemnă tot le făcuse celor doi ochi mititei zgăuriți din găvane care-l priviseră de acolo, din caseta frigorifică. Îi reveni în minte un roman de Dürrenmatt în care un comisar ca el își dedică întreaga existență aflării asasinului unei fătuci, ca să respecte promisiunea făcută părinților acesteia... Un asasin care între timp a murit, însă comisarul n-are de unde să știe. Vânătoarea lui e o simplă fantasmă. Numai că aici, în cazul țângăului extracomunitar, nu doar asasinul, dar și victima era o fantasmă – nu știa despre el nici numele, nici de unde venea, nimica-nimicuța. La fel cum, de altfel, nu știa nimica-nimicuța nici despre victima din celălalt caz de care se ocupa: un necunoscut la vreo patruzeci de ani omorât prin înec. Însă mai presus de toate, acestea nici măcar nu erau anchete propriu-zise, căci nu se deschisese niciun fel de dosar: iată, necunoscutul figura, ca să folosească limbajul birocratic, drept decedat prin înec, iar țângăul era doar o alta din nenumăratele victime ale șoferilor inconștienți. Carevasăzică, ce să fi rămas de anchetat? Un zero barat. *Nada de nada.*

„Uite – reflectă comisarul –, acesta este genul de anchete care m-ar putea interesa când o să fiu la pensie. Totuși, din moment ce mă ocup acum de ele, să-nsemne oare că mă simt deja pensionar?

Și-odată-l lovi melancolia... Melancolie pentru care

comisarul avea două antidoturi probate și răs-probate: primul consta în a se ascunde în pat, trăgându-și pătura până peste cap; al doilea consta într-un ospăț pe cînste. Se uită la ceas: prea devreme ca să se ducă la culcare, probabil că ar fi adormit și s-ar fi trezit undeva, pe la trei noaptea, iar atunci chiar că ar fi luat-o razna de la atîta fîțîială de colo-colo prin casă! N-avea altceva de ales decât ospățul, și, de altfel, își aminti că peste zi nu găsisese timp să-și pună burta la cale. Se duse în bucătărie și deschise frigiderul. Doar Ăl de sus putea ști motivul pentru care Adelina se gîndise să-i gătească rulouri cu carne. Nu, nu asta voia. Ieși, se urcă la volan și se duse direct la *trattoria* La Enzo. La primul fel, spaghetti *al nìvuro* de sepie, melancolia începu să se mai înmoaie. La sfârșit de felul doi – mini-calmari fripți, crocanți –, melancolia dispăru în fuga mare la orizont. Pe drumul de întoarcere către Marinella simți că angrenajele cerevelului mergeau acum unse, ca noi. Așa că se duse din nou să se așeze pe verandă.

Întâi și-ntâi, trebuia să recunoască faptul că Livia intuise totul perfect, anume că țângăul nu degeaba se comportase atît de straniu atunci, la momentul debarcării. Era evident că *picciddro* căutase să profite de confuzia de moment ca să spele putina. Numai că nu reușise pentru că el, sublimul, scînteitor de inteligentul comisar Montalbano, îl oprise-n loc. Una peste alta, admițînd totuși că la mijloc era vorba despre o

reîntregire familială contestată, așa cum era de părere Riguccio, care să fi fost oare motivul pentru care țângăul fusese ucis cu atâta brutalitate? Oare pen' că avea năravul să spele putina, indiferent unde l-ai fi pus? Apăi, câți țângăi din lumea asta, de toate culorile, că-s albi, negri sau galbeni, nu fug oare de-acasă, pe urmele cine știe cărei fantezii din cerevelu' lor? Sute de mii, probabil. Așa, și? Sunt oare cu toții osândiți la moarte? Pe naiba. Și atunci? Fusese oare masacrat pen' că era o obraznicătură, răspundea urât, nu-l asculta pe tăticu' ori pen' că nu voia niciodată să pape toată supica? Ei, pe dracu'! În contextul acelei crime, teza lui Riguccio era acum de tot râsul. Altceva era la mijloc – cu siguranță o bombă neexplodată pe care bietul *piccilidro* o purta cu el încă de la plecarea din țara lui, care-o fi fost aia.

Cel mai bine era să ia tot filmu' de la-nceput, fără să sară peste detalii care la prima vedere puteau părea absolut inutile. Și avansând pe porțiuni, pe fragmente de film, fără a reține prea multe informații de pus cap la cap. Carevasăzică, să-ncepem. În seara cu pricina, el, Montalbano, se afla la birou, așteptând să se facă ora când avea să-l viziteze acasă pe Ciccio Albanese, atât ca să obțină informații despre curenții marini, cât și ca să – aspect în niciun caz de importanță secundară – huzdupe pe gât în jos barbunii la grătar ai doamnei Albanese. La un moment dat, primește telefon de la vicechestorul Riguccio: se află în port, unde trebuie să organizeze preluarea a

circa o sută cincizeci de imigranți clandestini, dar i s-au rupt ochelarii și îl roagă să-i facă rost de o pereche pe măsură. El îi procură ochelarii și hotărăște să-i înmâneze personal. Ajunge pe chei în momentul în care una din cele două vedete a coborât pasarela. Dintâi coboară o muiere grasă și-mpovărată cu prunc, care e dusă direct la o ambulanță. Apoi e rândul unui grup de patru imigranți care, ajunși la capătul pasarelei, se dezechilibrează din cauza unui țângău care se strecoară printre picioarele lor. *Picciliddro* reușește să-i evite pe polițiștii de pe chei și o ia la fugă către vechiul siloz din port. Montalbano se repede în urmărirea lui și intuiește că s-a ascuns într-un soi de fundătură ticsită cu gunoaie. Țângăul își dă seama că n-are cale de scăpare și se predă – literalmente. El îl ia de mână și-l conduce înapoi către punctul de debarcare, unde zărește o muiere, mai curând dolofană, pe care o trec toate chinurile cerului și pământului, cu alți doi țânci atârnați de fuste. Când îl vede pe el de mână cu *picciliddro*, muierea o ia la fugă-nspre ei – în mod evident, este muma ălui mic. În clipa aceea, țângăul se uită la el lung (dar mai bine să trecem peste acest episod...), iar muma se-mpiedică și se prăvale la pământ. Polițiștii încearcă s-o pună la loc pe picioare, dar în zadar. Cineva cheamă o ambulanță și...

Stop. O clipă. Să reflectăm o clipă. Nu, în realitate el n-a văzut pe nimeni chemând o ambulanță. Ești sigur, Montalbano? Ia, să mai vedem o dată scena. Nu, nimeni, acum

sunt sigur. Hai s-o punem așa: cineva trebuie să fi chemat ambulanța. Din vehicul au coborât doi brancardieri, iar unul din ei, ăl uscat-uscat și cu mustață, atinge piciorul muierei și spune că tre' să aibă fractură. Muierea cu ăi trei prunci ai ei sunt urcați în ambulanța care pleacă înspre Montelusa.

Acu' să facem un rezumat, pentru siguranță. Ochelari. Chei. Debarcare muiere-mpovărată cu prunc. *Picciliddro* care se ițește printre picioarele a patru imigranți. *Picciliddro* care fuge. El, care îl urmărește. *Picciliddro* care se predă. Întoarcere în doi către punctul de debarcare. Mumă care-i zărește și o ia la fugă-nspre ei. *Picciliddro* care privește la el. Mumă care se-mpiedică, se prăvale, nu se poate pune la loc pe picioare. Ambulanță care sosește. Brancardier cu mustață care spune că picioru-i rupt. Muiere și tustrei prunci în ambulanță. Mașină care pleacă. Sfârșitul episodului unu.

Concluzie: aproape sigur, ambulanța n-a fost chemată de nimeni. A ajuns acolo din proprie inițiativă. Bine, dar de ce? Pentru că vizualizase scena cu muma prăvălită la pământ? Posibil că da. Pe urmă: brancardierul diagnostichează fractura de picior. Iar cuvintele lui autorizează transportul la spital cu ambulanța. Dacă brancardierul ar fi tăcut, unul din polițiști ar fi chemat pe vreunul din medicii care, ca întotdeauna, asistă la operațiuni. De ce totuși nu s-a cerut părerea unui medic? Nu i s-a cerut părerea pentru că n-a fost timp de așa ceva: sosirea intempestivă a ambulanței și diagnosticul brancardierului au

făcut ca evenimentele să curgă în sensul dorit de regizor. Ei, bine, da, exact cum s-a auzit. Regizor. Totul nu fusese altceva decât o piesă de teatru pusă în scenă cu multă inteligență.

În ciuda orei târzii, se repezi la telefon.

--Fazio? Montalbano mi-s.

--Dom'le, nu, n-am noutăți, dacă aflu ceva v-aș fi...

--Nu te mai obosi. Altă treabă vreau să-ți cer acu'.

Măine de dimineață ce faci, o iei de la capăt cu cercetările?

--Da-să-trăiți.

--Mai întâi vreau să mă rezolv cu altceva.

--Ordonăți.

--La spitalul San Gregorio există un brancardier slăbănog foarte, cu mustață, la vreo cincizeci de ani. Vreau să-mi afli tot despre el. Da' știi tu, și pe-alea știute, și pe-alea neștiute, înțelegi ce vreau să spun, nu-i așa?

--Da-să-trăiți, la perfecție.

Închise și formă imediat numărul de la spitalul San Gregorio.

--Sora Agata Militello este?

--O clipă. Da, este.

--Aș vrea să vorbesc cu dumneaei.

--Este în tură. Avem ordin să nu...

--Ascultați-mă bine, eu comisarul Montalbano mi-s. E-ntr-o problemă serioasă.

--Așteptați s-o caut.

Începuse să-și piardă speranțele când, într-un târziu, auzi vocea sorei.

--Dom' comisariu, 'mneavoastră sunterăți?

--Da. Să mă scuzați dacă...

--Nu face ni'ca. V-ascult, dară.

--Trebuie să ne întâlnim și să stăm de vorbă. Cât de

repede puteți.

--Uitați cum facem, dom' comisariu. Eu mi-s tură de noapte acu', iar mâne de dimineață vream ca să dorm și eu olecuță. Se poate să ne videm pe la unșp'ce?

--Desigur. Unde?

--Apăi, poate ne videm aici, în fața spitalului.

Se pregătea să spună că da, însă se răzgândi imediat.

Dacă, printr-o-ntâmplare nefericită, brancardierul de pe ambulanță îi vedea bot în bot?

--Aș prefera în fața casei dumneavoastră.

--Bine și-așa. Via della Regione 28. Pe mâne.

Dormi ca un pruncușor nevinovat care nici gânduri, nici probleme pe cap n-are. I se-ntâmpla adesea asta când, la început de anchetă, intuia că pornise la drum cu dreptul. Ajuns la birou proaspăt și surâzător, găsi pe birou un plic scris de mână, adresat lui. La expeditor nu stătea scris nimic.

--Catarella!

--Comandați, dom'le!

--Cine a adus scrisoarea asta?

--Pilat din Ponțiu, dom'le. Ieri-aseară o aduse.

O puse în buzunar, avea s-o citească mai târziu. Sau poate că niciodată. Mimì Augello se prezintă imediat la raport.

--Cum a mers întâlnirea cu chestorul?

--Mi se păru cam la pământ cu moralul, nu mai avea țațoșeala de altădată. Mai mult ca sigur că de la Roma s-a-ntors în tolbă numa' cu vorbe goale și mărgelile colorate. Ne-a zis așa, că un lucru-i clar: fluxul migrator s-a mutat din Adriatică în Mediterana și că va fi mai greu de oprit. Numa' că lucrul ăsta, așa clar

cum e, întârzie din câte se pare să fie recunoscut de ăi de tre' să ia măsuri. Pe de altă parte, ăi de tre' să ia măsuri întârzie să recunoască și că s-au înmulțit furturile, la fel și tâlhăriile... În sfârșit, ei doar cântă-n cor „Totul este bine, doamnă marchiză”⁷, iar nouă nu ne rămâne decât să mergem mai departe cu ce avem.

--Ți-ai cerut scuze în numele meu pentru absență?

--Da.

--Și ce-a zis?

--Salvo, da' ce-ai fi vrut, mă rog frumos? Să se pună pe bocit? A zis: bine. Punct. Acum, îmi explici și mie ce te-a apucat ieri după-amiază?

--Nimic, a fost un contratimp, atâta tot.

--Auzi, Salvo, tu mă iei de prost? Întâi îmi zici că tre' să te vezi cu chestorul ca să-i prezinți demisia, iar după nici un sfert de oră te răzgândești și vii să-mi spui că nu, la-ntâlnirea cu chestorul tre' să mă duc eu. Adicătelea ce contratimp ar fi asta?

--Dacă chiar vrei să știi...

Și-i istorisi întreaga poveste cu țăngăul cel negru. La sfârșit, Mimì rămase gânditor, fără să zică nimic.

--Ceva ce nu-ți iese la socoteală? Îl iscodi Montalbano.

--Nu, îmi ies toate la socoteală. Până la un punct.

--Adică?

--Tu faci o legătură direct între moartea băiatului și încercarea lui de evadare din momentul debarcării. Și e posibil să te înșeli.

--Nu, zău așa, Mimì! Spune tu, atunci, de ce să fi vrut să

7 În orig. (fr.): *Tout va très bien madame la marquise* – cântec celebru din anii '30 care parodia atitudinea laxă a autorităților franceze în fața iminenței războiului (n. tr.).

fugă? Să te-aud.

--O să-ți istorisesc o întâmplare. Cu o lună în urmă, un amic de-al meu a fost la New York, în vizită la un prieten american. Într-una din zile au ieșit să ia masa în oraș. Amicului meu i s-a pus în față o friptură uriașă cu cartofi. Omul nu face față să mănânce tot, așa că lasă aproape jumătate în farfurie. La sfârșit, ospătarul îi înmânează un pachetel cu mâncarea neterminată. Amicul îl ia și, la ieșirea din restaurant se duce să-l dea unor cerșetori din apropiere. Prietenul american însă îl oprește și-i spune că cerșetorii nu vor accepta, iar dacă chiar vrea să-i miluiască să le dea o jumătate de dolar. „Păi, de ce să nu accep-te o bucată de friptură?“, întreabă amicul. Iar celălalt: „Pentru că pe aici sunt oameni care le oferă mâncare otrăvită, cum faci cu câinii vagabonzi“. Acu' ai înțeles?

--Nu.

--Se poate ca țângăul cel negru, surprins în timp ce mergea liniștit pe drum, să fi fost lovit intenționat de vreunu' – un ticălos fără suflet, de bună seamă – pur și simplu de distrac-ție sau din considerente rasiste. Altfel spus, de vreunu' care n-avea nimic de-a face cu momentul când băiatul a debarcat aici.

Montalbano oftă din rărunchi.

--Măcar de-ar fi așa! Dacă lucrurile ar sta cum zici tu, poate că m-aș simți și eu mai puțin vinovat. Din păcate, opinia mea e formată deja în sensul că toată povestea asta are o logică proprie și precisă.

Agata Militello era muiere la vreo patruzeci de ani,

toată muchilipsită, cu o fire deschisă, dar și cu periculoase tendințe de îngrășare. Era cam slobodă la gură, dovadă stând faptul că, în ora petrecută în compania comisarului, vorbi numai ea. Zise că-n dimineața aceea nu se afla într-o dispoziție prea bună din cauza fiului său, student la universitate („Știți, dom’ comisariu, avui nenorocu’ să mă înamorez la șapțișp’ce ani de un becisnic, o cornută-ncornorată care, când auzi că mi-s împovărată cu prunc, se duse de la mine și dus o fost“), care vrea mort-copt să-și puie pirostriile („d-apăi, zic eu, chiar nu mai puteți aștepta olecuță? Ce-i așa mare zor ca să vă luați acu’, în clipa asta? Faceți-vă meandrele cât puteți, ș-apăi pe urmă mai videm“). Îl mai informă și că la serviciu, la spital adicătelea, avea parte numa’ și numa’ de cornute-ncornorate printre colegi, motiv pentru care era prima-dintâi chemată la ture suplimentare, iar ea, fimeie cu inima cât o pâne, ce să facă, dădea fuga, pen’ c-așa-i era felu’.

--Aici fuse, făcu ea deodată, oprindu-se-n loc.

Se aflau pe o străduță îngustă și scurtă, mărginită practic de partea din spate a două clădiri uriașe, fără uși de locuință sau de magazin la parter.

--Bine, dar nu se vede nicio intrare, nicăieri! făcu Montalbano.

--Așa-i. Aici suntem chiar în spatele spitalului, care-i clădirea asta din dreapta. Eu fac mereu drumul ăsta, pen’ că intru pe la Urgențe, prima ușă cum dăm colțu’.

--Care va să zică femeia cu cei trei copii a ieșit de la

Urgențe, a făcut stânga și a luat-o pe străduța asta, de unde a venit s-o ia o mașină.

--Întocmai.

--Mașina din ce parte venea? Dinspre Urgențe sau din altă parte?

--Nu știu, nu văzui.

--Când mașina s-a oprit, ați putut zări câte persoane erau înăuntru?

--Înainte să se suie fîmeia cu copchiii?

--Da.

--Numa' șoferu' ierea.

--Ați observat vreun semn particular la șofer?

--Dom' comisariu, d-apăi cum puteam? Omu' nu se dădu jos batâr o secundă, numa-n mașină stătu! Negru însă nu, nu era, asta poci pen' ca să vă spui cu mâna pe inimă.

--A, nu? Era așa, ca noi?

--Da, dom' comisariu. Numa' că, cum să vă spui eu...

'Mneavoastră știți deosebi un tunisian de un sicilian de-al nostru? Mie, odată, mi s-a-ntîmplat că...

--Câte ambulanțe are spitalul? i-o tăie scurt comisarul.

--Patru, da' nu ne ajung. Ne-ar mai trebui cel puțin una, da' nu-s gologani.

--Când o ambulanță pleacă în misiune, câte persoane sunt la bord?

--Două. E lipsă de personal. Un brancardier și șoferul, care-i și ajutor la targă.

--Îi cunoașteți?

--Apăi cum nu, dom' comisariu?

Vru s-o iscodească despre brancardierul uscat-uscat și cu mustață, dar se răzgândi: prea slobodă la gură era 'mneaei.

Era-n stare ca, după ce se despărteau, să dea fuga la brancardierul de pe ambulanță și să-l anunțe că dom' comisariu o iscodise despre el.

--Pot să vă invit la o cafea?

--Da, dom' comisariu. Deși, știți 'mneavoastră, n-ar trebui să abuzez. Închipuiți-vă că odată băui patru cafele una după alta și...

La secție îl aștepta Fazio, nerăbdător să-și reia cercetările în cazul necunoscutului găsit mort în largul mării. Fazio era genul de copoi care, când adulmeaca vânatul, nu slăbea urmărirea până când sălbăticiunea nu era pusă la pământ.

--Dom'le, pe brancardierul de pe salvare îl cheamă Marzilla Gaetano.

Și se opri.

--Și? Asta-i tot? Întrebă Montalbano, surprins.

--Dom'le, facem un pact?

--Ce pact?

--'Mneavoastră mă lăsați să-mi satisfac olecuță complexul meu anagraf, cum vă place să-i spuneți, pe urmă eu vă spun ce aflai despre el.

--S-a făcut, acceptă resemnat comisarul.

--Marzilla Gaetano, născut la Montelusa, 6 octombrie 1960, fiul lui Stefano și al lui Diblasi Antonia, domiciliat la Montelusa, via Francesco Crispi 18. Stare civilă: căsătorit cu Cappuccino Elisabetta, născută la Ribera, 14 februarie 1963, fiica lui Emanuele și a lui Ricottilli Eugenia, care...

--Oprește-te aici sau te împușc pe loc, zise Montalbano.

--Bine, bine. Mi-a prins bine și numai atât, făcu Fazio

vârând satisfăcut peticul de hârtie în buzunar.

--Carevasăzică, îmi spui ceva serios despre el au ba?

--Desigur. Marzilla ăsta al nostru a făcut școala de asistenți, iar de la absolvire a lucrat numai la spitalul din Montelusa. Nevastă-sa a primit zestre de la mamă-sa o dugheană cu articole pentru aniversări, magazin care însă a fost distrus de un incediu acum trei ani.

--Incendiu provocat?

--Da, însă magazinul nu era asigurat. Umblă vorba că incendiul a fost pus pentru că Marzilla a refuzat la un moment dat să plătească taxa de protecție. Pe urmă însă, știți ce-a făcut Marzilla al nostru?

--Fazio, genul ăsta de întrebări mă scoate din pepeni. Nu, uite că nu știu nici pe dracu' să te ia, e sarcina ta să-mi aduci la cunoștință cum stau lucrurile. Înțeles?

--Marzilla a înțeles lecția și cu siguranță și-a reglat situația cu taxa de protecție. Simțindu-se tot mai sigur pe picioare, a cumpărat magazinul alăturat, mărindu-l și renovându-l complet pe al lui. Ca s-o scurtez, s-a-ngropat în datorii și, cum de la o vreme afacerile merg tot mai prost, umblă vorba că la ora asta ar cam fi strâns cu ușa de cămătari. Sărăcan de el, zic, acu' omu-i disperat, silit să caute-n stânga și-n dreapta ca să-mpuște francu'.

--Eu cu omu' ăsta trebuie mort-copt să am o vorbă. Cât mai curând posibil, zise Montalbano după o pauză de reflecție.

--Cum procedăm? Că de arestat, îi clar că nu-l putem aresta! făcu Fazio.

--Am pomenit eu ceva de arestare? Nu. Totuși...
--Totuși?
--Dacă i-ar ajunge la ureche că...
--Că?
--Nimic, mă trecuse un gând. Știi adresa magazinului.
--Cum nu, dom'le? Via Palermo 34.
--Mulțam. Acu' hai, înapoi la opincărit pe coclauri.

9

Odată Fazio plecat, mai rămase o vreme pe gânduri: ca să-și facă o idee limpede despre caz, avea nevoie de un plan de bătaie. Îl chemă pe Galluzzo.

--Ascultă, dă o fugă până la tipografia Bulone și cere-le să facă vreo câteva cărți de vizită.

--De-ale mele? îl iscodi Galluzzo, descumpănit.

--Gallù, te molipsiși de la Catarella sau ce? De-ale mele.

--Și ce să le zic să scrie?

--Esențialul. Dl. Salvo Montalbano, iar dedesubt – Comisariatul de poliție Vigàta. În stânga jos spui să treacă numărul nostru de telefon. Îmi sunt suficiente vreo zece bucăți.

--Apăi, dom'le, dacă tot facem comandă...

--Și ce să fac, să comand câteva mii sau ce? Ce să fac, să-mi tapitez toaleta cu ele? Zece sunt de-ajuns, și-ncă-mi mai și rămân. Le vreau pe acest birou azi, până-n ora patru. Nu admit scuze. Hai, ia-o din loc, că se-nchide.

Se făcuse ora prânzului, probabil că oamenii se așezaseră pe la casele lor, așa că merita să încerce să-și pună planul în practică.

--Halo? Gine vorbezg agolo? se auzi o voce de muiere

care minim-minimorum venea din Burkina Faso.

--Comisarul Montalbanu mi-s eu. Doamna Ingrid este?

--Ajdebd la dine agolo.

Devenise o tradiție: de câte ori o suna pe Ingrid, răspun-dea câte-o fată-n casă sosită din țări imposibil de găsit pe hartă.

--*Ciao*, Salvo. Ce s-a întâmplat?

--Am nevoie de un mic ajutor din partea ta. După-amiază ești liberă?

--Da, am o întâlnire abia pe la șase.

--Mă încadrez. Ce zici, ne vedem la patru și jumătate în fața barului Della Vittoria din Montelusa?

--Desigur. Pe mai târziu.

Acasă, la Marinella, descoperi în cuptor o porție dublă de *pasta 'ncasciata*, fragedă și malițioasă (mda, suferea de atrofierea capacității de adjectivare – nu știa cum s-o definească altfel), pe care o lichidă plescăind de plăcere. Apoi se schimbă de haine, punându-și un costum la două rânduri, gri, combinat cu o cămașă bleu și o cravată roșie. Trebuie să fi avut un aspect echivoc, ceva între un funcționăraș și un suspect de serviciu. Când termină, se duse să se așeze cu o cafea pe verandă și să fumeze o țigară.

Înainte să iasă, scormoni prin casă după o pălărie verde *alla tirolese*, practic nepurtată, și după o pereche de ochelari cu lentile fără dioptrii, de care avusese nevoie odată, într-o împrejurare de care nu-și mai amintea. La ora patru, când ajunse la birou, găsi pe masă cutia cu cărți de vizită. Alese trei și le vârî în portofel. Ieși din nou, deschise portbagajul în care

păstra un trenci *alla Bogart*, îl trase pe el, își puse pălăria și ochelarii, apoi porni la drum.

Dând ochii cu el, așa împupăzat cum era, pe Ingrid o pocni o asemenea criză de râs, încât mai întâi îi dădură lacrimile, apoi se văzu obligată să intre în barul de vizavi, unde se închise în toaletă.

Când în cele din urmă se întoarse la mașină, o pufni din nou râsul. Montalbano își luă o expresie dură.

--Hai, urcă odată, n-am timp de pierdut.

Ingrid se supuse, făcând eforturi evidente să-și stăpânească râsul.

--Știi cumva un magazin de cadouri în via Palermo, numărul 34?

--Nu. De ce?

--Pentru că mergem acolo.

--Ca să facem ce?

--Ca să alegem un cadou pentru o prietenă de-a noastră care se căsătorește. Și, atenție, trebuie să mă strigi Emilio pe nume.

Ingrid păru să explodeze literalmente. Hohotul ei de râs semănă mai curând cu un soi de detunătură. Apoi își prinse capul între palme și, o vreme, Montalbano nu înțelese dacă râdea sau plângea.

--Bine, uite, te duc înapoi acasă, făcu deodată comisarul, îmbufnat.

--Nu, nu, îngăduie-mi o clipă, te rog.

Își suflă de două ori nasul și-și șterse lacrimile.

--În regulă, spune-mi ce trebuie să fac, Emilio.

Montalbano îi explică.

Pe firma magazinului stătea scris: Cappuccino – cu litere groase –, iar dedesubt, cu caractere mai mici: argintărie, cadouri de nuntă. În vitrine, fără doar și poate elegante, stăteau expuse obiecte orbitor de lucioase, de un gust rudimentar. Montalbano încercă ușa, care însă era încuiată. Măsură de protecție anti-jaf, în mod evident. Apăsă pe sonerie, iar ușa se deschise, deblocată dinăuntru. În magazin, doar o muiere la vreo patruzeci de ani, mărunțică și bine îmbrăcată, dar cu atitudine defensivă, într-o stare evidentă de nervozitate.

--Bună ziua, zise, neobosindu-se să afișeze obișnuitul zâmbet de bun-venit adresat clienților. Ce doriți?

Montalbano avu certitudinea că aceea nu era o vânzătoare oarecare, ci *signora* Cappuccino în persoană.

--Bună ziua, răspunse Ingrid. Avem o prietenă care se căsătorește, iar Emilio și cu mine am vrea să-i facem cadou un platou de argint. Îmi puteți arăta ce aveți?

--Desigur, încuviință *signora* Cappuccino.

Și începu să tragă de pe rafturi tot felul de modele de platouri, unul mai respingător ca altul, depozitându-le pe tejghea. Între timp, Montalbano se uita de jur împrejur, cu „o privire evident suspectă“, cum se scrie în ziare și în rapoartele de poliție. Într-un târziu, Ingrid îl chemă.

--Emilio, vino puțin.

Montalbano se apropie, iar Ingrid îi arată două tăvi.

--Sunt nehotărâtă între acestea două. Ție care-ți place?

În timp ce o făcea și el pe nehotărâtul, comisarul observă că *signora* Cappuccino îl studia lung pe sub gene de

câte ori prindea ocazia. Poate că-l recunoscuse, așa cum, de altfel, spera și el.

--Hai, Emilio, hotărăște-te, îl încurajă Ingrid.

În cele din urmă, Montalbano se hotărî. În timp ce *signora* Cappuccino împacheta platoul, pe Ingrid o trecu altă sclipire de geniu.

--Emilio, ia uite ce frumoasă e cupa asta! Nu-i așa că ar sta bine la noi acasă?

Montalbano o fulgeră cu privire, murmurând ceva de neînțeles.

--Hai, Emilio, te rog, mi-o cumperi? Îmi place așa de mult, zău dacă nu! insistă Ingrid, cu ochii sticlindu-i de plăcere, pentru farsa pe care i-o juca.

--O cumpărați? îl iscodi *signora* Cappuccino.

--Altă dată, răspunse comisarul pe un ton hotărât.

Signora Cappuccino se mută la casa de marcat, ca să bată bonul fiscal. Montalbano dădu să tragă afară portofelul din buzunarul de la spate al pantalonilor, care însă se prinse în deschizătură, lăsând să se reverse tot conținutul pe jos. Comisarul se aplecă să-și culeagă de pe pardoseală banii, cărțile de vizită și tot felul de carduri.

Ridicându-se, trimise cu o lovitură de picior una din cărțile sale de vizită, lăsată intenționat pe jos, lângă postamentul casei de marcat. Mizanscena le ieșise perfect. Ajunseră afară.

--Ești un rău, Emilio, că nu mi-ai cumpărat cupa aceea! spuse Ingrid în mașină, prefăcându-se bosumflată. Apoi, schimbând tonul: Ia zi-i, merit felicitări sau nu?

--Cu vârf și îndesat.

--Și cu platoul ăsta ce facem acum?

--Îl ții tu.

--Păi, ce, crezi că scapi numai cu atât? Diseară luăm masa în oraș. Te duc într-un loc unde se gătește un pește grozav.

Nu era însă cazul. Montalbano era convins că sceneta jucată mai devreme urma să aibă rezultate imediate, așa că era mai bine să rămână la birou.

--Putem lăsa pe mâine seară?

--De acord.

--Iha, dom'le, domnicule! i se lamentă Catarella de cum puse piciorul în comisariat.

--Ce e?

--Prin toată arhivăreala trecui, dom'le. Mai-mai că nu mai văd ni'ca, îmi fac ochii nino-nino în cap. Nu-i niciunu' semănător care să se-asemene cu mortu' natant. Singur Errera era. D-apăi, dom'le, chiar nu-i nicicum posibilă posibilitatea să fie el, Errera adicătelea?

--Catarè, ce-ai vrea să fac, de vreme ce de la Cosenza ne-au spus că Errera-i gata mort și-ngropat?

--Bine-bine, dom'le, dar n-ar fi posibilitate ca mortu' să se-ntoarne vivan, ca pe urmă să moară iarăși din nou, ajungând natant?

--Catarè, tu ce vrei, de fapt, să mă ia durerea de cap sau ce?

--Nicidecum, dom'le. Numa' că eu ce mă fac acum cu fotorafiile astea?

--Lasă-le aici, pe birou. O să i le dăm lui Fazio.

După două ore de așteptare în van, un puseu irezistibil

de somn îl trosni drept în moalele capului. Dădu hârtoagele deoparte, își încrucișă brațele pe birou, își sprijini capul pe ele, și adormi cât ai zice pește. Și-ncă atât de adânc, încât, când sună telefonul și el deschise ochii, preț de câteva secunde bune nu înțelese unde se afla.

--Alo, dom'le. Îi unu' care vrea să vorovească cu 'mneavoastră personalmente-n persoană.

--Cine-i?

--Apăi aista-i bizinisu', dom'le. Zice că nu zice cum îl cheamă.

--Dă-mi-l.

--Montalbano mi-s. Cu cine vorbesc?

--Dom' comisariu, 'mneavoastră ați venitără azi de după-masă la magazinul fimeii mele, cu o madamă.

--Cine, eu?

--Da-să-trăiți, 'mneavoastră.

--Auziți, îmi spuneți sau nu cum vă cheamă?

--Nu.

--Apăi, la revedere, atunci.

Și închise. O mișcare riscantă – era posibil ca Marzilla să-și fi consumat tot curajul și să nu mai găsească forța să sune din nou. Se vedea însă treaba că Marzilla se prinsese cu atâta strășnicie în capcana întinsă de comisar, încât sună înapoi imediat.

--Dom' comisar, să mă scuzați pentru adineauri, da' vă rog să mă-nțelegeți și pe mine. Ați venitără la magazin, la nevastă, care v-a recunoscut de-ndată. Numa' că 'mneavaostră erați travestit și ziceați că vă cheamă Emilio. În plus, nevasta găsi pe jos o carte de vizită căzută de la 'mneavaostră. Așa că-i

de înțeles dacă-s olecuță nervos, nu credeți?

--De ce?

--Pen' că-i limpede că faceți o anchetă care mă privește și pe mine.

--Ah, puteți sta liniștit dinspre partea asta. Investigațiile preliminare s-au încheiat.

--Ați spusă cumva că pot sta liniștit?

--Desigur. În noaptea asta, cel puțin.

Auzi cum respirația lui Marzilla se oprește brusc.

--Ce... ce vrea ca să-nsemne asta?

--Că de mâine trec la faza a doua. Cea operativă.

--A... adică?

--Eh, știți probabil cum e cu procedurile astea: arestări, rețineri, interogatorii, procurori, ziariști...

--Bine, da' eu n-am ni'ca de-a face cu povestea asta!

--Scuze, dar la ce poveste vă referiți?

--Păi... păi... păi... nu știu... povestea care... D-apăi pen' ce ați venită azi la magazin?

--Ah, aia? Ca să cumpăr un cadou de nuntă.

--Și de ce vă spuneți Emilio?

--Așa-i place să mă strige doamnei care mă însoțea.

Ascultați, domnule Marzilla, e târziu. Eu o să mă duc acasă, la Marinella. Pe mâine!

Și închise. Mai ticălos de-atât, nici că se putea! Acum putea pune mâna-n foc că, în maxim-maxim o oră, Marzilla avea să bată la ușa casei sale. De adresă putea face rost ușor, din cartea de telefoane. Carevasăzică bănuise bine: brancar-dierul nostru era amestecat, și încă bine de tot, în episodul pe-trecut în timpul operațiunilor de debarcare. Careva trebuie să-i fi dat sarcină să facă ce-o ști ca muierea și cei trei *piccillidri*

să fie urcați în ambulanță și lăsați la spital, în față la Urgențe. Iar el se executase.

Urcă la volan și porni, ținând toate ferestrele deschise. Fața lui simțea nevoia să fie biciuită de aerul tare și sănătos al mării nocturne.

O oră mai târziu, întocmai cum cu exactitate prevăzuse, o mașină frână pe tăpșanul din fața casei: o portieră trântită, urmată de soneria de la ușă. Se duse să deschidă. Dădu peste un Marzilla diferit de cel pe care-l întâlnise în parcare la spitalului. Neras, cu un aer bolnăvicios.

--Să mă ierțați dacă...

--Vă așteptam. Intrați.

Montalbano hotărâse să schimbe tactica, iar Marzilla părea descumpănit de felul în care fusese întâmpinat. Intra cu pași nesiguri și mai mult se lăsă să cadă decât se așeză pe scaunul oferit de comisar.

--O să vorbesc eu, zise Montalbano. Ca să nu ne pierdem inutil timpul.

Bărbatul făcu un gest a resemnare.

--Acum câteva seri, în port, dumneavoastră erați deja la cunoștință cu faptul că, în timpul debarcării imigranților, o femeie cu trei copii avea să mimeze o căzătură, pretinzând că și-a rupt piciorul. Misiunea dumneavoastră era să vă postați la fața locului cu ambulanța pregătită, evitând preluarea oricărui alt caz, pentru ca ulterior să vă apropiați de locul incidentului, s-o diagnosticați pe femeie cu fractură de picior, s-o urcați

împreună cu cei trei copii în salvare și să plecați către Montelusa. Am dreptate? Răspundeți cu da sau nu.

Marzilla izbuti să răspundă abia după ce înghiți în sec și-și trecu limba peste buze.

--Da.

--Bine. Ajunși la spitalul San Gregorio, dumneavoastră trebuia să-i lăsați pe femeie și pe cei trei copii la intrarea de la Urgențe, fără a-i însoți înăuntru. Și v-ați executat întocmai. De altfel, ați avut norocul să fiți chemat de urgență la Scrogliatti, obținând astfel o bună acoperire pentru modul în care ați procedat. Răspundeți.

--Da.

--Șoferul de pe ambulanță vă e complice?

--Da. Îi dau câte o sută de euro de fiecare dată.

--De câte ori ați făcut-o?

--De două ori.

--Și de fiecare dată, adulții preluați erau însoțiți de copii?

Marzilla înghiți în sec de două sau trei ori înainte să răspundă.

--Da.

--Pe durata călătoriei, în ce parte a dubiței stați?

--Depinde. Fie lângă șofer, fie în spate, cu ai de i-am preluat.

--În voiajul care mă interesează pe mine unde ați stat?

--Pentru o porțiune de drum, în față.

--Pe urmă ați trecut în spate?

Încolțit, Marzilla începuse să transpire.

--Da.

--De ce?

--Pot bea puțină apă?

--Nu.

Marzilla îl privi încremenit.

--O să vă spun eu, dacă dumneavoastră nu vreți. V-ați văzut obligat să treceți în spate pentru că unul dintre copii, cel mai mare, de șase ani, voia cu orice preț să se dea jos, voia să fie eliberat. Așa-i?

Marzilla încuviință din cap.

--Iar dumneavoastră ce ați făcut?

Brancardierul rosti ceva, dar cu o voce atât de stinsă, încât comisarul mai curând intui decât auzi.

--O injecție? Somnifer?

--Nu. Calmant.

--Și pe copil cine-l ținea în timpul ăsta?

--Maică-sa. Sau ce i-o fi fost ea.

--Și ceilalți copii?

--Plângeau.

--La fel și cel cu injecția?

--Nu, el nu.

--Dar ce făcea?

--Și-a mușcat buzele până i-a dat sângele.

Montalbano se ridică încet: picioarele îl furnicau de sus până jos.

--Uitați-vă la mine, vă rog.

Brancardierul își înalță privirea spre el. Prima scatoalcă, drept în falca stângă, veni atât de violent, încât capul bărbatului făcu o rotație aproape completă; a doua îl prinse în plin imediat ce fața i se întoarse către comisar, turtindu-i nasul, din care începu să se prelingă un firicel de sânge. Bărbatul nici măcar nu încercă să se șteargă, lăsând sângele să-i picure pe cămașă și pe haină. Montalbano se duse să se așeze la loc.

--Îmi faceți mizerie pe jos. În capăt, pe dreapta, găsiți

baia. Mergeți să vă spălați. Vizavi e bucătăria, deschideți frigiderul, ar trebui să găsiți niște gheață. De altfel, dumneavoastră, pe lângă schingiuitoare de copii, sunteți și asistent medical, așa că știți mai bine ca mine ce aveți de făcut.

Câtă vreme omu-și făcu de lucru la baie și bucătărie, Montalbano se sforță să nu se gândească la scena abia istorisită de Marzilla, la tot iadul condensat în spațiul strâmt din duba Salvării, la spaima din ochii aceia zgăuriți din găvane în fața violenței...

Iar cel care dusesse biata creatură de mână către oroare fusese chiar el, Montalbano. Nu se putea ierta pentru asta, și era inutil să-și tot repete întruna că el crezuse că-i face un bine... Nu, nu trebuia să se mai gândească la asta, nu trebuia să se lase copleșit de mânie dacă voia să ducă interogatoriul la bun sfârșit. Marzilla reveni în cameră. Își confecționase din batistă un soi de pungă cu gheață, pe care o ținea cu o mână la nas, mergând cu capul ușor dat pe spate. Se așeză pe scaunul din fața comisarului, fără să zică nici păs.

--Acum o să vă spun și de ce v-a speriat atât de tare vizita mea la magazin. Tu...

Marzilla Tresări. Resimțise trecerea bruscă de la dumneavoastră la tu ca pe un foc de pistol.

--...tu aflaseși deja că băiatul, cel căruia i-ai făcut injecția, fusese lichidat, măcelărit mai rău ca o dihanie sălbatică.

Nu-i așa?

--Ba da.

--Prin urmare, ai prins frică. Pentru că tu ești un

infractor de doi bani, un găinar, o lepădătură, un rahat cu ochi, dar o așa povară, de complicitate la omor, asta nu, nu ai putere s-o duci. Cum anume ai aflat că țâncul din Salvare e unul și același cu ăl de-l călcă mașina, asta ai să-mi zici mai târziu. Acum însă ai să-mi spui cum de s-a ajuns aici. Și uite, te mai scutesc odată să-ți irosești plămânii spunându-ți că da, știu că ai intrat pân' la gât în datorii, că ai nevoie ca de aer de bani, și încă de foarte mulți bani, ca să-ți poți plăti cămătarii. De aici încolo, continuă tu.

Iar Marzilla prinse să-și depene povestea. Se vedea treaba că, pe de o parte, scatoalcele primite îl buimăciseră, dar pe de altă parte îi mai domoliseră agitația de mai devreme: la urma urmelor, ce făcuse era bun făcut.

--Când băncile nu mai vrură să-mi dea credit, întrebai și eu pe unu', pe altu' de cine m-ar fi putut ajuta, ca să nu pierd chiar tot ce-aveam. Mi s-a spus un nume și m-am dus. Și uite-așa începu drumul spre o pierzanie mai rea ca falimentul. Pen' că de dat banii, domnul acela mi-i dădu, nimic de zis, numa că-mi puse o dobândă de mi-e și rușine să v-o spui. O vreme m-am descurcat, pe urmă însă n-am mai putut face față. Atunci, domnul ăsta – treaba se întâmpla cu vreo două luni în urmă – îmi făcu o propunere.

--Spune-mi numele lui.

Marzilla scutură din capul pe care-l ținea în continuare dat pe spate.

--Mi-e frică, dom' comisar. Ți-l dau în stare să ne faci

felul și mie, și nevestii.

--Bine-bine, continuă. Ce propunere ți-a făcut?

--Îmi zise așa, că vrea să ajute câteva familii de extracomunitari să se reunească aici, la noi. Se-ntâmpla că oamenii își găsiseră de lucru, dar, stând aici clandestin, nu-și puteau aduce încoace nevestele și copiii. În schimbul ajutorului meu, urma să-mi deducă o parte din dobândă.

--Îți reducea un procent fix?

--Nu, dom' comisar. Urma să stabilem de fiecare dată cota.

--Cum făcea să te anunțe?

--Mă suna în ziua dinaintea debarcării. Îmi descria persoana pe care urma s-o iau cu ambulanța. Prima dată a mers totul ca pe roate, era o bătrână cu doi țânci. A doua oară s-a ntâmpnat ce vă spusei: țâncul ăl mai mare s-a răsculat.

Marzilla se opri, apoi oftă din rărunchi.

--Tre' să mă credeți, dom' comisar. N-am pus geană pe geană. Nu-mi puteam alunga scena din fața ochilor: muierea care-l ținea, eu cu seringă, ăilalți țânci care boceau... cum să pot dormi, zău așa? Alaltăieri de dimineață, pe la ora zece, îi făcui o vizită domnului de vă spusei, ca să ne-nțelegem pe deducerea de dobândă. Iar el îmi zise că tura asta nu-mi scade nimic: afacerea eșuase, iar marfa era avariata. Exact așa-mi spuse. Și m-a dat pe ușă afară, spunându-mi însă că am posibilitatea să recuperez, dat fiind că se așteaptă un transport nou. Când am ajuns acasă eram tot întors pe dos. Apoi am auzit la telegazetă că un țânc extracomunitar fuse călcat de un pirat al

șoselelor. Atunci am înțeles ce a vrut să spună, probabil, domnul acela declarând că marfa era avariata. Pe urmă ai venit și 'mneavoastră la magazin, după ce mă întrebaserăți de una, de alta și la spital... în sfârșit, am înțeles că trebuia mort-copt să ies din pocinogul ăsta.

Montalbano se ridică și ieși pe verandă. Murmurul mării se auzea stins, precum respirația unui *picciliddro*. Rămase o vreme ascultând, apoi se întoarse în casă și-și reluă locul.

--Ascultă. Carevasăzică nu vrei să-mi zici numele acestui așa-zis domn...

--Nu că nu vreau, nu pot! aproape că strigă brancardierul.

--Bine-bine, calmează-te, nu te agita atât, că te bușește iar sângele pe nas. Uite, facem un pact.

--Ce pact?

--Ai înțeles, sper, că te pot trimite oricând la pușcărie.

--Da.

--Ceea ce ar însemna ruina ta definitivă. Îți pierzi slujba de la spital, iar nevasta va trebui să-și vândă magazinul.

--Am înțeles.

--Prin urmare, dacă ți-a mai rămas olecuță de glagore-n cap, trebuie să faci un singur lucru: să mă anunți imediat ce-ți telefonează individul. Atât, nimic altceva. De restul ne ocupăm noi.

--Iar eu n-o să am niciun amestec?

--Una ca asta nu-ți pot garanta. Însă îți pot limita pagubele. Îți dau cuvântul. Iar acum hai, fă pași din fața mea.

--Mulțumesc, zise Marzilla ridicându-se și îndreptându-se către ușă cu genunchii ca de brânză.

--N-ai pentru ce, i-o întoarse Montalbano.

Nu se duse imediat la culcare. Descoperi o sticlă de whisky pe jumătate plină și se duse pe verandă s-o dea gata. Și, de fiecare dată, înainte să ducă sticla la gură, o ridica în aer – un toast în cinstea micului războinic care luptase cât îl ținuseră puterile, fiind însă în cele din urmă răpus.

10

Dimineată vântoasă și împăclită, cu soare plăpând și adesea ascuns de nori repezi, încenușați: era îndeajuns și chiar mai mult decât atât pentru ca umoarea deja neagră a comisarului să dea în clocot. Se duse în bucătărie, puse de cafea, bău o primă ceașcă, fumă o țigară, făcu ce-i de făcut dimineata, se vârî sub duș, se bărbieri, apoi se îmbracă cu același costum pe care îl purta de două zile. Înainte să plece, intră din nou în bucătărie, cu chef să bea și a doua ceașcă de cafea, însă reuși s-o umple numai pe jumătate, restul vărsându-și-o pe pantaloni. Din proprie inițiativă, brațul i se contractase brusc, într-un spasm. Pfui, încă un semn al apropiatei bătrâneți? Suduind mai abitir ca un pluton de birjari aliniați unul în spatele celuilalt, se dezbracă de costum, lăsându-l pe spătarul unui scaun, să-l vadă Adelina, să-l spele și să-l calce. Scoase tot din buzunare, cu gând să transfere conținutul în costumul nou, iar în grămada de lucruri descoperi surprins un plic sigilat. Îl privi descumpănit.

De unde apăruse? Apoi își aminti: era scrisoarea despre care Catarella, înmânându-i-o, spusese că era adusă de ziaristul Pilat din Pontiu. Primul impuls fu să arunce scrisoarea la gunoi, însă, numai Ăl de Sus știa de ce, se hotărî s-o citească totuși: la urma urmelor, nu-l obliga nimeni să și răspundă. Privirea îi alunecă la semnătura din josul paginii: Melato Sozio, ușor traducibil în limbajul catarellian drept Pilat din Pontiu. Era foarte scurtă, ceea ce deja constituia un punct mare în favoarea celui care o scrisese.

Stimate domnule comisar Montalbano,
sunt un ziarist care nu aparține niciunui mare
trust de presă, dar care colaborează constant cu diverse
cotidiene și reviste.

Un freelancer, cum se mai spune. Activitatea
mea cuprinde investigații destul de importante despre
mafia din regiunea Veneto, despre traficul cu armament
în țările din Est, iar de o bună bucată de timp m-am
dedicat unui aspect particular al imigrației clandestine
din Adriatica și Mediterana.

Acum câteva seri, în timpul unei obișnuite
operațiuni de preluare a imigranților clandestini, v-am
zărit pe chei. Vă știu faima și mi-am spus că poate
amândurora ne-ar fi util un schimb de opinii (nu, în
niciun caz un interviu, căci știu cât de mult le detestați).

Notez în încheiere numărul meu de mobil.

Mai poposesc pe insulă încă două zile.

Acordați-mi încredere,

Al dumneavoastră,

Melato Sozio.

Tonul franc al scrisorii îi plăcu. Se hotărî să-l sune pe ziarist – în caz că acesta se mai afla în zonă – de îndată ce ajungea la secție. Acum însă trebuia să găsească un alt costum.

Ajuns la comisariat, întâi și-ntâi se grăbi să-l convoace la el pe Catarella, în prezența lui Mimi Augello.

--Catarella, deschide urechile și ascultă-mă cu maximă atenție. Urmează să fiu sunat de un anume Marzilla. Imediat ce telefonează...

--Pardonanță vă cer, dom'le, îl întrerupse Catarella. Cum spuserăți că-l cheamă pe Marzilla ăsta? Cardilla?

Lui Montalbano îi veni sufletul la loc. Din moment ce Catarella reîncepuse să repete numele aranjându-le fără nicio noimă, însemna că sfârșitul lumii era încă departe.

--Iha, dar de ce, sfântă și neprihănită Măicuță a Domnului, tre' să-l cheme Cardilla dacă tu cu gurița ta l-ai numit acu', în clipa asta, Marzilla?

--Zău? se minună Catarella. D-apăi atuncea, cum e că-l cheamă pe 'aracan omu' ista?

Comisarul luă o coală de hârtie și cu un marker roșu scrise pe ea MARZILLA, cu litere capitale, apoi i-o întinse lui Catarella.

--Citește.

Catarella citi corect.

--Foarte bine, făcu Montalbano. Foaia asta de hârtie o lipești în fața ta, lângă centrala telefonică. Imediat ce telefonează, mă pui în legătură cu el, indiferent că mă aflu aici

sau c-am plecat, știu eu, în Afghanistan. Înțeles?

--Da-să-trăiți, dom'le. 'Mneavoastră duceți-vă în sfânta pace în Agfastan, că eu vă pui în legătură, nu-i bai.

--Auzi, de ce m-ai pus să asist la sceneta asta ca la o avanpremieră? îl iscodi Augello după ce Catarella ieși.

--Pentru că tu ai sarcină să te duci la Catarella de trei ori în fiecare dimineată și de trei ori în fiecare după-amiază și să-l întrebi dacă a telefonat Marzilla.

--Se poate totuși ști cine-i Marzilla ăsta?

--Îți zic, da numa' dacă l-ai ascultat pe tăticu' și ți-ai făcut lecțiile.

Pentru tot restul dimineții nu se întâmplă mai nimic. Sau, mai bine zis, se petrecură doar evenimente normale, de ordin administrativ: o solicitare de intervenție pentru o violentă încăierare de familie, care se transformă apoi într-o plângere din partea întregii familii, brusc re-cimentate, împotriva lui Gallo și Galluzzo, vinovați că încercaseră să-i împace; un denunț făcut de viceprimar, palid precum moartea, care găsisese în poarta casei un iepure jumulit; focuri de armă trase de ocupanții unei mașini care trecuse în viteză pe lângă o stație de benzină în direcția unui oarecare ce-și făcea veacul pe-acolo, care, scăpând nevătămat, se urcase la volan și se pierduse în neant, înainte ca omul de la pompă s-apuce să-i rețină numărul de înmatriculare; și, desigur, jaful aproape cotidian de la supermarket. Telefonul mobil al ziaristului Melato rezulta cu obstinație închis. În concluzie, dacă nu se plictisi pe de-a-ntregul,

lui Montalbano nici mult nu-i mai lipsi. Își luă răsplata la *trattoria* La Enzo.

Către patru după-amiază se făcu auzit Fazio la telefon.

Suna de la Spigonella, de pe mobil.

--Alo, dom'le? Am ceva noutăți.

--Ascult.

--Sunt în zonă cel puțin două persoane care spun că s-ar putea să-l fi văzut pe mortu' găsit de 'mneavoastră. L-or recunoscută în fotografia în care are mustață.

--Îi știu numele?

--Nu.

--Locuia în zonă?

--Nu știau.

--Au cunoștință ce făcea prin părțile alea?

--Nu.

--Dar atunci ce, Doamne iartă-mă, știu?

Fazio preferă să nu-i dea un răspuns direct.

--Dom'le, da' nu s-ar putea ca să veniți până-ncoa'? Așa vă dați seama în persoană de situație. Puteți veni fie pe șoseaua litorală, numa' că-i mereu aglomerată, fie o luați pe la Montechiaro, pe urmă virați la...

--Drumul ăsta îl știu.

Îl știa când se dusesese să vadă locul unde fusese omorât țângăul cel negru. O sună pe Ingrid, cu care ar fi trebuit să iasă seara la cină. Șvedeza se scuză de la bun început: nu se puteau întâlni pentru că, fără știința ei, soțul său invitase niște prieteni acasă, iar ea trebuia să-și joace rolul de amfitrion. Rămase stabilit ca ea să treacă pe la comisariat în seara următoare, pe la opt și jumătate. Iar dacă nu-l găsea, să-l aștepte. Îl sună din nou

pe ziaristul Melato Sozio, care de data aceasta răspunse.

--Domnule comisar! N-am crezut că o să mai sunați.

--Spuneți-mi, ne putem vedea undeva?

--Când.

--Chiar și acum, dacă sunteți dispus.

--Mi-ar fi greu. Am fost nevoit să trag o fugă la Trieste, mi-am petrecut toată ziua pe aeroporturi și în avioane aflate mereu în întâziere. Din fericire, mama mea nu e atât de bolnavă pe cât a vrut să mă facă să cred sora mea.

--Mă bucur. Și atunci?

--Uitați cum facem. Dacă totul merge bine, sper ca mâine dimineață să pot lua un avion spre Roma și să găsesc o legătură de acolo. Vă țin la curent.

Trecuse de Montechiaro și se încadrase pe drumul către Spigonella când, deodată, recunoscu bifurcația către Tricase. Ezită preț de o clipă, apoi se hotărî: nu irosea decât cel mult zece minute. Ajunse la curbă: *viddrano* cel bătrân nu se vedea la lucrul câmpului și nici măcar un lătrat de câine nu tulbura liniștea locului. La poalele movilei de pietriș, buchetul de flori de câmp se ofilise.

Se folosi de toate abilitățile sale, scăzute, de altfel, de șofer ca să meargă în marșarier prin hârtoapele fostei poteci de acces, pentru a-și relua apoi drumul către Spigonella. Fazio îl aștepta în poziție de drepti lângă propria mașină, trasă în dreptul unei vilișoare în alb și roșu, în mod evident nelocuită. Freamătul zgomotos al mării învârtoșate se distindea limpede.

--De la vilișoara de colea începe Spigonella, îl informă

Fazio. Eu zic că-i mai bine să urcați în mașina mea.

Montalbano încuviință, iar Fazio, pornind motorul, își luă în primire rolul de ghid.

--Spigonella se află pe un platou stâncos, iar ca să ajungi la mare trebuie să urci și să cobori o mulțime de trepte săpate în piatră, ceea ce pe timp de vară te poate aduce în pragul infarctului. Se poate ajunge la mare și cu mașina, numai că se merge pe drumul pe care veni răți și dumneavaoastră, după care se deviază spre Tricase și se virează iar în direcția asta. Mă făcui înțeles?

--Da.

--În schimb, Tricase e chiar în buza mării, numai că locuitorii nu-s la fel.

--În ce sens?

--În sensul că aici, la Spigonella, și-au făcut vilă oamenii cu bani, avocați, doctori, negustori, în vreme ce la Tricase sunt mai mult un fel de căscioare, ridicate una lângă alta, ocupate toate de lume neînsemnată.

--Totuși, atât vilele, cât și căsuțele sunt ridicate abuziv, nu-i așa?

--Asta mie-nută, dom'le. Altceva vream eu ca să zic, anume că aici fiecare vilă e trasă-n parte, pe locul ei, cum puteți vedea și singurel. Ziduri mari de incintă, tot felul de tufe strânse una-ntr-alta în dreptul porților... Greu de văzut de afară ce se întâmplă înăuntru. Pe când la Tricase, căscioarele zici că-s ca-n familie, par că stau la taifas între ele.

--Apăi ce, ai ajuns și poet acum? îl iscodi Montalbano. Fazio se îmbujoră.

--Când și când mă mai prinde, mărturisii.

Ajunși în buza tăpșanului, coborâră din mașină.

Dedesubt, în hău, marea era albă, înspumată de valurile care se izbeau de stânci, iar ceva mai într-o parte inundase complet o mică plajă. Un țărm neobișnuit, își zise comisarul, un țărm alternând porțiuni de stâncă abruptă cu mici întinderi de nisip. O vilă solitară își găsisese locul drept în extremitatea cu care un mic promontoriu dădea să se înfigă în mare. Terasa de-a dreptul grandioasă părea, nici mai mult, nici mai puțin, suspendată deasupra valurilor. Dedesubt, segmentul de țărm se prezenta ca o îngrămădire de *faraglioni*, un soi de coloane stâncoase înalte, care fuseseră – în mod abuziv, bineînțeles – împrejmuite pentru uzul privat. Altceva nu era de văzut acolo. Se întoarseră la mașină.

--Acu' vă duc să stați de vorbă cu unu' care...

--Nu, zise comisarul. N-are rost, îmi povestești tu ce ți-au spus oamenii. Să ne întoarcem.

Pe tot drumul de dus și pe tot cel de întors nu întâlniră nicio mașină. Nici măcar vreuna parcată prin cine știe ce ungher.

În fața unei vile luxoase în toată puterea cuvântului, așezat pe un scaun din paie, un bărbat fuma un *sicarro*, o țigară de foi.

--Domnul de colea, îl informă Fazio, e unul din ăi doi de-mi spuseră că l-au văzut pe bărbatul din fotografie. E paznic aici. Îmi zise că în urmă cu vreo trei luni, pe când stătea pe

scaun cum stă și acuma, văzu venind dinspre mâna stângă o mașină care mergea așa, mai mult în salturi. Mașina se opri drept în fața lui, iar din ea se dădu jos un bărbat, chiar ă! din poză. Rămăsese fără benzină. Atunci, paznicul nostru se ofer! să-i aducă o canistră de la stația de alimentare de lângă Montechiaro. Se duse până acolo, iar la întoarcere, bărbatul îi dădu peșcheș o sută de euro.

--Carevasăzică nu știe de unde venea.

--Nu. Și nici nu-l mai întâlnise vreodată. Cu a doua persoană care l-a recunoscut am reușit să vorbesc numai așa, pe fugă. Î! pescar de felul lui. Se ducea la Montechiaro cu un coș plin cu pește, să-l vândă. Zise așa, că-l văzu pe bărbatul din fotografie cu vreo trei-patru luni în urmă, pe plajă.

--Acum trei-patru luni? Bine, dar era în plină iarnă! Ce venise să facă pe plajă?

--La fel se-ntrebasesi și pescarul nostru. Abia trăsese barca la mal când zări îl pe bărbatul din fotografie cocoțat pe o stâncă din apropiere.

--Pe o stâncă?

--Da-să-trăiți. Una din stâncile de sub vila cu terasa largă de mai devreme.

--Și ce făcea acolo?

--Nimica. Se uita la mare și vorbea la telefonul mobil. Pescarul nostru zice că-l văzu bine pe bărbat, pentru că la un moment dat ăla se-ntoarse spre el, privindu-l. Iar impresia lui fuse că omu' de pe stâncă îi zicea ceva din priviri.

--Adicăte! ce?

--Marș mai repede de-aici. Ce fac?

--Nu, n-am înțeles. Cum adică ce faci?

--Continui căutările sau mă opresc?

--Bleah, îmi pare inutil să te mai fac să-ți irosești timpul. Întoarce-te la Vigàta.

Fazio răsuflă ușurat. Scăpa de operațiunea de căutare pe care o detestase de la bun început.

--Păi 'mneavoastră nu veniți?

--Te urmez, numai că trebuie să fac o oprire scurtă la Montechiaro.

Era o simplă *farfantaria*, o scorneală, n-avea nimic de făcut la Montechiaro. Prin urmare, se ținu o vreme după mașina lui Fazio, apoi, când îl pierdu din vedere, execută o întoarcere în U și făcu cale-ntoarsă. Spigonella îl impresionase, asta era limpede. Era oare cu puțință ca în hățișul acela de case – fie și la ceas târziu de seară, ca atunci – să nu existe alt suflet de creatură decât paznicul cu *sicarro*? Nu, nu zărise barem un câne sau o mâță sălbăticită de singurătatea locului. Era locul ideal pentru unu' care voia să-și facă de cap, unu' care-ar vrea să tăvălească o muiere, s-o pună de un tripou, de-un zamparalâc sau de o partidă colosală de tras prafuri pe nas. Suficient să fie trase obloanele la ferestre ca să nu mai răzbată afară niciun fir de lumină, și nimeni din exterior n-ar fi putut ști ce se întâmplă dincolo de gard sau de ziduri. Fiece vilă avea un spațiu atât de larg de jur împrejur, încât cu siguranță toate mașinile puteau intra și staționa înăuntru, ferite de gardul sau zidul de incintă. Și, odată porțile închise, ar fi fost ca și cum

acele mașini n-ar fi sosit niciodată. Tot rulând încolo și-ncoace cu mașina, deodată îi veni o idee. Frână, coborî și o luă la pas, concentrat, lovind din când în când ușor cu piciorul câte o pietricică albă ițită din colbul drumului.

Carevasăzică, marea evadare a țângăului cel negru, începută pe cheiul portului din Vigàta, se sfârșise în apropiere de Spigonella. Și, în mod aproape cert, departe de ăst loc, de Spigonella, fugea bietul de el atunci când fusese stâlcit sub roțile mașinii.

Tot în ăst loc, la Spigonella, fusese văzut și mortul fără nume, ăl de-l găsisse el natant. Și era, foarte probabil ca tot în ăst loc, la Spigonella, să fi fost mătrășit. Cele două cazuri păreau să meargă în paralel, și totuși lucrurile nu ar fi trebuit să stea astfel. Îi reveni în minte faimoasa expresie a unui politician asasinat de Brigăzile Roșii, referitoare la „convergențele paralele“. Adicătelea să-nsemne cumva asta că, în cele două cazuri, ultimul punct al convergenței era chiar acel sat-fantomă, Spigonella? Și de ce nu, mă rog frumos?

Totuși, de unde să-nceapă? Să-ncerce oare să afle cine era proprietarul fiecărei vile în parte? Acțiunea i se dezvălui pe loc ca fiind imposibilă. Cum toate acele construcții erau în mod riguros abuzive, era inutil să ceară lămuriri la cadastru sau la primărie. Descurajat, se sprijini de un stâlp de iluminat. Nici nu atinse bine stâlpul de lemn cu umărul, că sări într-o parte, ca si cum ar fi fost curentat. Ah, da, lumina, cum de nu se gândise?

Vilele trebuie să fi avut, toate, energie electrică, prin urmare proprietarii făcuseră mort-copt cereri de racordare, cu nume și prenume! Însă entuziasmul îi fu de scurtă durată. Parcă vedea în fața ochilor răspunsul societății de electricitate: cum la Spigonella nu existau străzi cu denumire și nici numere civice – neexistând în fapt nici chiar Spigonella însăși –, facturile pentru casele din Spigonella se trimiteau la adresele de rezidență ale proprietarilor. Iar operațiunea de cernere a acestor proprietari ar fi fost în mod cert lungă și anevoioasă. Iar în caz că Montalbano s-ar fi aventurat să întrebe cam cât de lungă putea fi, răspunsul ar fi fost de o ambiguitate aproape poetică.

Atunci, să încerce oare cu societatea de telefonie? Ei, pe naiba!

Lăsând deoparte faptul că răspunsul din partea societății de telefonie ar fi avut multe puncte în comun cu al celei de electricitate, cum proceda în privința telefoanelor mobile? Uita oare faptul că unul din martori, pescarul, declarase că, atunci când îl zărise, mortul anonim tocmai vorbea la mobil? Nu, n-avea sens, oricum ar fi întors-o, se izbea cu capul de un zid. Brusc, îi trecu un gând prin cerevel. Se urcă în mașină, porni motorul și-o luă din loc. Nu-i veni prea ușor să găsească drumul – de două sau trei ori trecu iar și iar prin fața uneia și aceleiași vile –, totuși într-un târziu zări în depărtare ceea ce căuta. Paznicul era așezat pe același scaun din paie ca mai devreme, cu *sicarro* de-acum stins încă-ntre buze. Montalbano frână, coborî și se apropie.

--'Nă ziua.

--Dacă 'mneatale-ți pare bună... 'Nă ziua.

--Sunt comisar de poliție.

--Luai sama. Ați trecutără cu ăl'lalt polițai, ăl de-mi

arăță fotografia.

Ochi fin, nea paznicu' nostru, gândi Montalbano.

--Vream să vă iscodesc de-o treabă.

--Facă-se.

--Se află ceva extracomunitari prin părțile astea?

Paznicum se uită la el înmărmurit.

--Extracomunitari? Domnuțu' meu, pe-aicișă nu se vede picior nici de comunitar, nici de extra. Pe-aicișă se văd numa' ăi de au casă prin părțile astea, atuncea când vin și ăia.

Auzi la 'mnealui, extracomunitari! Ha!

--Scuzați, da' de ce vă pare o așa mare bazaconie?

--Pen' că pe-aicișă, domnuțu' meu, trece tot la două ceasuri o mașină cu pândaci privați. Ș-apăi dacă pândacii ar prezări un extracomunitar dintr-ăsta, l-ar expedia cu un șut în cur direct acolo, la el, în țara de pe unde o vinit încoa'!

--D-apăi cum se face că, azi, pândacii ăștia nu se văd pe nicăieri?

--Pen' că azi au grevă preț de juma' de tură.

--Mulțam.

--Nu, eu vă mulțănesc 'mneavoastră, că-mi mai trecui și eu olecuță vremea.

Urcă din nou în mașină și reporni la drum. Ajuns însă în dreptul vilișoarei în alb și roșu unde se întâlnise cu Fazio, făcu iarăși drum îndărăt. Da, știa că n-avea nimic de descoperit prin locurile alea, însă ceva-ceva nu-l lăsa să-ntoarcă spatele și să plece. Se opri din nou la marginea tăpșanului, în buza

surupiștei. Începea să se-ntunece. În contre-jour, vila cu terasă largă era pur și simplu spectrală. Și totuși, în ciuda construcțiilor luxoase, a arborilor atent îngrijiți care se șteau de după zidurile de incintă, a vălului verde așternut peste tot locul, Spigonella era un tărâm pustiit, dacă tot îl citase odată, de curând, pe Eliot. Desigur, toate localitățile de litoral, mai ales cele pline vara de turiști, par moarte în extrasezon. Însă Spigonella trebuie să fi fost moartă încă de la momentul nașterii. În începutu-i stătea sfârșitul, ca să-l mai scălbâmbăiască nițel pe Eliot. De data aceasta, când se urcă în mașină, nu se mai opri până la Vigàta.

--Catarè, Marzilla al nostru dădu sau nu vreun semn de viață?

--Nu, dom'le. El nu dădu tilifon, da' dădu Pilat din Ponțiu.

--Și ce-a zis.

--Zise așa, că mâne nu poa' pentru ca să prindă aeroplanu', da' după mâne, da, așa că după-masa de după mâne-i încoa'.

Intră în birou, însă rămase în picioare, formând un număr de telefon. Voia să verifice dacă putea face un lucru care tocmai îi trecuse prin minte în timp ce-și parca mașina.

--Doamna Albanese? Bună seara, ce mai faceți? Comisarul Montalbano mi-s. Îmi puteți spune la ce oră se-ntoarce soțul dumneavoastră de pe mare? Ah, astăzi n-a ieșit în larg? E acasă? Mi-l puteți da la telefon? Ciccio, da' cum de ești acasă?

Un val de răceală? Și acum ți-e mai bine? A trecut cu totul? Foarte bine, mă bucur. Uite ce e, voiam să te iscodesc de-o treabă... Cum spui? De ce nu vin la tine, la cină, să stăm de vorbă față-n față? Ca să fiu sincer, n-aș vrea să profit, s-o deranjez pe doamna... Ce zici? Paste cu *ricotta* proaspătă? Iar la felul doi, *fragaglia*, grătar-mixt de pește? În maxim juma' de oră-s acolo.

Pe toată durata cinei nu reuși să scoată nici măcar o șoaptă. Când și când, Ciccio Albanese se hazarda să-l întrebe:

--Ș-apăi despre ce vreați ca să mă iscodiți, dom' comisar?

Însă Montalbano nu-i răspundea, doar își învârtea arătătorul de la mâna stângă, în acel gest cu semnificația: „mai târziu, mai târziu“. Asta pen' că avea gura mereu plină și nu voia s-o deschidă, de teamă că aerul, pătrunzând, i-ar fi putut risipi gustul tănuțit cu sfințenie între limbă și palat.

Abia când, în cele din urmă, sosi cafeaua, se hotărî să spună de ce venise, însă numai după ce o felicită pe doamna Albanese pentru cum gătise.

--Ai avut dreptate, Ciccio. Mortul nostru a fost văzut cu trei luni în urmă la Spigonella. Lucrurile trebuie să fi decurs exact așa cum ai spus tu: omul a fost omorât și pe urmă aruncat în apă la Spigonella sau undeva, prin preajmă. Ești meșter mare, ce mai la deal, la vale, așa cum spune toată lumea.

Ciccio Albanese recepționează elogiul fără măcar să clipească, ca pe un gest pe deplin meritat.

--Și-acuma cu ce vă mai pot fi de folos? se limită el să iscodească.

Montalbano îi spuse. Albanese rămase o vreme pe gânduri, apoi se întoarse către nevastă.

--Ce știi de Tanino, îi la Montelusa ori la Palermo?

--De dimineată îmi zise că-i aicișă.

Înainte să sune la Montelusa, Albanese se simți dator cu o explicație.

--Tanino îi ficioru' unei surori de-a muierii mele. Învăță la Drept, la Palermo. Tătâne-su are o căscioară la Tricase, iar Tanino merge pe-acolo destul de des. Are o barcă de cauciuc, îi place să înoate pe sub apă.

Convorbirea telefonică nu dură mai mult de cinci minute.

--Mâne de dimineată, la opt, Tanino-i acolo să vă aștepte. Ș-acu' să vă spui cum se ajunge.

--Fazio? Scuză-mă că te deranjez la ora asta. Îmi pare că l-am văzut zilele trecute pe unul din oamenii noștri umblând cu o mini-cameră de filmat care...

--Da-să-trăiți, dom'le. Torrisi era. Abia ce-o cumpărase. Torretta i-a vândut-o.

Măi, să fie! Te pomenești că Torretta ăsta transferase tot bazaru'-Zanzibaru' în secția de poliție din Vigàta.

--Trimite-mi-l îndată pe Torrisi acasă, la Marinella, cu telecameră și cu tot ce are nevoie ca să funcționeze.

săltă în piept. Dimineața se prezenta ferice foarte că era așa cum era, plină de lumină și culoare. Sub duș, Montalbano se hazardă chiar să încerce să cânte, așa cum arareori făcea, dar cum era cam distonat, se limită să murmure motivul muzical. Nu, nu era în întârziere, dar cu toata asta-și dădu seama că făcea lucrurile în grabă, nerăbdător să lase în urmă Marinella pentru Tricase. La fel, în mașină, realizează la un moment dat că rula cu viteză prea mare. La răscrucea Spigonella-Tricase viră la stânga, iar după de-acum bine-cunoscuta curbă se regăsi în dreptul movilei de pietriș. Buchetul de flori nu mai era, iar un muncitor cu lopata în mână își umplea tăraboanța cu pietriș. Ceva mai în față, alți doi muncitori își vedeau de lucru la drum. Totul dispăruse, nimic din puțintelul care să amintească de moartea și de existența bietului țângău negru nu mai exista, probabil că la ora asta trupul lui prizărit fusese deja îngropat, anonim, în cimitirul din Montechiaro. Ajuns la Tricase, urmă cu sfințenie indicațiile lui Ciccio Albanese și, foarte aproape de țarm, se regăsi în fața unei căscioare galbene. În ușă stătea un flăcăiandru la vreo douăzeci de ani, în pantaloni scurți și desculț, cu un aer simpatic. Nu departe, o barcă de cauciuc cu motor se legăna pe valuri. Își strânsesă mâinile. Tanino îl privi cu o anumită curiozitate pe comisar, care abia în clipa aceea realizează că se echipase ca un turist pursânge, căci, pe lângă camera de filmat din mână, mai purta și un binoclu la gât.

--Mergem? făcu flăcăiandrul.

--Desigur. Mai întâi însă, vreau să mă schimb de haine.

--Poftiți.

Intră în căscioară și ieși echipat în costum de baie.

Tanino încuie ușa și se îndreptară spre barca de cauciuc. Abia atunci flăcăiandrul îl întrebă:

--Unde avem de mers?

--Nu ți-a spus unchiul tău?

--Unchiul mi-a spus doar să mă pun la disopziția dumneavoastră.

--Vreau să iau imagini din larg ale țărmului din dreptul satului Spigonella. Însă nu trebuie să ne facem remarcați.

--Domnule comisar, cine, Doamne iartă-mă, să ne remarce? La ora asta, în Spigonela nu-i nici urmă de creatură umană.

--Tu fă cum îți spun eu.

După nici jumătate de oră de cursă pe valuri, Tanino încetini barca.

--Acolo se văd primele vile din Spigonella. Vă convine viteza asta?

--La perfecție.

--Să mă apropii mai mult?

--Nu.

Montalbano începu să manevreze camera video, dar își dădu seama cu groază că nu știa s-o folosească. Instrucțiunile pe care i le dăduse Torrissi de cu seară, târziu, se transformaseră în cerevelu' său într-un fel de tocăniță împrăștiată.

--Dumnezeul mare! Am uitat tot! gemu el.

--Vreți să mă ocup eu? Am una la fel acasă, știu cum s-o folosesc.

Schimbară locurile, cu Montalbano trecând la timonă: o

ținea cu o mână, în timp ce cu cealaltă își duse binoclul la ochi.

--Iar aici se termină Spigonella, spuse la un moment dat

Tanino, întorcându-se către comisar.

Montalbano nu răspunse: părea pierdut în urmărirea unui gând. Binoclul îi pendula la piept.

--Domnule comisar?

--Eh?

--Ce facem acum?

--Ne întoarcem. Dar, dacă se poate, ceva mai aproape și cu viteză mai mică.

--Da, se poate.

--Și încă ceva: când ajungem în dreptul vilei cu terasă largă, ai putea oare focaliza asupra acelor *faraglioni*, coloanele de stâncă de dedesubt?

Refăcură traseul, iar în cele din urmă lăsară Spigonella în spatele lor.

--Și acum?

--Ești sigur că a ieșit bine?

--Vâr mâna-n foc.

--Bine, atunci ne întoarcem la țarm. Știi cumva a cui e vila aceea cu terasă?

--Da, domnule. Zice-se că un american a plătit să i se contruiască acolo, pe vremea când eu abia urma să mă nasc.

--Un american, zici?

--Să fiu mai explicit. Un fiu de emigranți care de loc erau din Montechiaro. La început, a venit pe aici de câteva ori – cel puțin așa mi s-a spus. Pe urmă, nimeni nu l-a mai văzut.

Umbla vorba că fusese arestat.

--Aici, la noi?

--Nu, domnule, în America. Pentru trafic.

--Droguri?

--Și țigări. Se zice că, într-o vreme, americanul nostru controla tot traficul din Mediterana.

--Tu ai văzut vreodată de aproape șirul acela de coloane stâncoase?

--Domnule comisar, aici fiecare își vede de treburile sale.

--A locuit cineva acolo de curând?

--De curând, nu. Anul trecut însă, da.

--Carevasăzică e de închiriat?

--Bineînțeles.

--Se ocupă vreo agenție imobiliară?

--Habar n-am, domnule comisar. Dacă însă doriți, mă pot interesa.

--Nu, mulțumesc, te-am deranjat deja destul.

Ajunse în piața centrală din Montechiaro taman când orologiul comunal bătea ora unsprezece și jumătate. Frână, coborî din mașină și se duse direct spre o ușă din sticlă deasupra căreia stătea scris AGENȚIE IMOBILIARĂ. Înăuntru, o fătucă rotofeie și amabilă.

--Nu, nu ne ocupăm noi de închirierea vilei de care spuneți.

--Atunci, știți cumva cine se ocupă?

--Nu. Vedeți dumneavoastră, rareori se întâmplă ca proprietarii acelor vile de lux să recurgă la agenții imobiliare.

--Atunci, cum procedează?

--Cum să vă spun, sunt oameni din pătura bogătaşilor, se cunosc între ei... fac informația să circule în mediul lor...

„Întocmai ca infractorii, și ăia fac informația să circule în mediul lor“, își zise în gând comisarul.

Între timp, fătuca se uita când la el, când la camera de

luat vederi.

--Sunteți turist?

--Cum de-ați ghicit? făcu Montalbano.

Plimbarea pe mare îi stârnise o foame irezistibilă, o simțea dând năvală pe dinăuntru ca un râu ieșit din matcă. Desigur, *trattoria* La Enzo ar fi însemnat punct ochit, punct lovit, chiar de trebuia să bată drum lung până acolo, numai că era nevoit să riște și să se rezume să deschidă frigiderul sau cuptorul de acasă, de la Marinella, căci voia să vizioneze imediat materialul filmat. Nici nu intră bine în casă și se și repezi să descopere, cu o anumită emoție, cât de inspirat fusese în ziua aceea estrul Adelinei: în cuptor găsi un pe cât de neașteptat, pe atât de jinduit iepure *alla cacciatore*. Până se încălzea, avea timp să dea un telefon.

--Torrise? Montalbano mi-s.

--V-ați descurcată ră până la urmă, dom'le?

--Îmi pare că da. Ascultă, poți da o fugă până la mine acasă peste circa o oră?

Când omu' mănâncă de unu' singur, își permite să facă tot felul de lucruri pe care în compania altcuiva nu s-ar hazarda să le facă. Unu' se așează la masă numa' cu chiloții pe el, altu' chiolhănește întins în pat sau în fotoliu, la televizor. Cât despre comisarul nostru, lui de multe ori îi plăcea să mănânce fără tacâmuri, direct cu mâna. Așa procedă și acum, cu iepurele *alla cacciatore*. Pe urmă însă rămase aproape juma' de oră cu mâinile sub robinet, în tentativa de a se scăpa de grăsimea și

sosul de pe degete. Cineva sună la ușă. Se duse să deschidă, era Torrisi.

--Fă cumva să-mi arăți ce s-a înregistrat.

--Dom' comisar, se face uite-așa, priviți. Se scoate mufa SCART și apoi se...

În timp ce vorbea, executa și operațiunile enumerate, așa că Montalbano nici măcar nu-l mai asculta. Era complet „afon“ într-ale tehnicii. Pe ecranul televizorului apărură primele imagini înregistrate de Tanino.

--Oho, dom' comisar, făcu Torrisi pe un ton admirativ, da' știți că imaginile astea îs chiar frumoase? Apăi chiar vă pricepeți, zău așa! Uite, n-avurăți trebuință decât de o singură lecție teoretică aseară și...

--Eh, comentă cu mină de om modest Montalbano, n-a fost prea dificil...

În filmarea de pe drumul de dus, stâncile de sub vila cu terasă largă apăreau dispuse asemenea dinților de jos ale unei guri de om, mult mai neregulați însă – unul mai în față, altul mai îndărăt, unu mai scund, altul mai înalt, unul aplecat într-o parte, altul mai vertical. Numai că pe drumul de întoarcere, filmate cu *zoom* mai apropiat, același șir de stânci dezvăluia lipsa unui dinte – o breșă nu foarte largă, desigur, însă suficientă ca să lase să treacă o barcă de cauciuc cu motor sau o mică șalupă.

--Stopează aici.

Montalbano analiză cu atenție imaginea. Ceva-ceva nu-l convingea la acea breșă, era ca și cum apa mării, dând să

pătrundă prin acea cale de acces, avea un moment de ezitare.

Când și când, dădea senzația că vrea să se-ntoarcă-ndărăt.

--Se poate mări?

--Nu, dom'le.

Acum, când Tanino nu mai focaliza în plan apropiat, se putea zări scara foarte abruptă săpată în piatră care cobora dinspre vilă către micul port natural format de colonada de stânci.

--Dă înapoi, te rog.

Iar de data aceasta observă și plasa metalică înaltă care, sudată din loc în loc de stâlpi de fier fixați în stâncă, împiedica orice încercare a vreunui curios de a se cățăra pe pietre, pentru a vedea ce se petrece în micul port. Prin urmare, nu doar că vila era construită abuziv, dar tot în mod abuziv fusese întreruptă linia litoralului: acum era cu neputință să fie parcurs la picior pe toată lungimea sa, fie și cățărându-te pe stânci, pentru că la un moment dat te găseai în fața unei bariere insurmontabile de rețele metalice. Și totuși, nici de data aceasta nu izbuti să priceapă de ce marea avea un asemenea comportament ciudat în fața celui dintre lipsă.

--În regulă, Torrisi, mulțumesc. Îți poți lua înapoi camera video.

--Domnule, zise agentul, ar exista totuși o modalitate de a mări imaginea de vă interesează pe 'mneavoastră. Eu încadrez fotograma pe care o vreți, o tipăresc la imprimantă, i-o dau lui alde Catarella, care cu computerul...

--Bine, bine, rezolvă tu, i-o tăie abrupt Montalbano.

--A, și încă o dată, felicitări pentru filmare, mai zise Torrisi în timp ce ieșea.

--Mulțumesc, răspunse comisarul.

Și, cu obrazul gros pe care știa să și-l scoată când și când la bătaie, Montalbano-uzurpatorul nu roși niciun pic.

--Catarè, Marzilla dădu vreun semn de viață au ba?

--Nu-să-trăiți, dom'le. Iha, vream numa' ca să vă spui că de dimineată sosi o scrisorică cu poștașu' prioric, pentru 'mneavoastră personalmente.

Plicul era comun, fără niciun antet. Comisarul îl deschise și trase dinăuntru un articol decupat dintr-un ziar. Se mai uită o dată în plic, nu mai se mai găsea nimic acolo. Era un scurt articol datat: Cosenza, 11 martie. Titlul spunea așa: „TRUPUL URMĂRITULUI GENERAL ERRERA, DESCOPERIT“. Articolul continua:

Ieri dimineată, în jurul orei șase, un cioban pe nume Antonio Jacopino, care-și purta turma la păscut, în timp ce traversa calea ferată în apropiere de localitatea Paganello, a descoperit cu oroare mai multe resturi umane împrăștiate de-a lungul șinelor. Din primele cercetări ale Poliției, ajunsă cu promptitudine la fața locului, rezultă în mod evident faptul că la mijloc a fost vorba despre un nefericit accident: aproape cert, victima, un bărbat, a alunecat pe rambleul umed din cauza ploilor recente, exact în momentul în care prin punctul cu pricina trecea trenul rapid de ora 23.00 către

Cosenza. La interogatoriu, mecanicii de locomotivă au declarat că nu și-au dat seama de nimic. Identificarea victimei accidentului a fost posibilă pe baza actelor din portofelul acestuia și a verigheții. Este vorba despre Ernesto Errera, condamnat anterior de Tribunalul din Cosenza pentru tâlhărie cu mână armată, de mai mult timp fugar, dat în urmărire generală. Ultimele zvonuri legate de acesta îl localizau la Brindisi, unde de la un timp începuse să se implice în operațiuni de imigrație clandestină, în strâns contact cu rețelele infracționale albaneze.

Și cu asta basta. Nu tu o semnătură, nu tu o notă explicativă. Analiză ștampila poștei: era de Cosenza. Bine, da' ce mama naibii putea pentru ca să-nsemne asta? O explicație poate că totuși exista: o posibilă formă de răzbunare internă. Era foarte probabil ca Vattiato, colegul de la Cosenza, să fi povestit în stânga și-n dreapta despre figura de toată snoava pe care-o făcuse comisarul Montalbano, cel care-l anunțase că tocmai l-a descoperit pe unu' care în realitate era mort și-ngropat demult. Iar vreunul dintre cei ce-l auziseră, care în mod evident nu-l avea la ficați pe Vattiato, îi trimisese în secret lui Montalbano articolul decupat. Pentru că acele rânduri, citite dintr-o anume perspectivă, dădeau peste cap certitudinile lui Vattiato. În realitate, necunoscutul de-i trimisese tăietura din ziar punea o singură și foarte simplă întrebare: de vreme ce

mortul ferfenițit de tren fusese recunoscut drept Ernesto Errera după actele de identitate și verigheta de pe deget, de unde certitudinea absolută că acele rămășițe umane erau chiar ale lui Errera? Și, în consecință: n-ar fi fost oare cu puțință ca însuși Errera să-l fi ucis pe unu' de semăna vag cu el, punându-i propriul portofel în buzunar și propria verighetă pe deget, lăsându-l apoi pe calea ferată, în așa fel încât trenul, trecând peste el, să-l facă de nerecunoscut. Bine-bine, dar de ce să fi făcut una ca asta? Aici răspunsul era evident: pentru ca Poliția și Carabinierii să înceteze să-l mai caute, iar el să-și poată vedea în bună pace de afacerile lui de la Brindisi. Punând toate cap la cap, povestea i se păru brusc prea de roman polițist.

Îl chemă pe Augello. Mimì își făcu apariția cu o față sumbră.

--Te simți rău?

--Lasă-mă-ntr-ale mele, Salvo. N-am dormit toată noaptea, am avut grijă de Beba. Sarcina asta a ei îi grea tare, zău așa. Zi-i, ce voiai?

--Un sfat. Întâi și-ntâi însă, stai să auzi o treabă. Catarella!

--Comandați, dom'le!

--Catarè, te rog să-i repeți și domnului Augello ipoteza pe care mi-ai spus-o mie despre Errera.

Catarella își luă mutra cu care-și dădea importanță.

--Îi zisei lu' domnu'-domnicu' așa, că poate-poate era posibil ca mortantu' să fi adevenit vivanț, ca pe urmă să fi murit iarăși-din nou, adevenind natant.

--Mulțumesc, Catarè. Poți pleca.

Mimì se zgâia la el cu gura căscată.

--Deci? îi ceru părerea Montalbano.

--Uite care-i treaba, Salvo. Până adineauri eram sincer convins că ar fi o tragedie pentru noi toți să-ți dai demisia, dar acum, luând act de starea ta mentală, cred că cu cât pleci mai repede, cu atât ne faci tuturor un bine. Apăi, cum îi posibil, zău așa? Dăduși în mintea lu' alde Catarella, cu toate prostiile de-i trec ăluia prin țeastă? Vivanți, morțanți, natanți?

Fără să rostească niciun cuvânt, Montalbano îi întinse tăietura din ziar.

Mimi citi articolul de două ori. Apoi îl lăasă pe birou.

--După părerea ta, ce poate-nsemna asta? întrebă.

--Că oareșicine a vrut să mă atenționeze că există posibilitatea – vagă, de acord – ca rămășițele îngropate la Cosenza să nu fie cele ale lui Ernesto Errera, zise Montalbano.

--Articolul de mi-l dăduși să-l citesc, comentă Mimì, a fost scris la două sau trei zile după descoperirea rămășițelor. Și nu menționează dacă nu cumva colegii noștri de la Cosenza au făcut cercetări mai ample, mai complexe, pentru a ajunge la o identificare certă. Eu zic că în mod sigur le-au făcut. Iar dacă tu mergi mai departe, dacă te hazardezi să scormonești mai adânc în toată povestea asta, riști să cazi în capcana care tocmai ți s-a pregătit.

--Ce tot spui acolo?

--Ai idee cine ți-a expediat articolul de ziar?

--Probabil că vreunu' de la chestura din Cosenza care, auzindu-l pe Vattiato făcându-mă în fel și chip, a vrut să-mi

ofere...

--Salvo, tu îl cunoști pe Vattiato?

--Nu prea bine. E un individ cam al dracului care...

--Eu am lucrat cu el înainte să vin încoa'. Om mai hain

la suflet n-am văzut, ascultă ce-ți zic.

--Bine, dar de ce să-mi fi trimis el articolul?

--Ca să te stârneasă, curios cum te știe, să scormonești pe mai departe toată povestea asta și să te arunci să-ntrebi în stânga și-n dreapta despre Errera. În felul ăsta, toată chestura de la Cosenza o să rădă pe seama ta.

Montalbano se ridică pe jumătate de pe scaun, caută o vreme printre hârtoagele împrăștiate de pe birou și în cele din urmă găsi fișa de semnamente a lui Errera și fotografiile.

--Mai uită-te o dată la astea, Mimì.

Ținând în stânga fișa cu fotografia lui Errera, Augello luă cu dreapta, unul câte unul portretele-robot ale mortului, confruntându-le pe îndelete cu modelul. La sfârșit, scutură din cap.

--Regret, Salvo, dar rămân la părerea mea: e vorba de două persoane diferite, deși recunosc că seamănă destul de bine. Mai ai ceva să-mi zici?

--Nu, făcu brusc comisarul.

Augello se zbârli.

--Salvo, eu mi-s gata nervos de la problemele mele, nu-mi veni și tu cu-ale tale!

--Fii mai explicit.

--Mai explicit vrei? Atunci, ia de-aici: ți-a sărit muștarul pen' că nu mi-am schimbat părerea și susțin mai departe că mortu' tău nu-i Errera. Apăi știi că ești chiar culmea? Adică-

telea ce, tre' să zic da, e una și-aceeași persoană, numa' ca să-ți fac ție voia?

Și ieși trântind ușa în urma lui.

Care ușă, după nici cinci minute, se deschise atât de violent, încât, izbindu-se de perete, din recul se închise înapoi la loc.

--Să-mi fie cu pardonanță, dom'le, se auzi din spatele ușii vocea lui Catarella.

Apoi ușa prinse a se crăpa încet-încet, cât să-i lase lui Catarella un spațiu minim ca să se strecoare înăuntru.

--Dom'le, v-adusei ce-mi dădu Torrisi să v-aduc, de zise că vă-ntereșează personalmente-n persoană.

Era o imagine foarte mult mărită a unui detaliu din colonada de stânci de sub vila cu terasă de la Spigonella.

--Dom'le, să știți că mai bine de-atât nu iese.

--Mulțumesc, ai făcut treabă bună.

Dintr-o singură privire înțelese că văzuse bine ce văzuse.

Între cele două stânci ce formau o gură strâmtă de acces către minusculul port natural, se zărea o linie dreaptă și întu-necată, la maximum trei centimetri deasupra apei, unde resacul valurilor se întrerupea. Probabil că era o bară de fier ce putea fi manevrată din interiorul vilei, cu rol de a împiedica accesul în port, cu orice mijloc plutitor, al musafirilor nepoftiți. Putea să nu-nsemne nimic suspect, cel mult că vizitele neașteptate din-spre mare nu erau bine-venite. Cercetând mai atent stâncile, observă la circa un metru deasupra apei un alt lucru care-i stârni curiozitatea. Își apropie mai mult fotografia de ochi, apoi

înc-o dată, și-nc-o dată, până când ochii începură să-l doară.

--Catarella!

--Comandați, dom'le!

--Du-te și cere o lupă de la Torretta.

--Acușica, dom'le.

Nimerise în plin: Catarella se întoarse imediat și-i întinse comisarului o lupă.

--Mulțumesc, poți pleca. Și trage ușa după tine.

Nu i-ar fi plăcut ca Mimì sau Fazio să-l surprindă făcând-o pe Sherlock Holmes.

Cu ajutorul lupei reuși să-și dea seama despre ce era vorba: două mici faruri care, pe întuneric sau în caz de vizibilitate redusă pe mare, delimitau cu precizie gura de acces în port, ferindu-i astfel pe cei ce voiau să intre să se lovească de stânci. Cu siguranță că instalația fusese comandată de primul proprietar, contrabandistul american, căruia toate dotările acelea trebuie să-i fi fost foarte utile, însă probabil că și locatarii următori o menținuseră în stare de funcționare. Rămase să mediteze îndelung, punând lucrurile cap la cap. Încet-încet, în mintea sa își făcea loc gândul că, poate, exista necesitatea să se ducă până acolo și să arunce o privire de aproape, eventual venind dinspre mare. Și, mai ales, să se ducă fără tam-tam, fără să spună nicicui.

Se uită la ceas: Ingrid trebuia să ajungă dintr-o clipă într-alta. Își scoase portofelul din buzunar, ca să verifice dacă avea bani suficienți pentru cină. Chiar atunci, Caterella apără în prag, gâfâind:

--Iha, dom'le! Afară-i donșoara Inghirighid, v-așteaptă.

Ingrid îi ceru să se urce în mașina ei.

--Cu a ta mi-e teamă că n-o să ajungem în veci. Și avem ceva de mers, nu glumă.

--Dar unde ai de gând să mă duci?

--O să vezi. Din când în când e bine să mai întrerupem monotonia ospetelor tale cu pește, nu crezi?

Fie pentru că vorbiră pe drum de una, de alta, fie pentru că șvedeza apăsa accelerația la maxim, ca de obicei, lui Montalbano nu-i păru că merseseră prea mult când, deodată, mașina frână în fața unei căsoaie aflate în plin câmp. Să fi fost acela un restaurant sau să fi greșit Ingrid adresa? Prezența unei duzine de autoturisme parcate în preajmă îl mai liniști. De cum trecură pragul, șvedeza salută în stânga și-n dreapta, răspunzându-i-se pe măsură: era de-a casei. Proprietarul se repezi să-i întâmpine.

--Salvo, ce zici, comanzi ce-mi comand și eu?

Așa se făcu că, în seara aceea, comisarul se desfătă cu o porție de paste *ditalini* cu *ricotta* proaspătă și sărată exact cât trebuie, cu adaos de caș *pecorino* și piper negru. O rețetă care-și cere în gura mare obolul de vin. La felul doi, dădu gata o porție mare de *costi 'mbriachi*, coaste de porc înecate în vin și-ntr-un strat gros de sos de roșii. Când să plătească nota, comisarul îngălbeni pe loc: își uitase portofelul pe birou. Plăti Ingrid. Pe drumul de întoarcere, i se păru că mașina făcea din când în când câte o piruetă de vals. În fața comisariatului, Montalbano o rugă pe Ingrid să oprească mașina, ca să-și

recupereze portofelul.

--Vin și eu cu tine, făcu șvedeza, nu ți-am văzut nicio-dată locul de muncă.

Intrară în birou. Comisarul se apropie de masa de lucru, urmat de Ingrid. Montalbano înșfăcă portofelul, însă șvedeza rămase să privească lung fotografiile de pe birou. Apoi luă una în mână.

--De ce ții pe birou fotografii cu Nini? îl iscodi ea.

12

Totul în jur se opri preț de o clipă în loc, și tot preț de o clipă fundalul sonor confuz al Universului se volatiliză. Chiar și o muscă ce-și luase hotărâtă avânt către nasul comisarului paraliză pe loc, rămânând așa, cu aripile larg deschise, suspendată într-un punct fix, în aer. Neprimind niciun răspuns la întrebare, Ingrid își înălță privirea către el. Montalbano părea mai curând o statuie: cu mâna pe portofelul vârât doar pe jumătate în buzunar, se zgâia la ea cu gura larg deschisă.

--De ce ai pe birou toate fotografiile astea cu Nini? îl iscodi din nou șvedeza, luând în mână alte câteva portrete-robot de pe birou.

Între timp, în cerevelu' comisarului ce nu părea încă să-și revină, un soi de crivăț furios mătura cu viteză totul în cale. Adicătelea cum venea asta? Scormoniseră în stânga și-n dreapta, dăduseră telefoane tocmai pe la Cosenza, luaseră la puricat arhivele, interogaseră martori posibili și imposibili,

organizaseră expediții pe uscat și pe mare la Spigonella, toate acestea pentru a reuși să-i dea mortului un nume, iar acu', hodoronc-tronc, venea mamzel Ingrid cu mutrișoara ei nevinovată și, nu doar că-l identifica pe loc, ci uite că-l chema și pe numele lui de alint!

--*Lo... co... co...?*

Montalbano se străduia din răspuțeri să articuleze o întrebare exclamativă: „*Lo conosci?!“*⁸. Însă Ingrid îi interpretă greșit eforturile și-l întrerupse:

--Lococo, exact, zise. Îmi pare că ți-am povestit deja despre el.

Într-adevăr. Îi pomenise numele în seara aceea petrecută pe verandă, când dăduseră gata în doi o sticlă de whisky. Îi spusese că avusese o relație cu acest Lococo, însă se despărțiseră pentru că... pentru că...

--De ce v-ați despărțit?

--Eu l-am părăsit. Era ceva la el care mă neliniștea, mă simțeam mereu încordată, în gardă... nu reușeam să mă relaxez... deși, sincer vorbind, nu mi-a dat niciun motiv...

--Avea pretenții... mai speciale?

--În pat, zici?

--Da.

Ingrid ridică din umeri.

--Nu, nu mai speciale decât ale oricărui alt bărbat.

Hm, oare de ce, auzindu-i vorbele, simțise o împunsătură de gelozie?

--Și atunci, ce altceva ar fi putut fi?

--Cum să-ți spun, Salvo, era un sentiment pe care nu

8 „Îl cunoști?“ (lb. it. în orig.) (n. tr.).

reuşesc să-l explic în cuvinte...

--Ce ocupaţie ți-a spus că are?

--Fusese comandant de petrolier... Apoi primise o moştenire... Beh, în esenţă nu prea se ocupa cu nimic.

--Cum v-aţi cunoscut?

Ingrid râse.

--Întâmplător. La o staţie de benzină. Aşteptam la rând.

Şi am intrat în vorbă.

--Unde vă întâlneaţi?

--La Spigonella. Ştii unde e?

--Da, ştiu locaţia.

--Scuză-mă că te întreb, Salvo, dar ce faci acum? Mă interoghezi?

--Aş zice că da.

--De ce?

--Îţi explic mai târziu.

--Te deranjează dacă mergem în altă parte?

--Nu-ţi place aici?

--Nu. Aici înăuntru, şi în timp ce-mi pui toate aceste întrebări, îmi pari un altul.

--Cum aşa, un altul?

--Exact. Un străin, cineva pe care nu-l cunosc. Mergem la tine acasă?

--Cum vrei. Dar fără whisky. Sau, nu înainte să terminăm cu povestea asta.

--Am înţeles, să trăiţi, domnule comisar.

Porniră spre Marinella, fiecare cu maşina sa, şi bineînţeles că şvedeza ajunsese cu mult timp înaintea lui.

Montalbano se duse să deschidă uşa de sticlă dinpre verandă.

Noaptea era de o dulceaţă aparte, poate chiar niţel cam

mieroasă, cu mireasmă de nisip și mentă sălbatică. Comisarul trase adânc aer în piept, simțind cum plămânii i se curăță.

--Megem pe verandă? propuse Ingrid.

--Nu, mai bine aici, înăuntru.

Se așezară unul în fața celuilalt, la masa din sala de prânz. Șvedeza îl privea cu un aer perplex.

--Pot ști și eu de ce tot acest interes din partea ta pentru Nini?

--Nu.

Montalbano înțelese din zbor că șvedeza se supăraseră.

--Dacă ți-aș spune, foarte probabil că ți-aș influența răspunsurile. Carevasăzică îl chemai Nini după numele mic.

Diminutiv de la Antonio?

--Nu. De la Ernesto.

Hait! Să fi fost o simplă coincidență? În general, ai de-și schimbă identitatea își păstrează inițialele numelui și prenumelui. Totuși, faptul că Lococo și Errera se numeau amândoi Ernesto putea însemna oare că erau una și aceeași persoană?

Mai bine să fie precaut, să înainteze tiptil, pas cu pas.

--Era sicilian?

--Nu, nu mi-a spus de unde era de loc. O singură dată însă mi-a povestit că se însurase cu o fată din Catanzaro, care însă a murit la doi ani după nuntă.

--Catanzaro? Ești sigură că așa a zis?

Cu vârful limbii ițindu-i-se printre buze, Ingrid păru să ezite.

--Sau poate Cosenza?

Pe frunte i se materializă câteva riduri adorabile.

--Da, m-am înșelat. Cosenza, chiar așa a zis.

Doi-zero! Carevasăzică defunctul domn Ernesto Lococo

acumula în continuare puncte, constând în elemente de asemănare cu la fel de defunctul domn Ernesto Errera. Sărind brusc de pe scaun, Montalbano se duse s-o sărute pe Ingrid drept pe colțul buzelor. Ea îl privi ironică.

--La fel faci cu toți anchetații care îți dau răspunsul dorit?

--Da, mai ales dacă-s masculi. Zi-mi altceva acum: Nini ăsta al tău șchiopăta?

--Nu întotdeauna. Când era vreme rea. Dar aproape că nici nu se observa.

Carevasăzică doctorul Pasquano avusese ochi bun. Atât doar, că nu se știa dacă și Errera șchiopta sau nu.

--Cât a durat povestea asta a voastră?

--Foarte puțin, o lună și jumătate, poate ceva-ceva mai mult. Numai că...

--Numai că?

--A fost foarte intensă.

Țac! O altă împunsătură nemotivată de gelozie.

--Și când s-a terminat?

--Cu circa două luni în urmă.

Prin urmare, cu puțin înainte să-i fi făcut felul cine știe cine.

--Spune-mi exact cum te-ai despărțit de el.

--L-am sunat într-o dimineață pe mobil ca să-l anunț că în seara aceea urma să-i fac o vizită la Spigonella.

--Întotdeauna vă întâlneți seara?

--Seara târziu, da.

--Nu ieșeați nicăieri, știu și eu, la un restaurant sau altceva?

--Nu. Nu ne-am întâlnit niciodată altundeva decât la

vila de la Spigonella. Părea că nu dorește să fie văzut în public, nici în compania mea, nici singur. Țsta era un alt aspect al relației care mă tulbura.

--Continuă.

--Așadar, l-am sunat ca să-i spun că seara urma să trec pe la el. El însă mi-a răspuns că nu ne puteam întâlni. Avea în vizită pe cineva cu care avea de discutat. Nu era prima dată, se mai întâmplase de două ori. Am stabilit să ne vedem în seara următoare. Numai că eu în seara următoare nu m-am mai dus nicăieri. Din proprie inițiativă.

--Ingrid, ca să fiu sincer, mi-e greu să accept că tu, hodoronc-tronc, n-ai mai...

--Uite, Salvo, încerc să fiu mai explicită. De obicei, eu ajungeam cu mașina mea la vilă, unde găseam primul rând de porți deschise. Parcurgeam alea privată către vilă. Și al doilea rând de porți le găseam tot deschise. Lăsam mașina în garaj, în timp ce Ninì, pe întuneric, se ducea să închidă porțile. Urcam amândoi scara...

--Care scară?

--Păi, o vilă are două niveluri, parter și etaj, nu-i așa? La etaj, unde locuia Ninì cu chirie, se ajungea pe o scară laterală externă.

--Să înțeleg că nu închiriasse toată vila?

--Nu, doar etajul.

--Iar între etaj și parter nu exista cale de comunicare?

--Ba da. Cel puțin așa mi-a spus Ninì: exista o ușă care dădea către o scară interioară. Însă cheia de la ușă o avea proprietarul vilei.

--Carevasăzică, tu din vilă ai văzut doar primul etaj?

--Exact. Cum îți spuneam: urcam scara și ne duceam direct în dormitor. Ninî avea o obsesie: de fiecare dată când aprindeam lumina într-o cameră, se asigura să nu răzbată în exterior nicio rază. Nu trăgea doar obloanele, ci și draperiile grele din dreptul ferestrelor.

--Continuă.

--Ne dezbrăcam și începeam să facem dragoste. Îndelung, pe îndelete.

Țaaaaaac! Asta nu mai fusese împunsătură, ci lovitură de pumnal de-a dreptul.

--N-aș putea spune motivul, însă atunci, după ce mi-a spus că nu ne putem întâlni, am început să reflectez la relația noastră. Primul lucru pe care l-am remarcat a fost că niciodată, dar niciodată nu-mi dorisem să rămân să dorm acolo, să-mi petrec noaptea cu Ninî. Fumam obișnuita țigară de după, în timp ce eu priveam în tavan, la fel ca și el. Nu discutam, n-aveam nimic să ne spunem. Gratiile acelea de la ferestre...

--Ferestrele au gratii?

--Toate. Inclusiv cele de la parter. Ei bine, gratiile acelea, pe care le simțeam fără să le văd de dincolo de draperii, îmi dădeau sentimentul că mă aflu într-un fel de carceră... Uneori, el se ridica și se ducea să vorbească la stația radio...

--Stai, ce tot spui acolo? Stație radio?

--Era radioamator, așa îmi spusese. Mi-a explicat că, pe vremea când naviga, radioul i-a fost tovarăș de nădejde, iar de atunci... În sfârșit, avea o instalație impozantă în sufragerie.

--Auzei ce spune?

--Da, dar nu puteam înțelege... Adesea vorbea în arabă sau ceva asemănător. În plus, în scurt timp mă îmbrăcam și plecam. Cum spuneam, în ziua aceea am început să-mi pun întrebări, ajungând la concluzia că relația asta n-avea niciun sens și că, oricum, durase prea mult. Și nu m-am mai dus să mă întâlnesc cu el.

--El avea numărul tău de mobil?

--Da.

--Te suna?

--Desigur. În general, ca să-mi spună să vin mai târziu sau, dimpotrivă, ceva mai devreme decât de obicei.

--Și nu te-a mirat faptul că nu te-a căutat după ce nu te-ai mai dus la întâlnire?

--Ba, ca să fiu sinceră, da. Văzând însă că trec zilele și nu mă sună, mi-am zis că era mai bine așa.

--Uite ce te rog, încearcă să-ți amintești exact: cât timp erai acasă la el, n-ai auzit niciodată zgomote în restul casei?

--Ce înțelegi prin restul casei? În celelalte camere, vrei să zici?

--Nu, mă refeream la parter.

--Ce fel de zgomote?

--Pfui, ce știu eu: voci, sunete... mașini care sosesc...

--Nu, parterul era nelocuit.

--Primea des telefoane?

--Când eram împreună își închidea celularele.

--Avea mai multe?

--Două. Unul, satelitar. De fiecare dată când le deschidea la loc, era sunat aproape imediat.

--Tot în arabă – sau ce limbă o fi fost – vorbea și la telefon?

--Uneori și în italiană. Numai că atunci se retrăgea în altă cameră. De parcă mi-ar fi păsat vreun pic ce vorbea el acolo.

--Bine, dar ce explicații îți dădea?

--În legătură cu ce?

--Cu toate telefoanele acelea pe care le primea.

--Păi, de ce să-mi fi dat explicații, mă rog frumos?

Mda, adevărat grăise.

--Știi cumva dacă avea ceva prieteni prin părțile astea?

--N-am văzut niciunul. Și nu, nu cred că avea. Se simțea mai în largul lui fără tovarășii.

--De ce?

--Într-una din puținele ocazii când mi-a vorbit despre el, mi-a povestit că ultimul voiaj pe mare se încheiase cu o catastrofă ecologică produsă de petrolierul pe care îl comanda. Exista un proces pe rol, iar firma armatoare îl sfătuisese să se dea la fund pentru o vreme. Iar asta explica totul – faptul că-și petrecea timpul mai mult acasă, vila solitară etcetera.

Hm, nici dac-aș lua de bună tot ce a povestit Ingrid – reflectă atunci comisarul – nu se justifică sfârșitul de care a avut parte Lococo-Errera. Să fi ordonat oare armatorul lui să fie ucis, ca să nu depună mărturie? Ei, pe naiba! Desigur, crima aceea avea în spate rațiuni necurate, iar felul în care îl descria Ingrid lăsa să se înțeleagă că bărbatul avea multe de ascuns, numai că rațiunile necurate trebuiau căutate altundeva.

--Cred că mi-am câștigat dreptul la o măsură de whisky, nu-i așa, domnule comisar? Întrebă dintr-odată Ingrid.

Montalbano se ridică și se duse să deschidă dulăpio rul-bar. Din fericire, Adelinei îi trecuse prin minte să facă

reaprovizionarea: descoperi o sticlă nou-nouță, neîncepută. Se duse în bucătărie să aducă două pahare, se întoarse, se așeză din nou pe scaun, umplu paharele pe jumătate. Amândoi preferau whisky sec. Ingrid își luă paharul, îl ridică și îl privi pe comisar fix în ochi.

--E mort, nu-i așa?

--Da.

--Asasinat. Altminteri nu te-ai ocupa tu de caz.

Montalbano încuviință din cap.

--Când s-a întâmplat?

--Eu cred așa: când ai hotărât să nu-l mai întâlnești, el nu te-a sunat pentru că pur și simplu nu se mai afla în ipostaza de a o putea face.

--Adică era deja mort?

--Nu știu dacă a fost omorât imediat sau dacă mai întâi a fost ținut o vreme prizonier.

--Și... cum a...?

--L-au înecat.

--Tu cum l-ai descoperit?

--El s-a lăsat descoperit de mine.

--Nu înțeleg.

--Îți amintești când m-ai văzut dezbrăcat la televizor?

Mi-ai spus-o chiar tu.

--Da.

--Mortul cu care m-am intersectat în timp ce înotam era chiar el.

Abia atunci își duse Ingrid paharul la buze, de care nu-l mai dezlipi până când nu sorbi și ultima picătură de whisky. Apoi se ridică, se duse către verandă și ieși. Montalbano luă o înghițitură din pahar și-și aprinse o țigară. Șvedeza intră înapoi,

ducându-se direct spre baie. Se întoarse cu obrajii încă umezi, se așeză pe locul ei și-și umplu din nou paharul.

--Mai ai și alte întrebări?

--Câteva, doar. Acolo, în vila de la Spigonella, se găsește ceva de-al tău?

--Nu, nu înțeleg.

--Vreau să spun: ai lăsat acolo vreun lucru de-al tău?

--Adică ce să fi lasat?

--Ce știu eu? Lenjerie de schimb...

--Chiloți?

--Păi...

--Nu, n-a rămas nimic de-al meu acolo. Ți-am spus doar că nu m-a încercat niciodată dorința să-mi petrec noaptea la el.

De ce mă întrebi?

--Pentru că mai devreme sau mai târziu va trebui să percheziționăm vila.

--Fă-o liniștit. Alte întrebări? Știi, mă simt cam obosită.

Montalbano scoase pe masă plicul cu portretele-robot, întinzându-i-le lui Ingrid.

--Care seamănă cel mai bine cu el?

--Păi, nu sunt fotografiile lui?

--Sunt portrete reconstituite pe calculator. Fața cadavrului era foarte degradată, de nerecunoscut.

Șvedeza le analiză, apoi o alege pe cea în care subiectul purta mustață.

--Asta. Însă...

--Însă...

--Două amănunte nu sunt întocmai. Mustățile le purta mult mai lungi și aveau altă formă, cam ca tătarii, dacă nu greșesc...

--Și al doilea?

--Nasul. Avea nările mai alungite.

Montalbano scoase din plic și fișa de semnamente.

--Ca în fotografia asta?

--În asta e chiar el, zise Ingrid. Chiar dacă nu purta mustață...

Carevasăzică acum nu mai era niciun dubiu: Lococo și Errera erau una și aceeași persoană. Teoria nebunească a lui Catarella se dovedise perfect adevărată.

Montalbano se ridică, întinse o mână către Ingrid, ajutând-o și pe ea să se ridice. Când șvedeza se ținu drept pe picioare, o îmbrățișă.

--Mulțumesc.

Ingrid își înălță privirea spre el.

--Asta a fost tot?

--Hai să luăm sticla și paharele cu noi pe verandă, zise comisarul. A sosit recreația.

Se așezară pe bancă, foarte aproape unul de celălalt. Noaptea împrăștiată acum miresme de nisip, mentă uscată, whisky și caise – căci lui Ingrid așa îi mirosea pielea, a caise. Una peste alta, o mixtură pe care nici chiar un parfumier pursânge n-ar fi putut-o inventa.

Nu-și spuseră nimic, erau mulțumiți să stea astfel. Al treilea pahar șvedeza îl bău doar pe jumătate.

--Îmi dai voie să mă întind în patul tău? întrebă ea, murmurat.

--Nu vrei să te întorci acasă?

--Nu mă simt în stare să conduc.

--Te duc cu mașina mea. Pe urmă, mâine...

--Nu vreau să mă întorc acasă. Totuși, dacă chiar nu-ți

pică bine să rămân peste noapte, lasă-mă să mă întind măcar câteva minute. Pe urmă plec. De acord?

--De acord.

Ingrid se ridică, îl sărută pe frunte și intră în casă. *Nu vreau să mă întorc acasă* – așa spusese. Ce însemna oare pentru Ingrid casa aceea a ei și soțului său? Cumva un pat la fel de străin, dacă nu chiar și mai străin, decât cel în care tocmai se întinsese acum? Dacă însă ar fi avut un copil? Oare casa nu i-ar fi părut atunci altfel, mai caldă, mai primitoare? Biata fătucă! Câtă melancolie, câtă singurătate putea ea ascunde în spatele poftii de viață pe care o afișa la suprafață! Simți atunci cum înlăuntrul lui creștea un simțământ nou față de Ingrid, un sentiment de sfredelitoare duioșie. Mai luă câteva înghițituri de whisky, apoi, cum începea să cam muște frigul, luă sticla și paharele și intră în casă. Aruncă o privire discretă către dormitor. Ingrid ațipise îmbrăcată, scoțându-și doar pantofii. Se așeză iarăși la masă: voia să-i mai îngăduie șvedezei vreo zece minute de somn.

„Până una-alta, să facem un scurt rezumat al episoadelor de până acum“, își spuse.

Ernesto Errera fusese, așadar, un infractor de meserie, născut probabil la Cosenza sau, în orice caz, un obișnuit al locului. Avea un curriculum vitae de toată frumusețea, începând de la furt calificat la tâlhărie cu mână armată. Dat în urmărire generală, rămâne fugar. Una peste alta, până aici nimic diferit față de sute și sute de alți delincvenți de teapa lui.

La un moment dat, Errera reappare la Brindisi.

Pare-se să aibă relații excelente cu rețelele mafiote albaneze, fiind implicat în activitatea de imigrație clandestină. Cum? În ce calitate? Asta nu, nu se știe.

Cu mai bine de un an în urmă, în dimineața zilei de 11 martie, un cioban de prin părțile Cosenzei descoperă pe calea ferată trupul sfârtecat al unui bărbat. Un accident nefericit, bietul necunoscut a alunecat și nu s-a mai putut feri de trenul care tocmai trecea prin locul acela. Cadavrul este atât de mutilat, încât poate fi identificat numai după actele din portofel și după verighetă. Soția îl înmormântează în cimitirul din Cosenza. Câteva luni mai târziu, Errera apare din nou, de data asta la Spigonella, în Sicilia. Numai că acum se numește Ernesto Lococo, văduv, ex-comandant de petrolier. Duce o viață aparent solitară, dar are frecvente contacte telefonice sau, nici mai mult nici mai puțin, prin intermediul unei stații radio. Într-o zi cu ghinion, cineva îl omoară prin înec, apoi îl ține la fezandat. Mai târziu, îi dă drumul să navigheze pe valuri. Iar el navighează ce navighează, până se intersectează taman cu Montalbano.

Întrebarea numărul unu: ce mama naibii venise să facă la Spigonella musiu Errera după ce își aranjase în așa fel apele încât să treacă oficial drept mort? Întrebarea numărul doi: cine și de ce îl adusese la condiția – de data asta nu oficială, ci concretă – de cadavru?

Era vremea s-o trezească pe Ingrid. Se duse în dormitor.

Între timp, șvedeza se dezbrăcase și se vârase sub pătură. Dormea dusă. Montalbano se înduioșă iar. Trecu mai întâi prin baie, apoi se strecură și el tiptil sub așternut. Simți imediat cum mireasma ca de caise a pielii lui Ingrid îi gădilă nările, atât de intens, încât îl luă puțin cu amețală. Închise ochii. În somn, Ingrid se răsuci, întinse un picior, apoi își depuse pulpa pe cea a lui Montalbano. După un timp, șvedezei îi veni chef să-și caute o poziție mai comodă: acum își aburcase tot piciorul peste el, înferecându-l sub ea. Brusc, îi reveniră în minte niște cuvinte, cuvinte pe care, adolescent fiind, le rostise într-o piesă de teatru școlar: *Au ieșit... niște caise o frumusețe... le rupi în jumătate, le apeși cu două degete în lung... ca pe două buze umede...*⁹

Lac de sudoare, comisarul numără până la zece după care, cu o serie de mișcări aproape imperceptibile, se eliberă, se dădu jos din pat și, suduind printre dinți, se duse să se culce pe canapea.

Apăi futu-i și iar futu-i, ce altceva să fi făcut? Că nici chiar pe sfântu' Anton în persoană nu l-ar fi ținut hăturile!

13

Se trezi tot o durere: de la o vreme, dormitul pe canapea însemna ca dimineața să-și simtă oasele frânte-n bucăți. Pe masa din sala de prânz descoperi un bilet de la Ingrid.

9 Fragment din *Omul cu floarea în gură*, trad. Constanța Trifu, în: Luigi Pirandello, *Teatru*, Editura pentru Literatură Universală, 1967 (n. tr.).

Dormi ca un îngerăș. Ca să nu te trezesc, mă duc
să fac duș acasă la mine. Te sărut, Ingrid. Sună-mă.

Dădu să intre în baie când, deodată, auzi telefonul. Se
uită la ceas: nu se făcuse încă nici măcar de ora opt.

--Dom' comisar, tre' să vorbesc cu 'mneavoastră.

Nu recunosc vocea.

--Cine-i acolo?

--Marzilla, dom'le.

--Te aștept la secție.

--Nu-să-trăiți, nu la secție. Mă poate vedea cineva. Trec
pe la 'mneavoastră, dacă tot sunteți singurel acu'.

Da' de unde știa Marzilla, mă rog frumos, că mai de-
vreme avea companie, iar acum era singur? Te pomenești că
stătea pitulat undeva, prin vecini?

--Păi, unde ești?

--La Marinella, dom'le. Lângă ușa casei 'mneavoastră.

O văzui pe doamna ieșind și v-am dat telefon.

--Acu' lasă-mi un minut, pe urmă îți dau voie să intri.

Se spală sumar pe față, apoi se duse să deschidă. Marzilla
stătea lipit de tăblia ușii, ca și cum s-ar fi adăpostit de o ploaie
inexistentă; intră dându-l pe comisar într-o parte. În trecere, un
damf de sudoare răncedă îl izbi pe Montalbano în plin.
Oprindu-se în poziție de drepti în mijlocul camerei, Marzilla
gâfâia ca la finalul unei curse îndelungate de cros, cu fața încă
și mai galbenă ca data trecută, cu ochenele ieșite din găvane și
părul sculat în vârful capului.

--Mor de frică, dom'le.

--Se pregătește o debarcare?

--Mai multe, în același timp.

--Când.

--Poimâine noapte.

--Unde.

--Nu mi-au spus. M-or lăsată ră însă să înțeleg c-o să fie treabă groasă, care însă nu mă privește.

--Ș-apăi? Pen'ce ești așa spăimit? Nu-i treaba ta.

--Ba sunt, pen' că persoana de care v-am pomenit și care-mi spuse de încărcătura asta îmi mai spuse așa, că eu trebuie să mă dau bolnav azi, să-i stau la dispoziție.

--Ți-a zis ce vrea?

--Da-să-trăiți. La zece și jumătate diseară, cu o mașină de viteză pe care o s-o găsesc în fața casei, trebuie să ajung într-un loc de pe lângă capul Russello, să încarc câțiva oameni și să-i duc unde-o să-mi spună unu' din ei.

--Carevasăzică, acum nu știi unde trebuie să-i duci.

--Nu-să-trăiți, o să-mi spună unu' din ei după ce urcă-n mașină.

--La ce oră ți-a dat telefon?

--Azi de dimineață, înainte de ora șase. Dom'le, trebuie să mă credeți, am încercat să spun nu. I-am explicat că, atâta vreme cât era vorba de mers de colo-colo cu salvarea... Da' nu, n-a fost chip. Mi-a zis și chiar mi-a repetat că dacă nu fac în-tocmai ce-mi zice, ori dacă afacerea nu iese ca la carte, trimite să mă lichideze.

Și izbucni în plâns, prăbușindu-se pe un scaun. Un plâns care lui Montalbano îi păru obscen, de nesuportat. Bărbatul din fața lui era un mare rahat. Un rahat cu tremurici, ca o gelatină. Se încordă să-și țină-n frâu pornirea de a sări pe

el, de a-i face mutra chisăliță, transformându-i-o într-un terci însângerat de piele, carne și oase.

--Ce să mă fac, dom'le? Ce să mă fac?

Spaima îi transformase vocea într-un soi de cotcodăcit strangulat, ca al unui cocoșel.

--Faci ce ți s-a spus să faci și cu asta basta. Numai că în clipa când îți apare mașina în fața casei, mă anunți culoarea, marca și, dacă-i posibil, ce număr de înmatriculare are. Acu', hai, fă pași din fața mea. Cu cât piși ochii mai tare, cu atât mă trece mai tare cheful să-ți fac dinții ferfeniță.

Nu, niciodată, nici să-l fi văzut dându-și duhul în fața lui, nu l-ar fi iertat pentru injecția pe care i-o aplicase țângăului cel negru în ambulanță. Îngrozit, Marzilla sări în picioare și se repezi către ușă.

--Așteaptă. Spune-mi mai întâi locul exact al întâlnirii.

Marzilla îi explică. Montalbano nu înțelese prea bine, dar, cum Catarella-i spusese că un frate de-al său locuia prin părțile acelea, își promise în gând să apeleze la el. Apoi, Marzilla spuse:

--Și 'mneavoastră ce intenționați să faceți?

--Eu? Păi, ce intenții ar trebui să am eu? Tu ești ăl care, la noapte, după ce termini, mă suni și-mi spui unde i-ai dus pe oamenii aceia și cum arată.

Cât timp se bărbieri, hotărî că n-avea să informeze pe nimeni din comisariat despre cele spuse de Marzilla. La urma urmelor, uciderea țângăului cel negru era o anchetă sută la sută personală, o datorie deschisă de care cu multă greutate – asta

era deja o convingere – ar fi putut vreodată să se achite. Mda, și totuși de o mână de ajutor tot ar fi avut nevoie. Printre altele, Marzilla îi spusese că avea să-i fie adusă o mașină rapidă în fața casei. Prin urmare, ceea ce ar fi urmat nu era treabă de nasul lui, al lui Montalbano. Date fiind slabele sale abilități într-ale șofatului, n-ar fi reușit nicicum să-i țină urma lui Marzilla, care în mod cert avea s-o țină tot într-o cursă de raliuri. Îl trecu brusc un gând, pe care însă îl alungă imediat. Îndărătnic, gândul i se întoarce, numai că el, învârtosându-se pe măsură, îl alungă din nou. Gândul se prezintă la apel pentru a treia oară în timp ce Montalbano își bea ultima cafea înainte să iasă din casă. Iar de data asta, comisarul cedă.

--*Brondo?* Gine-i agolo să vorbejde?

-- Comisarul Montalbano mi-s eu. Doamna este?

--Du ajdebitat la tine, eu văzud la mine.

--Salvo! Ce s-a întâmplat?

--Am din nou nevoie de tine.

--O, dar ești de-a dreptul nesătul, zău așa! Toată noaptea

trecută nu ți-a ajuns? comentă malițios Ingrid.

--Nu.

--Atunci, dacă chiar nu poți rezista, uite, vin imediat.

--Nu, nu trebuie să vii acum. Ai putea însă trece pe aici,

pe la Marinella, diseară, în jur de ora nouă? În caz că nu ai alte obligații, desigur.

--În regulă.

--Ascultă, poți face rost de o altă mașină?

--Aș putea s-o iau pe cea a soțului meu. De ce?

--A ta sare prea tare-n ochi. Mașina cealaltă e suficient de rapidă?

--Da.
--Atunci, de vedem diseară. Mulțumesc.
--Așteaptă. În ce calitate?
--Nu, nu înțeleg.
--Aseară am venit în calitate de martor. Diseară, în schimb?
--În calitate de ajutor de șerif. O să-ți dau o stea.

--Dom'le, să trăiți, Marzilla nu dădu încă tilifon! raportă
Catarella sărind în picioare.

--Mulțumesc, Catarè. Te rog însă să fii în continuare pe
fază. Acum însă, trime-i la mine pe domnul Augello și pe Fazio.

Așa cum hotărâse mai devreme, avea să le relateze doar
noutățile survenite în ancheta mortului natant. Primul intră Mimì.

--Cum se simte Beba?

--Mai bine. Am putut și noi să dormim olecuță azi-noapte.
Imediat apăru și Fazio.

--Trebuie să vă spun că, absolut întâmplător – sublinie
comisarul –, am izbutit să-l identific pe mortul înecat. Tu, Fazio,
meriți felicitat pentru investigații: în ultima vreme fusese în
tr-adevăr văzut la Spigonella. Acolo locuia, de altfel. Închiriasc
vila cu terasă largă de pe țărmul mării. Ți-o amintești, Fazio?

--Desigur.

--Se recomanda drept comandant de petrolier și-și luase
numele de Ernesto – Ninì pentru prieteni – Lococo.

--Păi, de-adevăratelea cum îl chema? iscodi Augello.

--Ernesto Errera.

--Măiculiță sfântă! exclamă Fazio.

--Ca pe ăl de la Cosenza? iscodi iarăși Mimì.

--Întocmai. Erau una și aceeași persoană. Îmi pare rău
pentru tine, Mimì, dar Catarella a avut dreptate.

--Eu aș vrea să știu cum ai făcut s-ajungi la această

concluzie? porni la contraatac Augello, ridicând tonul.

În mod evident, tărășenia nu-i pica bine.

--Nu-i meritul meu, ci al prietenei mele Ingrid.

Și le spuse întreaga poveste. Când termină de vorbit,

Mimi își prinse capul cu palmele, scuturându-și-l când și când.

--Iisuse mare, Iisuse mare, murmură între timp, cu voce stinsă.

--De ce te minunezi atât, Mimi?

--Nu de poveste în sine mă minunez, ci de faptul că, în vreme ce noi ne dădeam aici de ceasul morții, Catarella ajunsese de mult la aceeași, identică, concluzie la care ai ajuns tu abia acum.

--Înseamnă că n-ai înțeles nici până azi cine-i Catarella al nostru! exclamă comisarul.

--Nu, cine-i?

--Catarella-i un *picciliddro*, un țângău cu caș la gură în corp de om mare. De aia, când gândește, el gândește cu mintea unui băiețandru de nici șapte ani.

--Așa, și?

--Și cu asta vreau să spun ca el, Catarella, are fantezia, sclipirile de geniu, inventivitatea unui băiețandru. Și fiind el un băiețandru, spune ce-i trece prin minte, fără rețineri. Iar de multe ori nimerește în plin. Pentru că, vezi tu, realitatea văzută prin ochii noștri e una, în vreme ce realitatea unui băiețandru e cu totul alta.

--În concluzie, cum procedăm acum? interveni Fazio.

--Exact asta vream să vă întreb eu pe voi, spuse Montalbano.

--Dom'le, aș lua eu cuvântul, dacă-mi permite dom'

Augello. Vreau să zic așa, că nu-i deloc un caz simplu. Acu', la moment, mortu' ăsta omorât – Lococo sau Errera, nici nu mai contează – nu apare pe nicăierea în mod oficial drept mort omorât, adicătelea nici la Poliție, nici la Parchet. Lor le rezultă, în schimb, c-ar exista unu' care s-a înecat accidental. Prin urmare, vin eu și-ntreb: în ce bază deschidem noi un dosar nou și începem ancheta?

Comisarul rămase o vreme pe gânduri.

--Recurgem la soluția telefonului anonim, anunță el brusc rezolvarea problemei.

Augello și Fazio îl priviră întrebător.

--Funcționează întotdeauna. Am procedat așa și altă dată, fiți pe pace.

Extrase din plic portretul-robot în care Errera era înfățișat cu mustață și i-l întinse lui Fazio.

--Du-l chiar acum la Retelibera și asigură-te că i-l înmânezi lui Nicolò Zito și nimănui altcuiva. Transmite-i din partea mea că am nevoie de un apel urgent în buletinul de știri din dimineața asta. Trebuie să spună pe post că rudele lui Ernesto Lococo sunt disperate, căci nu mai au nicio veste despre el de mai bine de două luni. Hai, mai ești încă aici?

Fără să zică nici pâs, Fazio se ridică și ieși. Montalbano se-ntoarse către Mimì, măsurându-l cu atenție din priviri, ca și cum abia atunci îi observase prezența. Augello, care cunoștea bine căutătura aceea, începu să se agite stânjenit pe scaun.

--Salvo, ce, Doamne iartă-mă, îți mai trece prin minte?

--Cum se simte Beba?

Mimì se uită la el îngrozit.

- M-ai mai întrebat asta o dată, Salvo. Se simte mai bine.
- Carevasăzică ar fi în măsură să dea un telefon, nu-i așa?
- Desigur. Cui?
- Procurorului districtual, domnul Tommaseo.
- Și ce trebuie să-i zică?

--Trebuie să joace un pic de teatru. La jumătate de oră după ce Zito va fi difuzat fotografia la televizor, Beba trebuie să de un telefon anonim domnului Tommaseo și, cu voce isterică, să-i spună că ea l-a văzut bine pe bărbatul acela, că l-a recunoscut sută la sută, că în mod cert nu se înșeală.

--Cum? Unde? întreabă iritat Mimì, căruia nu-i pica deloc bine s-o amestece pe Beba.

--Păi, uite, ar trebui să-i relateze că acum vreo două luni, stând ea în mașină undeva, pe lângă Spigonella, l-a văzut pe bărbatul cu pricina, pe care doi indivizi îl loveau cu bestialitate. Și că, la un moment dat, bărbatul a izbutit să se elibereze de cei doi și s-a apropiat de mașina în care stătea Beba, numai că ailalți doi l-au ajuns din urmă și l-au dus de acolo.

--Bine, dar ce căuta Beba cu mașina acolo?

--Își făcea de cap cu un bărbat.

--Hai, las-o-ncolo, zău așa! Beba n-o să spună în veci una ca asta! Ca să nu spun că miroase de la o poștă a scorneală.

--Ei bine, nu! Dimpotrivă, e absolut necesar să procedeze astfel! Știi foarte bine din ce aluat e făcut Tommaseo, nu-i așa? Omu' pur și simplu se hrănește cu povești dintr-astea sexuale. E momeala perfectă pentru el. Ai să vezi că mușcă. Iar dacă Beba ar putea inventa niște amănunte scabroase, atunci chiar că...

--Alooo, o luași razna de tot?

--O trebușoară mititică, acolo...

--Salvo, tu ești dus rău cu capul, zău așa!

--Nu înțeleg, de ce te enervezi așa? Eu mă gândeam să trântescă o balivernă oarecare, cum ar fi că și ea, și bărbatul cu care stătea în mașină erau dezbrăcați și n-au putut interveni...

--Bine-bine. Și pe urmă?

--Pe urmă, când o să te sune Tommaseo...

--Stop. De ce zici că Tommaseo mă va suna pe mine, și nu pe tine?

--Pentru că eu n-o să fiu după-amiază aici. Carevasă-zică, trebuie să-i spui așa, că noi avem deja niște indicii, pentru că am primit deja plângerea privind dispariția de persoană, numai că avem nevoie de un mandat de percheziție în alb.

--În alb?

--Da-să-trăiți. Pentru că da, oi ști eu unde se află vila cu pricina de la Spigonella, numai că nu știu cui îi aparține și dacă mai locuiește cineva acolo. Mă făcui înțeles?

--La perfecție, răspunse Mimì, prost-dispus.

--A, și încă ceva: cere-i și o autorizație de interceptare telefonică pe numele Marzilla Gaetano, din Montelusa, via Francesco Crispi nr. 18. Cu cât îl pun mai repede sub ascultare, cu atât mai bine.

--Da' ce amestec are Marzilla ăsta în toată țărășenia?

--Mimì, omu' n-are niciun amestec în ancheta asta, dar îmi poate fi de folos pentru o trebușoară pe care o pun eu la cale. Uite, îți voi răspunde la întrebare printr-o expresie prefabricată care o să te facă fericit: vreau să prind doi iepuri dintr-o lovitură.

--Bine, dar...

--Mimi, dacă mai continui, eu îmi retrag lovitura pregătită pentru iepuri și ți-o...

--Am înțeles, am înțeles.

Fazio se întoarse la bază peste nici o juma' de oră.

--Am rezolvat. Zito va difuza fotografia și apelul rudelor la știrile de la ora paisprezece.

Și dădu să se retragă.

--Așteaptă.

Fazio se opri, convins că șeful său avea să continue, spunându-i ceva. În realitate însă, Montalbano nu zise nimic. Se limită să-l privească. Fazio, care-l cunoștea, se așează. Comisarul continua să-l fixeze cu privirea. Însă Fazio știa bine că, de fapt, bărbatul din fața lui nu-l cerceta cu privirea, ba chiar poate că nu-l vedea deloc, fiind cu mintea cu totul altundeva. Și, într-adevăr, Montalbano se întreba dacă nu cumva era cazul să-i ceară lui Fazio o mână de ajutor. Bine-bine, însă cum avea să reacționeze oare Fazio dacă i-ar relata toată povestea cu țăngăul cel negru? Nu cumva i-ar răspunde că, în opinia sa, la mijloc era doar o fantezie a comisarului, lipsită de orice fundament? Poate însă că, spunându-i adevărul doar pe jumătate, reușea totuși să obțină câteva informații fără a se expune prea mult.

--Ascultă, Fazio, tu știi cumva dacă aici, prin părțile noastre, există extracomunitari clandestini, care muncesc la negru?

Fazio nu păru deloc mirat de întrebare.

--Oho, sunt destui, dom'le. Numai că aici-aici, chiar prin părțile noastre, nu.

--Atunci, unde?

--Acolo pe unde se găsesc sere, podgorii, culturi de roșii, livezi de portocale... În nord sunt preluați în industrie, dar aici, la noi, unde n-avem industrie, își câștigă pâinea în agricultură.

Povestea virase spre informațiile de ordin general. Montalbano se hotărî să restrângă aria de investigații.

--În ce localități din provincia noastră ar putea campa imigranți clandestini?

--Dom'le ca să fiu sincer, nu-s în măsură să vă fac acu' o listă completă. De ce vă interesează?

Hait, întrebarea de care se temuse.

--A, păi... uite-așa... să am și eu idee...

Fazio se ridică, se duse până la ușă, o închise cu cheia și se întoarse să se așeze la loc.

--Auziți, dom'le, făcu el, vreți să fiți atât de bun și să-mi povestiți tot, de la cap?

Iar Montalbano cedă, povestindu-i tot-tot, începând cu seara aceea blestemată în care se nimerise pe cheiul din port până la ultima întâlnire cu Marzilla.

--La Montechiaro sunt mai multe sere, în care muncesc mai bine de o sută de clandestini. Se poate ca țăngăul să fi fugit de acolo. Locul în care a fost făcut terci de mașină se află la maximum cinci kilometri.

--Poți obține mai multe informații? se hazardă comisarul. Dar știi, fără să zici nici pâs aici, în comisariat.

--Aș putea încerca, zise Fazio.

--Ai vreo idee de unde să-ncepi?

--Apăi, știi eu? Aș putea încerca să fac o listă cu ai de dau cu chirie case... auzi, case!... care case, mă rog frumos?... cel mult grajdurile, beciurile sau fosele septice, imigranților clandestini. Îi stivuiesc câte zece-ntr-o cămăruță, fără batâr o ferestruie! Le închiriază la negru și cer milioane și milioane la schimb. Mă gândesc c-aș putea rezolva totuși ceva. Când am lista gata, mă informez dacă vreunui din extracomunitarii ăștia i-a venit de curând și nevasta aici... N-o să fie treabă ușoară deloc, de la-nceput vă spui.

--Știu. Și-ți mulțumesc.

Însă Fazio nu se dădu dus de pe scaun.

--Și diseară? Îl auzi iscodindu-l.

Comisarul pricepu perfect rostul întrebării, însă întoarse către celălalt o față de îngerăș nevinovat.

--Nu, n-am înțeles.

--De unde se duce Marzilla să-l ia pe individ, la ora zece jumate?

Montalbano îi spuse.

--Și 'mneavoastră ce faceți?

--Eu? Ce-ai vrea să fac? Ni'ca.

--Auziți, nu cumva vă trecu vreo sclipire de geniu prin cap?

--A, nu, fii pe pace!

--Hm! făcu Fazio, ridicându-se

Lângă ușă se opri din nou, răsucindu-se spre îndărăt.

--Dom'le, să știți că, dacă aveți nevoie, eu diseară mi-s liber și...

--Iha, da' cât tărăboi, zău așa! Făcuși fixație sau ce?

--Mda, de parcă nu v-aș cunoaște, murmură Fazio,

descuind ușa și ieșind.

--Deschide televizorul, îi porunci lui Enzo de cum trecu pragul ospătăriei.

Celălalt îl privi descumpănit.

--D-apăi cum așa? Pân-acu' mă puneai să-l sting de fiecare dată când îl găseați aprins, iar acu' îl vreți aprins?

--Poți să-i scoți sonorul, se înduplecă Montalbano.

Nicolò Zito se ținu de promisiune. La un moment dat, în timpul derulării știrilor (două TIR-uri intrate unu-ntr-altul, o casă prăvălită la pământ, un bărbat cu capul crăpat despre care nu se înțelegea ce pățise, o mașină care luase foc, un cărucior de copil răsturnat în mijlocul străzii, o muiere care-și smulgea părul din cap, un muncitor căzut de pe schelă, un individ împușcat într-un bar), pe ecran își făcu apariția portretul-robot cu mustață al lui Errera. Asta însemna cale liberă pentru sceneta pe care ar fi trebuit s-o recite Beba. Însă efectul tuturor imaginilor de-i trecuseră prin fața ochilor fu că-și strică foamea. Înainte să se întoarcă la secție, făcu o plimbare de consolare până sub farul de pe promontoriu.

Ușa lovită de perete, tencuială căzută, Montalbano săltând în sus de pe scaun, Catarella ițindu-se. Procedură îndeplinită.

--Apăi futu-i și iar futu-i! Într-o bună zi o să ne cadă clădirea-n cap!

--Cer compresiune și pardonanță, domnicule, da' cum să vă spui, când ajung de mă găsesc față-n față cu ușa 'mnea-

voastră-nchisă, mă moționesc și-mi lunecă mâna.

--Da' ce te emoționează așa tare, mă rog frumos?

--Tot ce are treabă cu 'mneavoastră, domnicule.

--Acum ce vrei?

--Pilat din Pontiu îi aicișa.

--Zi-i să intre. Și nu-mi da pe nimeni la telefon.

--Nici pe domnuțu' chestoriu?

--Nici.

--Nici pe domnița Livia?

--Catarè, nu-s aici pentru nimeni, ești în stare să pricepi

asta sau vrei să te fac eu s-o pricepi?

--Pricepui, domnicule.

14

Montalbano se ridică să-l întâmpine pe ziarist, însă-și curmă mișcarea la jumătate. Rămase ca paralizat când în prag apăru ceea ce la început îi apăru drept un buchet gros și umblător de stânjenei. În realitate era însă vorba despre un bărbat la vreo cincizeci de ani, gătit din cap până-n picioare în diverse nuanțe de bleu-violaceu, un soi de cuțulan rotund – față rotundă, burtică rotundă, ochelari rotunzi, zâmbet rotund. Singură gura nu-i era rotundă, cu buzele-i într-atât roșii și groase, că apăreau ca pictate, false. Cu siguranță că, în ambientul unui circ ecvestru ar fi avut un succes uriaș în rol de clown. Înaintă cu repeziciunea unei șopârle, întinzând mâna către comisar. Care, ca să i-o strângă, se văzu nevoit să se întindă până-și simți burta lipindu-i-se de tăblia mesei.

--Luați loc.

Buchetul de stânjenei se așeză. Lui Montalbano nu-i

veni să-și creadă nărilor: până și de mirosit, bărbatul mirosea tot a stânjenei. Blestemându-se-n gând, comisarul se pregăti pentru o oră de timp pierdută. Sau poate mai puțin, dacă găsea o scuza oarecare ca să scape de el. De fapt, își spuse el, era mai bine să-și pregătească terenul de la bun început.

--Mă veți scuza, domnule Pilat...

--Melato.

Blestemat să fii, Catarella.

--...Melato, dar ați nimerit într-una din zilele acelea cu totul și cu totul imposibile. Am foarte puțin timp la dispoziție pentru...

Ziaristul ridică o mânăuță de care comisarul se miră că nu era violacee, ci rozulie.

--Înțeleg perfect. O să vă răpesc doar câteva minute.

Voiam să încep cu o întrebare...

--Nu, dacă-mi permiteți, prima întrebare o pun eu: de ce și despre ce vreți să vorbiți cu mine?

--Ei bine, domnule comisar, cu câteva seri în urmă mă aflam pe cheiul din port în momentul în care două vedete ale Marinei aduseseră la țarm... În sfârșit, v-am zărit și pe dumneavoastră acolo.

--Ah, ăsta era motivul?

--Da. Și m-am întrebat atunci dacă nu cumva un investigator cu faima dumneavoastră...

Pornise cu stângul. La auzul fie și al celui mai mic elogiu sau compliment la adresa sa, lui Montalbano îi sărea muștarul. Închis în el ca un arici, devenea o minge cu țepi.

--Uitați ce e, mă aflam acolo din întâmplare. O chestiu-

ne legată de niște ochelari.

--Ochelari? se arată uimit celălalt.

În secunda următoare însă, schiță un surâs ștregăresc.

--Am înțeles. Vreți să mă îndreptați către o pistă falsă.

Montalbano se ridică.

--V-am spus adevărul, însă iată că nu m-ați crezut. Cred așadar că o continuare a discuției noastre ar fi o pierdere de vreme atât pentru mine, cât și pentru dumneavoastră. Bună ziua.

Oflit brusc, buchetul gros de stânjenei se ridică. Mânuța lui o apucă moale pe cea a comisarului, întinsă către el.

--Bună ziua, răsuflă el, târându-se către ușă.

În momentul acela, lui Montalbano i se făcu milă.

--Dacă sunteți interesat de problema legată de debarcările extracomunitarilor, îi pot solicita unui coleg să vă primească și să...

--Cine, domnul Riguccio? Mulțumesc, dar am discutat deja cu dumnealui. Din păcate, el nu vede decât problematica principală, cea a valurilor de imigranți clandestini.

--Adicăte! ce, ar exista și o problemă secundară, adiacentă celei principale?

--La o adică, da.

--Și care ar fi aia, mă rog frumos?

--Comerțul cu copii extracomunitari, rosti Melato Sozio, deschizând ușa și ieșind.

Așa cum se mai vede uneori în filmele de desene animate, dar precis, identic în același mod, cele două cuvinte pe care ziaristul abia de le rostise – „comerț“ și „copii“ – deveniră solide, materializate cu litere de tipar negre în aer; pentru că

odaia nu, nu mai era acolo, totul din jur fusese înghițit de un soi de lumină lăptoasă, atotînvăluitoare; după nici o milionime de secundă, cele două cuvinte țâșniră în aer, se încolăciră unul în jurul altuia, ca doi șerpi luptându-se pe viață și pe moarte, se contopiră unul într-altul, schimbându-și culoarea și transformându-se apoi într-un glob incandescent, de unde porni un fulger care-l trăsni pe Montalbano drept între ochi.

--Măiculiță sfântă! reuși să îngaime el o invocație, prinzându-se de marginea biroului ca să nu cadă.

În mai puțin de o secundă, piesele marelui puzzle, împăștiate care-ncotro prin cotloanele cerevelului, dădură toate deodată fuga să se alinieze fiecare la locul ei, îmbinându-se perfect. După care totul în jur reveni la normal, recăpătând formă și culoare, singurul care nu-și revenea fiind chiar el, Montalbano: nu, nu era-n stare de nicio mișcare, iar gura refuza cu îndărătnicie să se deschidă ca să-l cheme înapoi pe ziarist. Într-un târziu, izbuti cu greu să înșface receptorul telefonului.

--Reține-l pe ziarist! îi porunci, cu voce răgușită, lui Cattarella.

În timp ce se reășeza pe scaun și-și ștergea sudoarea care-i scălda fruntea, de afară îi ajunse la urechi sunet de zarvă, un haraiman pe cînste. Cineva (probabil Caterella) urla cât îl țineau bojocii:

--Pilat din Pontiu, stai pe loc!

Un altul (probabil ziaristul) țipa pe măsură:

--Dar ce am făcut? Dați-mi drumul!

Un al treilea (în mod cert o cornută-ncornorată, aflat în

trecere) profita de situație:

--Huo! Jos poliția!

Finalmente, ușa biroului se dădu în lături cu o bufnitură care îl îngrozi vizibil pe ziaristul care se ivise în prag reluctant, îmbrâncit din spate de Catarella.

--Îl reținui, dom'le!

--Dar ce se întâmplă? Nu înțeleg de ce...

--Mii de scuze, domnule Melato. Un echivoc nefericit.

Dar vă rog, poftiți, luați loc.

În timp ce Melato, mai curând confuz decât convins, intră să se așeze, comisarul îi porunci lui Catarella, aproape bruscându-l:

--Dă-i drumul de-aici și trage ușa după tine.

Buchetul gros de stânjenei aștepta veșted pe scaun, vizibil pleștit: comisarul se gândi dacă nu cumva ar fi fost bine să-l stropească cu un pic de apă, ca să mai prindă puțină viață. Totuși, cel mai bine era, probabil, să se comporte ca și cum nimic nu se-ntâmplase și să-i permită celuiilalt să vorbească despre subiectul care-l interesa.

--Începuserăți să-mi vorbiți despre un anumit tip de comerț...

Heri dicebamus. Metoda funcționase perfect. Lui Melato nu-i trecu nici măcar prin antecamera crevelului să ceară explicații pentru tratamentul absurd la care tocmai fusese supus. Brusc reînflorit, începu să vorbească.

--Adică vreți să-mi spuneți că nu știți nimic?

--Nu, nimic, vă asigur. Și v-aș rămâne recunoscător dacă...

--Numai în cursul anul trecut – și mă refer acum la

datele oficiale, rețineți – au fost identificați în Italia aproape cincisprezece mii de minori care nu se află în grija niciunuia din părinți.

--Vreți să-mi spuneți că au ajuns aici singuri, de capul lor?

--Așa s-ar părea. Dar chiar și dacă din acest total lăsăm jumătate deoparte...

--De ce?

--Pentru că mulți au devenit între timp majori. Revenind: avem aproape patru mii – un procent frumușel, nu-i așa? – proveniți din Albania, în timp ce ceilalți au ajuns aici din România, Iugoslavia sau Moldova. La numărătoare mai trebuie puși o mie cinci sute din Maroc, apoi cei veniți din Algeria, Turcia, Iraq, Bangladesh și alte țări. Până aici, tabloul e clar?

--Cristal. Vârsta?

--Vă spun imediat.

Trase din buzunar o hârtie, o parcurse în grabă, apoi o împături și o vârî la loc.

--200 între 0 și 6 ani, 1316 între 7 și 14 ani, 995 în vârstă de 15 ani, 2018 de 16 ani și 3924 de 17 ani, recită el.

Se uită lung către comisar, apoi răsuflă adânc.

--Iar acestea sunt doar datele de care avem cunoștință.

Ce știm sigur este că, odată ajunși pe teritoriul nostru, sute și sute dintre acești copii pur și simplu dispar.

--Ce se întâmplă cu ei?

--Domnule comisar, există organizații criminale care se ocupă în mod special de aducerea lor aici. Pentru că acești copii valorează foarte mult. Au devenit chiar marfă de export.

--Pentru ce?

Melato Sozio părea să nu-și creadă urechilor.

--Zău așa, pe mine veniți să mă-ntrebați? Iată, recent, un procuror districtual din Trieste a strâns o colecție impresionantă de interceptări telefonice în care se vorbea despre comerțul cu copii extracomunitari în scopul prelevării de organe. După cum știți, cererea de transplanturi este în continuă creștere. Alți minori sunt puși la dispoziția rețelelor de pedofilie. Vă aduc la cunoștință că asupra unui astfel de copii, fără părinți, fără nimeni pe lume, se poate exercita, contra unor prețuri exorbitante, desigur, un anumit gen de pedofilie extremă.

--Adică? băgui comisarul, care-și simțea cerul gurii ars.

--E vorba de acte ce presupun tortura și apoi moartea violentă a victimei, având drept rezultat un nivel mai ridicat de plăcere pe care și-o procură pedofilul.

--Ah.

--Există apoi rețelele care controlează cerșetoria. Cei care-i exploatează pe bieții copii obligați să cerșească dau dovadă de multă fantezie, știați asta? De exemplu, am discutat cu un băiețel albanez care fusese răpit și pe care tatăl său a reușit să-l recupereze. Între timp devenise șchiop, pentru că racketii îi zdrobiseră genunchiul, lăsând apoi rana să se infecteze, ca să-i impresioneze mai tare pe trecători. Altuia i s-a retezat un braț, în vreme ce un al treilea a fost...

--Vă rog să mă scuzați câteva clipe. Mi-am amintit că aveam ceva important de făcut, îl întrerupse comisarul, ridicându-se.

În clipa în care auzi ușa închizându-se în urma sa, țâșni

ca din pușcă. Înmărmurit, Catarella zări trecându-i fulgerător prin față un comisar care fugea ca un sprinter olimpic, cu coatele ridicate la nivelul pieptului, cu fuleu amplu și hotărât. Câteva secunde mai târziu, Montalbano era deja în cârciuma de lângă secție, pustie acum, cocoțat la bar.

--Dă-mi un whisky triplu, sec.

Barmanul nici nu clipi: îl servi pe loc. Comisarul dădu whisky-ul peste cap din două înghițituri, plăti și plecă.

Îl găsi pe Catarella proțâpît în fața ușii de la biroul său.

--Ce faci aici?

--Apăi, dom'le, mă pusei de strajă pentru așa-zisu' de dincolo, răspunse Catrella făcând semn cu capul către birou. În caz că lu' alde așa-zisu' îi trece prin cerevel să scape iarăși din nou.

--În regulă, poți pleca acum.

Intră în birou. Ziaristul nu se clintise de la locul său. Montalbano se duse să se așeze în spatele mesei. Acum se simțea ceva mai bine, putea găsi forța să ia cunoștință despre alte orori.

--Vă întrebasesem dacă acești copii se imbarcă spre noi singuri sau dacă...

--Domnule comisar, după cum vă spuneam adineauri, în spatele lor există o puternică organizație criminală. Unii da, vin aici singuri, însă sunt o minoritate. Ceilalți însă vin însoțiți.

--De cine?

--De persoane care se pretind părinții lor.

--Complici?

--Eh, n-aș folosi un termen atât de explicit. Vedeți dumneavoastră, costul unui loc pe aceste șalupe e foarte ridicat.

Imigranții clandestini fac sacrificii uriașe ca să facă rost de suficienți bani pentru traversarea mării. Iar aceste costuri se diminuează în cazul cuiva care, pe lângă propriii copii, introduce în țară și un minor din afara familiei. Însă în afara acestor însoțitori ocazionali, să le spunem așa, mai există și însoțitori uzuali, în scop de profit personal. Persoane care sunt membri efectivi ai acestor vaste rețele infracționale. Și să nu credeți că introducerea în țară a minorilor se face doar prin această metodă, a camuflării printre ceilalți imigranți clandestini. Sunt și alte căi. Iată, vă dau un exemplu: acum câteva luni, într-o zi de weekend, în portul Ancona trage la chei un feribot dintre acelea care transportă regulat mărfuri și persoane pe relația cu Dürres, în Albania. Printre călători, și o doamnă de cetățenie albaneză abia trecută de treizeci de ani, Giulietta Petalli. Permisul său de rezidență are atașată și fotografia unui băiat, fiul ei, pe care de altfel îl ține de mână. După un timp, doamna ajunge la locuința sa din Pescara, unde de altfel și lucrează, numai că ajunge singură, fără copil, care între timp a dispărut. Ca să fiu cât mai scurt: poliția din Pescara a descoperit că drăgălașa noastră Giulietta, împreună cu soțul dumneai și un complice, introduseseră în Italia cincizeci și șase de copii. Cu toții dispăruți în neant. Ce se întâmplă, domnule comisar, vă simțiți rău?

Un flash, asta fusese. Însoțit de o crampă care-i sfâșiasse stomacul, secvența îl înfățișase preț de o secundă pe el însuși, ținând de mână un țângău negru, pe care i-l dădea în primire

cele pe care o credea maică-sa... Ah, și privirea aceea, ochii lui zgăuriți în găvane pe care n-avea să-i poată uita niciodată!

--De ce? îl iscodi el pe bărbatul din fața lui, prefăcându-se indiferent.

--V-ați albit la față.

--Eh, când și când mi se mai întâmplă, ceva probleme cu circulația, nu vă faceți probleme. Spuneți-mi mai degrabă altceva: de ce ați venit aici, la noi, de vreme ce traficul acesta murdar se desfășoară în special pe Marea Adriatică?

--Simplu. Pentru că negustorii de sclavi s-au văzut, cum-necum, obligați să schimbe ruta. Cea pe care o urmaseră ani și ani la rând devenise mult prea cunoscută, se strânsese șurubul, iar interceptările se făceau mult mai ușor. Ați reținut, cred, ce v-am spus mai devreme, cum că numai anul trecut au sosit de pe relația Maroc o mie trei sute cincizeci și opt de minori. Avem, prin urmare, de-a face, cu o redimensionare a rutelor, deja existente, din Mediterana. Iar acest lucru s-a întâmplat din momentul în care la conducerea rețelei a ajuns un tunisian pe nume Baddar Gafsa.

--Scuze, n-am reținut. Cum ați spus că-l cheamă?

--Baddar Gafsa. Un personaj de roman-foileton, credeți-mă pe cuvânt. Printre altele, e supranumit „față-spintecată“, dacă vă puteți imagina. În cuvinte mai elevate, ar putea fi definit drept un personaj tenebros. Un uriaș căruia-i place să se împodobească cu inele, coliere, și brățări, îmbrăcat întotdeauna cu o haină de piele. În vârstă de ceva mai mult de treizeci de

ani, are sub comandă o adevărată armată de asasini, în frunte cu cei trei locotenenți ai săi – Samir, Jamil și Ouled. Pitite printre limanurile tainice dinspre capul Bon, deține o flotă de traulere și pescadoare pe care în mod sigur nu le folosește pentru pescuit, avându-i la comandă pe Ghamun și Ridha, doi destoinici căpitani de vas care cunosc canalul Siciliei ca pe chiuveta de-acasă. Dat de mult timp în urmărire generală, n-a reușit încă nimeni să pună mâna pe el. Se spune că în refugiile sale secrete sunt expuse zeci de cadavre ale dușmanilor, pe care i-ar fi omorât chiar cu mâna lui. Gafsa îi ține o vreme la vedere, fie ca să-i descurajeze pe posibili trădători, fie ca să-și hrănească propriile sale ambiții de mărire și invincibilitate. Trofee de vânătoare, ca să fiu mai explicit. Printre altele, călătorește destul de mult, fie pentru a tranșa în stil propriu disputele dintre diverși colaboratori de-ai săi, fie pentru a-i pedepsi exemplar pe cei care nu i se supun orbește. Așa se face că trofeele sale cresc an de an la număr.

Montalbano avea sentimentul că Melato îi povestea scenariul unui film totuși prea aventuros și plin de fantezie, dintre acelea cărora li se mai spunea și „americanisme“.

--Totuși cum se face de aveți cunoștință de toate astea?

Îmi pareți foarte bine informat.

--Înainte să ajung la Vigàta, am stat aproape o lună în Tunisia, pe traseul Sfax-Sousse și până mai departe, în sus, la El Haouaria. Aveam recomandări potrivite. Și să știți că am

suficientă experiență ca să pot face distincție între legendele metropolitane și realitate.

--Totuși nu m-ați lămurit încă de ce ați venit taman la noi, la Vigàta. Ați aflat ceva acolo, în Tunisia, care v-a determinat să veniți încoace?

Zâmbind, gura deja mare a lui Melato Sozio se multiplică brusc de vreo patru ori.

--Într-adevăr, domnule comisar, sunteți foarte inteligent, exact așa cum mi-ați fost descris. Am aflat – și n-o să vă spun cum anume, pentru că ar fi prea complicat, dar credeți-mă că sursa e foarte sigură – că Baddar Gafsa a fost văzut pe insula Lampedusa, pe drumul de întoarcere de la Vigàta.

--Când?

--Cu ceva mai mult de două luni în urmă.

--Vi s-a spus și ce anume venise să facă aici?

--Vag. Cel mai important pentru dumneavoastră este să știți că Gafsa are aici o bază importantă de triere.

--La Vigàta?

--Aici sau prin apropiere.

--Și ce înseamnă, mă rog frumos, bază de triere?

--Un loc în care Gafsa îi selecționează pe acei imigranți clandestini valoroși sau importanți pentru...

--Adică?

--Minori, cum v-am pomenit adineauri, teroriști sau informatori care urmează să fie infiltrați aici, sau chiar persoane declarate indezirabile. Îi ține aici până găsește ocazia să-i trimită către destinațiile lor finale.

--Am înțeles.

--Înainte ca Gafsa să devină șeful rețelei, această bază

de triere era controlată de un italian. Tunisianul l-a mai lăsat o vreme la conducerea bazei, până când italianul a început să ia decizii pe cont propriu. Atunci, Gafsa a venit încoace și l-a lichidat.

--Știți cumva și cu cine l-a înlocuit?

--Cu nimeni, din câte se pare.

--Să înțeleg atunci că baza a fost dezafectată?

--Nu, nici vorbă. Să zicem, mai curând, că nu are un șef local, ci că se află în grija unor responsabili de sector, aceștia fiind avertizați din timp despre sosirea unor noi loturi de imigranți. Când se pune la cale o operațiune de anvergură, vine încoace Jamil Zarzis în persoană – unul din cei trei locotenenți. Face încontinuu tur-retur între Sicilia și laguna Korba, pe țărmul Tunisiei, unde Gafsa își are cartierul general.

--Mi-ați înșirat o mulțime de nume de tunisieni, însă nu mi-ați spus cum îl chema pe italianul pe care l-a lichidat Gafsa.

--Nu-l știu, n-am reușit să aflu. Știu însă cum îl supra-numeau oamenii lui Gafsa. În sfârșit, e o poreclă fără o semnificație aparte...

--Și anume?

--Îi spuneau Mortul. I se spunea așa deși el era viu. Nu vi se pare absurd?

Absurd? Ca împins de un resort, Montalbano sări în picioare, își înălță capul spre tavan și trase un nechezat. Un nechezat sonor, precis și identic ăluia de-l scoate un armăsar frecat la icre. Numai că pe comisar nu-l freca nimeni la icre, ba dimpotrivă. Totul îi devenise dintr-odată limpede-n cap,

paralelele sfârșiseră prin a converge. Între timp, buchetul gros de stânjenei sărise îngrozit de pe scaun și acum căuta drumul spre ușă. Montalbano îi tăie calea, placându-l.

--Încotro?

--Mă duceam să chem pe cineva, vă simțiți rău, răspunseră stânjeneii, bâlbâindu-se.

Comisarul afișă un zâmbet larg și liniștitor.

--A, nu, a, nu, n-am nimic, doar că manifest când și când unele mici disfuncții, cum a fost și paloarea de adineauri, de exemplu... Le am de multă vreme, nu-i nimic grav.

--Ați putea deschide ușa, vă rog? Parcă-mi cam lipsește aerul.

Era doar o scuză: în mod limpede, ziaristul voia să-și asigure o cale de fugă.

--În regulă, v-o las deschisă.

Oarecum asigurat, Melato Sozio se întoarse să se așeze pe scaun. Se vedea însă că era încă nervos. Stătea pe marginea din față, pregătit s-o ia la fugă în caz de nevoie. Fără doar și poate se întreba dacă nimerise într-adevăr la comisariatul din Vigàta sau la ospiciul regional. Totuși, nimic nu-l neliniștea mai mult ca zâmbetul drăgăstos pe care i-l lansa Montalbano în timp ce-l fixa cu privirea. Pentru că da, comisarul arăta ca plutind pe un val, un val de gratitudine îndreptată către bărbatul din fața sa, care poate c-o fi semănat el cu un clovn, dar numai un caraghios nu era. Oare cum să se revanșeze?

--Domnule Melato, n-am înțeles prea bine unde și când veniți sau plecați. Să nu-mi spuneți că ați bătut drumul până

aici, la Vigàta, doar ca să discutați cu mine!

--Ba da. Din păcate, trebuie să mă întorc de îndată la Trieste. Mama nu stă deloc bine cu sănătatea și-mi simte lipsa. Suntem... îhâm, avem o legătură foarte strânsă.

--N-ați putea totuși să mai zăboviți pe la noi două, maximum trei zile?

--De ce?

--Cred c-o să vă pot furniza unele informații interesante.

Știți, în exclusivitate, la prima mână.

Melato Sozio îl măsură de sus până jos îndelung, cu ochisorii lui rotunzi mijiți aproape de tot în spatele pleoapelor coborâte. În cele din urmă îi făcu concesia să vorbească.

--Mi-ați spus la începutul discuției noastre că nu știți nimic despre toată povestea asta.

--Da, așa e.

--Păi, dacă nu știați nimic, cu ce obraz veniți acum să-mi spuneți că sunteți în măsură ca, într-un răstimp atât de scurt, să...

--Nu v-am mințit, credeți-mă pe cuvânt. Mi-ați adus la cunoștință elemente pe care nu le știam, dar care iată, am sentimentul că au pus pe calea cea dreaptă o investigație la care lucram.

--Păi, ce să vă spun... Eu m-am cazat la hotelul Regina din Montelusa. Cred că două zile aș mai putea sta.

--Perfect. Acum spuneți-mi, mi l-ați putea descrie pe locotenentul lui Gafsa, cel care vine mai des înapoi... Cum ziceați că-l cheamă?

--Jamil Zarzis. E un individ de talie joasă, îndesat... mă rog, așa mi s-a spus... a, da, și nu mai are aproape niciun

dinte în gură.

--Mda... Cu alte cuvinte, dacă-ntre timp a trecut pe la dentist, am belit-o, comentă comisarul.

Melato Sozio își desfăcu brațele, lăsând să se-nțeleagă că mai mult de-atât nu știa ce să zică despre Jamil Zarzis.

--Auziți, spuneți adineauri că Gafsa se ocupă personal de eliminarea celor pe care-i consideră dușmani. Am reținut bine?

--Da, așa e.

--Cum? O rafală de kalașnikov și pa, sau...?

--A, nu, tipul e sadic. Găsește mereu modalități dintre cele mai diferite. Mi s-a spus, de exemplu, că pe unul l-a ținut atârnat cu capul în jos până a murit, pe altul pur și simplu l-a fript lent pe jăritic, pe un al treilea l-a legat cu sârmă de încheieturi și de glezne, înecându-l încetul cu încetul în lagună, al patrulea a fost...

Comisarul se ridică brusc, în timp ce Melato Sozio amuți, îngrijorat.

--Ce e? făcu el, gata să sară de pe scaun și s-o ia la sănătoasa.

--Îmi permiteți să mai nechez o dată? îl întrebă politicos Montalbano.

15

--Cine-i individul? îl iscodi Mimì, arătând în urma lui Melato Sozio, care se îndepărta pe coridor.

--Un înger, răspunse Montalbano.

--Ei, hai, zău așa! Îmbrăcat în felul ăsta?

--Adicăte! ce, după părerea ta toți îngerii trebuie să se îmbrace precum ăi zugrăviți de Melozzo din Forlì? N-ai văzut niciodată filmul acela al lui Frank Capra, cu titlul... așteaptă o

clipă...

--Hai, las-o baltă, făcu Mimì, vizibil nervos. Am venit să te informez că a sunat Tommaseo; i-am spus că ne ocupăm de caz, numa' că 'mnealui n-a vrut să ne dea autorizație nici să percheziționăm vila, nici să-i punem lui Marzilla telefonul sub supraveghere. Carevasăzică, toată sceneta inventată de tine ne-a ieșit pe nas, n-a folosit la ni'ca.

--Nicio pagubă, ne descurcăm și singuri. Îmi spui, totuși, de ce ești așa prost-dispus?

--Chiar vrei să știi? pufni Augello. Pentru că am asistat la convorbirea telefonică pe care Beba a avut-o cu domnul procuror districtual Tommaseo și am auzit ce fel de întrebări îi pune porcul ăla bătrân. Stăteam amândoi cu urechea lipită de receptor. Când ea a terminat de povestit ce văzuse, el a început s-o iscodească, cam așa: „erați singură în mașină?“. Iar Beba, ușor încurcată: „nu, cu iubitul meu.“. Iar el: „și ce făceați?“. Iar Beba, prefăcându-se și mai încurcată: „eh, știți și dumneavoastră...“. Iar porcalăul: „făceați dragoste?“. Beba, cu voce stinsă: „Da...“. Iar el: „Raport complet?“. Aici, Beba a avut o clipă de ezitare, iar porcalăul-porcalăilor i-a explicat cum că, chipurile, acelea erau date necesare pentru a putea clarifica tabloul situației. Ei bine, din clipa aia, 'mneaei nu i-a mai tăcut gurița. A-nceput să-i placă. Ș-apăi să te ții, câte mășcări a știut să scoată pe gură 'mneaei, doamna Beba! Și cu cât mai de iznoavă le zicea, cu atât se-nfierbânta porcu' mai dihai! Voia,

auzi la el, ca Beba să se ducă personal la procuratură! Voia să știe cum o cheamă și cum arată. Ca s-o scurtez, îți zic atât: când a pus receptoru' -n furcă, mai-mai să ne luăm de păr. Adi-cătelea, vin eu ca să-ntreb, de unde până unde-mi știe 'mneaei anumite trebușoare, aud?

--Ei hai, Mimì, nu fi copil, zău așa! Ce se-ntâmplă, te făcuși gelos?

Mimì îl privi lung.

--Da, zise.

Și ieși.

--Trimite-mi-l pe Catarella! strigă în urma lui comisarul.

--Comandați, dom'le! făcu Catarella, materializându-se instantaneu.

--Parcă-mi amintesc că mi-ai zis odată de frate-tu, cum că are casă pe lângă capul Russello și că-l mai vizitezi uneori.

--Da, dom'le. În cătunu' Lampisa.

--Foarte bine. Îmi explici, te rog, cum se ajunge?

--Apăi, domnicule, ce nevoie ai să vă explic? Vă fac acompaniere eu personalmente.

--Mulțumesc, numa' că-i o trebușoară pe care tre' s-o fac singur, nu-ți fie cu supărare. Carevasăzică, îmi explici au ba?

--Da-să-trăiți. Apucați drumu' de Montereale și treceți după. O țineți în față un trei kilometri maxim, după care vedeți pe mâna stângă o săgeată unde stă scris capul Russello.

--O iau pe acolo, deci?

--Nu-să-trăiți. O țineți în față. Tot pe mâna stângă o să vedeți pe urmă o săgeată unde stă scris Punta rossa.

--Intru?

--Nu-să-trăiți. O țineți în față. Vine pe urmă o săgeată unde stă scris Lampisa. Apăi pe asta da, o țineți.

--În regulă, mulțumesc.

--Dom'le, apăi săgeata de zice Lampisa îi zice Lampisa numa' așa, ca să zică ceva. Că de ajuns la Lampisa, nici vorbă, dacă-i să vă țineți numa' după ce stă scris pe săgeată.

--Apăi atunci, ce tre' să mai fac?

--Când ați apucatără drumu' de Lampisa, după un o sută cincizeci de metri maxim ar trebui pentru ca să dați de niște porți mari din fier bătut, care pe vremuri iereau acolo, da' acu nu mai suntără deloc.

--Și eu cum fac să văd niște porți care nu mai există?

--Facilissim, dom'le. Pen' că de unde iereau odată porțile pleacă acu' două șiraguri de stejari. Ierea acoloa proprietate de-a lu' baronetele Vella, acu' îi proprietate de-a lu' nimenea. Când se ajunge în fund, da' chiar în fund de tot la alea asta, unde se vede și dărăpănătura de conac a baronetelui Vella, vă-ntoarceți roată-toată la ultimu' stejar pe mâna stângă. Ș-apăi la un trei su' de metri maxim se vede cătunu' Lampisa.

--Și ăsta zici că-i singurul drum de-ajuns?

--Îndepinde.

--Depinde de ce?

--Dacă tre' pentru ca s-ajungeți la picior sau în mașină.

--În mașină.

--Apăi atunci numa' aista-i singurul, dom'le.

--Marea-i departe?

--Un o su' de metri maxim, dom'le.

A mânca sau a nu mânca? Aceasta era întrebarea: să fi fost oare mai înțelept să îndure-n tăcere stricnelile de lihneală care-l păleau parcă-n moalele capului sau, dimpotrivă, să i se

rupă-n paișpe de tot și de toate, și să se ducă să-și umple burdihanu' la Enzo? Dilema asta șecspiriană i se iți-n tărtăcuță în clipa în care, uitându-se la ceas, constată că se făcuse aproape ora opt. Dacă ceda lihnului, n-ar fi putut dedica cinei nici măcar o oră întreagă, ceea ce ar fi însemnat să imprime mișcărilor sale într-ale mâncatului un ritm demn de Charlot în *Tim-puri noi*. Una peste alta, de un lucru pe lume era convins mie-n sută: mâncatul pe fugă nu era mâncat, maxim-maximorum era o formă de nutriție. O diferență substanțială, de altfel, dat fiind că el nu simțea în clipa aceea nevoia să se nutrească precum o dihanie sau un copac din pădure. Lui îi plăcea să mănânce giugiulind mâncarea îmbucătură cu îmbucătură, luându-și zălog tot timpul din lume, dacă era nevoie. Nu, n-avea niciun rost. Și, ca să nu cadă în ispită, odată ajuns acasă, la Marinella, se învârtoșă să nu deschidă nici cuptorul, nici frigiderul. Se dezbracă și se vârlă sub duș. Își trase apoi pe el o pereche de blugi și o cămașă ca de vânător canadian de urși. Nu-și putea da seama cum aveau să evolueze lucrurile, prin urmare i se năzări un alt dubiu: a-și lua pistolul sau a nu-și lua pistolul? Mda, probabil că era mai bine să și-l ia. Își trase pe el o geacă din piele maro cu un buzunar interior foarte încăpător. N-ar fi vrut s-o sperie pe Ingrid cotrobăind după pistol de față cu ea, așa că era mai bine să se înarmeze acum, pe loc. Ieși din casă, se duse la mașină, deschise torpedoul, înșfăcă pistolul, și-l

strecură în buzunarul gecii, se aplecă să închidă torpedoul la loc, arma îi alunecă din buzunar, căzu pe podeaua mașinii, Montalbano sudui printre dinți, se puse-n genunchi, pentru că pistolul căzuse sub scaun, îl recuperează, trânti portiera, intră înapoi în casă. Cu geaca îi era cam cald, și-o scoase și o lăsă pe masa din bucătărie. Se gândi că i-ar prinde bine s-o sune pe Livia. Ridică receptorul, formă numărul, auzi primul țârâit în cască, în același timp cu zbârnâitul soneriei de la ușă. A deschide sau a nu deschide? Lăsă receptorul înapoi în furcă și se duse să deschidă. Era Ingrid, sosită ceva mai devreme. Și mai frumoasă ca de obicei, dacă așa ceva era posibil. A o săruta sau a nu o săruta? Dilema o rezolvă șvedeza însăși, care-l sărută.

--Ce faci?

--Mă simt olecuță hamletian.

--Nu înțeleg.

--Las-o baltă. Ai venit cu mașina soțului tău?

--Da.

--Ce marcă?

Întrebare de doctorat, de altfel: Montalbano n-avea nici cea mai vagă idee despre mărcile de mașini. Și nici despre motoare.

--E un BMW 320.

--Ce culoare?

În schimb, întrebarea asta nu era deloc fără rost: știind cât de nătăntol era bărbatul lui Ingrid, nu s-ar fi mirat să afle că individul își vopsise caroseria în dungi roșii, verzi și galbene, cu picățele albastre.

--Gri-închis.

Așa mai mergea: aveau încă șanse să nu fie reperați imediat și împușcați pe loc.

--Ai mâncat de seară? îl iscodi șvedeza.

--Nu. Tu?

--Nici eu. Dacă ne rămâne timp, am putea pe urmă să...

A, apropo, ce avem de făcut?

--Îți explic pe drum.

Sună telefonul. Era Marzilla.

--Dom' comisar, mașina pe care mi-au adus-o e un Jaguar. În cinci minute ies din casă, îl anunță bărbatul cu vocea tremurândă.

Și închise.

--Dacă ești pregătită, putem merge, spuse Montalbano.

Cu un gest dezinvolt, agăță din zbor geaca, fără să-și dea seama că, de fapt, o apucase de poale. Bineînțeles că pistolul îi alunecă din buzunar, căzând pe pardoseală. Speriată, Ingrid făcu un salt înapoi.

--E treabă serioasă, nu-i așa? zise.

Urmând întocmai instrucțiunile lui Catarella, nu ratară nici măcar un viraj. La o jumătate de oră de la plecare – jumătate de oră în care Montalbano o instrui pe Ingrid ce avea de făcut – ajunseră în dreptul aleii mărginite de stejari. O parcurseră până în capăt, unde zăriră în lumina farurilor ruinele unui conac mare.

--Mergi înainte, nu urma drumul și nici nu vira la stânga.

O să dosim mașina în spatele conacului, zise Montalbano.

Ingrid procedă întocmai. Dincolo de conac se deschidea o priveliște dezolantă, de câmp deschis. Șvedeza stinse farurile

și coborâra amândoi din mașină. Luna lumina ca în plină zi, de jur-împrejur o liniște de te lua cu fiori, nici un lătrat de câine măcar.

--Și acum? întrebă Ingrid.

--Acum o să lăsăm mașina aici, iar noi căutăm un loc de unde putem supraveghea aleea, ca să vedem ce mașini trec pe acolo.

--Ha, da' de unde atâtea mașini? Pe aici nici măcar greierii nu trec.

Se urniră din loc.

--În orice caz, am putea proceda ca în filme, comentă șvedeza.

--Și cum se procedează în filme, mă rog frumos?

--Ei hai, Salvo, zău așa, chiar nu știi? Când doi polițiști, un el și o ea, execută o pândă, se prefac a fi doi îndrăgostiți. Stau îmbrățișați, se sărută, dar între timp supraveghează ce au de supravegheat.

Se aflau acum în fața conacului părăsit, la un treij' de metri maxim de stejarul pe lângă care drumul vira către cătunul Lampisa. Se așezară pe ce mai rămăsese dintr-un zid, iar Montalbano își aprinse o țigară. Nu avu însă timp s-o fumeze până la capăt. O mașină se încadrase pe alee și înainta lent, ca și cum cel de la volan n-ar fi știut drumul. Dintr-un salt, Ingrid ajunse lângă comisar, îl prinse de mână și-l trase către ea, sufocându-l într-o îmbrățișare strânsă. Mașina înainta acum parcă și mai lent. Montalbano se simțea ca și cum s-ar fi vârat cu totul înlăuntrul unui cais: parfumul îl buimăci, răscolindu-i tot

ce era de răscolit. Ingrid îl ținea strâns-strâns. La un moment dat, o auzi murmurându-i în ureche:

--Simt ceva care se mișcă.

--Unde? întrebă Montalbano, cu barba înfiptă în umărul femeii și cu fața înecată în părul ei.

--În partea de jos, între tine și mine, răspunse Ingrid.

Montalbano simți că roșește, dădu să-și tragă bazinul înapoi, dar șvedeza îl apăsă cu palmele, ținându-l lipit de ea.

--Nu fi copil.

Preț de o clipă, farurile mașinii îi prinseră în plin, după care virară la stânga pe lângă ultimul stejar și dispărură.

--Era mașina noastră, un Jaguar, zise Ingrid.

Montalbano îi mulțumi în gând. Alui de Sus că-l îndrumase pe Marzilla s-ajungă la timp. N-ar mai fi rezistat nici un minut în plus. Cu răsuflarea groasă, se dezlipi de șvedeză.

Nu avu loc nicio urmărire, pentru simplul fapt că Marzilla și ceilalți doi pasageri din Jaguar nu avură nicio secundă senzația că erau urmăriți. Cu calitățile ei de șofer excepțional și ajutată de clarul lunii, Ingrid conduse cu farurile stinse până când se încadrară pe șoseaua regională către Vigàta, unde se putea amesteca cu ușurință în trafic. Deși conducea sprinten, Marzilla nu rula cu viteză prea mare, ceea ce le ușura observarea. Pentru că la urma urmelor, cam asta și făceau ei acum, o observare motorizată. Jaguarul lui Marzilla se încadră pe sensul către Montelusa.

--Am sentimentul că domnii se rezumă la o plictisitoare plimbare, comentă Ingrid.

Montalbano nu-i răspunse.

--De ce ai luat pistolul cu tine? insistă șvedeza. Nu pare să-ți folosească cine știe ce.

--Ești dezamăgită, să înțeleg? o iscodi comisarul.

--Da, mă așteptam la ceva mai excitant.

--Ei bine, nu deznădăjdui, nu-i încă timpul pierdut.

Trecând de Montelusa, Jaguarul se încadră pe șoseaua către Montechiaro.

Ingrid trase un căscat.

--Pfui! Mai-mai că-mi vine să le atrag atenția că-i urmăresc.

--De ce ai face asta, mă rog frumos?

--Ca să mai dezmoțesc nițel scenariul.

--Hai, nu te da în stambă, te rog frumos!

Jaguarul trecu de Montechiaro și se încadră pe drumul care ducea spre țarm.

--Hai, mai condu și tu nițel, făcu Ingrid. Eu m-am plictisit de tot.

--Nu.

--Păi, de ce nu?

--Întâi și-ntâi, pentru că în scurt timp drumul va deveni pustiu, n-o să mai fie alte mașini, așa că va trebui să stingi farurile ca să nu fim observați. Iar eu nu sunt în stare să conduc la lumina lunii.

--Și-n al doilea rând?

--În al doilea rând, tu cunoști mult mai bine ca mine drumul ăsta, mai ales noaptea.

Ingrid se întoarse scurt către el, privindu-l.

--Vrei să spui că tu știi unde se duc?

--Da.

--Unde?

--La vila ex-ului tău, ăl de-și spunea Ninì Lococo.

BMW-ul se balansă violent într-o parte, gata-gata să eşueze în câmp deschis, însă într-o secundă Ingrid redeveni stăpână pe situație. Nu mai spuse nimic. Ajunși însă la Spigonella, în loc s-o apuce pe drumul pe care comisarul îl ştia deja, Ingrid viră la dreapta.

--Nu pe-aici e...

--Ştiu asta prea bine, îl întrerupse Ingrid. Numai că de aici nu mai putem merge în spatele Jaguarului. Există un singur drum către promontoriu şi, implicit, către vilă. Am fi descoperiți cu uşurinţă.

--Şi atunci?

--Te duc într-un loc de unde se poate vedea bine faşada vilei. Ca să nu mai spun că vom ajunge înaintea lor.

Ingrid opri BMW-ul drept în buza surupiştei, în spatele unui fel de bungalow în stil maur.

--Putem coborî. Ei n-au cum să ne vadă maşina, însă noi o să vedem ca-n palmă ce fac ei acolo.

Dădură roată bungalow-ului. În stânga, aveau câmp vizual perfect asupra promontoriului şi a drumului privat de acces către vilă. După nici un minut, zăriră sosind Jaguarul, care opri în faţa porţilor închise. Se auziră două claxoane scurte, urmate de unul lung. Uşa de intrare de la parter se deschise, iar în penumbră zăriră silueta unui bărbat care se ducea să deschidă larg porţile.

--Hai să plecăm de aici, zise deodată Montalbano. Nu mai e nimic de văzut din locul ăsta.

Se urcară din nou în maşină.

--Porneşte motorul, îi spuse comisarul, şi mergi cu tot

cu farurile stinse către... Îți amintești de vila cu etaj în alb și roșu de la intrarea în Spigonella?

--Da.

--Ei bine, o să ne postăm acolo. Ca să se-ntoarcă la Montechiaro trebuie mort-copt să ne treacă prin față.

--Cine anume?

--Jaguarul.

Ingrid abia apucă să frâneze în fața vilișoarei în alb și roșu, că din urmă sosi mâncând pământul Jaguarul, trecând mai departe ca un fulger, ținând cu greu axul drumului.

Carevasăzică Marzilla se grăbea să pună o distanță cât mai mare între el și bărbatii pe care îi însoțise – gândi Montalbano.

--Ce fac? îl iscodi Ingrid.

--Aici să-ți văd puterea¹⁰, răspunse Montalbano.

--Nu, n-am înțeles. Vrei să repeți?

--Ține-te după el. Dă-i claxoane, orbește-l cu farurile, ține-te lipită de el, prefă-te că vrei să-l scoți de pe drum.

--Las' pe mine, făcu Ingrid.

O vreme, rulă cu farurile stinse și la o distanță suficientă încât să nu fie văzută, apoi, imediat ce Jaguarul dispăru după o curbă, accelerează brusc, aprinse toate farurile posibile și imposibile și, trecând curba, începu să claxoneze continuu, asurzitor.

Văzându-se ajuns din urmă de o torpilă apărută de niciunde, probabil că pe Marzilla îl cuprinsese groaza.

Mai întâi, Jaguarul făcu câteva mișcări în zig-zag, apoi,

¹⁰ În orig. (it.): *Qui si parrà la tua nobilitate...*, citat din Dante, *Infernul*, în *Divina comedie*, trad. Eta Boeriu, Ed. Paralela 45, 2002 (n. tr.).

crezând că mașina din spate vrea să-l depășească, se năpusti drept înainte, ieșind când și când de pe drum. Însă Ingrid nu voia să-l depășească. Aproape lipită de mașina din față, aprindea și stingea farurile și claxona încontinuu. Cuprins de deznădejde, Marzilla încercă să accelereze, însă drumul accidentat nu-i permitea să se îndepărteze. Iar din spate Ingrid nu-l slăbea deloc, BMW-ul ei semăna mai curând cu un dulău furios.

--Și acum?

--Când îți vine mai bine, îl depășești, execuți o întoarcere în U și te proptești în mijlocul drumului, cu farurile aprinse.

--Aș putea s-o fac chiar acum. Pune-ți centura.

BMW-ul făcu un salt, lătră gros, depăși, trecu mult în fața celuiilalt, blocă frânele, derapă controlat cu roțile din spate și se răsuci în jurul propriei axe, calculându-și alunecarea. Jaguarul frână scrâșnit la doi-trei metri distanță, luminat în plin de farurile celeilalte mașini. Montalbano scoase pe fereastră mâna în care ținea pistolul și trase un foc în aer.

--Stinge farurile și ieși cu mâinile sus! strigă, deschizând portiera doar pe jumătate.

Farurile Jaguarului se stinseră, după care din mașină se scurse afară Marzilla, cu mâinile deasupra capului. Montalbano nu se mișcă de pe locul său. Marzilla abia se ținea pe picioare, părea un copac pe care vântul îl bătea dintr-o parte.

--Ăsta face pipi pe el, observă Ingrid.

Montalbano rămase nemișcat. Pe fața brancardierului

prinseră a se scurge, lent, câteva lacrimi groase. Mai mult târându-și piciorul, izbuti să facă un pas în față.

--*Pi carità!*

Montalbano nu zise nici păs.

--*Pi carità, don Pepè! Chi voli di mia? Iu fici chiddru ca vossia vulia!*¹¹,

Montalbano nici gând să se clintească. Marzilla căzu în genunchi, cu mâinile împreunate a rugăciune.

--*Nun m'ammazzassi! Nun m'ammazzassi,*¹², domnuțu' Aguglia!

Carele vasăzică zaraful, ăl de-l suna ca să-i dea ordine, era Pepè Aguglia, cunoscut afacerist în construcții civile. Iată, își zise comisarul, nu avusese nevoie de interceptări telefonice ca să afle. Acum, Marzilla se rășchirase pe jos, cu fruntea-n țărână și mâinile împreunate la ceafă. În cele din urmă, Montalbano se hotărî să coboare, cu mișcări lente, din mașină. Auzind că se apropia de el, brancardierul păru să se răstignească și mai mult în țărână, hohotind.

--*Uită-te-ncoa', strunzo!*

--Nu, nu!

--*Uită-te-ncoa'!* repetă Montalbano, izbindu-l cu piciorul în coaste cu atâta forță, încât corpul lui Marzilla se ridică în aer, recăzând la pământ cu fața în sus. Ochii însă continua să și-i țină strâns închiși.

--Montalbano mi-s. *Uită-te-ncoa'!*

Mai trecu o bucată de timp până când Marzilla să

11 „Pentru numele lui Dumnezeu, don Pepè! Ce vreți de la mine! Am făcut așa cum ați vrut!” (dial. sic.) (n. tr.).

12 „Nu mă omorâți! Nu mă omorâți!” (dial. sic.) (n. tr.).

realizeze că ăl de stătea în picioare în deasupra lui nu era don Pepè Aguglia, ci comisarul din Vigàta. Se ridică pe jumătate, rezemat încă într-un braț. Probabil că-și mușcase limba, căci pe la colțul buzelor i se prelingea un firicel de sânge. Puțea. Nu doar că se pișase pe el, da' se vedea treaba că-l trecuse și căcarea.

--Ah... 'mneavoastră sunterăți? Apăi de ce m-ați fugărită ră? îl iscodi Marzilla, mirat.

--Cine, eu? făcu Montalbano, candid precum un mielușel de Paști. A, o neînțelegere, nimic mai mult. Eu voiam doar să te opresc, numa' că tu te-ai pus pe dat pedală. Și-atunci mă gândii că ai intenții necurate.

--Ce... ce vreți de la mine?

--Să-mi zici în ce limbă vorbeau ăi de i-ai dus la vilă.

--Arabă, îmi pare că.

--Ți-a arătat vreunul drumul pe care să mergi și locul în care să ajungeți?

--Unu' din ei, da.

--Arăta ca și cum mai fusese prin părțile astea?

--Da-să-trăiți.

--Mi-i poți descrie?

--Numa' pe unu', ăl de vorbea. N-avea deloc dinți în gură.

Carevasăzică Jamil Zarzis, locotenentul lui Gafsa, venise-ncoa'.

--Telefon mobil ai?

--Da-să-trăiți. Pe scaun, în mașină.

--Ai fost sunat sau ai sunat tu pe careva după ce i-ai lăsat pe cei doi?

--Nu-să-trăiți.

Montalbano se apropie de Jaguar, luă telefonul mobil și

și-l puse în buzunar. Marzilla nu schiță niciun gest.

--Acu' urcă-napoi în mașină și marș acasă.

Marzilla dădu să se ridice, însă nu reuși.

--Te ajut eu, zise comisarul.

În urletele de durere ale bărbatului, îl înșfăcă de păr și-l trase cu putere, punându-l pe picioare. Apoi, cu o lovitură de picior bine ținută în rinichi, îl expedie drept pe scaunul Jaguarului. Ca să pornească, Marzilla avu nevoie de încă vreo cinci minute bune, pe ceas, într-atât îi tremurau mâinile. Montalbano așteptă până când luminile roșii de poziție ale Jaguarului dispărură în noapte apoi se întoarse să se așeze lângă Ingrid.

--Nu te știam în stare de atâta... atâta..., făcu Ingrid.

--Atâta?...

--Nu știu cum să-i spun. De... atâta răutate.

--Nici eu.

--Cu ce ți-a greșit?

--A făcut... i-a făcut o injecție unui copilaș care nu voia injecție, nu găsi el altceva mai bun să răspundă.

Ingrid îl privi înmărmurită.

--Să-nțeleg că te-ai răzbunat pe el pentru că-ți era frică de injecții când erai mic?

Adicătelea trecuseră pe psihanaliză acu' sau ce? Apăi, dacă tot venise vorba: Ingrid n-avea de unde să știe, dar adevărul era că, schingiundu-l pe Marzilla, voia în realitate să se schingiuipe pe sine însuși.

--Ia hai, învârte cheia aia în contact și să plecăm de-aici, zise comisarul. Du-mă înapoi, la Marinella. Mă simt obosit.

O *farfantaria*, o iznoavă, asta cu oboseala: dimpotrivă, ardea de nerăbdare să dea curs unui gând care tocmai îi trecuse prin minte. Trebuia însă să scape cât mai repede de Ingrid, nu-și permitea să irosească nici măcar un minut. O expedie pe șvedeză fără să-și trădeze nerăbdarea și graba, cu multe mulțumiri și sărutări de mânușițe, promițându-i o nouă întâlnire pentru sâmbăta următoare. De îndată ce rămase singur în casa sa de la Marinella, comisarul se transformă subit într-un soi de erou dintr-un film comic ce rulează pe repede-înainte, un fel de țâști-bâști alergând în zig-zag din cameră în cameră, căutând ceva cu disperare: unde mama naibii dosise oare costumul de scafandru pe care ultima oară îl purtase cu vreo doi ani în urmă, când căutase pe fundul mării mașina lui *ragionier* Gargano¹³? Întoarse casa cu susul în jos, dar în cele din urmă îl descoperi în fundul unui sertar din armoarul cel mare, împachetat regulamentar în celofan. De înfuriat însă, îl înfurie cu adevărat operațiunea de căutare a unui toc special de pistol, practic niciodată folosit, despre care știa sigur că-l are pe undeva, prin casă. Și într-adevăr, îi dădu de urmă în scarpiera din baie, sub o pereche de papuci de casă pe care niciodată nu-i trecuse prin minte să-i poarte. Alegerea locului de depozitare fusese, desigur, rezultatul unei tresăriri de geniu a Adelinei. Acum, întreaga casă arăta ca și cum fusese percheziționată de o

13 V. Andrea Camilleri, *Mireasma nopții*, ed. Nemira, 2015 (n. tr.).

șleahță de vardiști chercheliți. Însă ar fi făcut bine ca de dimineață să nu dea ochii cu Adelina, menajera, care avea să fie cam neagră de umoare, de vreme ce trebuia să pună totul la loc cum era.

Se dezbracă, își trase costumul de scafandru, își petrecu gaica tocului de pistol de-a lungul centurii, și-și puse pe deasupra doar blugii și geaca. Îi veni chef să se ducă la oglindă ca să se admire: întâi și-ntâi îl pufni râsul, apoi însă i se făcu rușine de el însuși – părea costumat și machiat ca pentru un film. D-apăi ce, se ducea la carnaval sau cum venea treaba asta?

--Numele meu este Bond. James Bond, se prezentă el propriei reflecții.

Se consolă la gândul că la ora aceea avea șanse minime să se-ntâlnească cu vreun cunoscut. Puse ibricul pe foc și, odată cafeaua făcută, bău trei cești una după alta. Înainte să iasă se uită la ceas. După calculele lui, pe la ora două din noapte avea să fie din nou la Spigonella.

Într-atât de lucid și de hotărât era, încât nimeri din prima drumul pe unde Ingrid îl dusesese să vadă de la distanță fațada vilei. Cu toată frica pe care-o avea că s-ar putea prăvăli cu mașina în mare, ultima sută de metri o parcurse cu farurile stinse. Odată ajuns în spatele bungalow-ului în stil maur care se găsea drept pe buza surupiștei în mare, opri, își luă binoclul și coborî din mașină. Se aplecă în față, cercetând vila. Prin ferestre nu filtra lumină, clădirea părea mai curând nelocuită.

Și totuși, înăuntru se aflau cel puțin trei bărbați. Precaut, tatonând terenul cu piciorul așa cum fac nevăzătorii, înaintă până pe buza surupiștei și privi în jos. De văzut, nu se vedea nimic, însă putea auzi marea, cam învolburată, din câte se părea. Cu binoclul, se sforță să înțeleagă dacă se vedea vreo mișcare cât de mică în minusculul port de sub vilă, numai că abia-abia dacă se distingea colonada întunecată de stânci.

La vreo zece metri de el, în dreapta, pornea în jos o înșiruire de trepte strâmte și abrupte săpate direct în stâncă: o încercare grea pentru alpiniști chiar și pe lumină, așa că nici pomeneală să le poată coborî unul ca el noaptea, pe întuneric! Însă n-avea de ales, altă cale să ajungă pe țărm nu se întrezărea. Se întoarse lângă mașină, se dezbracă de blugi și de geacă, din buzunarul căreia scoase pistolul, deschise portiera, își lăsă hainele pe banchetă, înșfăcă lanterna acvatică, își luă cheile din torpedou, închise fără zgomot portiera și ascunse cheile mașinii, îndesându-le sub roata dreaptă din spate. Pistolul și-l puse în tocul de la curea, binoclul și-l atârână de gâr, iar lanterna hotărî s-o țină în mână. Se opri în fața primei trepte, încercând să distingă traseul scării. Aprinse lanterna preț de o secundă și privi în jos. Simți cum asudă instantaneu sub costumul de scafandru: treptele mai-mai că se prăvăleau în jos, aproape verticale.

Tot aprinzând scurt și stingând lanterna, ca să înțeleagă

dacă punea piciorul pe teren solid sau, dimpotrivă, în neant, tot suduind, șovăind, clătinându-se, alunecând și prinzându-se de câte-o rădăcină care se ițea din perete, tot plângându-se că nu-l făcuse mă-sa capră neagră, căprioară sau batâr șopârlă, cu voia Țlui de Sus simți la un moment dat sub tălpi nisipul moale și răcoros al plajei. Reușise.

Respirând gros, se lăsă să cadă cu fața-n sus și rămase o vreme să se uite la stele, până când foalele de fierărie pe care le avea în loc de plămâni își domoliră ritmul. Atunci sări în picioare. Privind prin binoclu, i se păru că zărește, la vreo cincizeci de metri distanță, colonada de stânci care întrerupea plaja, adăpostind portul minuscul al vilei. Pășii precaut în direcția aceea, aplecat de spate și aproape lipit de peretele de stâncă. Când și când se oprea, cu urechile ciulite și cercetând locul de jur-împrejur, cu ochii ieșiți din orbite. Nimic, liniște absolută, totul în jur părea oprit în loc, cu excepția mării.

Ajuns lângă colonada de stânci, își înălță privirea: pe fondul boltei înstelate, din vilă nu se vedea decât un fel de grilaj metalic, mai exact partea cea mai avansată spre mare a terasei largi. Lăsă binoclul pe nisip, își agăță lanterna acvatică de curea și, înaintând un pas, se pomeni deodată prăvălindu-se în apă. Nu se aștepta să fie așa adâncă – până la piept – acolo, atât de aproape de mal. Își spuse că n-avea cum să fie așa de la natură, în mod sigur nisipul fusese excavat, obținându-se un soi de șanț inundat, în așa fel încât să apară un nou obstacol în fața

unuia care, venind dinspre plajă, i-ar fi trecut prin minte să se cațere pe stânci. Nevoit să urmeze prin apă curbura brațului care delimita micul port interior, se hotărî să înoate broșteasca, precum muierile, ca să nu facă nici cel mai mic zgomot: apa era rece, iar pe măsură ce se apropia de gura de intrare, valurile căpătau tot mai multă forță, riscând să-l trântescă de vreun colț de stâncă. Acum, chiar și să fi făcut zgomot, era acoperit de tumultul mării, așa că, nemaifiind nevoit să înoate broșteasca, ajunse din patru lovituri zdravene de braț la ultima stâncă, cea care delimita gura de intrare în micul port. Tocmai se prinsese de stâncă cu brațul stâng, ca să-și mai tragă răsuflarea, când un val mai puternic decât celelalte îi împinse picioarele către o minusculă platformă subacvatică, naturală. Se urcă pe ea, ținându-se cu amândouă mâinile de stâncă. Cu fiecare val risca să alunece, tras de resac. Poziția era periculoasă, într-adevăr, dar înainte să meargă mai departe, trebuia să analizeze mai bine situația din teren.

Din câte-și amintea din imaginile înregistrării video, a doua stâncă ce delimita intrarea spre ochiul interior de apă era ceva mai retrasă către țărm, întrucât al doilea perete al portului avea forma unui uriaș semn de întrebare, a cărui buclă superioară se încheia exact în stîncă cu pricina. Înelinându-și capul în lateral, îi văzu umbra. Rămase o vreme cercetând locul cu privirea, ca să se asigure că de cealaltă parte nu stătea nimeni de strajă. Încredințat că nu-l paște niciun pericol, își mișcă

tălpile centimetru cu centimetru către marginea minusculei platforme și, orbecăind cu degetele pe întuneric, se întinse cât putu de mult, căutând un obiect metalic despre care știa că se află undeva, pe acolo. Trecură mai mult de cinci minute până să găsească micul far pe care-l întrezărise în cadrul mărit pe calculator: era plasat ceva mai sus decât i se păruse în fotografie. Prudent, își flutură de câteva ori mâna prin fața lui. Nu auzi nicio alarmă sunând în depărtare, prin urmare nu, nu era o celulă fotoelectrică, ci un simplu far de dimensiuni mici, pe moment stins. Mai așteptă preț de câteva secunde bune o eventuală reacție, apoi, cum nu se întâmpla absolut nimic, porni din nou înot. Calculă că dăduse ocol cam pe jumătate stâncii, când, deodată, atinse cu mâna bariera de fier care împiedica descinderile-surpriză în port. Continuând să pipăie locul, înțelese că bariera culisa de-a lungul unui ghidaj metalic vertical și că întreaga instalație era, probabil, comandată electric din interiorul vilei.

Acum nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să treacă înspre interior. Se prinse de partea de sus a barierei de fier, cu gând să se aburce peste ea și să treacă dincolo. Își trecuse deja piciorul stâng peste marginea de fier când, deodată, ceva-ul se-ntâmplă. Ceva-ul, pentru că Montalbano nu se putea dumiri despre ce era vorba. Picneala din piept fusese atât de neașteptată, sfâșietoare, dureroasă și prelungă, încât comisarul, căzând îndărăt pe spate de pe barieră, avu certitudinea că cineva

trăsese în el cu o pușcă subacvatică, nimerindu-l în plin. Totuși, concomitent cu acest gând, era convins că nu era vorba despre nimic din toate astea. Își mușcă buzele până la sânge, doar-doar ca să nu dea drumul urletului de disperare sufocat în gâtlee care, probabil, i-ar fi adus cât de cât ușurare. În clipa următoare își dădu seama că junghietura nu venea din afară, așa cum într-un mod neclar știa deja, ci din interior, dinlăuntrul corpului său unde ceva tocmai crăpase sau, poate, ajunsese pe punctul de a crăpa. Abia dacă putea trage un fir de aer printre buzele crispate, ferecate de durere. Brusc însă, așa cum venise, junghietura dispăru, lăsând-l învăluit într-un nor vag de durere și destul de buimac, însă deloc speriat. Se vedea treaba că atacul fusese prea surprizător ca să mai aibă timp de spaime. Se lăsă să alunece de-a lungul barierei de fier până ajunse să se sprijine cu spatele de stâncă. Acum își găsisse o poziție ceva mai echilibrată și-și putea permite să zăbovească o vreme, cât să se mai întremeze după izbitura incredibil de dureroasă de mai devreme. Însă nici timpul, nici norocul nu erau de partea lui: a doua lovitură sosi implacabilă, mai feroce decât prima. Încercă să-și controleze reacțiile, însă nu reuși. Și atunci, se chirci și se puse pe plâns: un plâns cu ochii închiși, un plâns de durere și melancolie, în care nu mai distingea dacă gustul sărat din gură provenea de la lacrimi sau de la picăturile de apă de mare ce-i șiroiau din păr; și, în timp ce durerea din piept începea să

semene cu un fel de rotopercutor fierbinte care săpa în carne vie, începu să-și repete în gând o litanie:

--*Patre mio, patre mio, patre mio...*

Îl invoca pe tătâne-su trecut în lumea ălor drepți, căruia-i cerea fără cuvinte grația ca, de pe terasa vilei, cineva să-și dea în sfârșit seama de prezența lui și să-l miluiască creștinește cu o rafală de mitralieră. Tătâne-su nu-i ascultă însă rugăciunea, așa că Montalbano rămase acolo să plângă încetișor până când, din nou, durerea dispăru, de data asta însă foarte lent, ca și cum i-ar fi părut rău că trebuie să plece.

Nu izbuti decât foarte târziu să-și miște o mână sau un picior: pur și simplu membrele refuzau să dea ascultare ordinelor trimise de creier. Nici măcar nu era în stare să înțeleagă dacă-și ținea ochii închiși sau deschiși. Să se fi făcut oare și mai beznă decât înainte sau pur și simplu i se întunecase privirea de durere?

Se resemnă. Trebuia să ia lucrurile așa cum erau. O făcuse de oaie când hotărâse să investigheze locul de unul singur: ceva-ceva nu mersese conform planului, iar acum se vedea nevoit să plătească consecințele propriei bravade. Singura soluție era să profite de intervalele de liniște pe care i le îngăduiau junghiurile ca să se lase înapoi în apă, să ocolească stânca și să înoate încet-încet către țărm. Nu, nu-i stătea în putință să meargă mai departe, singura soluție era să facă imediat cale-ntoarsă, să se lase din nou în apă, să vireze pe lângă geamandură...

Geamandură? De ce oare-i venise să spună geamandură, și nu stâncă? În clipa aceea, în minte i se recompuse scena văzută la televizor, refuzul plin de orgoliu al velierului de curse care, în loc să execute manevra de rotație la geamandura de control și să se-ntoarcă spre țărm, se-nvârtoșase să țină calea dreaptă, zdrumicându-se în pupa șalupei comisarilor de concurs... Înțelese atunci că aluatul din care era făcut el, Montalbano, nu-i lăsa de ales. El, unul, nu putea face cale-ntoarsă.

Agățat de stâncă, rămase nemișcat preț de încă o jumătate de oră, ascultându-și parcă propriul corp, în așteptarea fie și a celui mai firav semnal că avea să urmeze altă junghietură. Însă nu mai urmă nimic. Mai mult de-atât nu putea aștepta. Se lăsă în apă dincolo de bariera de fier și începu din nou să înoate broșteasca, pentru că aici apa era calmă și valurile nu mai aveau forță, spărgându-se în fața intrării. Orbecăind în căutarea malului, reuși să-și dea seama că nimerise într-un soi de canal îndiguit cu ciment, lat de cel puțin șase metri. Și într-adevăr, după un timp, deși nu atingea încă fundul, reuși să distingă în dreapta sa, la nivelul capului, albeața nisipului de plajă. Se prinse cu mâinile de marginea din ciment și se ridică, sprijinindu-se în brațe.

Privind în față, pe direcția sa de înaintare, înmărmuri. Canalul nu se termina acolo, pe plajă, ci continua tăind-o practic în două, ducându-se să se împlânte drept în gura unei peșteri naturale, cu totul invizibilă cuiva care trecea prin fața

micului port sau care privea de sus, de pe buza surupiștei. O peșteră! La câțiva metri de intrare, pe mâna dreaptă, pornea în sus o scară săpată în perete, identică celei pe care coborâse el mai devreme, dar care vrena la un moment dat blocată de un grilaj. Cu pași ghemuiți, se apropie de intrarea în peșteră și rămase în ascultare. Nu, niciun zgomot, cu excepția plescăitului apei ce mângâia pereții grotei. Se aruncă la pământ, își scoase lanterna, o aprinse preț de o fracțiune de secundă, o stinse. Își întipări pe retină imaginea pe care blitz-ul îi permisesse s-o vadă, apoi repetă operațiunea, înmagazinând alte detalii prețioase. Iar după al treilea blitz știa deja totul despre câte se aflau în grotă.

În mijlocul canalului, de exemplu, se legăna o șalupă de cauciuc, probabil un Zodiac cu motor de putere mare. Pe malul drept al canalului se întindea un cheu îngust din ciment, puțin mai lat de un metru: la mijlocul acestui cheu se găsea o poartă metalică uriașă, acum închisă. Probabil că dincolo de ea stătea trasă șalupa atunci când nu era nevoie de ea, și de unde, foarte probabil, pleca o scară interioară care ducea până sus, la vilă. Sau, cine știe, poate chiar un ascensor. Înțelese că peștera era chiar și mai adâncă, însă șalupa îi masca câmpul vizual.

Bine-bine, și acum? Se oprea aici? Mergea mai departe?

--Dacă-i bal, apăi bal să fie, își zise Montalbano.

Se ridică și pătrunse în peșteră fără să aprindă lanterna.

Simți sub tălpi duritatea de ciment a cheiului și-și continuă drumul, până când brațul întins în față atinse fierul ruginit al

porții. Își lipi urechea de tăblia metalică: nimic, liniște absolută. Lăsându-se cu toată greutatea pe una din margini, constată că poarta ceda destul de ușor, nefiind încuiată. O împinse cu multă precauție, atât cât să se întredeschidă câțiva centimetri. Se vedea treaba că țâțânile fuseseră bine unse. Bine-bine, dar dacă dincolo de de ușă îl aștepta vreunul cu kalașnikovul pus pe foc automat? Eh, nițică arăvdare – acu’ ce alta mai avea de spus! Scoase pistolul și aprinse lanterna. Ha, nici tu un bună ziua măcar, ce să mai pomenim de kalașnikov-uri? Într-adevăr, acolo se afla cala de staționare a șalupei, acum plină cu canistre. În capătul sălii se zărea o arcadă săpată în stâncă, de la baza căreia porneau în sus câteva trepte. Așa cum presupusese, era scara ce ducea la vilă. Stinse lanterna și închise poarta grea după el. Înaintă pe întuneric încă trei pași, apoi făcu din nou lumină. Cheul mai înainta câțiva metri, după care se întrerupea brusc, transformându-se într-un fel de belvedere, întrucât partea din spate a grotei era în realitate o înșiruire de stânci de mărimi diferite, un dezordonat lanț muntos în miniatură, sub bolta neașteptat de înaltă. Stinse lanterna.

Și totuși, ce fel de stânci erau acelea? – se întrebă comisarul. Ceva îi apăruse straniu. Pe când încerca să-și dea seama în ce ar fi putut consta ciudățenia acelor stânci, din adâncul beznei tăcute percepu un sunet care-i îngheță sângele-n vine. În peșteră, acolo cu el, mai era ceva. Sau ceva viu, în orice caz. Sunetul semăna mai curând cu un hârșăit continuu, pigmentat

cu pocnituri rapide și înfundate, ca al unor bucăți de lemn lovite între ele. În minte, aerul pe care-l respira acum căpătă culoare – un galben putrezit. Brusc neliniștit, aprinse din nou lanterna preț de o secundă. Suficient însă ca să vadă că stâncile, înverzite de urdori la nivelul apei, își schimbau treptat culoarea către partea superioară, unde erau învelite într-un strat gros, format din sute, din mii de crabi de toate mărimile și de toate culorile, care mișunau încontinuu, fremătau, se cățarau unii pe alții, formând ciorchini siniștri, vii, care în cele din urmă se desprindeau din pricina greutateii, prăbușindu-se în apă. Un spectacol dezgustător.

Montalbano mai observă că partea din spate a grotei era despărțită de cea din față printr-o plasă metalică ce se înălța cam cu un metru și jumătate deasupra suprafeței apei, care mergea de la capătul cheiului până la peretele de vizavi. Oare la ce să fi folosit? – se întreabă comisarul. Să nu intre peștii mari în bazin? Pfui, ce prostii îi mai treceau prin cap, zău așa! Mai logic era, eventual, invers, să împiedice ceva să iasă de acolo... Ce anume însă, de vreme ce în partea aceea de peșteră nu se găseau decât câteva stânci?

Deodată, totul îi deveni limpede. Oare ce-i spusese dom' doctor Pasquano? Că leșul fusese mâncat de crabi, vreo doi i-i găsisese în fundul gâtului... Carevasăzică acela era locul unde fusese înecat Errera-Lococo, drept pedeapsă pentru faptul că-ncepuse să-și cam ia nasu' la purtare; era locul în care

Baddar Gafsa îi pusese cadavrul la murat în apă de mare, legat cu sârmă la încheieturi și la glezne, lăsându-l hrană pentru su-tele și miile de crabi, un trofeu numai bun de arătat prietenilor și tuturor ălor de-ar ar fi putut avea vreodată nefericita intenție să-l trădeze. Apoi dăduse ordin să fie trimis în larg, în puterea curenților mării. Iar cadavrul, tot navigând și iar navigând, ajunsese până în dreptul țărmului de la Marinella.

Gata, de ajuns, nu mai era nimic de văzut acolo. Refăcu drumul în sens invers, ieși din peșteră, se cufundă în apă, prinse să înoate, trecu peste bariera de fier, ocoli stânca și, deodată, îl cuprinse o sfârșeală ca de moarte, infinită. Iar de data asta îl cuprinse spaima. Nu mai avea forță nici măcar cât să-și ridice brațul și să lovească apa – pur și simplu i se descărcaseră brusc bateriile. Se vedea treaba că-l ținuse în picioare doar tensiunea nervoasă, iar acum, că terminase ce avea de făcut, corpul nu mai avea nimic înlăuntrul lui care să-i dea fie și un impuls cât de mic, o urmă de energie. N-avea de ales: se răsuci pe spate și- o făcu pe mortu' – mai devreme sau mai târziu curentul avea să-l poarte către țărm. La un moment dat, tresări, ca trezit din somn: se freca cu spinarea de ceva. Oare să fi adormit? Era cu puțință una ca asta? Cu toate valurile furioase și în starea în care se afla, să se fi pus oare pe dormit ca și cum s-ar fi aflat acasă, în cada lui din baie? Nu mai conta, important era că ajunsese la liman; numai că, iată, nu se putea ridica: picioarele nu-i susțineau greutatea. Se întoarse pe burtă și privi de jur-

împrejur. Curentul se dovedise milostiv cu el, aducându-l foarte aproape de locul în care-și abandonase binoclul. Nu-l putea lăsa acolo. Cum să facă însă ca să ajungă până la el? După două sau trei încercări de a se ține pe picioare, se resemnă să înainteze în patru labe, ca dihăniile. Trebuia însă să se oprească din metru în metru, căci n-avea aer și transpira întruna. Ajuns în dreptul binoclului, nu izbuti să-l înșface, căci brațul nu voia să se-ntindă-ntr-acolo, refuzând să capete forță, consistență, ci părând mai curând o bucată tremurândă de jeleu. Se resemnă. Avea să mai aștepte un timp. Nu prea mult însă, pentru că odată cu primele raze de lumină cei din vilă l-ar fi zărit.

„Cinci minutele, atât“, își spuse în gând, închizând ochii și întorcându-se pe o parte, precum copiii.

Mai lipsea să-și mai vâre un deșt în gură! Nu voia altceva decât să poată dormi olecuță și să să-și recapte vlaga, căci în starea în care se afla oricum n-ar fi reușit să urce teribilele trepte săpate în peretele de stâncă. Nici nu-nchise bine ochii, că auzi zgomote bruște foarte aproape de el, urmate de o lumină violentă care-i perforă pleoapele, apoi se stinse.

Hait, fusese descoperit! Acum, de un lucru era mie-nută sigur: îi sunase ceasul. Însă era într-atât de sleit de puteri, într-atât de fericit că putea sta cu ochii închiși, încât pur și simplu refuză să aibă vreo reacție, nu se clinti din poziția pe care abia și-o găsisese, rupându-i-se-ntr-un mare paișpe de ceea ce, cu certitudine, avea să urmeze.

--Hai, împușcă-mă odată și pe urmă du-te-n mă-ta, zise.

--D-apăi pen' ce să vă-mpușc? se auzi, sufocată, vocea lui Fazio.

Scara săpată în peretele de stâncă o urcă practic oprindu-se la fiecare treaptă, cu toate că Fazio, rezemându-și mâna pe umerii lui, îl împingea viguros de la spate. Cu numai cinci trepte înainte să ajungă sus, pe buza surupiștei, simți brusc nevoia să se așeze – inima-i bătea cu detunături ca de artilerie grea și simțea că dintr-un moment într-altul avea să-i sară pe gură-afară. Se așeză și Fazio, în tăcere. Montalbano nu-i putea vedea fața, însă îl mirosi că era neliniștit, iritat.

--De când te ții după mine?

--De aseară. Iar când doamna Ingrid v-a condus înapoi acasă, la Marinella, am mai rămas olecuță s-aștept, n-am plecat imediat, parc-am simțit că vreați să plecați din nou. Așa și făcurăți, de altfel. De ținut, am reușit să mă țin de 'mneavoastră numa' până la intrarea în Spigonella, pe urmă v-am pierdut urma. Și când te gândești că aveam pretenția că știu zona ca pe propriile buzunare! O oră mi-a luat să dau iar de mașina 'mneavoastră.

Montalbano aruncă o privire în josul surupiștei: marea se înfoiase și mai mult, stârnită de vântul ce prevestea ivirea zorilor. De n-ar fi fost Fazio, în mod cert ar fi zăcut și acum pe plajă, pe jumătate leșinat. Fazio fusese ăl de luase de pe jos blestematul de binoclu, care-l ridicase pe picioare și-l mânase încet-încet la drum, aproape aburcându-l în spinare. Într-un

cuvânt, cel care-l salvase. Trase aer adânc în piept.

--Mulțumesc.

Fazio nu răspunse.

--Totuși, hai să stabilim clar o treabă: tu n-ai fost niciodată cu mine aici.

Nici de data asta Fazio nu zise nimic.

--Îmi dai cuvântul tău?

--Da. Da-l vreau și eu pe-al 'mneavoastră.

--Pen' ce?

--Că vă duceți să vă vadă un doctor. Când aveți timp.

Montalbano înghiți amar.

--Ai cuvântul meu, zise ridicându-se.

De data asta, avea credința că-și va onora promisiunea.

Nu neapărat pentru că ar fi fost îngrijorat pentru sănătatea sa, ci pentru că nu se poate să nu te ții de cuvântul dat îngerului tău păzitor. Și-și relua urcușul.

Conduse fără probleme deosebite pe drumurile încă pustii la ora aceea, talonat de mașina lui Fazio, pe care nu fusese chip să-l convingă că se descurca și singur să ajungă acasă, la Marinella. Încet-încet, cerul se limpezea, iar ziua se anunța promițătoare. Intrară în casă.

--Măiculiță mare! Hoții! făcu Fazio zărind camerele cu susu-n jos.

--E vina mea, am căutat ceva.

--Și ai găsit ce căutați?

--Da.

--Slavă Domnului, altminterea parcă văd că vă puneți pe bortelit pereții!

--Uite care-i treaba, Fazio. E aproape ora cinci dimineața. Ne vedem la secție cam după ora zece, de acord?

--De acord, dom'le. Să v-odihniți bine, da?
--A, și vreau să fie de față și domnul Augello.

După plecarea lui Fazio, îi scrisese un bilet Adelinei, cu majuscule:

„ADELINA, NU TE SPERIA, N-AU FOST
HOȚII. SĂ FACI PUȚINĂ ORDINE, DAR FĂRĂ
ZGOMOT, PENTRU CĂ EU DORM. FĂ-MI DE
MÂNCARE.“

Deschise ușa de la intrare și înfise bilețelul în tăblia de lemn, în așa fel încât menajera să-l zărească înainte să intre în casă. Scoase telefonul din priză, se duse în baie, intră sub duș, se șterse și se tologi în pat. Puseul de sfârșeală atroce dispăruse ca prin minune, ba chiar, ca s-o spună pe-a dreptă, nu se simțea mai obosit decât în mod obișnuit. Pe de altă parte, avusese parte de o noapte infernală, asta nu putea nega. Își pipăi pieptul, ca și cum ar fi vrut să verifice dacă junghieturile de mai devreme îi lăsaseră amintire vreun semn, vreo cicatrice. Nimic, nicio rană, nici deschisă, nici cicatrizată. Înainte să adoarmă, îi trecu prin cerevel un ultim gând, dedicat îngerului său păzitor: oare chiar era o așa mare grabă să treacă pe la doctor? Nu – își răspunse tot el –, chiar nu era nicio grabă.

Se prezentă la comisariat pe la ora unsprezece, tot pomădat și la patru ace, și, dacă nu zâmbea cu gura până la urechi, măcar nu era ursuz cu umoarea. Cele câteva ore de somn mai-mai că-l întineriseră, căci își simțea toate angrenajele corpului funcționând la capacitate maximă. Cât despre cele două junghieturi atroce de peste noapte și sfârșeala care le urmase, nici cea mai mică urmă. În prag, mai-mai să dea cap în cap cu Fazio, care tocmai ieșea și care, văzându-l, încremeni și rămase să-l privească lung.

--Ei, parc-aveți altă față în dimineața asta, dădu el verdictul.

--Mi-am schimbat fondul de ten, replică Montalbano.

--A, nu, dom'le, eu cred altceva, că 'mneavoastră aveți șapte vieți precum pisica. Revin imediat.

Comisarul se proțăpi în fața lui Catarella.

--Cum arăt?

--Apăi cum vreți pentru ca să arătați, domnicile?

'Mnezăiește arătați, asta-i!

Hm, la urma urmelor, atât de mult criticatul cult al personalității nu era chiar de lepădat.

Până și Mimi Augello arăta odihnit.

--Te-a lăsat Beba să dormi cum trebuie?

--Da, am avut amândoi o noapte tihnită. Mai-mai să nu mă lase să vin azi la treabă, la comisariat.

--De ce nu?

--Ar fi vrut s-o scot la plimbare, de vreme ce avem o zi așa frumoasă. Aracan de ea, în ultima vreme n-a mai scos nasu' din casă.

--Iată-mă-s, zise Fazio.

--Închide ușa și hai să-ncepem.

--Mai întâi voi face o recapitulare generală, încep cu Montalbano, chiar dacă unele din faptele pe care vi le voi prezenta le cunoașteți deja. Dacă-i ceva ce nu vă iese la socoteală, spuneți-mi, s-a înțeles?

Vorbi preț de o jumătate de oră fără să fie întrerupt, explicându-le cum Ingrid îl recunoscuse pe Errera și cum investigația lui paralelă și de ordin personal asupra țângăului cel negru confluise încet-încet cu ancheta asupra înecatului fără nume. Ajuns în acest punct, le povesti ce aflase de la Melato, ziaristul. Se întrerupse însă singur, după episodul interceptării lui Marzilla pe drumul de întoarcere de la vila unde-i dusesese pe Jamil Zarzis și pe bărbatul necunoscut.

--Întrebări? făcu el.

--Da, răspunse Augello, numai că mai întâi aș vrea să-l rog pe Fazio să iasă din birou, să numere rar până la zece și pe urmă să intre înapoi.

Fără să zică nici păs, Fazio se ridică, ieși și trase ușa după el.

--Întrebarea mea-i asta, încep cu Augello. Ai de gând să încetezi odată sau o să fii toată viața un porc-de-câine?

--În ce sens?

--În toate sensurile, futu-i și iar futu-i! Auzi, da' cine te crezi tu, mă rog frumos, justițiarul de la miezul nopții? Lupul solitar? Ei bine, nu, tu-mi ești comisar de poliție! Cumva ai uitat? Adicătealea-mi vii ca să reproșezi Poliției că nu respectă

regulile, dar în realitate primul care nu le respectă ești chiar tu! Iar peste toate astea, te repezi cu capul înainte într-o incursiune plină de riscuri, dar nu ceri suport vreunuia dintre noi, nu!, ci pleci acompaniat de o madamă șvedeză! Ca la nebuni, zău așa! Despre tot ce ne-ai spus aici trebuia să-ți informezi superiorii sau, cel puțin, să ne ții pe noi la curent, și nu s-o faci pe vânătorul de recompense!

--A, asta era?

--Nu-i de-ajuns?

--Nu-i de-ajuns, Mimì, pentru că de făcut, am făcut altele și mai rele.

Înspăimântat, Augello rămase cu gura căscată.

--Mai rele?!

--Șiii... zece! făcu Fazio, ițindu-se în prag.

--Să continuăm, zise Montalbano. Când Ingrid i-a blocat mașina lui Marzilla, omul nostru a crezut că fusese oprit de persoana de la care primea ordine, închipuindu-și că urma să fie lichidat pentru că acum știa prea multe. Pur și simplu făcea pe el în timp ce se ruga să nu fie omorât. Numele pe care l-a rostit, fără măcar să-și fi dat seama ce face, este cel al lui *don* Pepè Aguglia.

--Constructorul? sări Augello.

--Înclin să cred că da, confirmă Fazio. Umblă vorba prin sat că dă bani cu camătă.

--Ne ocupăm de el chiar mâine, totuși ar fi bine să-l țină cineva sub supraveghere începând chiar de acum. N-aș vrea să-mi scape.

--Mă ocup eu, zise Fazio. I-l pun pe urme pe Curreli,

face treabă bună.

Acum venise partea cea mai grea a poveștii, dar trebuia mort-copt să le mărturisească.

--După ce Ingrid m-a condus înapoi acasă, la Marinella, mi-a venit ideea să mă întorc la Spigonella, ca să arunc o privire prin împrejurimile vilei.

--Bineînțeles că singur, comentă sardonice Mimì, fâșâindu-se pe scaun.

--Da, singur m-am dus, singur m-am întors.

De data asta, pe scaun se agită Fazio. Însă nu zise nici păs.

--Adineauri, se întoarse Montalbano spre el, domnul Augello te-a rugat să ieși din birou ca să nu-l auzi că mă face porc-de-câine. Vrei cumva să-mi spui și tu același lucru? Hai, dă-i drumul, puteți compune un cor pe două voci, la o adică!

--Nu mi-aș permite în veci, dom'le.

--Eh, atunci, dacă nu vrei s-o spui cu voce tare, ești autorizat s-o spui în gând.

Odată asigurat de tăcerea și complicitatea lui Fazio, le descrie celor doi micul port al vilei și peștera, cu poarta de fier și scara interioară. Ba chiar le zugrăve imaginea coloniilor de crabi de stânci care se dedaseră la cărnosirea cadavrului lui Errera.

--Asta e ceea ce știm, trase el concluzia. Acum însă trebuie să hotărâm cum acționăm. Dacă informațiile pe care le-am aflat de la Marzilla sunt corecte, la noapte avem altă sesiune de debarcări, iar dacă Zarzis s-a deranjat să vină încoace, înseamnă că sosește marfă și pentru el. Așa că noi trebuie să fim deja acolo.

--De acord, interveni Mimì, însă problema este că noi,

spre deosebire de tine, nu știm absolut nimic nici despre vilă, nici despre împrejurimile locului.

--Cereți filmarea făcută de mine dinspre largul mării. O are Torrisi.

--Nu e de ajuns. Mă duc până acolo, voi face personal o cercetare în teren, rezolvă problema Mimì.

--Nu mi se pare o idee prea bună, îndrăzni Fazio.

--Dacă ești văzut vei trezi suspiciuni și se duce totul de râpă, îi ținu isonul comisarul.

--Fiți pe pace. O iau cu mine pe Beba, că tot voia plimbare pe țărmul mării. O s-o plimb până-i iese pe nas, iar între timp eu văd ce-i de văzut. Nu cred să intre cineva la bănuieli zărind un bărbat ieșit la brațetă cu muiera lui borțoasă. Uite, pe la cinci după-amiază, cel mai târziu, ne reîntâlnim aici. De acord?

--În regulă, spuse Montalbano. Apoi, întorcându-se spre Fazio: Atenție, vreau o echipă de elită. Oameni puțini, dar de încredere. Gallo, Galluzzo, Imbrò, Germanà și Grasso. Augello și cu tine veți prelua comanda.

--Cum așa, tu nu vii? se arără uluit Mimì.

--Ba da, vin. Numai că eu voi fi jos, în portul secret.

Dacă încearcă vreunul să scape, îi tai calea.

--La comanda echipei o să rămână domnul Augello, pentru că eu vin cu 'mneavoastră, spuse pe un ton sec Fazio.

Mimì îl privi surprins.

--Ba nu, răspunse Montalbano.

--Dom'le, să știți că...

--Nu. E o chestiune personală, Fazio.

De data asta, Mimì se întoarse mirat către Montalbano,

care se privea ochi în ochi cu Fazio, rămas ferm pe poziție. Părea o scenă dintr-un film de Quentin Tarantino: în loc de pistoale, se duelau din priviri.

--Cum ordonați, cedă într-un final Fazio.

Ca să mai detensioneze atmosfera cam prea încordată pentru gustul lui, Mimì Augello ridică o nouă problemă:

--Cum facem să aflăm dacă la noapte avem sau nu debarcări de imigranți clandestini? Cine ne-ar putea spune?

--L-ați putea întreba pe dom' Riguccio, îi sugerează Fazio comisarului. De obicei, în jur de ora șase seara se întocmește o situație relativ clară asupra situației de moment.

--Nu, i-am cerut deja prea multe lămuriri lui Riguccio. Iar omu' e zbir pursânge, intră pe dată la bănuieli. S-ar putea totuși să existe altă cale. Căpitănia portului. Acolo se centralizează toate informațiile, atât de la Lampedusa, cât și de pe pescadourile și vedetele pazei de coastă aflate pe mare, urmând ca de acolo să fie trimise la chestură. Atâtea câte sunt, desigur, pentru că de multe debarcări clandestine nu află nimeni nicio-dată. Cunoașteți pe cineva la Căpitănie?

--Nu-să-trăiți, dom'le.

--Eu da, spuse Mimì. Până anul trecut frecventam un sublocotenent de la Căpitănie. Lucrează încă acolo, ne-am întâlnit duminica trecută. Întâmplător doar.

--În regulă. Când crezi că te poți duce să ai o vorbă cu acest sublocotenent?

--Această sublocotenent, îl corectă Mimì. Apoi continuă: Hei, nu, ce vă trece prin cap? Doar am încercat marea cu

degetul, numai că n-a ieșit nimic. Oricum, am rămas în relații amicale. Când mă întorc de la Spigonella, o las pe Beba acasă și îi fac o vizită.

--Dom'le, dar cum rămâne cu Marzilla? întrebă Fazio.

--Îl servim la cină împreună cu Aguglia, dar după ce terminăm cu afacerea de la Spigonella.

Deschizând frigiderul, avu o surpriză amară. Nimic de zis, Adelina făcuse ordine în casă ca la carte, însă în loc de mâncare îi lăsase o jumătate de pui fiert. Apăi ce scârbăvnicie, Doamne iartă-mă, mai era și asta? Mâncare de oameni bolnavi, asta era! Dacă nu cumva de sfântu' maslu! Brusc îi încolți o bănuială: oare nu cumva Fazio îi comunicase menajerei că nu se simțise bine peste noapte și că trebuia să-l țină la regim? Totuși, cum să-i fi comunicat, de vreme ce telefonul era scos din priză? Cu vreun porumbel călător? Ei bine, nu, aici avea cu certitudine de-a face cu răzbunarea Adelinei, înfuriată de dezordinea pe care-o găsisese în casă. Pe masa din bucătărie era un bilet pe care nu-l observase când își făcuse cafeaua:

„Odaia de dormit v-o dereticați singurel, dat fiind că acu' dormităriți.“

Se așează pe verandă și îngurgită bucățile de pui fiert, ajutându-se de un borcan întreg de murături în oțet. Exact la ultima îmbucătură sună telefonul. Acu' îi era limpede că Adelina îl pusese la loc în priză. Era Livia.

--Salvo, în sfârșit. Eram atât de îngrijorată! Aseară te-am sunat de vreo zece ori, până spre miezul nopții. Unde ai fost?

--Iartă-mă, însă organizasem o pândă și...

--Voiam să-ți dau o veste bună.

--Respectiv?

--Sosesc mâine.

--Zău?

--Da. Am dres-o cumva până la urmă și am obținut trei zile libere.

Montalbano simți cum îl inundă un val de fericire.

--Eh, nu zici nimic?

--La ce oră aterizezi?

--La prânz, la Punta Raisi.

--Vin să te iau sau, dacă nu, trimit pe cineva. Sunt... sunt...

--Hai, curaj? E așa greu s-o spui?

--Nu. Sunt fericit.

Înainte să se culce – pentru că-i venise chef de-un pui de somn – se hotărî să facă ordine în dormitor. Altminteri, o știa deja, n-ar fi putut pune geană pe geană.

„Tu ești mai rău decât un simplu om de ordine“, îi spusese odată Livia, ofensată după ce el îi reproșase că-și împrăștie lucrurile prin casă. „Ești un om de ordine ordonat.“

Când Mimì Augello se îndură să revină la secție, era demult trecut de ora șase seara. Imediat după el intră și Fazio.

--Ce ți-ai zis? „Măcar să-mi tihnească“, nu-i așa, Mimì? îi reproșă Montalbano.

--În schimb, vin cu tolba plină.

--Adică?

--În primul rând, astea.

Și scoase din buzunar vreo zece fotografii făcute cu un polaroid. Din toate le zâmbea Beba, gravidă, însă în spatele ei fusese surprinsă din toate unghiurile posibile și imposibile vila de la Spigonella. În două sau trei cadre, Beba stătea, nici mai mult, nici mai puțin, rezemată de poarta de fier forjat, prinsă cu lanț și încuiată cu un lacăt greu.

--I-ai spus și ei de ce v-ați dus acolo și cine stă în vila aceea?

--Nu. La ce bun să-i fi spus? A fost mai natural așa.

--Niciun semn de viață dinspre vilă?

--Mă gândesc c-om fi fost supravegheați dinăuntru, însă pe afară n-a apărut nimeni. Vor să dea impresia că-i o casă nelocuită. Lacătul, de exemplu: îl vezi? E doar de aparență pus acolo, dacă-ți streкори mâna printre gratii, poarta se deschide cu ușurință dinspre interior.

Alese altă fotografie și i-o întinse comisarului.

--Asta e latura din dreapta. Se văd scara externă care duce la etaj și o ușă mare dedesubt, care probabil dă în garaj. Ingrid ți-a spus cumva dacă garajul comunică pe interior cu restul casei?

--Nu, nu comunică. Garajul nu are alte căi de acces decât poarta de intrare. Există însă o scară interioară între parter și etaj, pe care Ingrid n-a văzut-o niciodată, întrucât se ajunge la ea pe o ușă de la care Errera spunea că nu are cheie. Dar sunt convins că mai există și o altă scară, care leagă parterul de peștera de pe țarm.

--La prima vedere, garajul poate adăposti lejer două mașini.

--Una se află cu siguranță acolo. Cea cu care a fost masacrat *Picciliddro* cel negru. Apropo, să nu uităm: după ce-i prindem pe toți, mașina aceea trebuie trimisă să fie analizată de Criminalistică. Îmi pun scula la bătaie că are și acum urme din sângele țângăului pe ea.

--Și totuși, după părerea 'mneavoastră, cum s-a ajuns la toată târășenia asta?

--Simplu. *Picciliddro* înțelesese – n-aș putea spune cum – că urma să i se întâmple ceva îngozitor. Așa că a tot încercat să fugă de cum a pus piciorul pe țarm. Prima dată n-a reușit, și asta din cauza mea. Pe urmă a fost dus la Spigonella. Probabil că acolo a descoperit scara interioară către peșteră și a evadat pe acolo. Vreunul din cei de la vilă a descoperit și a dat alarma. În clipa aceea, Zarzis a luat mașina și l-a căutat până a dat de el.

--Bine-bine, dar Zarzis ăsta a sosit aici abia aseară! comentă Augello.

--Din câte am înțeles, Zarzis e într-un continuu du-te-vino. Semnează mereu condica aici când este marfă de triat și când are de încasat marafeții. Ca și acum. El este responsabil în fața șefului cu toate aceste operațiuni.

--Vreau să fac referire acum la debarcări, făcu Mimi.

--Îți acord cuvântul, îi replică acid Montalbano.

--Cunoștința mea de la Căpitănie mi-a spus că e o ade-vărată stare de urgență. Vedetele noastre din larg au interceptat

patru ambarcațiuni, paradite din toate încheieturile, însă ticsite de oameni, care se îndreaptă către Seccagrande, Capobianco, Manfia și Fela. Se pot scufunda dintr-o clipă într-alta, așa că autoritățile noastre se roagă ca bărcile să ajungă cu bine la țarm; nici vorbă, așadar, să se poată executa transbordări sau să fie retrimise în larg. Ai noștri n-au ce face decât să le escorteze, pregătiți să recupereze naufragiați în caz că nenorocirea se întâmplă totuși.

--Mda, am înțeles acu', zise gânditor Montalbano.

--Ce ai înțeles, mă rog frumos? îl iscodi Mimì.

--Debarcările astea patru sunt de fapt o diversiune. Seccagrande, Capobianco se află la vest de zona Vigàta-Spigonella, în vreme ce Manfia și Fela sunt poziționate la est. Prin urmare, întreg sectorul de mare dintre Vigàta și Spigonella rămâne nesupravegheat, la fel ca și zona coastieră, de altfel. Iar un pescador care știe de existența acestui coridor provizoriu poate ajunge liniștit în zona noastră de coastă, fără să fie detectat.

--Și atunci?

--Și atunci, dragul meu Mimì, înseamnă că Zarzis al nostru o să se urce în șalupa cu motor și o să-și preleve încărcătura din larg. Nu mai țin minte dacă v-am spus sau nu, dar într-una din încăperile de la etajul vilei există o stație profesională de emisie-recepție, prin intermediul căreia se poate întreține contactul permanent, stabilindu-se punctul exact de întâlnire. Ia spune-mi, doamna asta sublocotenent a ta...

--Nu-i a mea.

--... te-a informat cumva în jurul cărei ore sunt pre-

conizate debarcările?

--Către miezul nopții.

--În cazul ăsta, voi cu echipa trebuie să fiți deja la Spigonella cel mai târziu la ora zece seara. Să vă spun cum vor proceda. Pe cele două colțuri de stâncă de la intrarea în portul secret al vilei există două proiectoare. Acestea se vor aprinde în momentul în care șalupea cu motor va ieși în larg, urmând să se reaprindă apoi la întoarcere. Proiectoarele, la fel ca și bariera mobilă, sunt manevrate probabil de un al treilea om, un fel de paznic al vilei. Va trebui să acționați cu mânuși, adică să-l neutralizați pe paznic abia după – repet, după – ce a aprins proiectoarele, semnalizând calea de întoarcere a șalupei în port. Veți avea la dispoziție foarte puțin timp. Apoi, așteptați până când Zarzis și ajutorul său intră în casă și-i luați ca din oală. Fiți însă cu ochii în patru: ăia or să aibă cu ei copii și-s în stare de orice. În regulă, de aici înainte vă puneți de acord voi doi. Eu v-am salutat din mers.

--Păi, tu unde te duci?

--Trec puțin pe-acasă, pe la Marinella, pe urmă vin și eu la Spigonella. Dar vă repet: voi vă vedeți de treaba voastră, iar eu de-a mea.

Ieși din birou și, trecând pe lângă Catarella, îl întrebă:

--Auzi, știi cumva dacă Torretta are să-mi împrumute o foarfecă mare de tăiat sârma și o pereche de cizme de cauciuc înalte, dintr-alea de se prind pe coapsă?

Da, avea. Și foarfecă de sârmă, și cizme de cauciuc înalte.

Acasă, la Marinella, își trase pe el un pulover negru la baza gâtului, își puse o pereche de pantaloni din velur, tot negri, peste care își trase gumarii înalți, prinși pe coapsă, apoi alege o șosetă de lână neagră, cu ciucuri, pe care și-o îndesă pe cap. Îi mai lipsea luleaua șerpuită în colțul buzelor și ar fi fost leit-poleit precum lupii de mare din filmele americane de categoria a treia. Se duse să se admire în oglindă. Ce altceva să facă decât să râdă?

--Acu' hai, să-i dăm bătaie, bătrân bucanier!

Către ora zece seara, ajunse în dreptul vilifoarei în alb și roșu de la Spigonella, însă în locul drumului spre bungalow-ul de pe buza surupiștei se încadră pe cel parcurs prima dată, cu Fazio. Ultima parte o parcurse cu farurile stinse. Pe cer se îndesau nori groși, iar de jur-împrejur, o beznă de nu se vedea nici la doi pași în față. Coborî din mașină și cercetă locul. În dreapta, la mai bine de o sută de metri, silueta opacă a vilei. Cât despre oamenii lui – nimic, nici un oftat măcar. Fie nu ajunseseră încă, fie erau deja acolo, însă camuflați ca la carte. Cu foarfeca de sârmă într-o mână și cu pistolul în buzunar, înaintă pe marginea falezei până zări ce căuta: scara săpată în stâncă pe care o zărise la prima cercetare a locului. Coborârea se dovedi mult mai puțin periculoasă decât cea din noaptea dinainte, de pe scara cealaltă – fie pentru că nu fusese săpată atât de perpendicular, fie pentru că îi dădea curaj gândul că oa-

menii săi se aflau în preajmă.

Ajuns pe la jumătatea coborâșului, îi ajunse la urechi zgomot de motor. Cum zgomotul era amplificat de liniștea din jur și de peștera care ținea loc de cutie de rezonanță, înțelese imediat că era motorul șalupei care se pregătea să iasă în larg. Rămase neclintit pe locul unde se afla. Deodată, chiar în dreptul intrării în portul secret, suprafața mării se coloră în roșu. Din poziția în care se afla, Montalbano nu putea zări proiectoarele aprinse, mascate de un colț de stâncă, însă reflexia aceea roșie nu putea însemna altceva decât că se aprinseseră luminile de ghidaj. Iar în reflexia aceea roșie de pe apă distinse perfect silueta în mișcare a șalupei cu motor, fără însă să-și poată da seama câte persoane se aflau la bord. La scurt timp după aceea, reflexia dispăru, zgomotul de motor se îndepărtă, persistând apoi îndelung, precum bâzâitul unui bărzăun, până când se stinse în beznă. Totul conform planului, carevasăzică! – își zise comisarul, reluându-și coborârea; mai-mai că-i venea să se pună pe cântat, atât de bucuros era că intuise la perfecție fiecare mișcare a celuiilalt.

O bucurie care se curmă însă brusc atunci când încercă să înainteze pe nisipul uscat al plajei încălțat cu gumarii înalți prinși pe coapsă. O plimbare de numai zece metri ar fi fost de ajuns să-i rupă spinarea – își spuse el; pe de altă parte, ar fi fost prea periculos să înainteze pe nisipul ud și compact de pe marginea mării, căci s-ar fi expus vederii celor din vilă. Se lăsă

în șezut și încercă să-și scoată una din cizme. Care cizmă însă se lăsă să alunece de-a lungul coapsei, refuzând însă cu îndărătnicie să coboare mai jos de genunchi. Se ridică și repetă tentativa din picioare. Mai rău ca prima dată. Îl luă cu transpirație și începu să suduie. În cele din urmă, izbuti să-și încastreze călcâiul între două monturi care ieșeau din peretele de stâncă și se eliberă. Își reluă drumul desculț, ținând într-o mână foarfecele de tăiat sârma, iar în cealaltă gumarii. În bezna din jur, nu reuși să zărească la timp o tufă sălbatică toată numai ace și spini, drept pentru care călcă drept pe ea. Sute de ace i se înfipseră fericite în talpă. În scimb, el se întristă brusc. Ei bine, nu, era cazul să accepte o dată pentru totdeauna că așa aventuri nu mai erau de acum de nasul lui. Ajuns pe marginea șanțului inundat din fața colțului de stâncă ce delimita intrarea în portul vilei, se așează și-și puse din nou gumarii, cuprins de sudoarea rece a durerii provocate de zecile de spini, deranjați acum de frecușul cauciucului cu piciorul.

Se lăsă să alunece încetul cu încetul în șanțul inundat, satisfăcut să constate că-i calculase adâncimea la milimetru: apa îi ajungea până la jumătatea coapsei, la exact un deget de locul unde se încheia zona protejată de gumari. Iată-l ajuns la primul colț de stâncă ce străjuia intrarea în portul secret, ieșit practic din același perete. Își prinse cleștele de sârmă la centură și începu să pipăie stânca în căutarea unor puncte de sprijin. Se ridică apoi folosindu-se de forța brațelor și dădu să se cațere pe

pietroi, bazându-se pe cizmele de cauciuc, care făceau priză bună. Alunecă o singură dată, însă izbuti să se țină într-o mână. Agățându-se de stâncă asemenea unui crab, reuși să ajungă la plasa metalică. Trase cleștele de sârmă de la brâu și, începând din colțul din dreapta-jos, reteză primul fir. „Țac“-ul sec, metalic răsună în liniștea nopții ca un foc de revolver – sau cel puțin așa i se păru. Încremeni, nemaiîndrăznind să facă nicio mișcare. Nu se întâmplă însă nimic, nimeni nu prinse să strige, nu zări pe nimeni sosind în fugă. Așa că, „țac“ după „țac“, și lăsând prevăzător între „țac“-uri o pauză suficientă, izbuti într-o jumătate de oră să taie toate capetele de sârmă prinse de stâlpul de fier care, la rândul lui, era cimentat în perete. O lăsa prinsă numai în capetele de sus – un capăt în dreapta, celălalt în stânga –, ca să dea impresia că plasa era încă intactă. Avea să le reteze și pe acelea la momentul potrivit. Acum însă era timpul s-o șteargă de acolo. Lăsa foarfeca de sârmă acolo, sub plasă, și, agățat cu ambele mâini de partea de sus a stâncii, se întinse din toate încheieturile, căutând un reazem pentru picioare. I se păru că a găsit o ieșitură în stâncă, pe care-și sprijini vârful cizmei, slăbind apoi priza mâinilor. O greșală fatală. Ieșitura nu era suficient de solidă și nu-i susținu greutatea corpului. Așa că alunecă, scurgându-se de-a lungul stâncii, zgâriind piatra cu unghiile, în încercarea disperată de a-și atenua căderea. Probabil că semăna cu motanul Silvester, într-unul dintre cele

mai bune momente comice ale sale. Cu palmele zdrelite, se prăbuși înapoi în șanțul inundat. Hei, dar de ce nu funcționa principiul lui Aristotel, sau al lui Arhimede, cum l-o fi chemând? Principiul zicea așa, că un corp scufundat într-un lichid primește o brâncă de jos în sus, pe măsura cantității de lichid dizlocate. Îi zicea sau nu așa? Ei, uite că el nu primise niciun fel de brâncă-n sus, în schimb primise din belșug apă; apă care, din impact, sărise în sus, împrôscându-l apoi în cădere pe cap, îmbibându-i puloverul și trecându-i cu voioșie prin chiloți, ba chiar penetrând mai departe, prin cizmele de cauciuc. Colac peste pupăză, avu senzația că făcuse mai mult zgomot decât o balenă eșuând pe uscat. Ciuli urechile: nici de data asta nimic, niciun strigăt de alarmă, niciun zgomot. Cum marea începuse să fie cam agitată, probabil că paznicul vilei și-o fi spus că stâncile de la intrarea în port fuseseră lovite de un val mai mare. Traversă șanțul inundat înapoi către plajă.

Bine-bine, și acum? Ce-i rămânea de făcut? Să numere până la un miliard? Să recite în gând toate poeziile pe care le știa? Să-și amintească toate rețetele posibile și imposibile de gătit barbunii? Să clocească justificările pe care aveau, desigur, să i le ceară chestorul și procurorul districtual pentru faptul că inițiase o anchetă secretă, pe propria răspundere, fără „permisiunea organelor superioare“? Brusc, îi veni să strănute violent, încercă să se țină, nu reuși, dar blocă totuși țâfneala zgomo-toasă ținându-se de nas. Probabil că avea câte juma' de litru de

apă în fiecare cizmă – își zise. Cu toată sminteala în care intrase, exact asta-i mai trebuia, o răceală ca la carte! Mai rău era că începea să-i fie frig. Se ridică și merse pe drumul pe care venise, ghemuit pe lângă peretele de stâncă (durere de spate-i mai trebuiau și era tot tacâmul!). După o sută de pași făcu cale-ntoarsă. Ajuns iarăși în dreptul șanțului inundat, făcu stângamprejur și o luă de la capăt. Merse înainte și înapoi de vreo zece ori, până când... Care frig? Acum îi era cald și-l luase cu transpirație! Hotărî că era timpul să se odihnească olecă, așa că se așeză pe nisip. Apoi se întinse pur și simplu. După vreo jumătate de oră, începu să-l încerce o enervantă stare de somnolență. Închise ochii, apoi îi deschise la loc – n-ar fi putut spune după cât timp! –, iritat de bâzâitul unui bărzăun.

Un bărzăun? Nici vorbă, acela era zgomot de motor, era șalupa care se întorcea la țărm. Se rostogoli în grabă către șanțul inundat, intră cu picioarele în apă și se aplecă de spate, până la nivelul apei. Bâzâitul se amplifică, devenind dădăit, pentru a se transforma apoi într-o huruială asurzitoare când șalupa ajunse în dreptul intrării în port. Apoi, vacarmul încetă brusc – în mod limpede, șalupa se folosea de forța inerției că să parcurgă micul canal și să pătrundă în grotă. De data aceasta, Montalbano se urcă pe stâncă fără probleme – căpătase probabil forță și luciditate la gândul că în scurt timp va trăi în sfârșit satisfacția atât de mult dorită. Ridicându-și capul până la nivelul plasei de sârmă, zări un fascicul puternic de lumină

ieșind pe gura peșterii. Auzi limpede două voci furioase de bărbat, urmat de plânsete și scâncete de copii, care pe de o parte îi înmuie inima, iar pe de alta îi întoarse stomacul pe dos. Cu palmele asudate și tremurânde – nu de încordare, cât de furie – rămase în așteptare până când nu mai percepu nicio voce, niciun zgomot cât de mic provenind dinspre peșteră; apoi se stinse și fasciculul de lumină, chiar în clipa în care se pregătea să reteză și ultimele două capete în care stătea prinsă plasa de sârmă. Semn bun, își zise, însemna că în peșteră nu mai era acum nimeni. Fără să-și mai ia măsuri de precauție, reteză capetele de sârmă unul după altul, apoi lăsă plasa pătrată de sârmă să alunece de-a lungul stâncii până în șanțul inundat. Trecu printre stâlpii de fier și, pe întuneric, sări de pe colțul de stâncă direct pe malul cu nisip care zăgăzuia micul port al vilei. Un salt de vreo trei metri, însă Al de Sus se milostivi de el și-l încheie cu bine. Doar atât, că acele câteva clipe i se părură lungi cât un deceniu și mai bine. Scoase pistolul, îi trase pie-dica vârând un glonț pe țeavă și pătrunse în peșteră. Beznă groasă și tăcere. Înaintă pe cheiul îngust până când dădu cu mâna de poarta de fier, acum pe jumătate deschisă. Intră în cala-depozit, parcurse cu pași iuți drumul până la arcadă, pe care-l știa acum ca pe propriul buzunar, trecu mai departe, urcă prima treaptă a scării și acolo se opri. Cum se făcea oare că totul în jur era în continuare la fel de liniștit ca mai devreme?

Cumva pentru că oamenii lui nu-și făcuseră încă treaba pe care le-o dăduse el de făcut? Un gând negru îi traversă cerevelu', făcându-l să asude brusc: te pomenești că s-au încurcat pe drum și nu sosiseră încă! În cazul ăsta, el ce stătea să facă acolo, pe întuneric, cu pistolul în mână, împoponat în bucanier, ca un bou cu țâțe numa' bun de legat? Nu, zău așa, de ce nu declanșau odată atacul? Iisuse, apăi ne ținem de goange aici sau ce? Adicăte! musiu Zarzis și pretenarii lui or să scape basma curată? Ei nu, aiasta nu, fie și dac-ar trebui să suie de unu' singur sus, în vilă și să facă zavera de pe lume!

Exact în clipa aceea îi ajunseră la urechi – deși atenuate de distanța mare – pocnete de pistol, urmate aproape instantaneu de rafale de mitralieră, totul amestecat cu larmă de voci agitate, care strigau cuvinte de neînțeles. Și acu' ce să facă? Să aștepte acolo sau să dea fuga în ajutorul alor săi? Deasupra, schimbul de focuri continua din ce în ce mai violent și parcă tot mai aproape. Deodată, o lumină orbitoare se aprinse în capul scării, măturând cala și trecând mai departe, către interiorul peșterii. Carevasăzică vreunu' își făcuse planul s-o șteargă pe-acolo! Auzi limprede pași grăbiți tropăind în jos pe trepte. Cu mișcări iuți, comisarul ieși de sub arcadă, dându-se după perete și lipindu-se de zid. O secundă mai târziu, un bărbat gâfâind greu se năpusti pe lângă el, făcând un salt care lui Montalbano îi păru la fel, identic și precis, cu al unui șobolan sărind dintr-o hazna.

--Stai! Poliția! strigă Montalbano făcând un pas în față.

Fără să se oprească, bărbatul se răsuci ușor din trunchi, ridică brațul drept înarmat cu un pistol de calibru mare și trase un foc, aproape la întâmplare. Comisarul simți pe loc o lovitură violentă, ca de măciucă, în umărul stâng, atât de violentă încât tot trunchiul i se răsuci brusc spre stânga. Însă picioarele nu, rămaseră ferme, cu tălpile ținute pe pământ. Bărbatul ajunsese în dreptul porții depozitului când primul – și singurul – glonț tras de Montalbano îl ajunse din urmă, nimerindu-l drept între omoplați. Omul se blocă în aer, își desfăcu larg brațele, lăsă pistolul să-i cadă din mână și se prăbuși înainte, cu fața-n jos. Agale, pentru că de mers cu pași sprinteni nu se mai simțea în stare să meargă, se apropie de individ și cu vârful cizmei îl răsuci cu fața în sus.

Jamil Zarzis părea să-i zâmbească, și-ncă cu toată gura lui fără dinți.

Cineva îl întrebase odată dacă i s-a-ntâmplat vreodată să simtă bucurie când omorâse pe vreunu'. Iar el răspunsese că nu. Nici acum nu era bucuros, în schimb se simțea răsplătit. Da, răsplătit era cuvântul cel mai potrivit.

Se lăsă încet-încet în genunchi: își simțea genunchii ca de brânză și-și dorea mai mult ca orice să doarmă. Din rana de la umăr sângele țâșnea ca dintr-o cișmea, îmbibându-i puloverul. Probabil că glonțul îi făcuse o gaură de toată frumusețea.

--Dom' comisar! Oh, Doamne, dom' comisar! Chem în clipa asta ambulanța!

Cu ochii strâns închiși, îl recunosc pe Fazio după voce.

--Nu, nicio ambulanță. De ce a durata atât?

--Am așteptat până i-a închis pe copii într-una din odăi, ca să ne putem mișca în voie.

--Câți sunt?

--Șapte țăngăi. Grădiniță cu program prelungit, ce mai la deal, la vale! Toți întregi și sănătoși. Pe unul din traficanți l-am datără gata noi, unul se dădu prins, iar pe al treilea l-ați împușcatără 'mneavoastră. Ies toți la numărătoare. Acu' îmi dați voie să chem pe cineva în ajutor?

Când își recăpătă cunoștința, se afla într-o mașină condusă de Gallo. Fazio stăttea cu el pe bancheta din spate, ținându-l strâns în brațe, ca să mai atenueze hurducăturile mașinii pe drumul plin de gropi. Îi scosese ră puloverul și-i executaseră un bandaj provizoriu. Nu, rana nu-l durea, poate însă că durerile aveau să-l ia mai târziu. Încercă să spună ceva, însă prima încercare o rată, simțindu-și buzele arse.

--Azi... la Punta Raisi.... la prânz... vine Livia.

--Fiți fără grijă, spuse Fazio. Unul din noi se duce mort-copt s-o ia.

--Unde... unde mă duceți?

--La spitalul din Montechiaro. E cel mai apropiat.

Și atunci se petrecu un lucru ce-i îngheță sângele în vine lui Fazio. Care înțelese că hârjâiala din gâtul lui Montalbano nu era tuse sau un fel de a-și drege vocea, ci un hohot de râs. Adicătelea ce găsea 'mnealui de hlizeală într-o situație ca aceea?

--D-apăi de ce râdeți, dom'le? îl iscodi, îngrijorat.

--Eu vream ca să-i trag clapa... îngerului păzitor... și să

nu mă duc la doctor... da' clapa mi-o trage el... băgându-mă-n spital cu forța.

La un asemenea răspuns, Fazio se îngrozi. Se vedea treaba că dom' comisar începuse să delireze. Însă se îngrozi și mai mult când îl auzi pe rănit urlând:

--Stop!

Gallo frână, iar mașina aproape că ieși de pe drum.

--Acolo... în față... aia-i cumva... răscrucea?

--Da-să-trăiți, dom'le.

--Vâră-te pe drumu' pentru Tricase.

--Bine, dom'le, da'... interveni Fazio.

--Am zis s-o luați spre Tricase și cu asta basta.

Gallo reporni mașina, înaintând lent, când, după o curbă

la dreapta, comisarul îi ordonă să oprească.

--Stinge farurile.

Gallo se execută, iar comisarul se aplecă pe fereastra deschisă a portierei, privind în față. Movila de pietriș nu mai era acolo, fusese folosită pentru nivelarea drumului.

„Mai bine așa“, își spuse.

Durerea din rană se făcu simțită brusc, sfâșietor.

--Mergem la spital.

O luară din nou din loc.

--Ah, Fazio, încă ceva..., continuă cu greutate, trecându-și inutil limba uscată peste buzele arse, nu uita... nu uita să-l anunți... pe Pilat din Pontiu... stă la hotel Regina.

Măiculiță sfântă, asta era chiar bună! De unde și până unde, Doamne iartă-mă, povestea asta cu Pilat din Pont? Fazio își luă un ton de om înțeleghător, așa cum se procedează cu ai de au mintea rătăcită.

--Bine, bine, stați calm, îl anunțăm, e primul lucru pe

care-l fac imediat ce ajungem.

Prea complicat să deschidă gura, să-i explice. Așa că, pe jumătate leșinat, Montalbano se lăsă dus de val. Iar Fazio, lac de sudoare de spaimă după toate grozăviile, pentru el fără sens, de le auzise, se aplecă în față și-i șuieră lui Gallo la ureche:

--Dă-i pedală, pentru Dumnezeu, dă-i pedală! Tu nu vezi că dom' comisar al nostru s-o zăluzit la cap?

Notă

Personajele acestui roman, numele lor și situațiile în care ajung să se regăsească pe parcursul paginilor sunt, desigur, rodul invenției.

Aparțin, în schimb, realității datele privind imigrația clandestină a minorilor, prelevate din investigația realizată de Carmelo Abbate și Paola Ciccioli și apărută în numărul din 19 septembrie 2002 al revistei *Panorama*, precum și informațiile despre șeful negustorilor de sclavi și despre rețeaua acestuia, extrase dintr-un articol din cotidianul *La Repubblica*, numărul din 26 septembrie 2002. De asemenea, și povestea morțului substituit mi-a fost sugerată de un fapt de cronică neagră (*Gazetta del Sud* – numerele din 17, 20 și 25 august 2002).